

MLADÁ GENERACE V LIBERECKÉM KRAJI

2016

Lidé a společnost

Liberec, 31. 10. 2017

Kód publikace: 330213-17

Č. j.: 13 / 2017 – 7701

Zpracoval: Krajská správa Českého statistického úřadu v Liberci

Ředitel odboru: Dagmar Dvořáková

Kontaktní osoba: Stanislava Riegerová, e-mail: stanislava.riegerova@czso.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: www.czso.cz

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10 | tel.: 274 051 111 | www.czso.cz

Oddělení informačních služeb | tel.: 274 052 304, 274 052 451 | e-mail: infoservis@czso.cz

Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@czso.cz

Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 347, 274 052 757 | e-mail: esds@czso.cz

Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@czso.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. m. Praha | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10 | tel.: 274 052 673, 274 054 223
e-mail: infoservispraha@czso.cz | www.praha.czso.cz

Středočeský kraj | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10 | tel.: 274 054 175
e-mail: infoservisstc@czso.cz | www.stredocesky.czso.cz

České Budějovice | Žižkova 1, 370 77 České Budějovice | tel.: 386 718 440
e-mail: infoserviscb@czso.cz | www.cbudejovice.czso.cz

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň | tel.: 377 612 108, 377 612 145
e-mail: infoservisplzen@czso.cz | www.plzen.czso.cz

Karlovy Vary | Závodní 360/94, 360 06 Karlovy Vary | tel.: 353 114 529, 353 114 525
e-mail: infoserviskv@czso.cz | www.kvary.czso.cz

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem | tel.: 472 706 176, 472 706 121
e-mail: infoservisul@czso.cz | www.ustinadlabem.czso.cz

Liberec | nám. Dr. Edvarda Beneše 585/26, 460 01 Liberec 1 | tel.: 485 238 811
e-mail: infoservislbc@czso.cz | www.liberec.czso.cz

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové 3 | tel.: 495 762 322, 495 762 317
e-mail: infoservishk@czso.cz | www.hradeckralove.czso.cz

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice | tel.: 466 743 480, 466 743 418
e-mail: infoservispa@czso.cz | www.pardubice.czso.cz

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava | tel.: 567 109 062, 567 109 073
e-mail: infoservisvys@czso.cz | www.jihlava.czso.cz

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno | tel.: 542 528 115, 542 528 200
e-mail: infoservisbrno@czso.cz | www.brno.czso.cz

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc | tel.: 585 731 516, 585 731 511
e-mail: infoservisolom@czso.cz | www.olomouc.czso.cz

Zlín | tř. Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín | tel.: 577 004 932, 577 004 935
e-mail: infoservis-zl@czso.cz | www.zlin.czso.cz

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava | tel.: 595 131 230, 595 131 232
e-mail: infoservis_ov@czso.cz | www.ostrava.czso.cz

Obsah

Úvod	7
Shrnutí hlavních poznatků	8
1. Demografické charakteristiky	10
Vývoj počtu juniorů	10
Změny věkové struktury.....	13
Index stáří, index ekonomického zatížení.....	13
Průměrný věk obyvatel	13
Narození a jejich struktura	13
Potraty	18
Zemřelí, příčiny úmrtí, naděje dožití	19
Sňatky.....	20
Rozvody.....	22
Stěhování, dlouhodobá migrace	23
Obyvatelstvo podle SLDB 2011 (rodinný stav, národnost, víra)	24
Projekce obyvatelstva do roku 2050.....	29
2. Vzdělání a vzdělávání	32
Vzdělanost podle nejvyššího ukončeného vzdělání	32
Mateřské školy.....	33
Základní školy.....	35
Střední školy.....	37
Vyšší odborné školy.....	42
Vysoké školy.....	43
Domovy mládeže, internáty, stravovací zařízení	46
Zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy – dětské domovy, dětské domovy se školou, diagnostické ústavy, výchovné ústavy.....	46
3. Ekonomická aktivita.....	48
Ekonomická aktivita podle pohlaví a věku (VŠPS)	48
Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání, odvětví činnosti a hlavních tříd zaměstnání	50
Dojíždka do zaměstnání (podle SLDB 2011)	52
Mzdová úroveň podle věku zaměstnanců	53
Uplatnění absolventů na trhu práce.....	55
Nezaměstnaní podle věkových skupin	58
4. Zdravotní péče.....	61
Hospitalizovaní v nemocnicích podle věku	61
Praktičtí lékaři pro děti a dorost	61
Zdravotní stav	64
Zdravotnická záchranná služba	66
5. Sociální služby	67
Uživatelé sociálních služeb.....	67
Dávky státní sociální podpory a pěstounské péče, příspěvek na péči.....	68
Pěstounská péče a ústavní výchova	69
Sirotčí důchody	70
Držitelé průkazů zdravotně postižených	71
6. Domácnosti a bydlení	72
Struktura domácností.....	72

Domácnosti jednotlivců.....	72
Rodinné domácnosti.....	73
Bydlení mladé generace.....	74
7. Volnočasové aktivity.....	77
Základní umělecké školy, školní družiny, školní kluby a střediska volného času.....	77
Využívání informačních technologií.....	79
Veřejné knihovny.....	80
Sport.....	80
8. Kriminalita, závislosti, dopravní nehody.....	81
Kriminalita.....	81
Závislosti.....	83
Dopravní nehody.....	84
9. Volby.....	86
Volby do zastupitelstev krajů 2016.....	86
Volby do zastupitelstev obcí 2014.....	86
Tabulková příloha.....	89

Seznam přílohových tabulek

Vybrané ukazatele podle krajů v roce 2016

Vybrané ukazatele podle okresů Libereckého kraje v roce 2016

Obyvatelstvo Libereckého kraje podle pohlaví, věku a okresů k 31. 12. 2007 a 2016

Vybrané ukazatele podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností Libereckého kraje v roce 2016

Vývoj vybraných ukazatelů v Libereckém kraji

Živě narození podle věku matky, legitimacy a věku otce v Libereckém kraji v roce 2016

Základní výsledky projekce obyvatelstva Libereckého kraje

Nezaměstnanost absolventů škol podle kategorie vzdělání a skupin oborů vzdělání (duben 2016)

Hospitalizovaní pacienti v lůžkových zařízeních v ČR s bydlištěm v Libereckém kraji v roce 2015

Stíhané/vyšetřované osoby ve věku do 14 let a 15–17 let v Libereckém kraji

Kartogramy

Demografické charakteristiky

Osoby ve věku 0–29 let podle obcí a SO ORP Libereckého kraje k 31. 12. 2016

Změna podílu osob ve věku 0–29 let podle SO ORP a krajů mezi 31. 12. 2001 a 31. 12. 2016

Děti narozené mimo manželství podle SO ORP a krajů v roce 2016

Cizinci ve věku 0–29 let podle okresů a krajů k 31. 12. 2016

Naděje dožití mužů při narození podle SO ORP v období 2012–2016

Naděje dožití žen při narození podle SO ORP v období 2012–2016

Přírůstek/úbytek stěhováním obyvatel ve věku do 29 let podle SO ORP a krajů v letech 2011–2016

Rodáci ve věku 25–29 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Vzdělání a vzdělávání

Obyvatelstvo se středoškolským s maturitou, vyšším odborným a vysokoškolským vzděláním ve věku 25–29 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Děti v mateřských školách podle obcí Libereckého kraje ve školním roce 2015/16

Věková struktura dětí v mateřských školách a žádosti o přijetí podle krajů ve školním roce 2016/17

Žáci v základních školách podle obcí Libereckého kraje ve školním roce 2015/16

Střední školy, konzervatoře a vyšší odborné školy podle obcí Libereckého kraje ve školním roce 2015/16

Absolventi středních škol podle krajů za školní roky 2011/12–2015/16

Studenti veřejných a soukromých vysokých škol (státního občanství ČR) podle krajů k 31. 12. 2016

Ekonomická aktivita

Zaměstnanost osob ve věku 20–24 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Zaměstnanost osob ve věku 25–29 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Podnikatelé ve věku 15–29 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Vyjíždějící do zaměstnání z obce bydliště ve věku 15–29 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

Nezaměstnaní absolventi škol podle SO ORP a krajů k 31. 12. 2016

Uchazeči o zaměstnání ve věku 15–29 let podle SO ORP a krajů k 31. 12. 2016

Nezaměstnané osoby ve věku 25–29 let podle SO ORP a krajů k 31. 12. 2016

Zdravotní péče a sociální služby

Samostatné ordinace praktických lékařů pro děti a dorost podle obcí Libereckého kraje k 31. 12. 2015

Samostatné ordinace praktických lékařů pro děti a dorost podle SO ORP a krajů k 31. 12. 2015

Domácnosti a bydlení

Úplné rodiny v čele s osobou ve věku 15–29 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Neúplné rodiny v čele s osobou ve věku 15–29 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Volby

Volební potenciál obyvatel ve věku 18–29 let podle SO ORP a k 31. 12. 2016

Zvolení zastupitelé ve věku 18–29 let podle SO ORP a krajů ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2014

Úvod

Zpracovaná publikace je dalším podrobným pohledem na vývoj obyvatelstva kraje. Tentokrát jsme se zaměřili na jeho nejmladší část, která se určitě bude v příštích letech podílet na rozvoji našeho kraje. V dlouhodobém demografickém vývoji (včetně projekce na několik desetiletí) dochází k postupnému stárnutí obyvatelstva kraje, přičemž neustále roste podíl starších lidí na celkové populaci kraje. Právě proto je vhodné zaměřit pozornost na problematiku mladé generace a upozornit na některé vývojové tendence a vazby. V této publikaci jsme se snažili shromáždit disponibilní statistické údaje o mladé generaci nejen za kraj jako celek, ale tam, kde to bylo možné, jsme zařadili data i ve větším územním detailu.

Předkládaný materiál se snaží komplexnějším statistickým obrazem popsat postavení mladé generace v Libereckém kraji a jeho vývoj v posledních letech, a to zpravidla od roku 2010. Zahrnuje především oblasti, kde můžeme tento vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přičemž klade důraz na jevy v kraji významné. Nedílnou součástí analýzy je také srovnání s ostatními kraji České republiky.

Pojem mladá generace není v této analýze striktně věkově vymezen. Na základě zmapovaných dat jsme se rozhodli, že za mladou generaci budeme v této publikaci považovat osoby ve věku do 29 let, tedy do doby, kdy všichni její příslušníci mají již ukončené období přípravy na povolání, vstoupili do pracovního života a založili rodiny. V případě, že se některé jevy týkají i věkových skupin do 35 let, zařadili jsme data i za tyto skupiny obyvatelstva.

Samotná analýza je zaměřena na oblast demografie (věková struktura obyvatelstva a její předpokládaný vývoj, vývoj porodnosti, sňatečnosti a rozvodovosti, migrace), vzdělanost a ekonomickou aktivitu, bydlení a strukturu domácností juniorů, jejich zdravotní stav, zdravotní a sociální péči o juniory. Zabývali jsme se však také aktivitami juniorů, především jejich účastí na volbách, a to jak v postavení voličů, tak v postavení kandidátů a členů obecních zastupitelstev. V rámci aktivit jsme hodnotili také míru využívání informačních technologií mezi juniory, nevyhnuli jsme se ani zobrazení některých sociálně-patologických jevů.

Kromě analytického vyhodnocení bylo naší snahou vytvořit soubor statistických údajů o mladé generaci a jejich životních podmínkách. Vzhledem k systému postupného zpracování ročních dat zatím nemáme k dispozici kompletní údaje za rok 2016. Proto můžeme v některých oblastech zpracovat hodnocení zatím pouze do roku 2015. Důležitým a poměrně podrobným zdrojem dat jak z obsahového, tak z územního hlediska je Sčítání lidu, domů a bytů, které se uskutečnilo v březnu 2011. Využíváme však také další statistické zdroje dat, jako jsou například demografická statistika nebo Výběrové šetření pracovních sil. Kromě vlastních zdrojů ze zjišťování ČSÚ zde také najdete poměrně podrobné údaje z rezortních statistik, především z Ministerstva práce a sociálních věcí, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, České správy sociálního zabezpečení nebo Ústavu zdravotnických informací a statistiky Ministerstva zdravotnictví.

Obdobný materiál byl zpracován ve všech krajích České republiky, společně však bylo připraveno mezikrajské srovnání, které zachycuje postavení Libereckého kraje v rámci České republiky v roce 2016. Pro snazší srovnání vývoje v jednotlivých krajích má tabulková část sjednocený obsah. V příloze jsme shromáždili vybrané ukazatele v členění podle krajů, podle okresů a podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností Libereckého kraje.

* * *

Čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.

Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.

Křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.

Zkratka „i.d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit.

Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 30. 9. 2017. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

Shrnutí hlavních poznatků

- V roce 2016 žilo na území Libereckého kraje 142 652 osob ve věku do 29 let, tj. 32,4 % z celkového počtu 440 636 obyvatel. Zastoupení mladých v populaci dlouhodobě klesá, přesto uvedený podíl byl mezi kraji České republiky 2. nejvyšší. Nejčteněji byly zastoupeny osoby ve věku 25–29 let (19,9% podíl na celkovém počtu osob do 29 let).
- Ze 4 960 živě narozených dětí v roce 2016 se 48,0 % z nich narodilo ženám do 29 let. Počet dětí narozených matkám do 29 let však klesá, mezi roky 1991 a 2016 se snížil o více než polovinu. Věk prvorodiček v roce 2016 dosáhl 27,0 let, v roce 1991 to bylo 22,0 let.
- Potratovost u žen do 29 let, stejně jako u celkové populace, klesá. V roce 2016 byl v této věkové skupině evidován historicky nejnižší počet potratů (800 událostí) a ženy do 29 let se na celkovém počtu potratů podílely ze 43,4 % (začátkem 90. let z více než 60 %). Nejvíce potratů bylo zaznamenáno ve skupině 25–29letých žen.
- Mladí lidé do 29 let se na celkové úmrtnosti v roce 2016 (4 385 osob) podíleli 1,1 % (tj. 50 zemřelých) a z dlouhodobého pohledu úmrtnost v této věkové skupině klesá. Více než polovinu zemřelých do 29 let tvoří muži (nejčastěji ve věku 15–29 let) a polovinu úmrtí způsobily vnější příčiny.
- V roce 2016 bylo uzavřeno 2 126 sňatků, z toho 29,5 % ženichů a 45,5 % nevěst bylo ve věku do 29 let. Sňatečnost těchto osob však postupně klesala. Pokles v této skupině ovlivnili především snoubenci do 24 let, kteří do manželství v horizontu posledních 25 let vstupovali stále méně.
- V návaznosti na vývoj sňatečnosti klesá ve skupině osob do 29 let také rozvodovost, vyšší podíl rozvodů je však v tomto případě na straně žen.
- Osoby do 29 let jsou pro migraci našeho kraje významné, dlouhodobě totiž tvoří polovinu všech přistěhovalých i vystěhovalých. Saldo migrace těchto osob bylo téměř po celé hodnocené období kladné.
- Téměř 90 % 15–29letých osob je svobodných, 9,6 % vdaných nebo ženatých, 1,1 % rozvedených a 0,04 % ovdovělých. Mezi mladými do 29 let deklarovalo víru pouze 8,0 % z nich.
- Z pohledu projekce obyvatel bude nejméně dětí v populaci kraje v letech 2035 až 2040 (13,1 %), v roce 2050 by pak jejich zastoupení mělo dosáhnout 13,6 %. Počet mladých ve věku 15–29 let by se měl podle odhadu mezi roky 2016 a 2050 snížit o 17,0 % a jejich zastoupení mezi obyvateli by dosáhlo 14,3 % místo dnešních 16,4 %.
- Počet dětí v mateřských školách v poslední dekádě (s výjimkou roku 2015 a 2016) rostl jako důsledek zvýšené porodnosti z let 2004 až 2008. Zlomovým rokem pro počet žáků základních škol byl rok 2010/2011, od kterého žáků přibývá. Středoškolské vzdělání se potýká s úbytkem škol i žáků. Pokles počtu studentů zaznamenává i vysoké školství.
- V Libereckém kraji se nachází 10 zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy pro děti a mládež, 7 dětských domovů, 2 dětské domovy se školou a 1 diagnostický ústav.
- Podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil tvořily pracovní sílu z 16,3 % osoby ve věku 15–29 let. Míra ekonomické aktivity osob ve věku 15–19 dosáhla 4,3 % a se zvyšujícím věkem roste až na 76,5 % v případě 25–29letých.
- Průměrná hrubá mzda v podnikatelské sféře i hrubý měsíční plat v nepodnikatelské sféře jsou u mladých lidí nižší než u všech ostatních zaměstnanců. Jejich hrubá mzda v podnikatelské sféře představovala 90,1 % mzdy zaměstnanců celkem. Poměr k platu všech zaměstnanců v nepodnikatelské sféře pak činil 81,5 %.
- Mladí lidé ve věku 15–29 let představovali ke konci roku 2016 téměř čtvrtinu nezaměstnaných. Nejvyšší podíl osob bez práce byl pak vykázan ve věkové skupině 25–29 let (tj. 10,4 %). Podíl nezaměstnaných ve věku 15–29 let dosáhl 5,23 %, průměr za nezaměstnané celkem činil 5,13 %.
- V roce 2015 bylo v lůžkových zařízeních ČR hospitalizováno 67 673 osob s bydlištěm v Libereckém kraji, z toho 28,3 % z nich bylo ve věku do 29 let. Hlavním důvodem hospitalizace u 20–29letých

osob bylo těhotenství, porod a šestinedělí, u dětí ve věku 1–4 a 5–9 let to byly nemoci dýchací soustavy a u 10–14 a 15–19letých se nejčastěji jednalo o poranění, otravy a některé jiné následky vnějších příčin. V případě skupiny dětí do 1 roku se z téměř 90 % jednalo o živě narozené děti.

- V evidenci praktických lékařů pro děti a dorost byli nejčastěji děti ve věku 5–9 let (29,9 %), nejmenší zastoupení pak měly děti do 1 roku (5,4 %). Na 1 samostatnou ordinaci tohoto typu připadlo v průměru 830 pacientů ve věku 0–19 let, tj. 4. nejvyšší hodnota mezi kraji.
- Dlouhodobě roste podíl živě narozených dětí s vrozenou vadou – mezi roky 2001 a 2014 z 24,2 na 48,3 dětí na 1 000 živě narozených.
- Klesá počet příjemců sirotčího důchodu – v prosinci 2016 byl vyplácen 1 757 příjemcům, ale jeho výše postupně roste – mezi roky 2012 a 2016 o 377 Kč na 5 852 Kč.
- Z výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2011 vyplývá, že v případě 7,1 % všech hospodařících a v případě 4,5 % rodinných domácností byla v čele osoba ve věku 15–29 let.
- Více než polovinu mladých domácností představovaly domácnosti jednotlivců, více těchto domácností pak bylo na straně mužů.
- V posledních letech klesá počet školních družin, počet zapsaných žáků však roste.
- Internet v roce 2015 využívalo 96,6 % mladých ve věku 16–29 let, internet v mobilu pak necelých 70 % osob v tomto věku. Sociální sítě používají ¾, internetové a mobilní bankovníctví 39,3 %, přes internet nakupuje více než třetina mladých a počítačové hry v roce 2015 hrálo 52,4 % mladých.
- Žáci společně s dorostenci představovali k 31. 12. 2016 31,8 % členské základny České unie sportu.
- V roce 2016 bylo v Libereckém kraji zjištěno celkem 9 186 trestných činů, z toho 0,7 % činů bylo spácháno nezletilými ve věku do 14 let a 1,3 % mladistvými ve věku 15–17 let. U obou věkových kategorií převažovala obecná kriminalita.
- Více než 21 % dopravních nehod, jejichž viníkem byl řidič motorového vozidla, způsobili řidiči ve věku do 29 let. U dopravních nehod způsobených chodci byly v 48,7 % případů viníkem děti do 15 let.
- Počet zapsaných voličů, kteří se mohou účastnit hlasování ve volbách, postupně narůstá, což souvisí se stárnutím populace. Při volbách do krajských zastupitelstev v roce 2016 byli kandidáti ve věku 18–29 let zastoupeni necelou jednou desetinou, přičemž nebyl zvolen „mladý“ zastupitel. Při volbách do zastupitelstev obcí v roce 2014 podíl mladých kandidátů dosáhl 10,3 %, podíl mladých zastupitelů 4,7 %.

1. Demografické charakteristiky

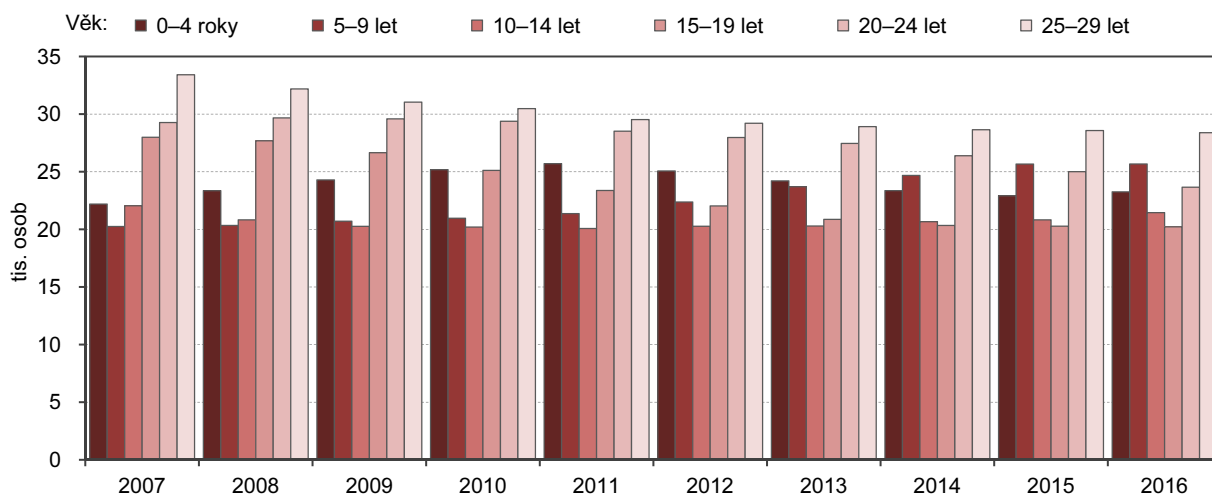
Vývoj počtu juniorů

V roce 2016 žilo na území Libereckého kraje 142 652 osob ve věku do 29 let, z celkové populace 440 636 obyvatel tato věková skupina představovala 32,4 %. Její zastoupení v populaci však dlouhodobě klesá – od roku 2001 bylo zaznamenáno snížení tohoto podílu o 7,9 procentních bodů, od roku 1991 dokonce o 11,5 procentních bodů. V absolutním vyjádření se počet obyvatel v tomto věku za posledních 26 let snížil o 44 342 osob, relativně je to pak pokles o téměř čtvrtinu původního počtu.

V porovnání s ostatními kraji je podíl mladých do 29 let zjištěný v Libereckém kraji v roce 2016 společně s krajem Ústeckým druhý nejvyšší. Vlivem stále probíhajícího procesu suburbanizace, kdy se již od počátku 90. let do zázemí hlavního města stěhovali mladí lidé zakládající zde rodiny, panuje nejpříznivější situace co do zastoupení sledované věkové skupiny ve Středočeském kraji (32,6 %). Opačně je tomu v Hlavním městě Praze, ve kterém se uvedená kategorie na celkovém obyvatelstvu podílí 30,2 %. Zatímco hlavní město se na poslední příčce umísťovalo od začátku 90. let, Středočeský kraj získal prvenství až v posledních dvou letech (v roce 2015 společně s Ústeckým krajem). Podobně jako v Libereckém kraji se snižuje podíl mladých také v populaci ostatních krajů. V případě Středočeského kraje je však, v souvislosti se zmíněnou suburbanizací, pokles ve srovnání s ostatními regiony méně dynamický, a ačkoliv na počátku 90. let byl podíl mladých ve Středočeském kraji po hlavním městě druhý nejnižší, v posledním desetiletí dosahuje nejhůře druhé nejvyšší hodnoty. Naopak Kraj Vysočina, který do té doby pomyslný žebříček vedl, se v současnosti s 32,0% podílem umístil až na páté příčce. Nadprůměrné zastoupení mladých v populaci (průměr ČR dosáhl 31,6 %) v roce 2016 vykázal ještě kraj Pardubický (32,2 %), Moravskoslezský (31,9 %) a Jihočeský (31,7 %).

V uvedené populaci Libereckého kraje byly v roce 2016 nejčetněji zastoupeny osoby ve věku 25–29 let (28 389 osob, tj. 19,9 % osob ve věku 0–29 let). Následovaly osoby 5–9leté (25 672 osob, tj. 18,0 %) a dále 20–24leté (23 658 osob, tj. 16,6 %). Nejméně početná byla z tohoto pohledu skupina 15–19letých, která představovala „pouze“ 14,2 % a patřilo do ní 20 223 osob.

Graf 1.1 Mladá generace podle věkových skupin v Libereckém kraji

Věková skladba mladých do 29 let se však vlivem nerovnoměrného vývoje porodnosti v čase měnila. Převahu 25–29letých ve sledované části populace kraje je totiž možné pozorovat až od roku 2000. Zastoupení této skupiny v té době kolísalo v rozmezí od 19,9 % (shodně rok 2011 až 2016) do 23,4 % (rok 2003). Počátkem 90. let 20. století (tj. od roku 1991 do roku 1994) tvořili největší část sledované populace mladiství ve věku 15–19 let a v období 1995–1999 pomyslné prvenství co do četnosti „drželi“ mladí lidé mezi 20–24 lety. V čase se však měnila také nejméně zastoupená věková skupina. Zatímco tedy v první polovině období 1991 až 2016 byly mezi mladými do 29 let nejméně zastoupeny děti do 4 let, v letech 2004 až 2008 to byly děti ve věku 5–9 let, v letech 2009 až 2013 pak 10 až 14leté děti a v posledních třech letech jsou to již výše zmínění mladiství ve věku 15–19 let.

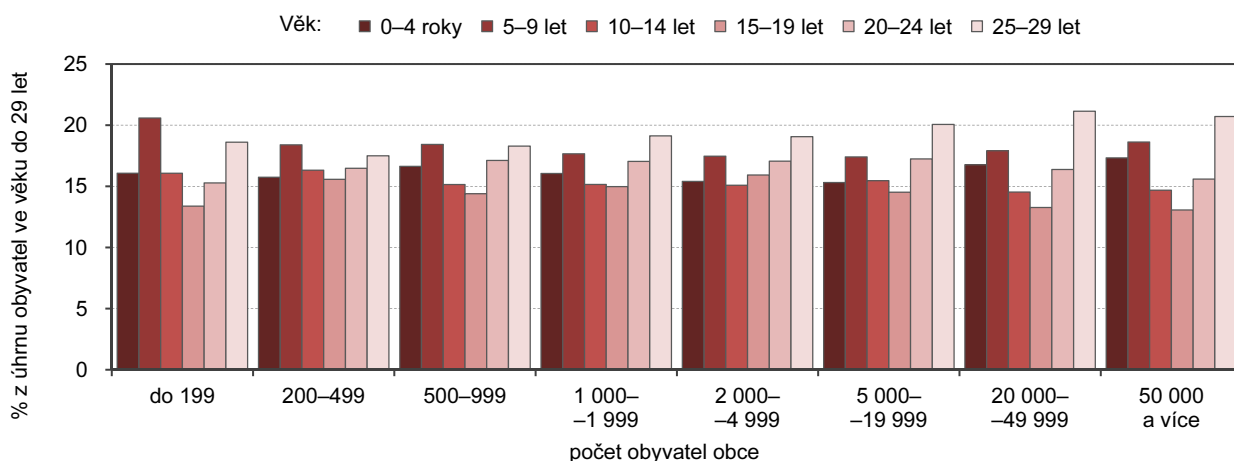
Tab. 1.1 Věková struktura obyvatelstva podle velikostních skupin obcí k 31. 12. 2016

	Celkem	v tom s počtem obyvatel							
		do 199	200–499	500–999	1 000–1 999	2 000–4 999	5 000–19 999	20 000–49 999	50 000 a více
Počet obcí	215	29	63	63	28	17	12	2	1
Počet obyvatel	440 636	4 192	19 769	45 967	39 690	53 116	91 146	82 903	103 853
z toho ženy (%)	50,9	48,0	48,7	49,3	49,8	50,1	51,2	52,0	51,7
Počet obyvatel ve věku 0–29 let	142 652	1 263	6 275	15 057	12 967	17 427	28 941	27 209	33 513
z toho ženy (%)	48,7	46,8	48,2	48,2	48,7	48,4	48,4	49,1	49,3
v tom ve věku (%):									
0–4 let	16,3	16,1	15,7	16,6	16,0	15,4	15,3	16,8	17,3
5–9 let	18,0	20,6	18,4	18,4	17,7	17,5	17,4	17,9	18,6
10–14 let	15,0	16,1	16,3	15,1	15,2	15,1	15,5	14,5	14,7
15–19 let	14,2	13,4	15,6	14,4	15,0	15,9	14,5	13,3	13,1
20–24 let	16,6	15,3	16,5	17,1	17,0	17,1	17,2	16,4	15,6
25–29 let	19,9	18,6	17,5	18,3	19,1	19,1	20,1	21,1	20,7
Index stáří ¹⁾	118,4	131,2	114,2	108,4	115,2	114,0	135,3	111,7	117,9
Index ekonomického zatížení ²⁾	53,6	58,1	52,2	52,1	52,3	50,8	56,2	51,9	55,3

¹⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0 až 14 let

²⁾ počet osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15 až 64 let

Pozitivní vliv na věkovou strukturu mladých má a bude mít bezesporu zvýšená porodnost tzv. silných ročníků narozených v 70. letech minulého století, která byla zaznamenána především v poslední dekádě. V tuto chvíli se tato skutečnost projevuje především v nárůstu zastoupení dětské složky obyvatel (tj. dětí ve věku 0–14 let), když počet dětí od roku 2008 každoročně narůstá (v průměru ročně o 1,0 %). Naopak v generaci 15–29letých obyvatel kraje se dosud odráží nepříznivý vývoj porodnosti související se změnou společensko-politických poměrů po roce 1989. Generace mladistvých a mladých obyvatel kraje se tak rozrůstala až do roku 1998, od té doby však každoročně ubývá (od roku 1999 v průměru ročně o 2,0 %). Děti ve věku 0–14 let tedy v populaci kraje v roce 2016 tvořily 16,0 % (tj. 70 382 osob, v roce 1991 to bylo 21,1 %, tj. 90 071 osob), 15–29letí obyvatelé pak 16,4 % (tj. 72 270 osob, v roce 1991 22,8 %, tj. 96 923 osob). Podíl dětské složky klesal mezi roky 1991 až 2008, od té doby opět pozvolna narůstá. Zastoupení 15–29letých naopak mezi roky 1991 až 1998 rostl, poté již každoročně klesá. Pro obě věkové skupiny je tak možné za jednoznačně nepříznivé označit období 1999 až 2008, ve kterém jejich podíl na celkové populaci kraje klesal souběžně.

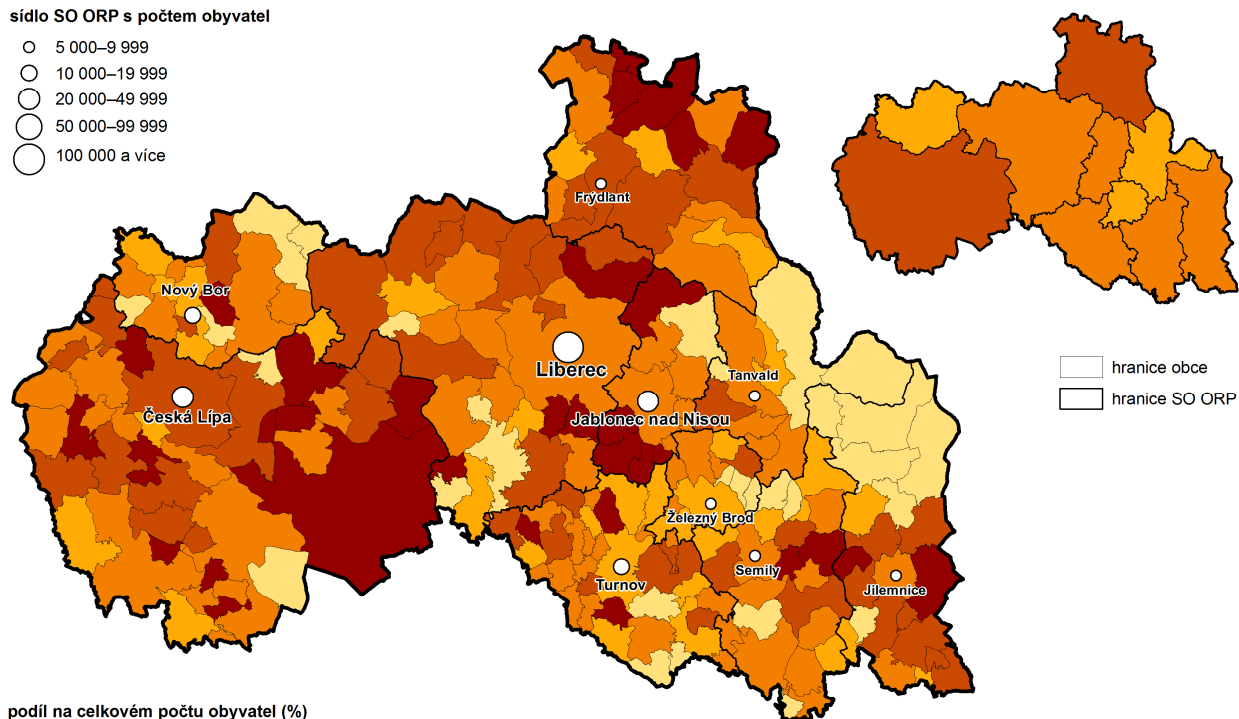
Graf 1.2 Věková struktura mladé generace podle velikostních skupin obcí v Libereckém kraji

Zastoupení dětské složky v populaci ostatních regionů České republiky se v roce 2016 pohybovalo v rozmezí od 14,8 % (Zlínský kraj) do 17,3 % (Středočeský kraj), Liberecký kraj se s výše uvedenou hodnotou umístil na druhé nejvyšší pozici. V případě obyvatel ve věku 15–29 let první pozici obsadil Moravskoslezský kraj (16,9 %) a poslední Hlavní město Praha (14,9 %). Libereckému kraji v tomto žebříčku patřila pátá nejvyšší příčka.

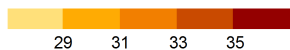
Osoby ve věku 0–29 let podle obcí a SO ORP Libereckého kraje k 31. 12. 2016

sídlo SO ORP s počtem obyvatel

- 5 000–9 999
- 10 000–19 999
- 20 000–49 999
- 50 000–99 999
- 100 000 a více

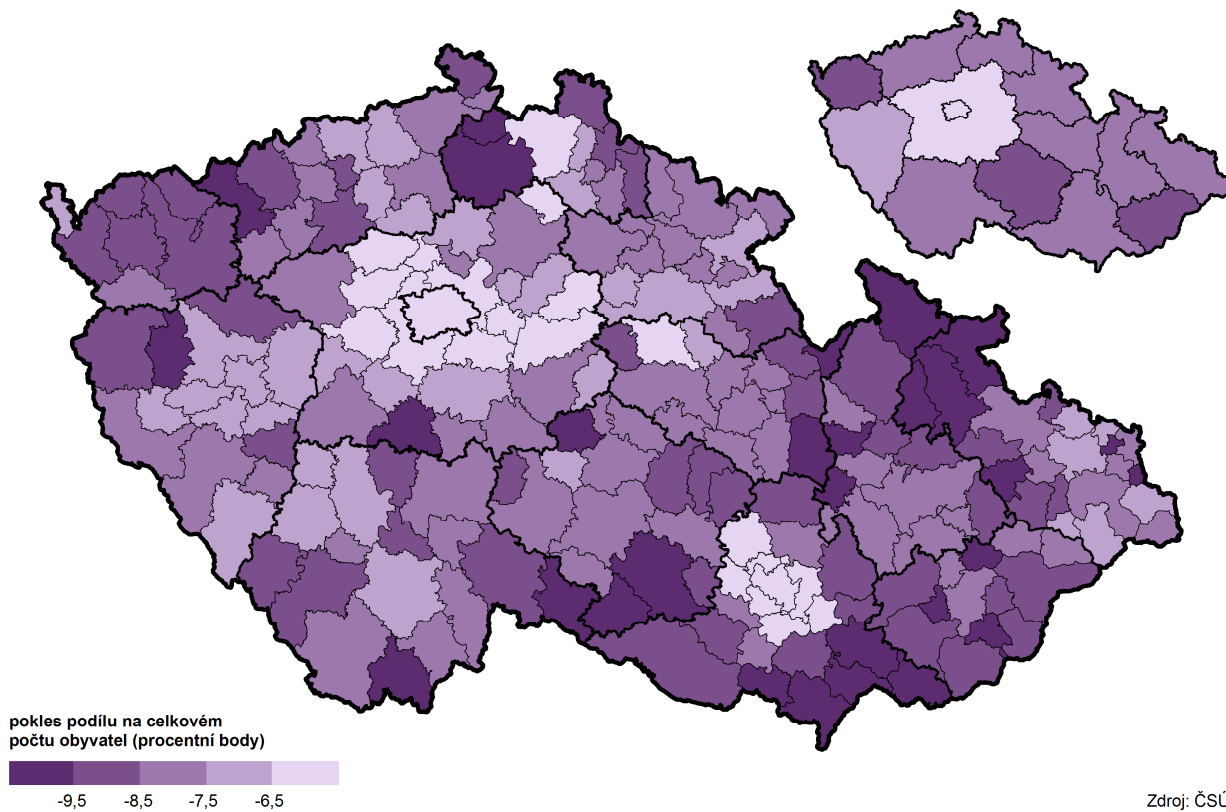

podíl na celkovém počtu obyvatel (%)

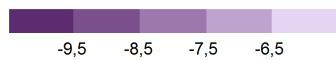

Zdroj: ČSÚ

Změna podílu osob ve věku 0–29 let podle SO ORP a krajů mezi 31. 12. 2001 a 31. 12. 2016

pokles podílu na celkovém počtu obyvatel (procentní body)

Zdroj: ČSÚ

Změny věkové struktury

Z dlouhodobého pohledu přetrvává v našem regionu trend stárnutí populace, který ovlivnily především snižující se počty dětí po roce 1989. Absolutně nejnižší podíl dětské složky obyvatel kraj zaznamenal v letech 2007 až 2009 (tj. 14,8 až 14,9 %). Od té doby se podíl znovu pravidelně, ovšem poměrně nepatrně zvyšuje, a to jako důsledek příznivější úrovně porodnosti. V roce 2016 tak v populaci kraje tvořily děti do 14 let 16,0 % (tj. 70 382 dětí, meziročně je to o 1,4 % více). V poslední dekádě naopak nepřetržitě klesá podíl produktivní složky populace. Zatímco tedy v roce 2007 dosáhlo zastoupení této části obyvatel nejvyšší hodnoty (71,6 %), do roku 2016 se podíl snížil o 6,5 p. b. na 65,1 % a v kraji tak žilo 286 937 osob v tomto věku (meziročně o 1,0 % méně). Od roku 2003 je pak možné sledovat nepřetržitý přírůstek obyvatel starších 65 let. V té době měla tato věková skupina v populaci kraje 12,8% zastoupení (54 843 osob). V roce 2016 pak tvořila již 18,9 % obyvatel, což představuje 83 317 osob (meziročně o 3,7 % více, od roku 2003 o 51,9 % více).

Index stáří, index ekonomického zatížení

Demografický vývoj je v rámci určitého území možné popsat prostřednictvím indexů charakterizujících vzájemný početní poměr jednotlivých hlavních věkových skupin, tj. pomocí indexu stáří a indexu ekonomického zatížení.

V roce 1991 dosáhl index stáří hodnoty 57,3, o deset let později to bylo již 77,2. V roce 2011 byla v Libereckém kraji poprvé evidována početní převaha seniorů nad dětmi a hodnota indexu tak překročila pomyslnou hranici 100 osob, když na 100 dětí připadlo 100,7 seniorů. V roce 2016 pak index stáří činil již 118,4 osob (meziročně o 2,6 více). V porovnání s celorepublikovým průměrem je to o 2,4 osob méně. V rámci ostatních regionů České republiky byl však index stáří vykázaný v Libereckém kraji třetí nejnižší. Méně seniorů na 100 dětí vykázal již jen Středočeský (101,5 osob) a Ústecký kraj (115,0 osob). S hodnotou 132 seniorů na 100 dětí se na posledním místě srovnání umístil kraj Královéhradecký.

Jakým způsobem se stárnutí populace projeví v daném území, přibližuje také index ekonomického zatížení, který porovnává potenciálně (z hlediska věku) produktivní a neproduktivní složku populace. Čím menší je výsledná hodnota, tím příznivější poměr mezi oběma složkami je. V historii našeho kraje index klesal až do roku 2006, kdy dosáhl hodnoty 39,6 osob. Od tohoto roku se však každoročně zvyšuje a v roce 2016 na 100 ekonomicky aktivních připadlo již 53,6 osob v neproduktivním věku (meziročně o 1,9 osob více). Z mezikrajského pohledu dosáhl v roce 2016 index nejvyšší hodnoty v Královéhradeckém kraji (55,0 osob), opačně je tomu v kraji Moravskoslezském (50,7 osob). Růst indexu závislosti je odrazem zejména vývoje početnosti seniorské složky, která, jak již bylo zmíněno, v relaci k počtu produktivních osob významně roste, a to právě v neprospěch osob produktivního věku. Tuto skutečnost není schopen ovlivnit ani současný pozitivní vývoj početnosti dětské složky, protože zvyšování počtu seniorů vykazuje výrazně dynamičtější trend (v poslední dekádě v průměru ročně o 3,8 %) než nárůst počtu dětí (v poslední dekádě v průměru ročně o 0,9 %).

Průměrný věk obyvatel

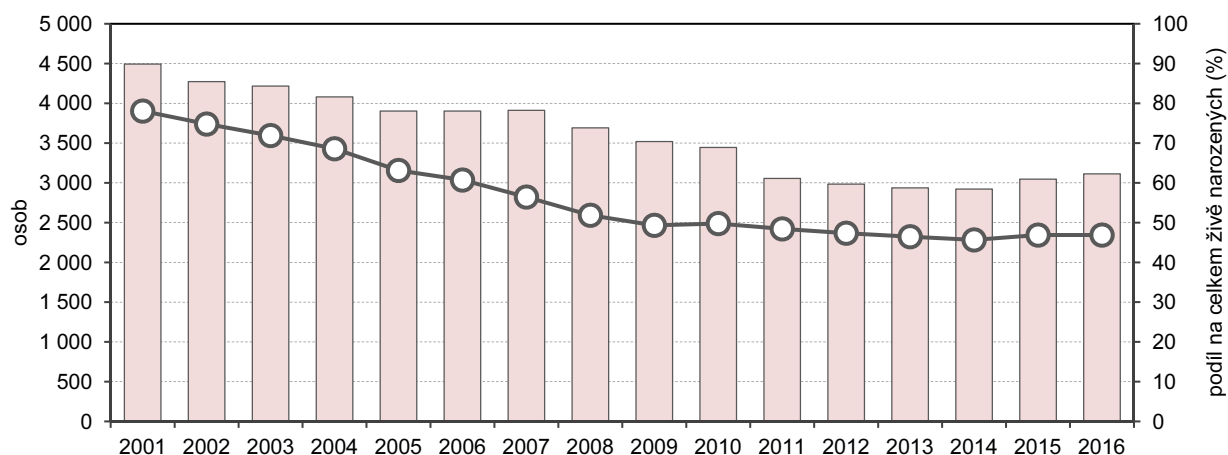
Průměrný věk obyvatel Libereckého kraje na konci roku 2016 činil 41,8 let (meziročně o 0,2 roku více). Za uplynulá dvě desetiletí (od roku 1997) se průměrný věk v Libereckém kraji zvýšil o 4,6 roku, od roku 1991 pak o 6,2 let. V porovnání s průměrným věkem v úhrnu za Českou republiku (42,0 let) je obyvatelstvo našeho kraje o 0,3 roku mladší, ve srovnání s ostatními regiony České republiky je uvedená krajská hodnota třetí nejnižší. Napříč Českou republikou se pak průměrný věk pohyboval v rozmezí od 41,0 let (Středočeský kraj) do 42,7 let (Královéhradecký a Zlínský kraj). Téměř ve všech krajích populace zestárla. Nejvyšší meziroční nárůst průměrného věku zaznamenal Karlovarský kraj (o 0,30 roku), nejnižší Středočeský kraj (o 0,14 roku). Výjimkou bylo Hlavní město Praha, ve kterém hodnota tohoto ukazatele zůstala beze změny.

Narození a jejich struktura

V roce 2016 se v Libereckém kraji živě narodilo 4 960 dětí s tím, že 48,0 % (2 383 dětí) z nich ženám do 29 let. Počet dětí narozených matkám do 29 let věku v Libereckém kraji v zásadě klesá již od počátku 90. let. Výjimkou byly pouze roky 2000, 2007, 2015 a 2016, ve kterých se meziročně počet živě narozených

těmto ženám přechodně navýšil. Nejvíce, tj. 4 797 dětí tyto ženy přivedly na svět v roce 1991 (v té době dosahoval podíl živě narozených ženám v tomto věku na celkovém počtu živě narozených 86,3 %), nejméně pak v roce 2014 (2 079 dětí, tj. 46,9% podíl). Mezi roky 1991 a 2016 se pak počet živě narozených ženám do 29 let snížil o více než polovinu.

Graf 1.3 Živě narození matkám ve věku do 29 let v Libereckém kraji

Na porodnosti žen do 29 let se v roce 2016 nejvyšší měrou podílely ženy 25–29leté (61,9 % živě narozených ženám v uvedeném věku). Další 31,4 % pak připadlo na ženy ve věku 20–24 let. V letech 1991 až 1998 však bylo pořadí obrácené. V roce 1991 se na porodnosti v dané věkové skupině 20–24leté ženy podílely dokonce z téměř 52 %, zatímco zastoupení 25–29letých dosahovalo 29,6 %. Dlouhodobě nejnižší porodnost připadá na dívky do 17 let (2,9 % v roce 1991 a 2,1 % v roce 2016). Významný pokles je pak patrný v podílu dívek mezi 18–19 lety. Zatímco v roce 1991 na dívky v tomto věku připadlo 15,9 % živě narozených dětí ženám do 29 let, v roce 1997 již jejich zastoupení klesá pod 10,0 % a v roce 2016 je 4,6%.

Tab. 1.2 Živě narození podle věku matky, pořadí dítěte a rodinného stavu matky

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Živě narození	5 045	5 220	5 206	5 120	4 654	4 592	4 535	4 435	4 683	4 960
z toho matkám ve věku do 29 let	2 719	2 666	2 647	2 480	2 239	2 228	2 153	2 079	2 196	2 383
podle věku matky (%):										
do 17 let	1,8	1,9	1,9	2,2	1,5	1,8	1,8	2,0	1,0	2,1
18–19 let	4,7	5,7	5,6	4,9	5,1	5,7	5,6	4,8	5,2	4,6
20–24 let	28,3	28,9	30,2	30,8	31,6	31,3	31,9	31,4	31,0	31,4
25–29 let	65,2	63,4	62,3	62,1	61,8	61,1	60,7	61,9	62,8	61,9
podle pořadí dítěte (%):										
první	61,1	62,3	60,8	60,8	62,5	64,7	62,1	61,6	63,1	65,6
druhé	31,4	29,7	31,4	29,9	29,0	26,8	29,6	29,1	28,5	27,2
třetí a další	7,5	8,0	7,7	9,3	8,4	8,5	8,4	9,4	8,4	7,1
podle rodinného stavu matky (%):										
svobodné	44,0	46,8	50,9	52,3	55,2	56,8	57,6	60,1	61,8	63,7
vdané	52,7	49,8	46,4	44,9	42,1	41,0	40,5	37,4	36,4	34,9

Ve srovnání s ostatními regiony České republiky se Liberecký kraj co do zastoupení živě narozených matkám do 29 let v roce 2016 umístil na čtvrté nejvyšší pozici. Vyšší podíl těchto dětí vykázal jen Karlovarský (55,3 %), Ústecký (54,7 %) a Moravskoslezský kraj (51,6 %). Na tento výsledek má bezesporu vliv sociálně-ekonomická situace v regionu, například úroveň vzdělanosti místních obyvatel. Jedná se totiž o kraje s vysokým zastoupením osob ve věku 25–29 let se základním vzděláním (včetně neukončeného a bez vzdělání) a středním vzděláním bez maturity a zároveň nízkým podílem vysokoškolsky vzdělaných (s výjimkou Moravskoslezského kraje). Naopak nejméně rodiček z dané věkové kategorie zaznamenalo Hlavní město Praha (28,9 %), kde je naopak podíl vysokoškoláků jednoznačně nejvyšší. Pokud jde o zastoupení konkrétních věkových skupin ve sledované populaci rodiček jednotlivých krajů, je patrné, že nejvyšší procento živě narozených ženám do 19 let v roce 2016 evidoval Ústecký kraj (5,7 %), nejmenší Hlavní město Praha (0,9 %), podíl Libereckého kraje (3,2 %) byl i v tomto případě 4. nejvyšší. Stejně kraje se na první a poslední příčce umístily také v případě 20–24letých žen (19,3 % živě narozených v Ústeckém

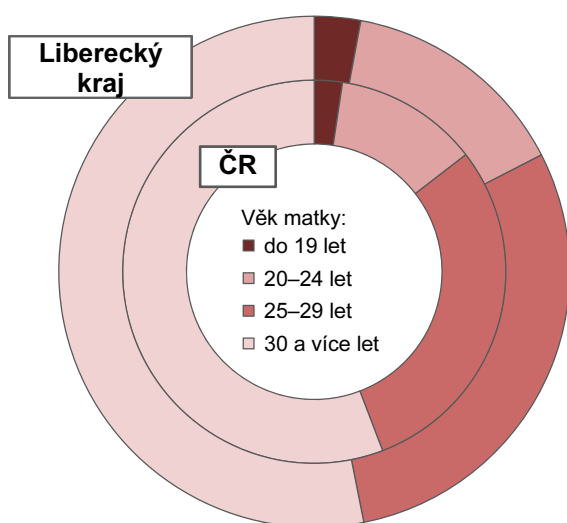
kraji a 5,5 % v Hlavním městě Praze). Naopak 25–29leté matky se na celkové porodnosti nejvyšší měrou podílely v Kraji Vysočina (33,4 % živě narozených), opačně tomu bylo v Hlavním městě Praze (22,5 %). V případě Libereckého kraje dosáhl podíl 29,7 % (stejně jako v kraji Ústeckém), což znamená třetí nejnižší hodnotu.

Tab. 1.3 Živě narození podle porodní hmotnosti a týdne těhotenství v roce 2016

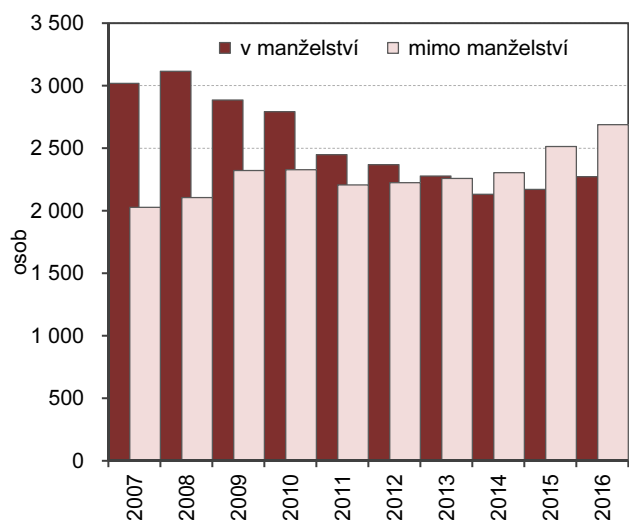
	Celkem	z toho podle týdne těhotenství												nezjištěno
		do 27	28–29	30–31	32–33	34–35	36	37	38	39	40	41	42 a více	
Živě narození	4 960	14	12	27	59	126	165	287	707	1 356	1 443	659	19	86
z toho podle porodní hmotnosti:														
do 1999 g	132	12	12	24	40	20	7	6	4	1	-	-	-	6
2000–2499 g	268	-	-	1	16	66	54	42	44	31	8	-	-	6
2500–2999 g	935	-	-	1	2	33	76	123	226	245	172	45	2	10
3000–3499 g	1 946	-	-	-	-	5	24	91	321	646	581	254	7	17
3500–3999 g	1 282	-	-	-	-	1	3	22	103	352	516	265	8	12
4000–4499 g	321	-	-	-	-	-	-	3	9	69	146	89	2	3
4500 g a více	31	-	-	-	-	-	-	-	-	9	17	5	-	-
nezjištěno	45	2	-	1	1	1	1	-	-	3	3	1	-	32
Živě narození matkám ve věku do 29 let	2 383	8	4	14	32	64	91	143	352	648	675	309	7	36
z toho podle porodní hmotnosti:														
do 1999 g	72	8	4	12	22	11	7	3	-	1	-	-	-	4
2000–2499 g	143	-	-	1	8	32	32	22	23	15	5	-	-	5
2500–2999 g	494	-	-	1	2	18	36	52	120	132	103	24	-	6
3000–3499 g	957	-	-	-	-	2	14	55	169	300	280	128	3	6
3500–3999 g	573	-	-	-	-	-	1	10	37	167	228	124	3	3
4000–4499 g	115	-	-	-	-	-	-	1	3	27	51	31	1	1
4500 g a více	13	-	-	-	-	-	-	-	-	5	7	1	-	-
nezjištěno	16	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1	1	-	11

Výše uvedený vývoj ovlivnila především změna životního stylu, ke které v České republice po roce 1989 došlo. Jedním z jeho primárních znaků pak bylo odkládání narození dítěte do vyššího věku ve prospěch možnosti studovat, cestovat, pracovat a následně tak zajistit nejen subjektivní osobnostní rozvoj, ale také ekonomické zázemí nutné pro založení rodiny. Odkládání rodičovství je pak možné ilustrovat na vývoji průměrného věku ženy při narození dítěte, resp. prvního dítěte. Zatímco v roce 1991 bylo rodičkám v průměru 24,6 let a prvorodičkám 22,0 let, o patnáct let později to bylo již 29,0 let a 27,0 let. V posledních čtyřech letech se průměrný věk matek již tak překotně nevyvíjí a v podstatě stagnuje – v roce 2016 bylo matkám v průměru 30,2 let a průměrný věk prvorodičky dosáhl 28,2 let.

Graf 1.4 Živě narození podle věku matky v roce 2016

Graf 1.5 Živě narození v manželství a mimo manželství v Libereckém kraji

Nejvyšší intenzitu plodnosti (ze které vychází průměrný věk žen při narození dítěte) v roce 2016 v Libereckém kraji vykázaly ženy ve věku 30–34 let, když na 1 000 žen v tomto věku připadlo 109,9 živě narozených dětí. S mírným odstupem je následovaly 25–29leté ženy (105,6 dětí). Nejnižší hodnoty byly nepřekvapivě zaznamenány u žen ve věku 45–49 let (0,4 děti). Vývoj měr plodnosti žen podle věku byl však v posledním desetiletí ve všech skupinách poměrně kolísavý. V období 2007 až 2016 je však patrný pokles úrovně porodnosti ve skupině 25–29letých žen ve prospěch žen ve věku 30–34 let, tj. do roku 2011 vykazovaly nejvyšší míru porodnosti ženy 25–29leté, v následujících letech jsou to již ženy o věkovou kategorii výše. Významně se v porovnání roku 2007 a 2016 navýšila také intenzita plodnosti u žen ve věku 35–39 let, a to z 33,1 na 49,0 živě narozených.

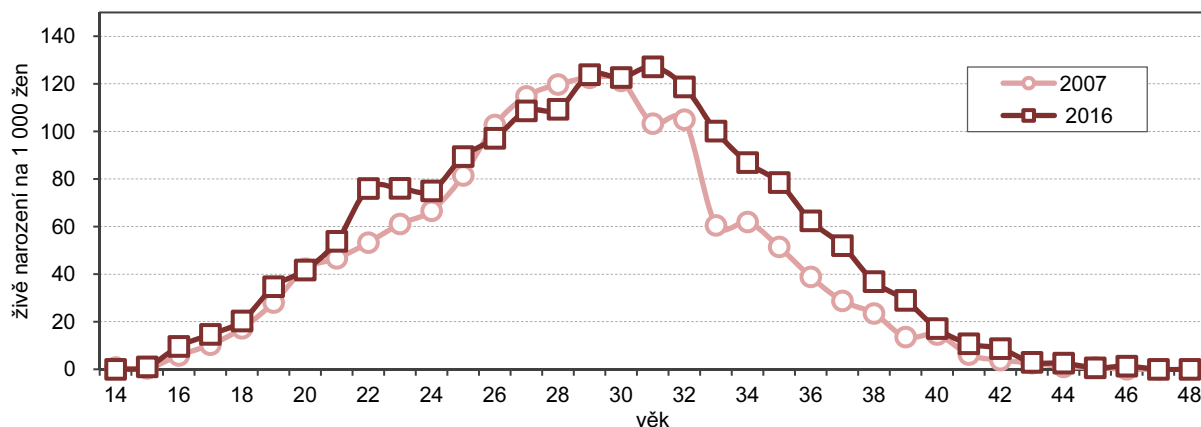
V roce 2016 dosáhl nejvyšších hodnot průměrný věk matky při narození dítěte v Hlavním městě Praze (32,5 let), na opačném konci žebříčku se s 29,3 lety umístil Ústecký kraj. Hodnota za Liberecký kraj byla v tomto srovnání 4. nejnižší. Na první a poslední pozici se umístily stejné kraje také v případě průměrného věku prvorodiček, tj. Hlavní město Praha (31,2 let) a Ústecký kraj (27,2 let), Liberecký kraj obsadil opět čtvrtou nejnižší příčku.

Tab. 1.4 Míry plodnosti podle věku žen

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Míry plodnosti podle věkových skupin žen										
15–19 let	12,9	15,0	15,0	14,0	12,7	15,3	15,2	14,0	13,8	16,1
20–24 let	54,4	53,9	55,6	53,2	50,4	50,3	50,7	49,7	54,6	63,8
25–29 let	107,3	106,1	107,2	102,9	95,4	95,2	92,3	91,7	98,6	105,6
30–34 let	91,0	97,5	97,8	101,5	92,3	96,2	95,8	99,5	104,5	109,9
35–39 let	33,1	37,0	35,6	38,7	38,0	35,4	39,8	39,6	45,4	49,0
40–44 let	5,5	5,1	6,3	6,0	7,3	6,8	7,7	7,1	8,2	8,7
45–49 let	0,2	0,1	0,2	0,2	0,4	0,2	-	0,2	0,4	0,4
15–49 let	47,7	49,1	48,9	48,2	44,5	44,2	44,1	43,6	46,5	49,7
Úhrnná plodnost	1,507	1,565	1,580	1,578	1,478	1,495	1,507	1,510	1,629	1,769

Nejvýstižnějším demografickým ukazatelem popisujícím úroveň porodnosti je úhrnná plodnost, která vyjadřuje počet živě narozených dětí připadajících na 1 ženu, pokud by po celé její reprodukční období zůstala plodnost stejná jako v daném roce. Představuje průměrný počet dětí narozených jedné ženě ve věku 15–49 let. Pro zachování reprodukce v populaci, která by plynule nahrazovala předešlé generace, by úroveň úhrnné plodnosti s přihlédnutím na úmrtnost měla činit 2,1 "dětí na jednu ženu v reprodukčním období". Vývoj ukazatele úhrnné plodnosti v Libereckém kraji nebyl od začátku 90. let zcela jednoznačný. V první polovině devadesátých let došlo k jejímu prudkému snížení a od roku 1995 se držela na velmi nízkých hodnotách. Historického minima pak ukazatel dosáhl v roce 1999, kdy na jednu ženu v reprodukčním věku připadlo 1,169 dětí. Obrat nastal v roce 2006 a s rostoucím počtem živě narozených dětí pozvolna narůstala i hodnota úhrnné plodnosti. V posledních pěti letech pak úhrnná plodnost každoročně roste. V roce 2016 v průměru na 1 ženu připadlo již 1,769 dětí, což je hodnota srovnatelná s rokem 1991 (tj. 1,897 dětí), resp. 1992 (tj. 1,765 dětí).

Graf 1.6 Míry plodnosti podle věku žen v Libereckém kraji

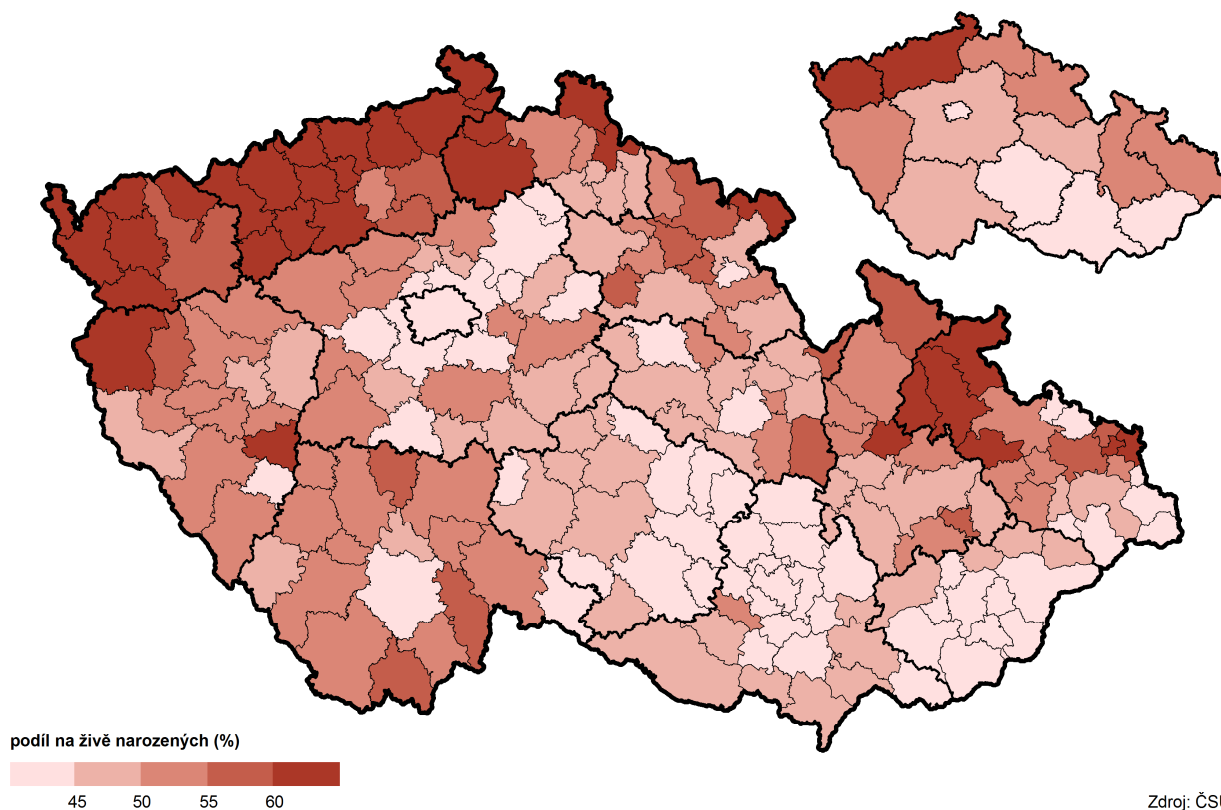

S výše uvedenou úhrnnou plodností za rok 2016 Liberecký kraj obsadil první místo pomyslného mezikrajského žebříčku. Druhá nejvyšší hodnota pak byla zjištěna ve Středočeském kraji (1,689 dětí) a třetí v kraji Pardubickém (1,684 dětí). S úhrnnou plodností ve výši 1,495 dětí na 1 ženu v reprodukčním věku pak pomyslné srovnání uzavíralo Hlavní město Praha, které tak patřilo k dalším čtyřem krajům (Plzeňský, Zlínský, Moravskoslezský a Karlovarský), které vykázaly podprůměrnou hodnotu tohoto ukazatele (celorepublikový průměr činil 1,631 dětí).

Výraznou proměnu prodělala od 90. let minulého století také struktura narozených dětí podle rodinného stavu jejich matky. Ta souvisí především se změnou struktury žen podle rodinného stavu. Zatímco v roce 1991 připadlo na svobodné matky 9,4 % živě narozených dětí, o 25 let později to bylo již 48,8 %. Naopak podíl dětí narozených vdaným ženám za stejné období poklesl z 87,2 % na 45,8 %. Mezi roky 2006 až 2008 a dále také v posledních dvou letech počty narozených dětí vdaným matkám v absolutních číslech rostly (ačkoliv podíl klesal) ovšem jen díky celkovému nárůstu počtu narozených. Obdobně se vyvíjel také rodinný stav matek ve věkové skupině do 29 let. Jen za posledních deset let vzrostl podíl svobodných matek v této věkové kategorii ze 44,0 % (rok 2007) na 63,7 % (rok 2016), naopak zastoupení vdaných matek pokleslo z 52,7 % na 34,9 %. S ohledem na výše uvedené tedy postupně narůstal také podíl živě narozených dětí nesezdaným párům. V roce 2016 se bez ohledu na věk matky mimo manželství narodilo 54,2 % dětí (meziročně o 0,5 p. b. více, oproti roku 2001 o 25,1 p. b. více), v případě matek do 29 let bylo procento ještě vyšší, když činilo 65,1 % (meziročně o 1,5 p. b. více, oproti roku 2001 o 35,0 p. b. více).

Více než polovina živě narozených dětí se mimo manželství v roce 2016 narodila v sedmi krajích, tj. v kraji Karlovarském, Ústeckém, Libereckém, Moravskoslezském, Královéhradeckém, Plzeňském a Olomouckém. Hodnota se pak napříč Českou republikou pohybovala v rozmezí od 41,0 % (Hlavní město Praha) do 64,4 % (Karlovarský kraj). V případě věkové skupiny matek do 29 let byl podíl živě narozených mimo manželství ještě vyšší a s výjimkou Kraje Vysočina (48,5 % živě narozených mimo manželství matkám do 29 let), Hlavního města Prahy (47,1 %) a Zlínského kraje (46,6 %) tvořil ve všech ostatních regionech více než 50 % živě narozených. V Ústeckém kraji na nesezdané matky v této věkové kategorii připadly dokonce téměř tři čtvrtiny živě narozených dětí, více než 70% podíl evidoval ještě Karlovarský kraj (73,5 %). Podíl vykázaný za Liberecký kraj (65,1 %) byl pak třetí nejvyšší.

Děti narozené mimo manželství podle SO ORP a krajů v roce 2016

Potraty

Dlouhodobý pokles potratovosti je v Libereckém kraji pozorován již od počátku 90. let. Kontinuální snižování bylo zaznamenáno v letech 1992 až 2007. S výjimkou let 2008, 2011 a 2014, kdy došlo k meziročnímu mírnému nárůstu, však klesá počet těchto událostí i v dalších letech. Nejvyšší meziroční pokles počtu potratů byl v historii kraje zaznamenán v roce 1993 (o téměř čtvrtinu, tj. z 5 280 na 4 003 událostí). V posledních deseti letech klesá počet potratů v průměru ročně o 0,9 %. V roce 2016 lékaři v našem kraji evidovali 1 842 takto ukončených těhotenství, což je od roku 1992 absolutně nejméně. V porovnání s jejich maximálním počtem, tj. 5 280 potraty v roce 1992, to znamená více než 65% snížení.

Podobným způsobem se vyvíjí také potratovost ve věkové skupině žen do 29 let. V tomto případě se však počet potratů pravidelně snižoval až do roku 2010. Meziroční jen velmi mírný nárůst potratovosti byl zjištěn v letech 2011, 2014 a 2015. Rozdíl mezi maximálním (3 285 v roce 1992) a minimálním (800 v roce 2016) počtem potratů v této věkové skupině žen představoval 2 485 událostí, relativně tedy 75,6 %. V rámci uvedené věkové kategorie byl pak nejvyšší pokles četnosti potratů mezi roky 1992 a 2016 evidován u dívek do 19 let (o téměř 86 %, tj. z 685 na 97 potratů). U žen ve věku 20–24 let došlo v uvedeném období k téměř 80% poklesu (z 1 354 na 277 potratů) a snížení u žen 25–29letých dosáhlo 65,8 % (z 1 246 na 426 potratů).

Ženy do 29 let se pak na celkovém počtu potratů v kraji v roce 2016 podílely ze 43,4 %, začátkem 90. let však tento podíl překračoval dokonce 60% hranici (v roce 1997 činil 62,7 %). Nejnižší zastoupení potratů u žen ve sledovaném věku na celkovém počtu potratů pak bylo zaznamenáno v roce 2014 (43,1 %). V roce 2016 připadalo více než 50 % (konkrétně 53,3 %) potratů zaznamenaných u žen ve věku do 29 let na ženy 25–29leté s tím, že jejich převahu můžeme sledovat již od roku 1999. Do té doby bylo nejvíce potratů evidováno mezi 20–24letými.

Z pohledu jednotlivých regionů České republiky se ženy do 29 let na celkovém počtu potratů v roce 2016 největší měrou podílely v Karlovarském (47,1 %) a dále také v Ústeckém kraji (47,0 %). Podíl vykázaný v Libereckém kraji byl pátý nejvyšší. Na opačném konci žebříčku se s 33,2% podílem umístilo Hlavní město Praha. Podobně tomu bylo také v případě zastoupení žen do 29 let na celkovém počtu umělých přerušeni těhotenství. I v tomto srovnání vykázal nejvyšší podíl Karlovarský kraj, ve kterém navíc jako v jediném přesáhl tento podíl 50% hranici. Nejméně umělých přerušeni těhotenství mezi ženami do 29 let pak zaznamenali lékaři v Hlavním městě Praze (39,6 %). Hodnota za Liberecký kraj (47,9 %) byla čtvrtá nejvyšší.

Rozložení potratů z hlediska věku je velmi výrazně ovlivněno věkovou strukturou žen a dále také počtem těhotenství podle věku, tedy potažmo také rostoucím průměrným věkem matek při narození dítěte. Počátkem 90. let (až do roku 1998) se nejvíce potratů v Libereckém kraji odehrávalo ve věkové skupině 20–24letých žen, od roku 1999 do roku 2005 je to u žen ve věku 25–29 let a v následujících deseti letech jsou potraty nejčetněji zastoupeny mezi ženami z kategorie 30–34 let. V roce 2016 poprvé od roku 2005 co do počtu potratů znovu mírně převažovaly ženy ve věku 25–29 let (426 potratů, tzn. 23,1 % všech potratů). S nepatrným odstupem však následovaly ženy 30–34leté (408 případů, tj. 22,1 %) a ženy 35–39leté (400 případů, tj. 21,7 %).

Tab. 1.5 Míry potratovosti podle věku žen

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Míry potratovosti podle věkových skupin žen										
15–19 let	10,4	10,8	12,0	12,2	12,3	11,7	12,1	12,1	10,7	9,8
20–24 let	24,9	24,0	23,9	24,1	25,7	24,8	21,1	22,9	26,4	23,6
25–29 let	30,9	30,5	28,3	26,5	27,7	28,1	27,6	29,1	28,9	30,5
30–34 let	29,3	31,4	29,4	28,1	29,0	30,8	30,2	29,6	30,6	28,6
35–39 let	21,2	22,7	22,2	22,3	22,1	20,8	19,9	23,5	22,7	23,3
40–44 let	7,6	9,2	7,7	8,3	8,9	9,7	10,8	11,6	9,5	11,6
45–49 let	0,9	1,0	0,8	0,8	0,9	1,1	1,1	1,2	1,4	1,3
15–49 let	19,0	19,7	18,7	18,3	18,8	18,7	17,9	19,0	18,7	18,5
Úhrnná potratovost	0,625	0,648	0,618	0,607	0,630	0,631	0,612	0,649	0,650	0,643

Uvedené skutečnosti dokládá také míra potratovosti podle věku (tj. počet potratů u žen dané věkové kategorie na 1 000 žen středního stavu v dané věkové kategorii). Nejvyšší hodnota tohoto ukazatele byla v roce 2016 vykazována ve skupině 25–29letých žen (30,5 potratů na 1 000 žen v tomto věku).

V předcházejících osmi letech však lékaři nejvíce potratů v přepočtu na 1 000 žen evidovali ve skupině 30–34letých (nejvíce v roce 2008, tj. 31,4 potratů).

Intenzita potratovosti měřená ukazatelem úhrnné potratovosti, která udává průměrný počet potratů, který by žena během svého reprodukčního věku (15–49 let) prodělala za předpokladu zachování intenzity potratovosti daného roku, od roku 1992 do roku 2007 pravidelně klesala. V letech 2008, 2011, 2012, 2014 a 2015 je však možné sledovat její mírný meziroční nárůst, hodnota se však v tomto období nepřekročila 0,650 potratů na 1 ženu. Nejvyšší úhrnná potratovost byla evidována na začátku 90. let, v roce 1992 činila dokonce 1,754 potratů na 1 ženu, naopak tomu bylo v roce 2010, kdy činila 0,607 potratů na 1 ženu. V roce 2016 dosáhla 0,643 potratů na 1 ženu, což je meziročně o 0,007 potratů méně.

V průměru za Českou republiku dosáhla v roce 2016 úhrnná potratovost 0,515 potratů na 1 ženu. Nejvyšší hodnotu vykázal Ústecký kraj (0,698 potratů), nejméně potratů na 1 ženu evidovali v Jihomoravském kraji (0,427 událostí). Nadprůměrnou potratovost vykázalo ještě dalších šest krajů (Karlovarský, Jihočeský, Královéhradecký, Středočeský, Olomoucký) včetně Libereckého, ve kterém byla hodnota tohoto ukazatele dokonce druhá nejvyšší.

Jedním z důvodů dlouhodobého poklesu celkového počtu potratů bylo výrazné snížení případů umělého přerušeni těhotenství, od roku 1992 o téměř 76 %. V roce 2016 tak bylo v našem kraji zaznamenáno 1 119 umělých přerušeni těhotenství (meziročně o 1,2 % více). Nejvíce umělých přerušeni pak bylo provedeno v roce 1992 (4 600 případů), nejméně v roce 2015 (1 106 případů). V relativním vyjádření se zastoupení umělých přerušeni těhotenství na celkovém počtu potratů od roku 1992, kdy činilo 87,1 %, snížilo na 60,7 % v roce 2016. U žen do 29 let bylo v roce 2016 provedeno 536 umělých přerušeni těhotenství (tzn. 47,9 % všech umělých přerušeni), což je v porovnání se situací před 15 lety (v roce 2001) o téměř 44 % méně (relativně o 9,6 p. b. méně). I v této věkové skupině počet umělých přerušeni těhotenství v zásadě dlouhodobě klesá.

Zemřelí, příčiny úmrtí, naděje dožití

Vývoj úmrtnosti a velikost některých ukazatelů úmrtnosti jsou ovlivněny především věkovou strukturou obyvatelstva a různou pravděpodobností úmrtí v jednotlivých věkových skupinách. Biologicky jsou dány odlišné pravděpodobnosti úmrtí pro muže a ženy v jednotlivých věkových skupinách. Poměr pohlaví při narození je biologicky dán na přibližně 105–106 chlapců na 100 dívek. V průběhu života mají však muži stále vyšší pravděpodobnost úmrtí než ženy. Pravděpodobnost úmrtí je vysoká při narození dítěte a od tohoto dne se snižuje, na začátku puberty začíná tato pravděpodobnost opět růst a stoupá až do nejvyšších věkových skupin.

V roce 2016 v našem kraji zemřelo celkem 4 385 osob, meziročně to znamená o 173 méně (o 3,8 %), ve srovnání s rokem 1991 (4 975 zemřelých) je to méně o 590 osob (o 11,9 %). Mladí lidé do 29 let se na celkové uvedené úmrtnosti v roce 2016 podíleli 1,1 % (tzn. 50 zemřelých). Počátkem 90. let se však jejich zastoupení mezi zemřelými pohybovalo i nad 3 % (3,4 %, tj. 162 zemřelých v roce 1992). Během zmíněných 26 let však úmrtnost v této věkové kategorii klesá. Více než polovinu zemřelých ve věkové skupině mladých do 29 let tvoří dlouhodobě muži – jejich zastoupení se pohybovalo mezi 60,9 % (rok 2000) a 78,4 % (rok 2013). V roce 2016 pak podíl dosáhl 66,0 %. Nejčastěji se jednalo o muže ve věku 15–29 let (63,6 % v roce 2016, v roce 1999 dokonce 81,2 %). Ve 25 případech, tj. v polovině případů úmrtí mladých do 29 let byly v roce 2016 příčinou úmrtí tzv. vnější příčiny. Z toho v 6 případech se jednalo o úmrtí při dopravních nehodách, v 11 případech šlo o sebevraždu.

Výše zmíněný pokles úmrtnosti v rámci mladé generace ovlivnila změna úmrtnostních podmínek, ke které došlo v průběhu 90. let. Především v případě dětské generace se tato skutečnost projevila především ve snížení kojenecké úmrtnosti (počet zemřelých do 1 roku života), kterou v pozitivním smyslu ovlivnila především rozvíjející se zdravotní péče a úroveň zdravotnické techniky. Nejednalo se však o pravidelný trend, ale spíše o obecnou tendenci. Zatímco v roce 1991 do 1 roku života zemřelo 60 dětí, v roce 2016 to bylo 13 dětí. V přepočtu na 1 000 živě narozených pak do 1 roku života v našem kraji počátkem 90. let zemřelo až 11,3 dětí (rok 1992), v roce 2016 to bylo „jen“ 2,6 dětí. S výjimkou roku 2013 tvořili po celých 26 let většinu zemřelých do 1 roku novorozenci, tedy děti, které zemřely do 28 dnů od narození. V roce 2016 z uvedených 13 zemřelých do 1 roku bylo 12 novorozenců. V relativním vyjádření se novorozenecká úmrtnost z dlouhodobého pohledu pohybovala v rozmezí od 8,1 zemřelých do 28 dnů na 1 000 živě narozených (rok 1992) do 1,0 zemřelého (rok 2011), v roce 2016 se novorozenecká úmrtnost navýšila a

dosáhla za posledních deset let třetí nejvyšší hodnoty, tj. 2,4 ‰. V poměru k celorepublikovému průměru dosahovala jak kojenecká tak novorozenecká úmrtnost v našem kraji po většinu období nižších hodnot.

Úroveň novorozenecké a kojenecké úmrtnosti dlouhodobě klesala také v ostatních regionech České republiky. V roce 2016 byla nejvyšší novorozenecká i kojenecká úmrtnost zjištěna v Ústeckém kraji (2,8, resp. 5,2 ‰). Nejméně úmrtí do 28 dní od narození na 1 000 živě narozených evidovali v Kraji Vysočina (1,1 ‰), do 1 roku pak v Pardubickém kraji (1,8 ‰). Novorozenecká úmrtnost v Libereckém kraji v daném roce byla nadprůměrná (průměr ČR dosáhl 1,7 ‰) a čtvrtá nejvyšší. V případě kojenecké úmrtnosti se krajská hodnota umístila těsně pod republikovým průměrem (2,8 ‰) a mezi kraji tak byla sedmá nejnižší.

Jedním z výstupů úmrtnostních tabulek je naděje dožití (tj. střední délka života). Ta udává průměrný počet let, který má před sebou osoba v daném věku při zachování intenzit úmrtnosti daného období. Vyšší naděje dožití je obecně na straně žen, příčinou je již zmíněná biologická odlišnost v úmrtnostních poměrech obou pohlaví. Střední délka života v případě mužů narozených v roce 2016 dosáhla 76,15 let, ženy narozené v téže roce mají před sebou o 5,68 let více. V porovnání s rokem 1992 se naděje dožití navýšila u obou pohlaví, tj. o 8,34 let u mužů a o 6,37 let u žen. Naděje dožití z dlouhodobého pohledu vykazuje u obou pohlaví rostoucí trend, našla se však období, ve kterých byl zaznamenán její meziroční pokles. Častěji se tak stalo na straně žen, tj. konkrétně v roce 2000, 2003, 2007 a naposledy v roce 2015. U mužů byla růstová křivka přerušena pouze v roce 1997 a 2013.

Z mezikrajského srovnání vyplývá, že nejvyššího věku se pravděpodobně dožijí obyvatelé narození v roce 2016 v Hlavním městě Praze, tj. muži 78,02 let a ženy 82,69 let. Na opačné straně žebříčku a nejnižší naděje dožití vykazuje Ústecký kraj (muži 73,98 let a ženy 79,47 let). Střední délka života v Libereckém kraji je v regionálním srovnání v případě mužů sedmá a v případě žen osmá nejnižší a obě dvě se pohybují pod republikovou úrovní (76,22 let muži, 82,05 let ženy). Za posledních 25 let se pak naděje dožití mužů nejvýrazněji navýšila ve Středočeském kraji (o 8,48 let). S mírným odstupem tento region následoval Liberecký kraj (o 8,34 let) a Hlavní město Praha (o 8,13 let). Nejméně se naděje dožití mužů prodloužila ve Zlínském kraji (6,78 let). V případě žen vykázal nejlepší výsledek Karlovarský kraj, ve kterém se ženy narozené v roce 2016 mají pravděpodobnost dožít o 6,69 let více než ženy narozené v roce 1992. Druhý nejvyšší přírůstek byl pak zjištěn opět v Libereckém kraji (o 6,37 let) a třetí místo obsadilo Hlavní město Praha (o 6,21 let). Na opačném konci žebříčku se s nárůstem ve výši 5,19 let umístil Ústecký kraj.

Sňatky

Počet sňatků uzavřených snoubenci v Libereckém kraji vykazuje od začátku 90. let obecně klesající tendenci, ačkoliv se v průběhu daného období tento počet vyvíjí spíše kolísavě. Historicky nejméně sňatků bylo evidováno v roce 2014 (1 849 sňatků), nejvíce pak v roce 1992 (3 293 sňatků), rozdíl mezi těmito dvěma údaji představuje 1 444 událostí, tedy téměř 44 %. V roce 2016 pak do manželství vstoupilo 2 126 párů. Sňatečnost osob do 29 let od počátku 90. let, kdy byla nejvyšší, postupně klesala. Zatímco v roce 1992 dosáhl podíl sňatků ženichů v tomto věku na celkovém počtu sňatků 73,8 % (tedy téměř tři čtvrtiny sňatků, tj. 2 430 sňatků), v roce 2016 to bylo již jen 29,5 % (tj. 627 sňatků). Obdobně na tom byly také sňatky v případě stejně starých nevěst, které se v roce 1992 na celkové sňatečnosti podílely z 81,0 % (tj. 2 667 sňatků) a v roce 2016 již jen ze 45,5 % (tj. 967 sňatků). Pokles sňatečnosti ve skupině osob do 29 let pak ovlivnili především snoubenci do 24 let, kteří v horizontu posledních 25 let vstupovali do manželství stále méně. Začátkem 90. let bylo více než 50 % sňatků uzavřeno mezi snoubenci do 24 let – v případě nevěst v roce 1992 dokonce téměř 70 %. Poté podíl postupně klesal. V současnosti sňatečnost mužů v tomto věku nedosahuje ani 10 %, ženy do 24 let pak v roce 2016 uzavřely necelých 14 % sňatků.

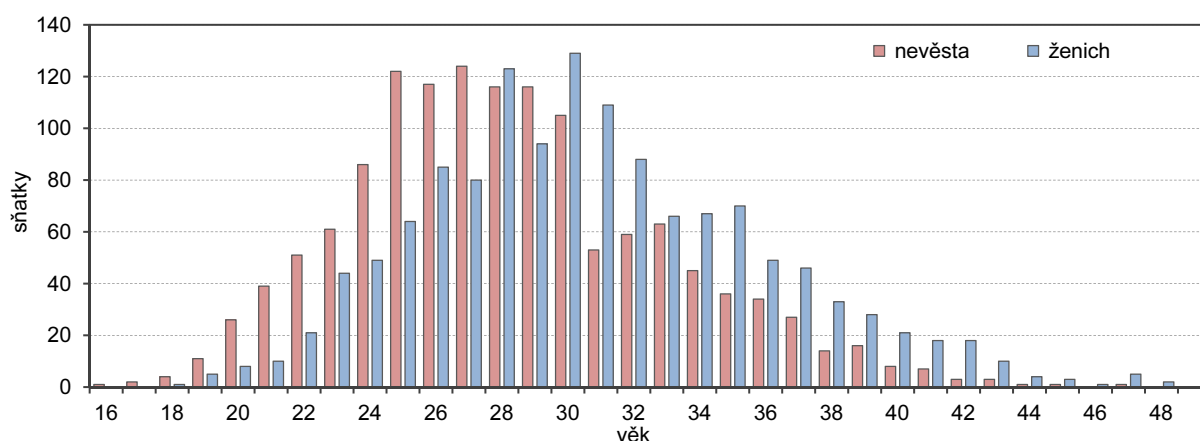

Tab. 1.6 Sňatky podle vzájemného věku svobodných snoubenců a bydliště ženicha v roce 2016

	Věk nevěsty																			
	do 17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35 a více	
Věk ženicha:																				
do 17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	-	2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	-	1	3	1	1	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
21	-	-	-	2	2	4	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22	1	1	1	3	1	5	3	1	1	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-
23	-	-	-	3	4	6	13	3	4	3	2	4	2	3	1	-	-	-	-	-
24	1	-	1	2	10	6	9	9	3	2	4	2	-	-	-	-	-	-	-	-
25	-	-	-	3	5	5	6	10	18	5	4	3	-	1	2	-	-	-	-	2
26	-	-	2	4	1	5	8	13	16	16	8	4	4	1	2	1	-	-	-	-
27	-	-	-	2	4	2	4	10	9	14	10	6	5	2	2	3	1	1	1	5
28	-	-	-	1	5	4	5	15	15	10	18	20	16	4	3	1	3	1	1	2
29	-	-	-	1	-	3	2	6	15	10	8	11	19	9	3	2	1	1	1	3
30	-	-	1	2	1	2	3	5	9	16	21	17	18	15	5	5	2	3	4	4
31	-	-	1	-	-	2	1	4	11	10	16	12	12	13	12	5	3	5	2	2
32	-	-	-	-	1	2	2	-	5	9	6	14	10	10	4	12	7	-	6	6
33	-	-	-	-	1	1	-	1	3	6	9	7	8	10	5	4	6	3	2	2
34	-	-	-	-	1	-	-	4	3	5	3	2	5	12	3	7	5	8	9	9
35 a více	1	-	1	-	1	4	5	4	9	10	13	15	17	25	11	19	35	23	117	117

Sňatečnost a její vývoj ovlivnil zejména nový model společenského chování přijatý po roce 1989. Stejně jako plánování narození dítěte je i vstup do manželství odkládán do vyššího věku. Instituce manželství zároveň ztratila dřívější význam a očekávání narození dítěte už není důvodem k nezbytnému sňatku partnerů. Průměrný věk při sňatku snoubenců v Libereckém kraji se po roce 1990 začal každoročně zvyšovat. Mezi roky 1992 a 2016 se pak průměrný věk nevěst při prvním sňatku navýšil o 7,9 let (tedy z 21,5 na 29,5 let) a ženichů o 8,0 let (tedy z 24,0 let na 32,0 let). V případě nevěst i ženichů se růst průměrného věku při uzavření prvního sňatku zastavil pouze dvakrát, tj. v roce 2012 a 2016 a byl tak zaznamenán jeho meziroční mírný pokles.

Graf 1.7 Sňatky podle věku snoubenců v Libereckém kraji v roce 2016

Z hlediska mezikrajského srovnání vykázalo v roce 2016 nejvyšší průměrný věk snoubenců Hlavní město Praha (33,3 let u ženichů, 30,8 let u nevěst), naopak nejmladší snoubence evidoval Kraj Vysočina (31,2 let u ženichů a 28,5 let u nevěst). Tuto skutečnost bezesporu ovlivnil společensko-ekonomický charakter daných lokalit, tj. Hlavní město Praha je typickým představitelem výše zmíněného nového životního stylu, který se objevil po roce 1989 reprezentovaný dostatkem studijních a pracovních příležitostí. Naopak Kraj Vysočina vzhledem k vysokému zastoupení věřících obyvatel stále zastává tradiční model rodiny. Liberecký kraj v tomto srovnání v případě věku ženichů obsadil sedmou nejvyšší a v případě nevěst pátou nejvyšší příčku pomyslného žebříčku.

Tab. 1.7 Sňatky podle bydliště ženicha

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Sňatky	2 564	2 343	2 094	1 928	1 954	1 929	1 877	1 849	2 031	2 126
z toho ženichové ve věku:										
do 19 let	10	11	6	3	7	4	2	4	7	6
20–24 let	223	180	152	125	133	118	105	102	118	141
25–29 let	802	706	585	497	437	529	463	467	454	480
z toho nevěsty ve věku:										
do 19 let	44	37	35	25	26	25	20	18	16	18
20–24 let	456	435	327	285	273	301	256	258	253	277
25–29 let	969	821	787	667	618	675	641	615	639	672
Sňatky mužů ve věku do 29 let	1 035	897	743	625	577	651	570	573	579	627
podle rodinného stavu ženicha:										
svobodný	1 007	869	719	610	563	633	555	567	566	621
rozvedený	28	28	24	15	14	18	14	6	13	6
Sňatky žen ve věku do 29 let	1 469	1 293	1 149	977	917	1 001	917	891	908	967
podle rodinného stavu nevěsty:										
svobodná	1 387	1 217	1 096	920	878	954	888	860	872	937
rozvedená	80	76	53	57	39	47	29	30	36	29

Rozvody

V úhrnu bylo v roce 2016 v Libereckém kraji rozvodem ukončeno 1 102 řízení. Ve srovnání s rokem 1992 je to o 501 rozvodů (31,3 %) méně. Přibližně až do roku 2006 ale počet rozvodů v zásadě rostl, ovšem nejvíce takto ukončených manželství bylo evidováno hlavně na začátku 90. let (1 717 rozvodů v roce 1994). Naopak minimální počet bylo možné zaznamenat v roce 1999 (1 050 rozvodů). V posledním desetiletí pak počet rozvodů každoročně spíše klesá – v roce 2016 došlo k 10,8% meziročnímu poklesu.

V kontextu s vývojem sňatečnosti se vyvíjí také rozvodovost v hodnocených věkových skupinách. Počet rozvodů ve skupině osob ve věku do 24 let i 25–29letých v podstatě od roku 1992 klesá. Větší počet rozvodů je však po celé zmíněné období a u obou skupin patrný na straně žen. Začátkem 90. let se rozvody mužů do 24 let na celkovém počtu rozvodů podílely více než 10 % a rozvody stejně starých žen dokonce více než 20 %. Aktuálně zastoupení v případě mužů nedosahuje ani 1 %, podíl žen v roce 2016 činil 2,1 %. Muži i ženy ve věku 25–29 let v první polovině 90. let tvořili zhruba pětinu rozvedených. Zastoupení těchto mužů mezi celkovým počtem rozvedených v posledním desetiletí již však nedosahuje ani 10 % (v roce 2016 podíl činil 4,1 %). Obdobně je na tom také podíl 24–29letých žen, ten se však pod 10% hranici dostal až v roce 2010 a v roce 2016 činil 8,2 %.

Tab. 1.8 Rozvody

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Rozvody	1 537	1 400	1 401	1 351	1 296	1 142	1 311	1 236	1 235	1 102
z toho:										
s nezletilým dítětem (%)	64,7	58,6	58,9	57,1	56,1	55,9	60,8	58,2	58,0	60,3
do 1 roku trvání manželství	12	18	17	7	10	10	14	7	13	6
Rozvody mužů ve věku do 29 let	148	141	120	79	80	68	74	75	65	51
z toho:										
s nezletilým dítětem (%)	60,1	49,6	51,7	50,6	50,0	47,1	51,4	54,7	46,2	54,9
do 1 roku trvání manželství	6	8	6	2	2	4	4	2	6	-
Rozvody žen ve věku do 29 let	271	248	220	175	170	145	150	135	137	113
z toho:										
s nezletilým dítětem (%)	61,6	57,7	56,4	56,6	53,5	46,9	62,7	61,5	53,3	57,5
do 1 roku trvání manželství	8	11	9	3	5	5	7	2	7	1

Z regionálního pohledu vykázal v roce 2016 nejvyšší podíl rozvodů mezi muži i ženami do 24 let Karlovarský kraj (1,6, resp. 2,7 %). Liberecký region evidoval mezi takto starými muži 0,5% podíl rozvodů společně s dalšími pěti kraji (Moravskoslezským, Hl. městem Prahou, Pardubickým, Plzeňským a Jihomoravským krajem), což pro tyto regiony v zásadě znamenalo druhou nejnižší hodnotu. Menší zastoupení rozvádějících se mužů do 24 let registroval již jen Zlínský a Ústecký kraj (shodně 0,4 %). Naopak rozvádějící se ženy

do 24 let tvořily v roce 2016 v našem kraji zmíněná 2,1 %, což je třetí nejvyšší hodnota. Nejméně se ženy v uvedeném věku na celkovém počtu rozvodů podílely v Jihomoravském kraji (1,0 %).

Ve skupině 25–29letých mužů byl nejvyšší podíl rozvodů evidován v Královéhradeckém kraji (5,1 %), naopak mezi ženami obsadil pomyslné prvenství kraj Plzeňský (9,7 %). Poslední příčka a nejnižší podíl rozvádějících se mužů i žen v daném věku patřila Zlínskému kraji (3,3, resp. 6,9 %). Liberecký kraj v případě obou pohlaví vykázal pátý nejnižší podíl.

Stěhování, dlouhodobá migrace

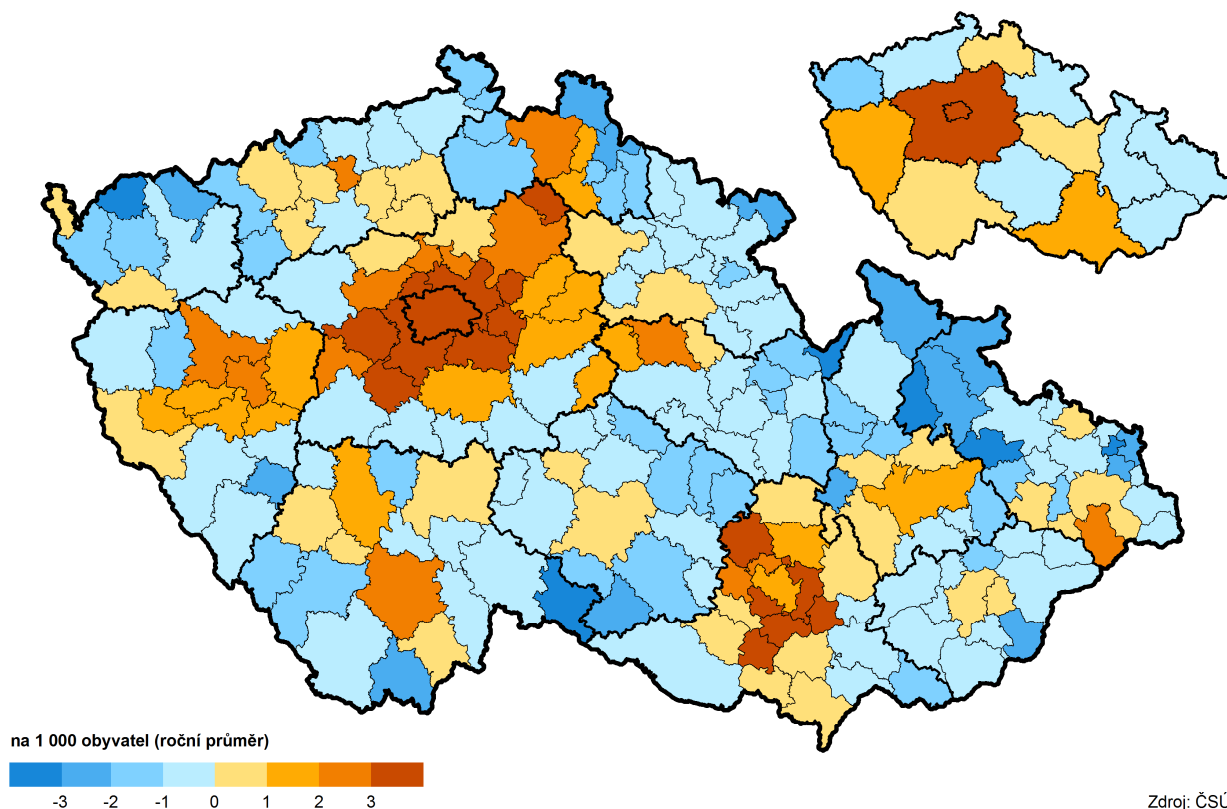
V první polovině 90. let počet přistěhovalých do Libereckého kraje klesal, od roku 1997 (s výjimkou roku 1999 a 2004) se naopak každoročně navyšuje, a to až do svého maxima v roce 2007 (7 349 osob). V následujícím čtyřletém období, charakteristickým probíhající hospodářskou recesí, přistěhovalých opět ubývá. V posledních pěti letech však migrace směrem do Libereckého kraje znovu ožila a počet přistěhovalých pravidelně roste. V roce 2016 se tak do našeho regionu přistěhovalo 4 834 osob, tj. meziročně o 1,5 % více. Počet vystěhovalých klesal až do roku 2000, od tohoto roku pak v zásadě vykazuje převážně rostoucí tendenci – výjimkou jsou pouze roky 2005, 2008, 2011 a 2015, ve kterých meziročně počet vystěhovalých poklesl. V roce 2016 se z Libereckého kraje vystěhovalo celkem 4 412 osob, proti roku 2015 o 7,6 % více.

Tab. 1.9 Přistěhovalí do kraje a vystěhovalí z kraje podle věku

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Přistěhovalí do kraje	7 349	6 537	5 069	4 396	3 946	3 950	4 236	4 550	4 764	4 834
z toho ve věku:										
0–14 let	881	806	838	856	873	801	914	1 027	997	1 014
15–29 let	3 016	2 712	1 862	1 447	1 155	1 172	1 189	1 314	1 456	1 417
Vystěhovalí z kraje	4 931	4 085	4 260	4 350	3 692	4 162	4 333	4 397	4 101	4 412
z toho ve věku:										
0–14 let	670	668	684	697	803	844	893	939	860	975
15–29 let	1 848	1 490	1 487	1 351	1 059	1 219	1 254	1 316	1 240	1 290
Přírůstek/úbytek stěhováním	2 418	2 452	809	46	254	-212	-97	153	663	422
z toho ve věku:										
0–14 let	211	138	154	159	70	-43	21	88	137	39
15–29 let	1 168	1 222	375	96	96	-47	-65	-2	216	127

Trend stěhování mladé generace (osob do 29 let) není zcela jednoznačný a z dlouhodobého pohledu zde existují poměrně významné výkyvy. Počátek 90. let je charakteristický spíše poklesem počtu přistěhovalých ve věku 0–14 let i 15–29 let. V případě dětské složky bylo nejméně přistěhovalých zaznamenáno především ve druhé polovině 90. let a na počátku prvního tisíciletí s tím, že nejméně 0–14letých přistěhovalých kraj evidoval v roce 1999 (581 osob). V následujícím období již počet přistěhovalých dětí pozvolná roste. V případě 15–29letých je migrace nejintenzivnější v období 2003 až 2008, kdy každoroční příliv těchto osob překračuje hranici 2 000 osob, s maximem v roce 2007 (3 016 přistěhovalých v tomto věku). Počet dětí stěhujících se z Libereckého kraje do ostatních krajů České republiky od počátku 90. let do roku 2000 každoročně klesal, poté ač nepravidelně se počet vystěhovalých v tomto věku zvyšuje, a to až na své historické maximum v roce 2016, tj. 975 osob. Počet vystěhovalých ve věku 15–29 let se pohyboval v rozmezí od 1 059 osob (rok 2011) do 2 044 osob (rok 2004). Největší odliv osob v uvedeném věku však kraj registroval v období 2001 až 2004 a v roce 2007. V roce 2016 se pak z našeho regionu vystěhovalo 1 290 osob ve věku 15–29 let, tedy meziročně o 4,0 % více, v porovnání s rokem 1992 pak o 18,6 % méně.

Osoby do 29 let představují po celé 25leté období (s výjimkou několika let) v rámci Libereckého kraje více než polovinu všech přistěhovalých i vystěhovalých, v dané časové řadě je však patrný pokles podílu těchto osob na celkové migraci. Zatímco v roce 1992 se osoby ve věku 0–29 let na celkovém počtu přistěhovalých podílely z více než 63 % a na celkovém počtu vystěhovalých dokonce z více než 66 %, v roce 2016 jejich zastoupení v migraci pokleslo na 50,3, resp. 51,3 %. I přesto je však migrace těchto osob pro kraj významná. Intenzivněji pak migrují osoby 15–29leté, které v roce 2016 tvořily 29,3 % přistěhovalých a 29,2 % vystěhovalých. Děti byly v roce 2016 mezi migranty zastoupeny v případě přistěhovalých i vystěhovalých zhruba z jedné pětiny s tím, že jejich vyšší podíl byl zaznamenán u vystěhovalých (tj. 22,1 %).

Saldo migrace dosahovalo kladných hodnot téměř po celé hodnocené období, a to jak v případě celkové populace, tak mladé generace. Největší přírůstek stěhováním u populace jako celku byl v našem kraji vykázan v roce 2008 (+2 452 osob). Počet vystěhovalých převážil počet přistěhovalých pouze v roce 2001 (-509 osob), 2012 (-212 osob), 2004 (-122 osob) a 2013 (-97 osob). Nejvíce dětí kraj stěhováním „získal“ v roce 2002, kdy přírůstek jejich migrace činil +247 osob. Naopak úbytek dětské složky v důsledku migrace zaznamenal kraj v roce 1994 (-47 osob) a 2012 (-43 osob). Maximální přírůstek v souvislosti se stěhováním 15–29leté generace pak připadl na rok 2008 (+1 222 osob) a rok 2007 (+1 168 osob). Ztráty v populaci 15–29leté populace způsobené stěhováním pak region evidoval častěji, tj. v roce 2001 (-391 osob), 2004 (-249 osob), 2013 (-65 osob), 2002 (-50 osob), 2012 (-47 osob) a 2014 (-2 osoby).

V rámci vnitrokrajské migrace, kterou tvoří stěhování mezi obcemi uvnitř okresu a stěhování mezi okresy Libereckého kraje, byl v roce 2016 zaznamenán pohyb 7 716 osob. Mladí do 29 let z tohoto objemu představovali 51,5 %. Napříč Českou republikou se podíl mladých do 29 let na vnitrokrajské migraci ostatních regionů pohyboval v rozmezí od 49,5 % (Plzeňský kraj) do 53,3 % (Pardubický kraj). Uvedená hodnota za Liberecký kraj je tak v tomto srovnání šestá nejvyšší a v poměru k republikovému průměru (49,9 %) nadprůměrná.

Obyvatelstvo podle SLDB 2011 (rodinný stav, národnost, víra)

Výsledky sčítání lidu, domů a bytů umožňují mimo jiné hodnotit strukturu mladých lidí podle národnosti, náboženského vyznání, rodinného stavu a vzdělání. Jednou z důležitých charakteristik je také struktura obyvatelstva podle vztahu mezi místem narození a bydlištěm. Poprvé v historii bylo sčítání v roce 2011 v souladu s mezinárodní metodikou zpracováno za obyvatelstvo obvykle bydlící. Kvalita dat z posledního sčítání však utrpěla vyšším podílem nezjištěných, resp. nepřesně zjištěných údajů. Výsledky jsou také do jisté míry ovlivněny i skutečností, že za děti do 14 let sčítací listy osob vyplňovali jejich rodiče.

Podle výsledků posledního sčítání do věkové kategorie obyvatel do 29 let patřilo 145 483 osob, tj. 33,6 % z celkového počtu 432 439 obyvatel obvykle bydlícího na území Libereckého kraje k 26. 3. 2011. V uvedené věkové skupině z hlediska pohlaví z 51,2 % převažovali chlapci, kterých se rodí více než dívek a tato

převaha přetrvává zhruba do 55 let věku. Více než 44 % představovaly děti do 14 let, téměř vyrovnaně byly zastoupeny věkové skupiny 20–24 let (19,2 %) a 25–29 let (19,6 %) a necelých 17 % připadlo na mládež ve věku 15–19 let.

V roce 2011 se pod pojmem národnost chápala příslušnost k národu, národnostní nebo etnické menšině a pro její stanovení nebyla rozhodující mateřská řeč ani řeč, kterou sčítaná osoba převážně používala či lépe ovládala. Přípustné bylo uvést i více národností a data byla také ovlivněna zahrnutím cizinců do obvykle bydlícího obyvatelstva. Podmínkou byl obvyklý pobyt bez ohledu na to, zda mají nebo nemají v ČR trvalý resp. dlouhodobý evidovaný pobyt. Uvedení národnosti bylo dobrovolné, což se odrazilo ve vysoké míře non-response na tuto otázku. V roce 2011 na tuto otázku neodpověděla více jak jedna pětina obyvatel Libereckého kraje, u mladé generace podíl nezjištěných odpovědí dosáhl 30,1 %. Nejvyšší neochotu odpovídat na tuto otázku vykázala věková kategorie 20–24 let (31,8 %).

Tab. 1.10 Obyvatelstvo ve věku do 29 let podle národnosti, pohlaví a věku

Zdroj: SLDB 2011

	Obyvatelstvo ve věku do 29 let	v tom (%)		v tom věková skupina (%)			
		muži	ženy	do 14 let	15–19 let	20–24 let	25–29 let
Počet obyvatel	145 483	51,2	48,8	44,4	16,9	19,2	19,6
z toho národnost:							
česká	97 217	50,8	49,2	45,3	17,3	18,6	18,8
moravská	79	51,9	48,1	27,8	7,6	22,8	41,8
maďarská	51	60,8	39,2	19,6	5,9	17,6	56,9
německá	68	52,9	47,1	19,1	20,6	29,4	30,9
polská	82	40,2	59,8	26,8	20,7	20,7	31,7
romská	133	50,4	49,6	44,4	11,3	24,1	20,3
ruská	127	54,3	45,7	36,2	20,5	23,6	19,7
slovenská	1 029	39,7	60,3	19,0	9,2	20,6	51,2
ukrajinská	856	52,5	47,5	30,7	11,7	22,7	34,9
vietnamská	568	58,3	41,7	29,0	12,0	29,8	29,2
neuvedeno	43 789	52,2	47,8	43,6	16,4	20,3	19,7

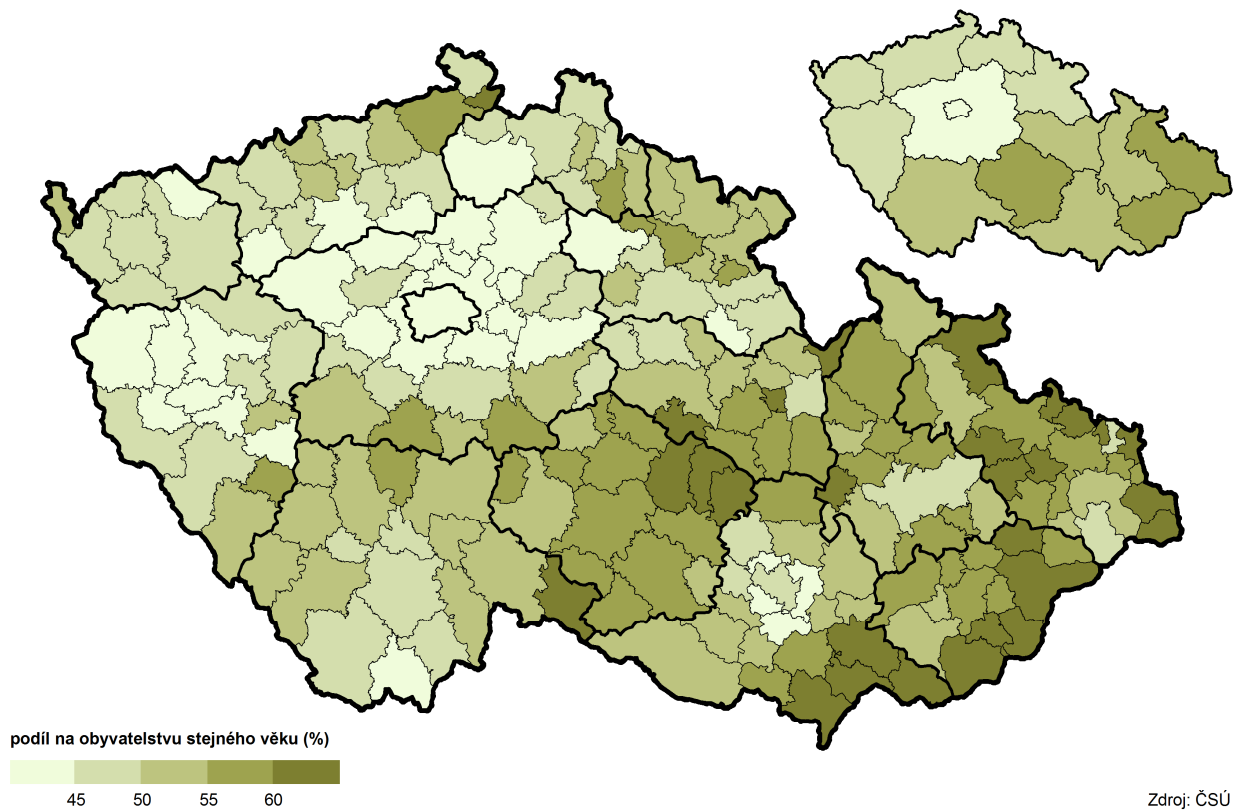
V generaci mladých lidí žijících v Libereckém kraji byla při posledním sčítání z 66,8 % zastoupena česká národnost, přičemž ostatní národnosti nepřekročily hranici 1 % populace. Nejpočetnější menšinou byli Slováci (0,7 % obyvatel ve věku do 29 let), což může mít dva důvody. Jedním je historický vývoj do roku 1992, kdy v letech 1918–1939 a 1945–1992 Slováci společně s Čechy tvořili společný stát. Druhým důvodem je zřejmě pracovní migrace, neboť nejvyšší zastoupení měla slovenská národnost u věkové kategorie 25–29 let (1,9 %) a 20–24 let (0,8 %). Druhou nejpočetnější národnostní menšinou mezi mladými jsou Ukrajinci (0,6 %) a její zastoupení úzce souvisí s jejich stěhováním za prací. Vyšší zastoupení má u mladých lidí od 20 let. Třetí nejpočetnější menšinou jsou Vietnamci (0,4 %) a v tomto případě se může jednat o děti pracovních migrantů, kteří se do České republiky přemístili již v 70. letech 20. století.

Zajímavý je poměr mladých mužů a žen v jednotlivých národnostních skupinách. V případě české národnosti na 100 mužů ve věku do 29 let připadlo 97 stejně starých žen. Také u ukrajinské a vietnamské národnosti převažovali muži – v prvním případě na 100 mužů připadlo 91 žen, ve druhém 72 žen. U slovenské národnosti byla relace obrácená a na 100 mužů připadlo 152 žen.

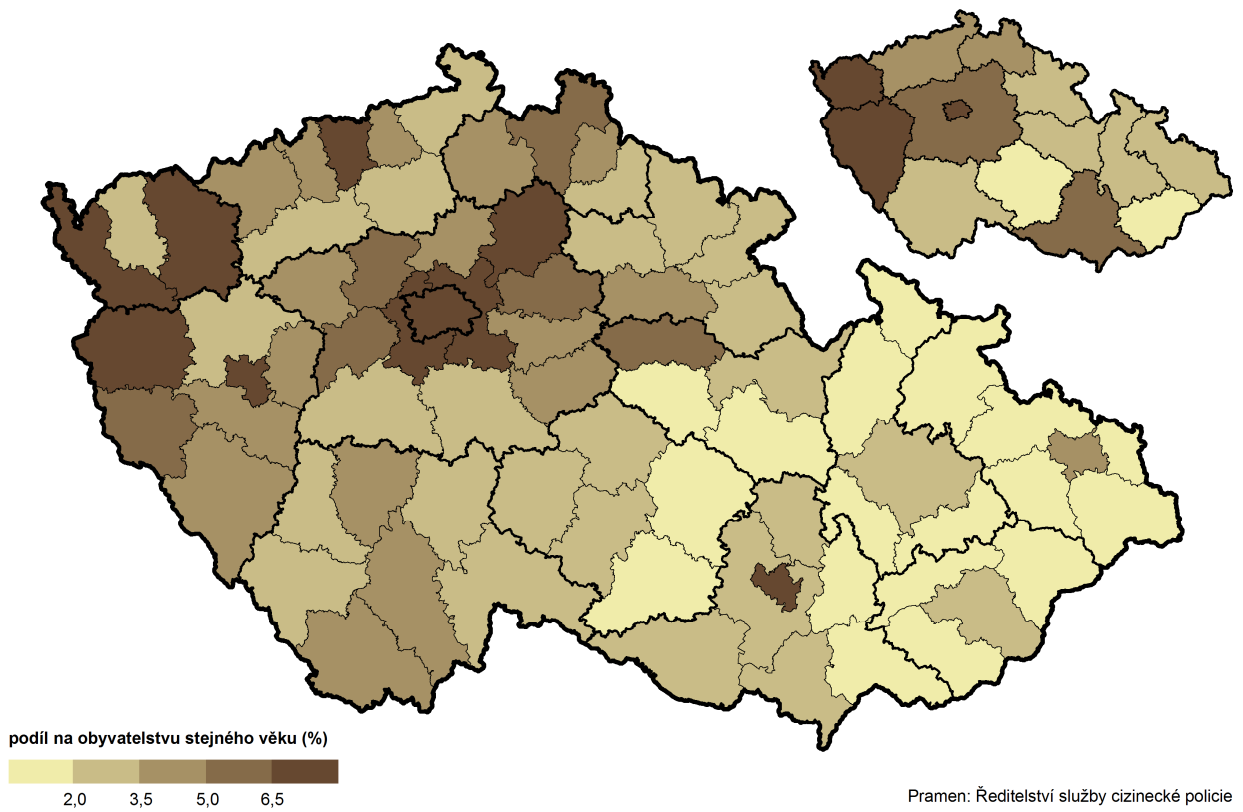
Podle údajů sčítání 2011 se 95,7 % osob ve věku do 29 let narodilo na území současné České republiky, 4,0 % uvedlo místo svého narození zahraničí. Nejvyšší podíl narozených v České republice byl vykázán ve věkové skupině do 14 let (98,7 %) a s rostoucím věkem klesá zastoupení až na 90,2 % u osob ve věku 25–29 let, a to ve prospěch osob narozených v zahraničí (9,3 % u uvedené věkové skupiny).

Nejpočetnější skupinou obyvatel podle místa narození jsou tzv. rodáci. Jsou to osoby, které se narodily v obci, v níž měly k datu sčítání obvyklé bydliště a představovaly 67,6 % z celkového počtu narozených v České republice. Mezi kraji České republiky se podíl mladých rodáků pohybuje od 60,2 % ve Středočeském kraji do 73,4 % (Zlínský a Moravskoslezský kraj). S rostoucím věkem zastoupení rodáků v našem kraji postupně klesá. Zatímco u dětí do 14 let jejich podíl dosáhl 79,5 %, u věkové kategorie 25–29 let necelou jednu polovinu (48,1 %). Stejnou měrou s věkem roste v populaci mladých lidí podíl osob, které se v průběhu svého života přestěhovaly do jiné obce okresu, mimo okres a mimo kraj svého narození. Nejvyšší podíly vykazuje generace ve věku 25–29 let, když se 15,5 % z nich narodilo v jiném kraji, 14,1 % v jiné obci okresu a 5,6 % v jiném okrese kraje.

Rodáci ve věku 25–29 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

Cizinci ve věku 0–29 let podle okresů a krajů k 31. 12. 2016

Tab. 1.11 Obyvatelstvo ve věku do 29 let podle místa bydliště matky v době narození, pohlaví a věku

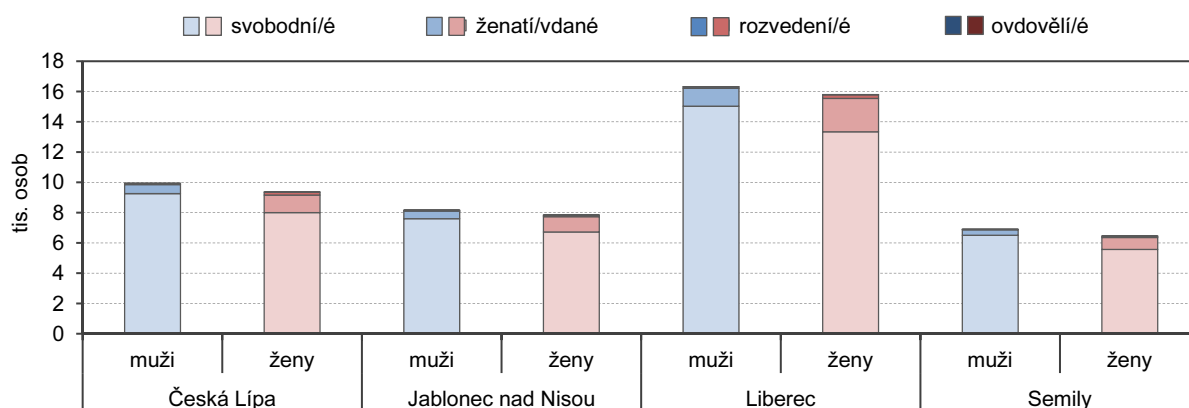
Zdroj: SLDB 2011

	Obyvatelstvo ve věku 29 let	v tom		v tom věková skupina			
		muži	ženy	do 14 let	15–19 let	20–24 let	25–29 let
Počet obyvatel	145 483	74 466	71 017	64 597	24 563	27 881	28 442
v tom (%):							
narození v České republice	95,7	95,6	95,8	98,7	97,1	93,3	90,2
z toho:							
v obci bydliště	67,6	68,5	66,7	79,5	68,2	59,5	48,1
v jiné obci okresu	11,3	10,9	11,8	9,1	12,5	12,7	14,1
v jiném okrese kraje	4,0	3,7	4,3	3,0	3,9	4,6	5,6
v jiném kraji	8,8	8,6	9,0	5,3	7,6	11,0	15,5
narození v zahraničí	4,0	4,1	3,9	1,1	2,8	6,3	9,3
z toho ve Slovenské republice	1,2	1,0	1,4	0,3	0,6	1,4	3,4
nezjištěno	0,3	0,4	0,2	0,2	0,2	0,4	0,5

Po roce 1989 se mladým lidem naskytly zcela nové podmínky života, jedná se o generaci, která si způsob svého života zvolila bez jakýkoliv konvencí a omezení. Mladí lidé si prodlužují své mládí, déle se připravují na povolání, cestují, manželský svazek kompenzují nesezdanými soužitími, založení rodiny a domácnosti odkládají do vyššího věku. Všechny tyto skutečnosti se odrazily v jejich struktuře podle rodinného stavu.

Graf 1.8 Obyvatelstvo v okresech Libereckého kraje ve věku 15–29 let podle rodinného stavu a pohlaví

Zdroj: SLDB 2011

K 26. 3. 2011 v Libereckém kraji žilo 80 886 osob ve věku 15–29 let, mezi kterými z 89,1 % převažovali svobodní. Necelá jedna desetina osob v této věkové skupině připadla na ženaté nebo vdané, 1,1 % na rozvedené. Bohužel také mezi mladými se našli ti, kteří o své protějšky přišli v důsledku úmrtí, jejich zastoupení je však zanedbatelné. Při pohledu na strukturu mladé generace podle rodinného stavu a pohlaví je evidentní, že muži vykazovali vyšší podíl svobodných (92,8 % mužů ve věku 15–29 let), ženy naopak vyšší podíl vdaných (13,1 % žen ve věku 15–29 let), rozvedených (1,6 %) a ovdovělých (0,1 %).

Tab. 1.12 Obyvatelstvo podle rodinného stavu, pohlaví a věku

Zdroj: SLDB 2011

	Muži celkem	z toho				Ženy celkem	z toho			
		svobodní	ženatí	rozvedení	ovdovělí		svobodné	vdané	rozvedené	ovdovělé
Počet obyvatel	211 537	95 512	88 153	22 086	5 272	220 902	78 914	87 781	28 503	25 380
v %	100,0	45,2	41,7	10,4	2,5	100,0	35,7	39,7	12,9	11,5
z toho ve věku 15–29 let	41 383	38 402	2 636	271	10	39 503	33 634	5 159	636	20
v %	100,0	92,8	6,4	0,7	0,0	100,0	85,1	13,1	1,6	0,1
v tom ve věku:										
15–19 let	30,5	32,8	0,6	3,7	20,0	30,2	35,4	0,8	0,6	10,0
20–24 let	34,4	36,1	12,3	10,0	30,0	34,5	37,5	17,4	13,7	25,0
25–29 let	35,1	31,1	87,1	86,3	50,0	35,3	27,1	81,8	85,7	65,0

Mezi svobodnými muži jsou víceméně rovnoměrně zastoupeny všechny tři sledované věkové kategorie – od 31,1 % u skupiny 25–29 let do 36,1 % u skupiny 15–19 let. U svobodných žen je více než třetinové zastoupení vykázáno u dvou věkových skupin, a to 15–19 let a 20–24 let (35,4 %, resp. 37,5 %). Žen bez závazku ve věku 25–29 let je pouhých 27,1 %. Ženy vstupují do manželství o něco dříve, což se oproti mužům odrazilo ve vyšším zastoupení věkových skupin 15–19 let (0,8 %) a 20–24 let (17,4 %). Podíl vdaných žen ve věku 24–29 let dosáhl 81,8 %, podíl mužů pak 87,1 %. Ve struktuře rozvedených mužů i žen dominuje věková kategorie 25–29letých (86,3 %, resp. 85,7 %).

Z pohledu jednotlivých krajů nejvyšší podíl svobodných v generaci 15–29letých vykázal Olomoucký kraj (90,0 %), nejnižší Středočeský kraj (87,5 %). Zastoupení ženatých nebo vdaných mezi mladými ve Středočeském kraji dosáhlo 11,1 % na druhé straně v Karlovarském kraji 8,4 %. Ten se také prezentuje nejvyšším podílem rozvedených (1,4 %). Nejnižší podíl osob, které své manželství ukončily rozvodem, byl zjištěn ve Zlínském kraji (0,7 %).

Stejně jako otázka na národnost byla také otázka vztahující se k náboženskému vyznání při sčítání v roce 2011 dobrovolná. Každý se mohl dobrovolně vyjádřit, zda je „věřící a hlásící se k církvi nebo náboženské společnosti“ nebo je „věřící a nehlásící se k církvi nebo náboženské společnosti“ nebo zda je bez vyznání. Zejména otázka na postoj k církvi vykázala vysoký podíl neuvedených odpovědí. U obyvatelstva Libereckého kraje non-respons dosáhla 44,6 %, u mladé generace 46,4 %. Nejvyšší hodnotu vykázala věková kategorie dětí do 14 let (49,3 %). Se zvyšujícím se věkem podíl neuvedených odpovědí klesal, a to až na 43,2 % u věkové kategorie 25–29letých.

Tab. 1.13 Obyvatelstvo ve věku do 29 let podle náboženské víry, pohlaví a věku

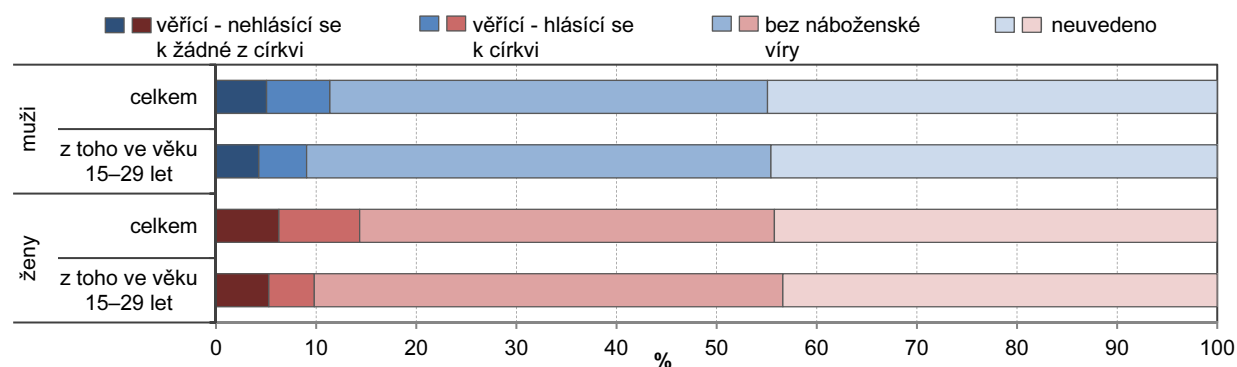
Zdroj: SLDB 2011

	Obyvatelstvo ve věku do 29 let	v tom		v tom věková skupina			
		muži	ženy	do 14 let	15–19 let	20–24 let	25–29 let
Počet obyvatel	145 483	74 466	71 017	64 597	24 563	27 881	28 442
z toho (%):							
věřící - nehlásící se k církvi	3,6	3,3	3,9	2,2	3,6	4,9	5,7
věřící - hlásící se k církvi	4,4	4,5	4,4	4,1	4,3	4,6	5,1
z toho:							
Církev československá husitská	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Církev římskokatolická	2,0	1,9	2,2	2,1	1,8	1,7	2,2
Českobratrská církev evangelická	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
bez náboženské víry	45,6	45,4	45,8	44,3	47,2	46,6	46,0
neuvedeno	46,4	46,8	45,9	49,3	45,0	43,9	43,2

Bez náboženské víry bylo 45,6 % obyvatel ve věku do 29 let, minimum bylo vykázáno u věkové kategorie dětí do 14 let (44,3 %), maximum u osob ve věku 15–19 let (47,2 %). Liberecký kraj při sčítání v roce 2011 patřil ke krajům s nejnižší religiozitou. Věřící představovali necelých 13 % obyvatel, mezi mladými pouze 8,0 %. V rámci mezikrajského srovnání se jedná o třetí nejnižší hodnotu. Nejnižší relativní počet mladých věřících byl vykázán v Ústeckém kraji (6,1 %), druhý nejnižší v Karlovarském kraji (7,5 %). Nejvyšší relativní počty věřících byly vykázány v moravských krajích. Ve Zlínském kraji dosáhl 30,5 %, v Kraji Vysočina a Jihomoravském kraji překročil hranici 22 %.

Graf 1.9 Obyvatelstvo Libereckého kraje podle pohlaví a náboženské víry

Zdroj: SLDB 2011

Více než 5 tisíc mladých osob s obvyklým pobytem v Libereckém kraji se přihlásilo k víře bez vazby na církev či náboženskou společnost (tj. 3,6 % obyvatel ve věku do 29 let) a s rostoucím věkem se zvyšovalo i zastoupení těchto osob, a to z 2,2 % u dětí do 14 let až na 5,7 % u 25–29letých. Rozdíl mezi minimem a maximem dosáhl 3,5 procentních bodů. Možnost „věřící – hlásící se k církvi, zvolilo 4,4 % mladých osob. U těchto osob byly rozdíly mezi věkovými skupinami mnohem menší a podíly se pohybovaly v rozmezí od 4,1 do 5,1 %.

Nejpočetnější zastoupení mezi církvemi měly v roce 2011 církve s dlouholetou tradicí, a to Církev římskokatolická, Českobratrská církev evangelická a Církev československá husitská. Tato situace platila jak u obyvatelstva celkem, tak i u mladé generace.

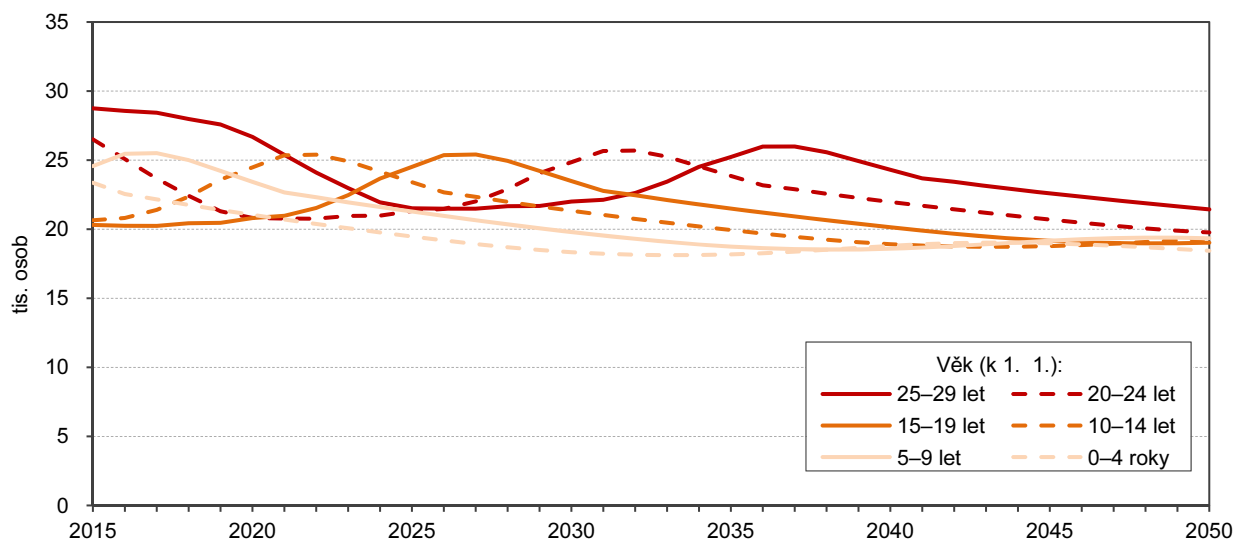
Projekce obyvatelstva do roku 2050

Počet obyvatel Libereckého kraje se podle projekce během období 2020–2050 sníží ze 438 903 na 420 098 obyvatel, tedy o 4,3 %. Počet mužů pak poklesne o téměř 4 % a počet žen o 4,6 %. Liberecký kraj tak zůstane druhým nejmenším krajem České republiky.

Zastoupení dětské složky obyvatel (tedy dětí ve věku 0–14 let) se podle odhadu bude navyšovat do začátku roku 2019 (na 69 202 dětí) a zásluhu na tomto výsledku bude mít vyšší porodnost z posledních několika let. Postupně se však bude počet dětí snižovat až na 56 255 dětí k 1. 1. 2039. V následujícím období se počet dětí začne znovu mírně navyšovat, a to díky porodnosti dnes narozených dětí. K 31. 12. 2016 se dětská složka obyvatel na celkové populaci Libereckého kraje podílela 16,0 %, minimálního zastoupení by tato věková skupina měla dosáhnout v období let 2035 až 2040 (13,1 %). Následně podíl dětí v populaci kraje mírně poroste s tím, že k 1. 1. 2051 by měl činit 13,6 %.

Graf 1.10 Mladá generace podle věkových skupin v Libereckém kraji do roku 2050

Zdroj: publikace ČSÚ Projekce obyvatelstva v krajích ČR do roku 2050

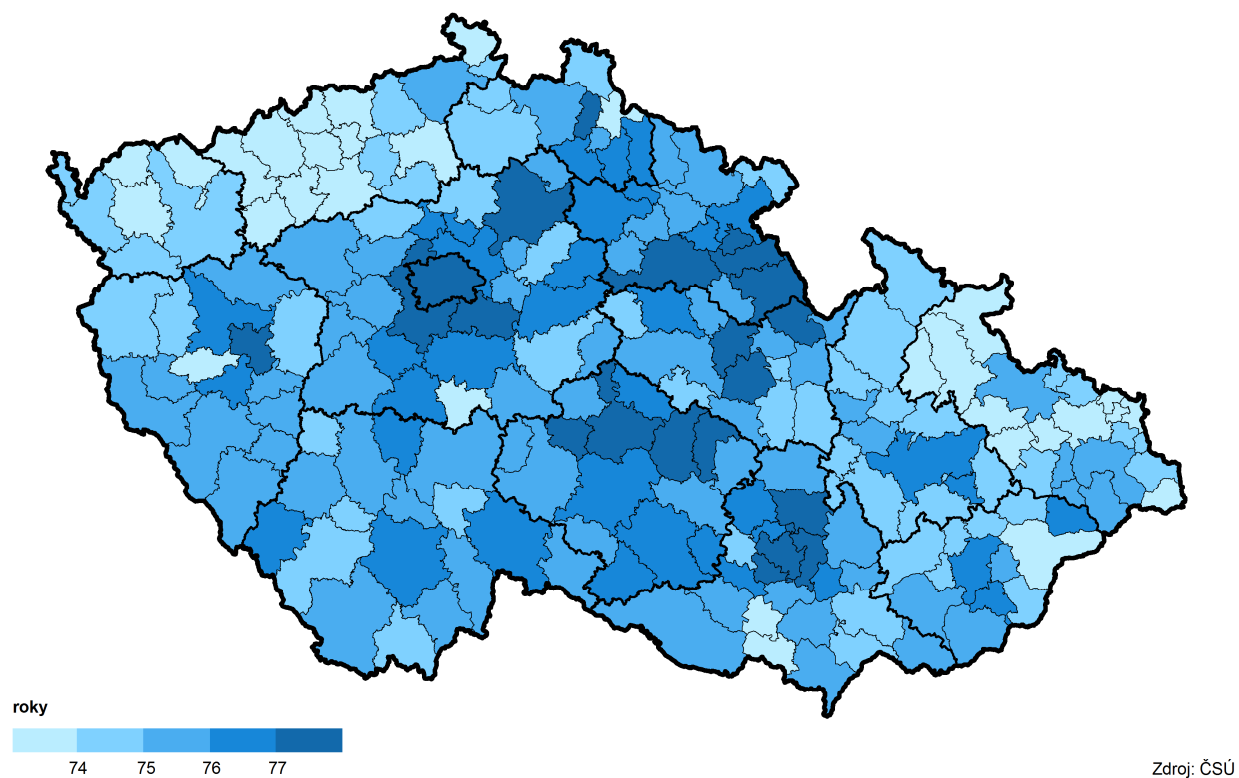

Podíl 15–29letých v populaci Libereckého kraje k 31. 12. 2016 dosáhl 16,4 % a tuto skupinu tvořilo 72 270 osob. Do konce roku 2021 by se měl počet těchto osob snížit o 8,1 % na 66 397 osob. Od roku 2022 se bude tato část populace postupně rozrůstat, a to až na své maximum 70 856 osob, kterého by mělo být dosaženo na konci roku 2033. V následujícím období až do konce roku 2050 však bude tato věková skupina opět již jen početně ztrácet. K 31. 12. 2050 by pak v našem kraji mělo žít 59 990 osob ve věku 15–29 let, tzn. 14,3% na celkové populaci kraje.

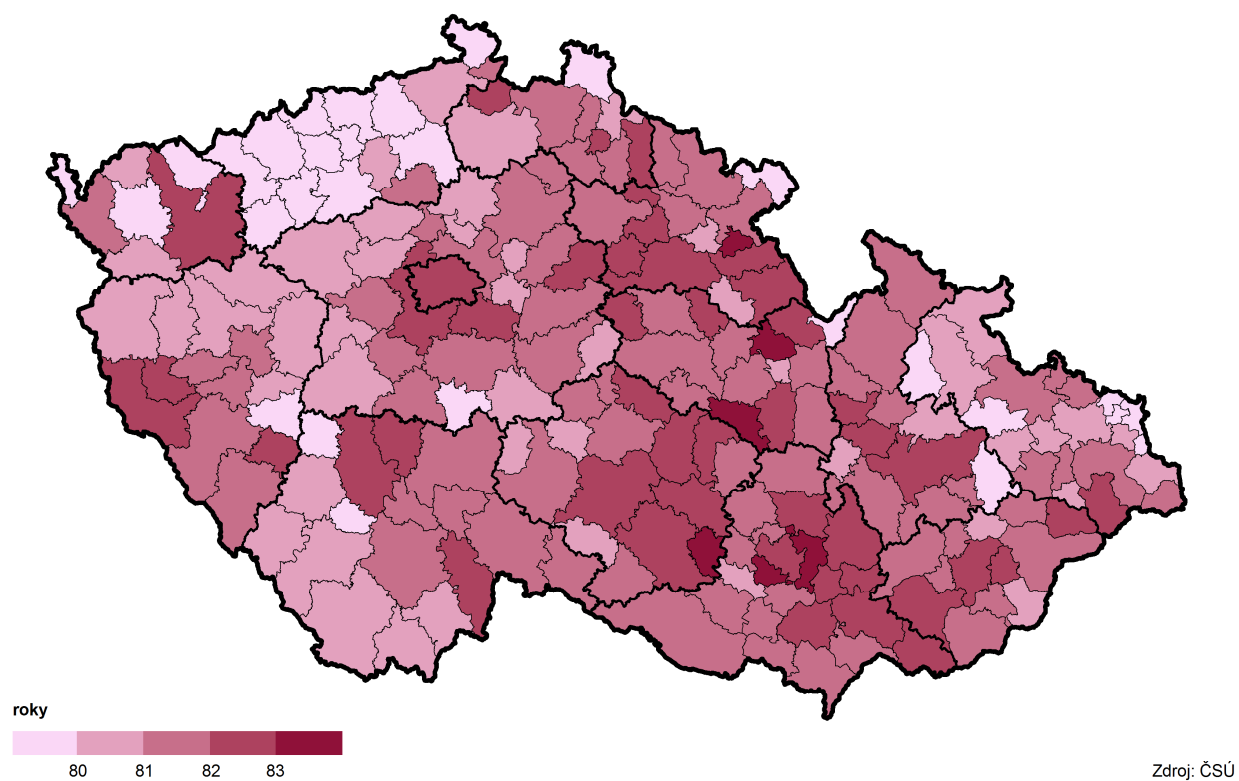
Počet obyvatel starších 65 let se podle projekce bude nepřetržitě navyšovat. V populaci Libereckého kraje tak budou senioři tvořit téměř 31 %, zatímco v současnosti jejich zastoupení dosahuje 18,9 %.

Počet obyvatel ve věku 15–64 let se bude prakticky po celé sledované období snižovat. Výjimkou je pouze krátký úsek let 2024 až 2026, kdy dojde k nepatrnému a přechodnému nárůstu. Podíl této věkové skupiny se v populaci kraje sníží z 65,1 % (k 31. 12. 2016) na 55,6 % (k 31. 12. 2050).

Naděje dožití mužů při narození podle SO ORP v období 2012–2016

Naděje dožití žen při narození podle SO ORP v období 2012–2016

Tab. 1.14 Věková struktura obyvatelstva podle projekce

Zdroj: publikace ČSÚ Projekce obyvatelstva v krajích ČR do roku 2050

	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
Obyvatelstvo celkem (k 1. 1.)	438 903	438 005	435 928	432 708	428 702	424 408	420 098
z toho ve věku 0–29 let	137 229	131 484	129 802	127 425	122 712	119 363	117 327
podíl v %	31,3	30,0	29,8	29,4	28,6	28,1	27,9
v tom ve věku (%):							
0–4 let	15,3	14,8	14,1	14,3	15,3	15,9	15,7
5–9 let	17,1	16,2	15,3	14,7	15,1	16,1	16,5
10–14 let	17,8	17,8	16,4	15,6	15,4	15,7	16,5
15–19 let	15,2	18,6	18,1	16,9	16,4	16,1	16,2
20–24 let	15,2	16,2	19,1	18,7	17,9	17,3	16,8
25–29 let	19,4	16,4	16,9	19,8	19,8	18,9	18,3

Uvedené změny věkové struktury obyvatel Libereckého kraje ovlivní i další demografické charakteristiky. Jednou z nich je index stáří, tedy podíl osob nad 65 let na 100 dětí ve věku 0–14 let. K 31. 12. 2016 na 100 dětí v Libereckém kraji připadlo 118,4 seniorů. Prohlubující se trend stárnutí populace však způsobí, že již k 1. 1. 2039 překročí tento ukazatel hodnotu 200. K 31. 12. 2050 pak na 100 dětí připadne 226 seniorů. Srovnáme-li projektovaný index stáří k 1. 1. 2050 v případě ostatních regionů České republiky, obsadí první pozici s indexem ve výši 287,8 seniorů na 100 dětí Zlínský kraj, nejpříznivější hodnoty pak index dosáhne v Hlavním městě Praze (164,5 seniorů). Hodnota za Liberecký kraj, tj. 225,2 seniorů, je v tomto srovnání třetí nejnižší.

Stárnutí populace zachytí také průměrný věk obyvatel, jehož hodnota taktéž poroste. Zatímco tedy k 31. 12. 2016 bylo obyvatelům Libereckého kraje v průměru 41,8 let, na konci roku 2030 to bude 45,5 let a v roce 2050 se tento průměr zvýší na 47,9 let. Nejstarší populaci bude k 1. 1. 2050 možné nalézt ve Zlínském kraji. Zde žijícím obyvatelům totiž bude v průměru 50,2 let. Opačně tomu bude v Hlavním městě Praze, ve kterém průměrný věk dosáhne 44,7 let. Liberecký kraj, ve kterém k 1. 1. 2050 bude průměrnému obyvateli 47,8 let, by měl být v rámci srovnání s ostatními regiony třetí nejmladší.

2. Vzdělání a vzdělávání

Vzdělanost podle nejvyššího ukončeného vzdělání

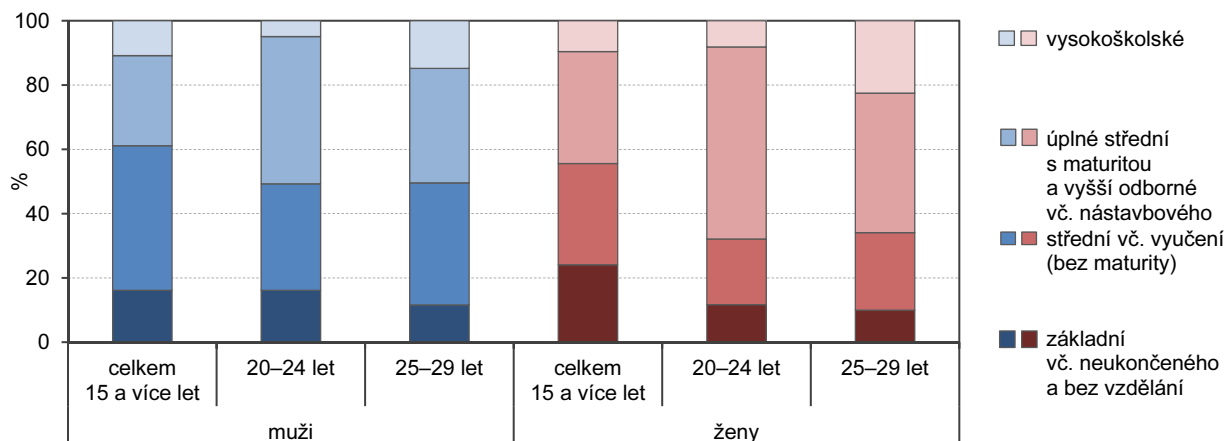
Vzdělání je nezbytnou součástí budoucího kvalitního života každého člověka. Jedním z obecných cílů vzdělávání jako veřejné služby je rozvíjet osobnost každého jednotlivce, a to především ve smyslu jeho přípravy na budoucí osobní i občanský život. Právo na vzdělání má každý člověk, který se jej rozhodne využít a přístup ke vzdělání je podle zákona umožněn každému bez rozdílu.

Sčítání lidu, domů a bytů je jediným pramenem údajů o dosaženém vzdělání za obyvatelstvo starší 15 let, to není vedeno v žádném registru obyvatel. Podle úrovně této charakteristiky je možné hodnotit kvalitu lidského kapitálu, kvalitu pracovní síly. Větší šanci uspět na pracovním trhu má ta osoba, která má vyšší stupeň vzdělání.

Více než jedna třetina obyvatel Libereckého kraje starších 15 let měla podle výsledků posledního sčítání v roce 2011 střední vzdělání nebo vyučení bez maturity (35,9 %). Druhou nejpočetnější vzdělanostní skupinu tvořily osoby se středním vzděláním s maturitou a s nástavbovým nebo vyšším odborným vzděláním (v úhrnu 29,8 %). Vysokoškolského vzdělání dosáhla přibližně desetina populace kraje starší 15 let (9,6 %). Zcela bezvýznamné je zastoupení osob bez vzdělání (0,5 %). Také u otázky na nejvyšší dosažené vzdělání se vyskytlo velké množství nevyplněných odpovědí, podíl osob s nezjištěným vzděláním dosáhl 5,4 % z populace 15letých a starších.

Graf 2.1 Obyvatelstvo Libereckého kraje ve věku 15 a více let podle pohlaví a nejvyššího ukončeného vzdělání (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB 2011

Zatímco vykázaný podíl osob se středním vzděláním nebo vyučením bez maturity byl mezi kraji České republiky třetí nejvyšší, tak zastoupení středoškolsky vzdělaných osob s maturitou a vyšším odborným vzděláním a také osob s vysokoškolským vzděláním je shodně 4. nejnižší.

Ve věkové skupině 15–19letých nemá velký význam hodnotit nejvyšší ukončené vzdělání. Necelé tři čtvrtiny těchto osob v době sčítání teprve ukončily základní školní docházku. Další 6,9 % již mělo v době sčítání v roce 2011 střední vzdělání vč. vyučení bez maturity, 5,3 % úplné střední vzdělání s maturitou. U většiny osob ve věku 20–24 proces vzdělávání patrně ještě pokračuje. Necelých 13 % z nich vykazovalo pouze základní vzdělání, téměř 72 % pak dosáhlo středního vzdělání (25,4 % středního vč. vyučení bez maturity, 46,1 % úplné střední vzdělání s maturitou). Vysokoškolské vzdělání deklarovalo 6,1 % osob v tomto věku. Ve věkové skupině 25–29 můžeme ve srovnání s předchozí věkovou kategorií pozorovat nárůst podílu osob se středním vzděláním vč. vyučení bez maturity (29,0 %) a pokles podílu osob s úplným středním vzděláním s maturitou (30,9 %). Roste zastoupení vyšších stupňů vzdělání, především vysokoškolského, vyššího odborného a nástavbového (17,3 %, resp. 5,7 %). V této věkové kategorii se však vyskytuje nejvíce osob bez vzdělání.

Zajímavé výsledky přináší mezikrajské srovnání vzdělanostní úrovně věkové kategorie 25–29letých. Liberecký kraj vykázal třetí nejvyšší podíl osob se základním vzděláním vč. neukončeného a bez vzdělání. Vyšší zastoupení těchto osob vykázal již jen Karlovarský (15,7 %) a Ústecký kraj (13,3 %). Na opačné straně

žebříčku bylo Hlavní město Praha s 4,5% podílem, republikový průměr dosáhl 7,5 %. Nad průměrem České republiky (24,0 %) je v našem kraji podíl osob se středním vzděláním bez maturity vč. vyučených, který byl po údajích za Karlovarský kraj (29,6 %) druhý nejvyšší. Necelých 11 % osob v tomto věku má toto vzdělání v Hlavním městě Praze. Situace našeho kraje z pohledu úplného středního vzdělání s maturitou a vyššího odborného vzdělání také není příznivá – opět byla vykázána třetí nejnižší mezikrajská hodnota. Žebříček tentokrát vede Středočeský kraj s 42,0 %, hodnota za Českou republiku činila 38,0 %. Podíl vysokoškolsky vzdělaných osob se mezi kraji pohybuje v intervalu od 10,9 % v Karlovarském kraji do 34,9 % v Hlavním městě Praze. I přesto, že v našem kraji působí vysoká škola s dlouholetou tradicí, podíl vysokoškoláků ve věku 25–29 let byl třetí nejnižší.

Tab. 2.1 Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání, pohlaví a věku

Zdroj: SLDB 2011

	Obyvatelstvo ve věku 15 a více let celkem	v tom		z toho věková skupina			Osoby ve věku 25–29 let podle pohlaví	
		muži	ženy	15–19 let	20–24 let	25–29 let	muži	ženy
Počet obyvatel	367 842	178 454	189 388	24 563	27 881	28 442	14 517	13 925
v tom (%):								
bez vzdělání	0,5	0,5	0,6	0,3	0,5	0,6	0,6	0,5
základní vč. neukončeného	18,6	14,7	22,3	74,5	12,7	9,5	10,2	8,8
střední vč. vyučení (bez maturity)	35,9	42,3	29,9	6,9	25,4	29,0	35,3	22,4
úplné střední s maturitou	26,0	23,4	28,5	5,3	46,1	30,9	28,6	33,3
nástavbové a vyšší odborné	3,8	2,9	4,6	0,1	3,5	5,7	4,4	7,1
vysokoškolské	9,6	10,2	9,1	-	6,1	17,3	13,8	20,9
nezjištěno	5,4	6,0	4,9	12,9	5,7	7,1	7,1	7,0

Rozdíly jsou také patrné při hodnocení vzdělání u věkové skupiny 25–29letých podle pohlaví. Takto mladí muži mají ve srovnání se ženami v tomto věku vyšší zastoupení těch, kteří jsou bez vzdělání nebo získali pouze základní vzdělání a střední vzdělání bez maturity vč. vyučení (rozdíl 12,8 procentních bodů). S tímto dosaženým vzděláním se můžou realizovat na pracovním trhu. Ženy s ohledem na těžší uplatnění si vzdělání dále zvyšují a v dalších kategoriích vzdělání mají vyšší zastoupení. Nejvýraznější rozdíl o 7,2 procentních bodů je patrný u vysokoškolského vzdělání.

Mateřské školy

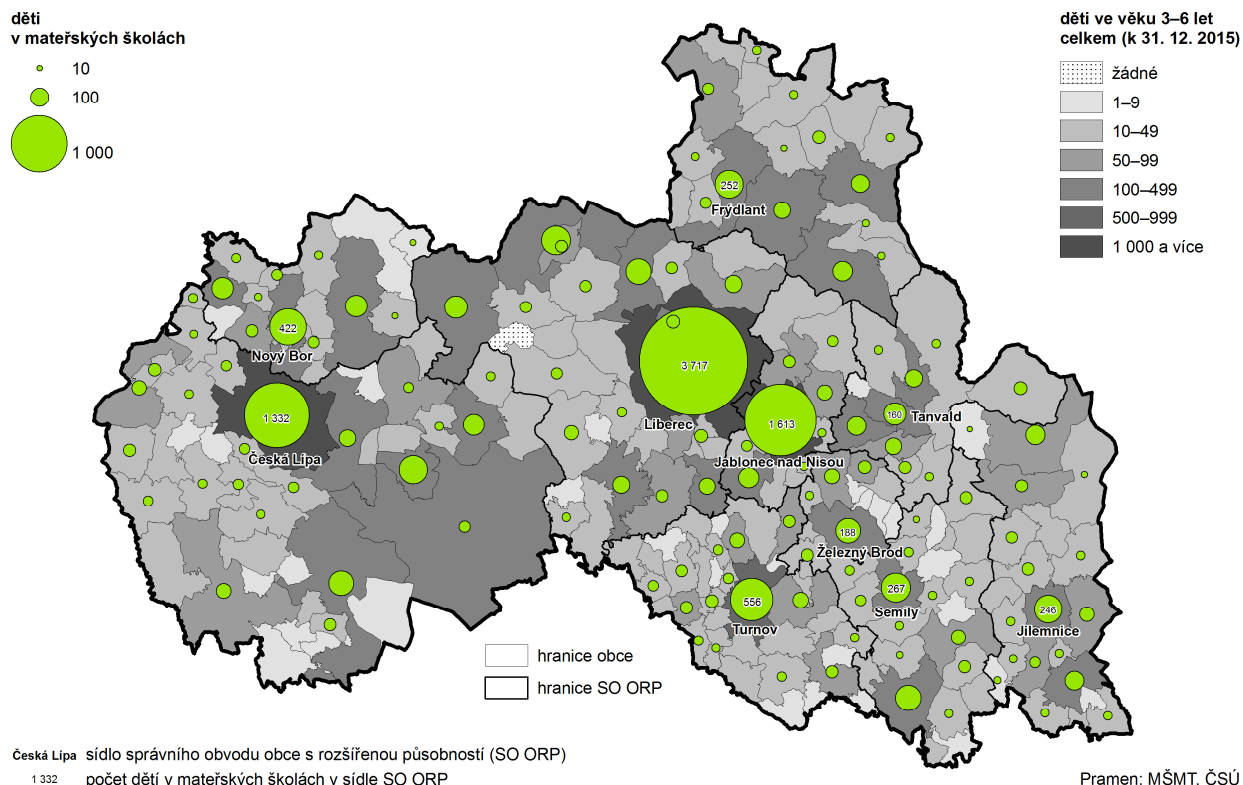
Předškolní vzdělávání, které je zpravidla určeno pro děti ve věku 3 až 6 let, zabezpečují mateřské školy. Ve školním roce 2016/2017 se v Libereckém kraji této formě vzdělávání věnovalo 238 mateřských škol, počet zařízení předškolní péče se tak proti předchozímu roku nezměnil. V porovnání se školním rokem 2005/2006, kdy bylo v kraji provozováno 214 školek, se jedná o více než 11% nárůst. Více zařízení však v tomto časovém horizontu, s výjimkou Moravskoslezského kraje, registrovaly také ostatní regiony České republiky. Středočeský kraj byl pak jediným, ve kterém se počet mateřských škol navyšoval v posledních 12 letech pravidelně. Významný nárůst počtu školek Liberecký kraj zaznamenal ve školním roce 2010/2011 (meziročně o 5,6 % na 228 zařízení). Ten způsobil především příliv dětí narozených v období zvýšené porodnosti, tj. mezi roky 2004 až 2008. Nejvíce zařízení bylo v našem kraji provozováno v roce 2012/2013 (239 školek). Současný počet je tedy nepatrně nižší, ovšem z dlouhodobého hlediska zůstává stabilní.

Tab. 2.2 Mateřské školy

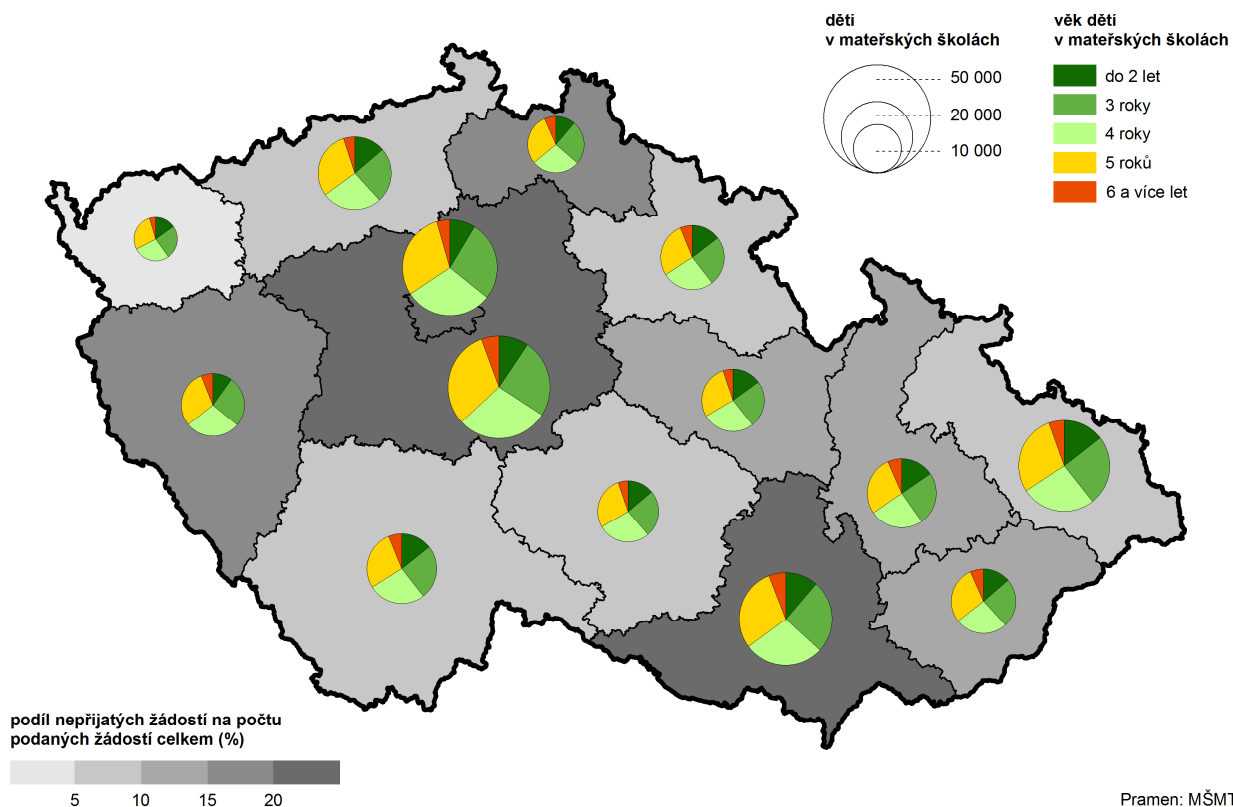
Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Děti celkem	12 878	13 406	13 718	14 329	14 866	15 400	15 675	15 745	15 510	15 178
z toho dívky (%)	47,7	48,1	48,3	48,2	48,5	48,0	48,1	48,1	47,5	47,8
v tom ve věku (%):										
do 2 let	8,6	9,4	10,6	11,2	9,3	8,5	8,6	10,0	11,2	11,2
3 let	25,3	25,8	25,6	26,6	28,0	25,6	25,4	24,0	24,1	25,2
4 let	29,2	28,9	28,4	27,4	29,1	30,4	29,3	29,1	27,3	27,4
5 let	29,9	29,4	29,0	27,7	27,6	29,4	31,2	30,7	31,1	29,4
6 a více let	7,0	6,5	6,4	7,1	6,0	6,0	5,4	6,2	6,3	6,7

Děti v mateřských školách podle obcí Libereckého kraje ve školním roce 2015/16

Věková struktura dětí v mateřských školách a žádosti o přijetí podle krajů ve školním roce 2016/17

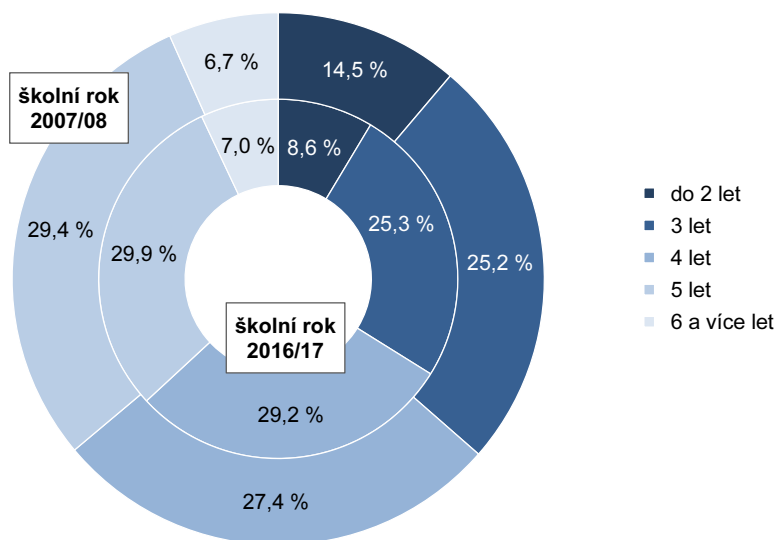

Podobným způsobem se ve stejném období vyvíjel také počet tříd v mateřských školách, což s vývojem počtu zařízení souvisí. Ve školním roce 2005/2006 na této úrovni fungovalo 583 tříd, do roku 2016/2017 číslo narostlo o 16,3 % na 678 tříd. Za zmínku stojí rozdílný trend počtu mateřských škol a tříd v období školních let 2012/2013 až 2016/2017. Zatímco počet mateřských škol víceméně stagnoval, tříd přibývalo (výjimkou byl rok 2016/2017, kdy při stejném počtu zařízení jako v předchozím roce počet tříd meziročně poklesl o 1,2 %). Tuto nepřímou úměru si lze vysvětlit rozdělováním mateřských škol na větší počet tříd, které má za cíl, více se soustředit na lepší a individuálnější přístup k jednotlivým dětem. Nepřetržitý růst počtu tříd v období 2012/2013 až 2016/2017 vykazalo Hlavní město Praha a kraj Středočeský, Jihočeský, Vysočina a Jihomoravský.

Počet dětí v mateřských školách se během poslední dekády s výjimkou posledních dvou let zvyšoval. Nejvíce dětí tedy mateřské školy zaznamenaly ve školním roce 2014/2015 (15 745 dětí), poté již jejich počet pozvolna klesá, ale stále se pohybuje nad 15 000 dětmi. Vývoj opět souvisí s nárůstem porodnosti v období 2004 až 2008 a jejím mírným poklesem v letech 2009 až 2014. Vývoj počtu dětí v mateřských školách v Libereckém kraji pak odpovídá trendu v České republice. Zájem o předškolní vzdělávání ve školním roce 2016/2017 reprezentovalo 6 424 podaných žádostí o přijetí do mateřské školy, z toho 18,6 % žádostí (1 193 žádostí) však nebylo vyhověno. V horizontu posledních deseti let se počet neúspěšných podání zvyšoval až do školního roku 2013/2014, ve kterém nebylo vyhověno 2 659 žádostem, od té doby se jejich počet snižuje. Napříč kraji České republiky měli ve školním roce 2016/2017 nejvyšší pravděpodobnost úspěchu při podání žádosti rodiče z Karlovarského kraje, ve kterém bylo 96,3 % těchto žádostí schváleno. Naopak tomu bylo v Hlavním městě Praze, kde úspěch zaznamenalo pouze 65,7 % žádajících rodičů. Liberecký kraj se s 81,4 % úspěšně podaných žádostí umístil na čtvrté nejnižší pozici.

Graf 2.2 Děti v mateřských školách podle věku v Libereckém kraji

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Ve věkové struktuře dětí v mateřských školách v kraji převažují nejčastěji děti 5leté (29,4 % v roce 2016/2017), výjimkou byly pouze roky 2011/2012 a 2012/2013, kdy největší část tvořily děti ve věku 4 let. Šestileté a starší děti v posledních deseti letech ve struktuře představovaly v průměru 6,4 %. Zajímavé je zastoupení dětí do 2 let. Zatímco v roce 2007/2008 školky v kraji navštěvovalo 1 107 (8,6 % všech dětí v mateřských školách) takto starých dětí, v roce 2016/2017 to bylo již 1 699 dětí (11,2 %), což znamená více než 50% nárůst. V zásadě je tedy možné říci, že v současnosti chodí děti do mateřské školy dříve a v nižším věku přecházejí na základní školu, než tomu bylo před 10 lety.

Základní školy

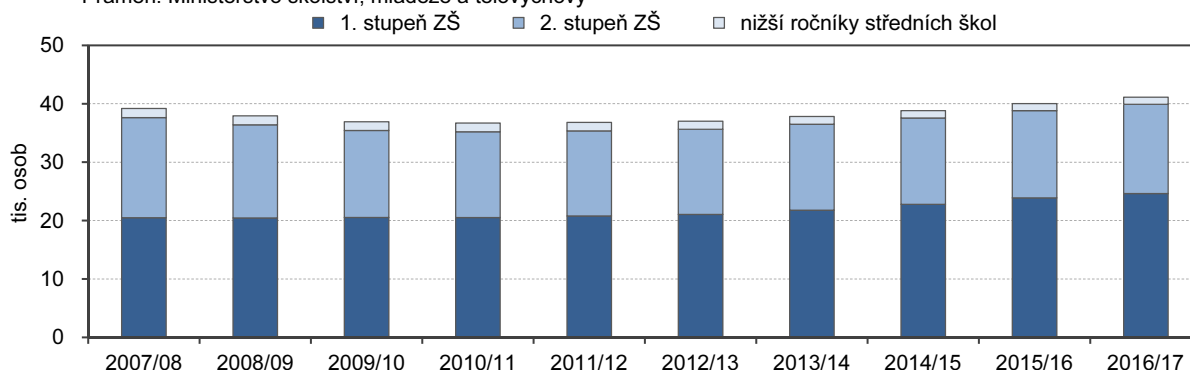
Základní školy zajišťují základní vzdělávání, které je součástí povinné školní docházky. Tu nastupují děti ve věku šesti let, v případě dětí s odkladem nejpozději ve věku osmi let. Povinná školní docházka trvá obvykle devět let, pět let na 1. stupni a čtyři roky na 2. stupni základních škol. Vzdělávání v základní škole

speciální má deset ročníků, kdy první stupeň je tvořen prvním až šestým ročníkem, druhý stupeň sedmým až desátým ročníkem. Žáci mohou základní školu opustit dříve a povinnou školní docházku dokončit v nižších ročnících víceletých gymnázií a v osmiletém oboru tanec na konzervatořích.

V Libereckém kraji ve školním roce 2016/2017 povinnou školní docházku ve 203 základních školách plnilo 39 911 žáků. Počet základních škol byl v uvedeném roce za poslední dekádu nejnižší – v porovnání s rokem 2007/2008 ubylo 3 zařízení.

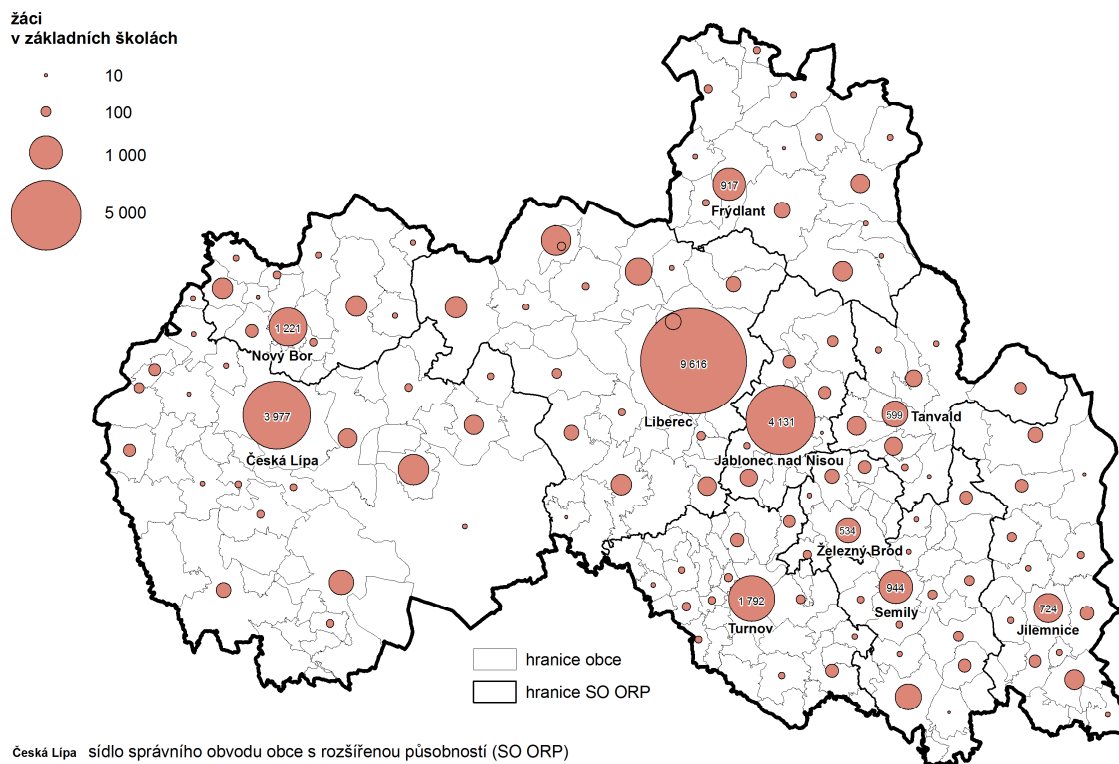
Graf 2.3 Žáci plnící povinnou školní docházku podle druhu školy v Libereckém kraji

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Počet žáků se od školního roku 2001/2002 snižoval až do roku 2010/2011, kdy povinnou školní docházku plnilo 35 206 dětí. Za toto období se tak počet žáků na Libereckých školách snížil o téměř čtvrtinu (o 11 671 žáků). V následujících letech již žáků na školách opět přibývá a v porovnání se zlomovým rokem 2010/2011 jich je již o 13,4 % více (o 4 705 dětí). Trend poklesu a následujícího růstu se pak shoduje s vývojem v celé České republice. Podíl žáků na 1. stupni se zvyšuje na úkor stupně druhého. Ve školním roce 2007/2008 představoval 1. stupeň 54,4 % a 2. stupeň 45,6 %. Po 10. letech ve školním roce 2016/2017 se podíl změnil. 1. stupeň navštěvovalo 61,7 % žáků a na 2. stupeň docházelo 38,3 % z nich. Do 1. ročníku bylo ve školním roce 2016/2017 nově přijato 5 103 žáků, z toho 22,4 % z nich bylo 7 a více let.

Žáci v základních školách podle obcí Libereckého kraje ve školním roce 2015/16

Česká Lípa sídlo správního obvodu obce s rozšířenou působností (SO ORP)
3 977 počet žáků v základních školách v sídle SO ORP

Pramen: MŠMT, ČSÚ

Počet speciálních tříd v rámci základních škol i jejich žáků se ve zkoumaném období školních let 2007/2008 až 2016/2017 neustále snižoval, jak v Libereckém kraji, tak i v rámci České republiky. Počet speciálních tříd v kraji pak mezi těmito lety poklesl o 7 na 34, počet žáků se snížil o 535 dětí (23,7 %) na 1 726 žáků. V celé České republice dochází ke stejnému průběžnému poklesu.

Tab. 2.3 Základní školy

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Žáci celkem	37 630	36 403	35 427	35 206	35 350	35 628	36 499	37 561	38 826	39 911
z toho dívky (%)	48,1	48,1	48,3	48,3	48,4	48,6	48,4	48,7	48,8	48,8
v tom (%):										
na 1. stupni	54,4	56,2	58,0	58,3	58,8	59,1	59,7	60,6	61,5	61,7
na 2. stupni	45,6	43,8	42,0	41,7	41,2	40,9	40,3	39,4	38,5	38,3
Nově přijatí do 1. ročníku	4 107	4 153	4 162	4 111	4 383	4 332	4 859	5 098	5 139	5 103
z toho ve věku 7 a více let (%)	26,9	25,2	23,8	25,0	25,6	23,4	19,7	18,6	21,5	22,4
Žáci, kteří ukončili povinnou školní docházku na ZŠ	4 846	4 517	3 903	3 742	3 602	3 574	3 701	3 612	3 675	.
Žáci, kteří přešli do středních škol ¹⁾	398	377	400	309	256	283	257	268	288	.

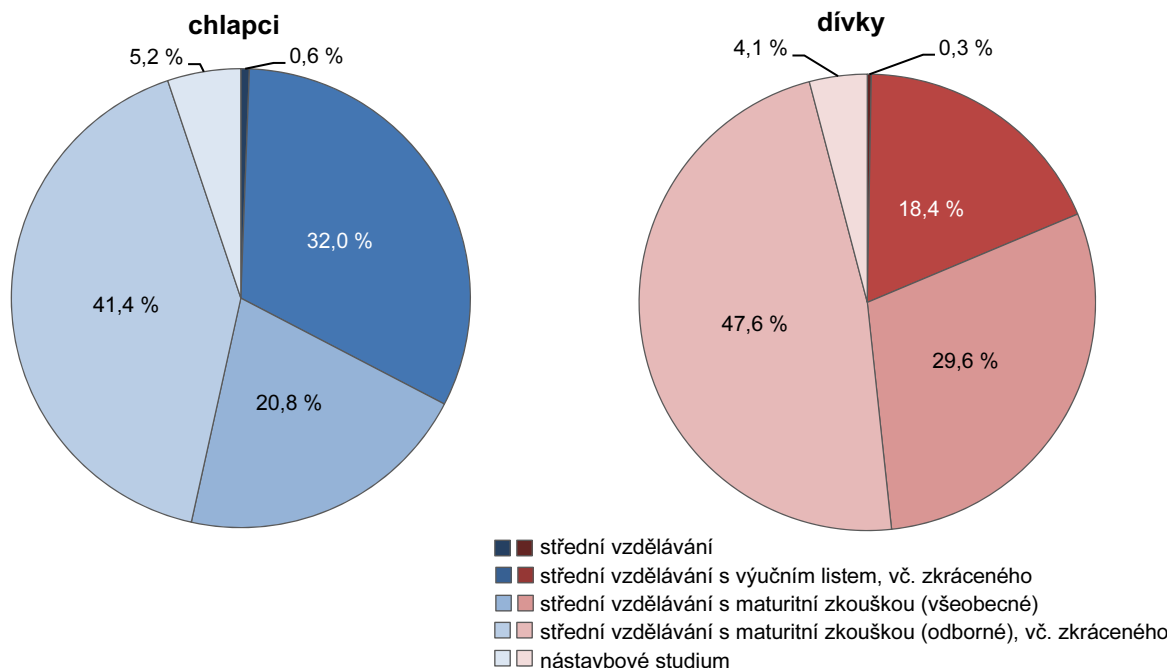
¹⁾ v plnění povinné školní docházky pokračují v nižších ročnících oborů víceletých gymnázií a oboru tanec 8letých konzervatoří

Střední školy

Střední vzdělání lze v systému školství České republiky získat na školách poskytujících všeobecné vzdělání s maturitní zkouškou (tj. gymnáziích) a na středních školách poskytujících odborné vzdělání (tj. školách poskytujících nižší střední vzdělávání, střední odborné vzdělání s výučním listem, střední odborné vzdělávání s maturitní zkouškou a nástavbové studium).

Graf 2.4 Žáci ve středních školách podle pohlaví a druhu vzdělávání v Libereckém kraji ve školním roce 2016/17

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Počet středních škol se v Libereckém kraji v posledním desetiletí neustále snižoval. Zatímco v roce 2007/2008 v kraji fungovalo 54 středních škol, ve školním roce 2016/2017 jich bylo 49 (meziročně je to o 1 méně). S dlouhodobým poklesem počtu středních škol se ale potýkají také ostatní regiony České

republiky, výjimkou je pouze Středočeský kraj. Současně se snižováním počtu těchto vzdělávacích zařízení klesá pravidelně také počet studentů. V roce 2016/2017 bylo evidováno 15 699 středoškoláků, což je meziročně o 217 osob (1,4 %) méně, v porovnání s rokem 2007/2008 je to pak pokles dokonce o 28,4 % (6 215 osob). Právě i z tohoto důvodu dochází k neustálému úbytku středních škol. Klesající počet žáků středních škol je pak celorepublikovým trendem.

Většina žáků středních škol studuje v denní formě studia – ve školním roce 2016/2017 se jednalo o 96,7 % z nich. Největší část studentů se vzdělávala v rámci odborné střední školy s maturitou (44,5 % všech středoškoláků). Zhruba čtvrtinu představovali žáci středních odborných učilišť s výučním listem a dalších 25,2 % pak studenti gymnázií. Zbýlých 4,6 % žáků studovalo nástavbové studium. Během posledního desetiletí se však podíl studentů, kteří zakončí studium získáním výučního listu, snížil ve prospěch maturitních studijních oborů. Zbývající 3,3 % žáků se v roce 2016/2017 vzdělávala v rámci jiné formy studia, tj. večerní, dálkové, distanční a kombinované.

Z hlediska věku převažovali mezi „denními“ studenty ve věku 15–19 let, ve školním roce 2016/2017 z 86,0 %. Žáci do 14 let tvořili 7,0 %, 6,4 % bylo mezi 20 až 24 lety a pouze 0,6 % bylo starší 25 let. Naopak v ostatních formách studia dominovali studující nad 25 let, a to z 64,1 %.

Podobně jako v ostatních krajích České republiky bylo zastoupení chlapců a dívek v Libereckém kraji ve školním roce 2016/2017 poměrně vyrovnané s mírnou převahou chlapců. Výjimkou byl pouze Kraj Vysočina, ve kterém naopak převažovaly dívky. Poměr mezi dívkami a chlapci pak v našem kraji činil 49,7 % ku 50,3 %. Ve středním vzdělání s výučním listem dominovali s téměř 64 % podílem chlapci. Naopak ve středním vzdělání ukončeném všeobecnou maturitní zkouškou i odborném středním vzdělání s maturitou převažovaly dívky, v prvním případě z 58,4 % a ve druhém z 53,2 %. Tento poměr pohlaví v jednotlivých druzích vzdělávání se však výrazně neliší od toho celorepublikového.

Tab. 2.4 Střední školy

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Žáci celkem	21 914	21 578	21 321	20 376	19 078	17 723	16 873	16 334	15 916	15 699
z toho (%):										
dívky	50,3	50,2	49,7	49,4	49,5	49,4	49,4	49,4	49,5	49,7
v denní formě vzdělávání	94,3	93,6	93,1	93,5	94,3	95,3	96,0	96,8	96,8	96,7
v tom podle druhu vzdělávání (%):										
střední vzdělávání	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
střední vzdělávání s výučním listem ¹⁾	27,5	25,9	25,1	24,4	24,5	25,0	25,7	26,0	25,8	25,3
střední vzdělávání s maturitní zkouškou (všeobecné)	21,9	22,4	22,5	23,1	24,0	24,5	25,0	25,0	25,4	25,2
střední vzdělávání s maturitní zkouškou (odborné) ¹⁾	42,8	43,6	43,0	43,0	43,3	43,7	43,3	43,8	44,1	44,5
nástavbové studium	7,6	7,8	9,1	9,2	7,9	6,5	5,7	4,8	4,3	4,6
Nově přijatí do 1. ročníku	6 422	6 274	6 056	5 423	5 069	4 690	4 498	4 397	4 369	4 347
Absolventi	4 668	4 554	4 503	3 948	3 601	3 416	3 229	2 958	2 818	.
v tom podle druhu vzdělávání (%):										
střední vzdělávání	0,4	0,6	0,4	0,6	0,7	0,6	0,9	0,7	0,9	.
střední vzdělávání s výučním listem ¹⁾	34,0	31,6	28,8	30,1	30,9	27,4	27,7	33,1	29,9	.
střední vzdělávání s maturitní zkouškou (všeobecné)	15,6	16,7	17,3	18,8	20,4	21,4	21,8	22,2	23,7	.
střední vzdělávání s maturitní zkouškou (odborné) ¹⁾	40,1	43,7	42,1	41,4	41,2	44,0	43,5	40,6	41,8	.
nástavbové studium	9,9	7,5	11,4	9,1	6,9	6,7	6,1	3,4	3,7	.

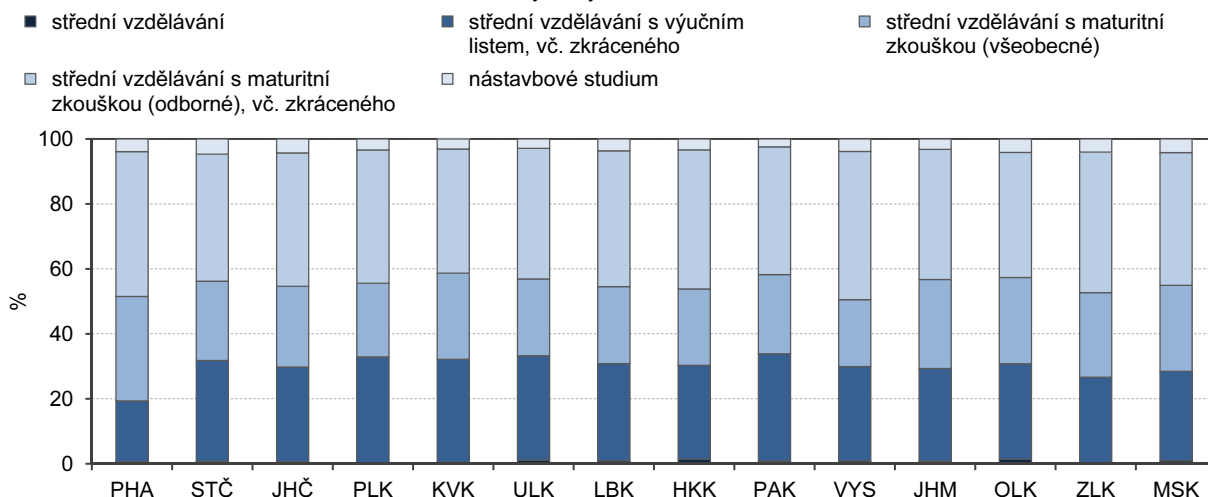
¹⁾ včetně zkráceného studia

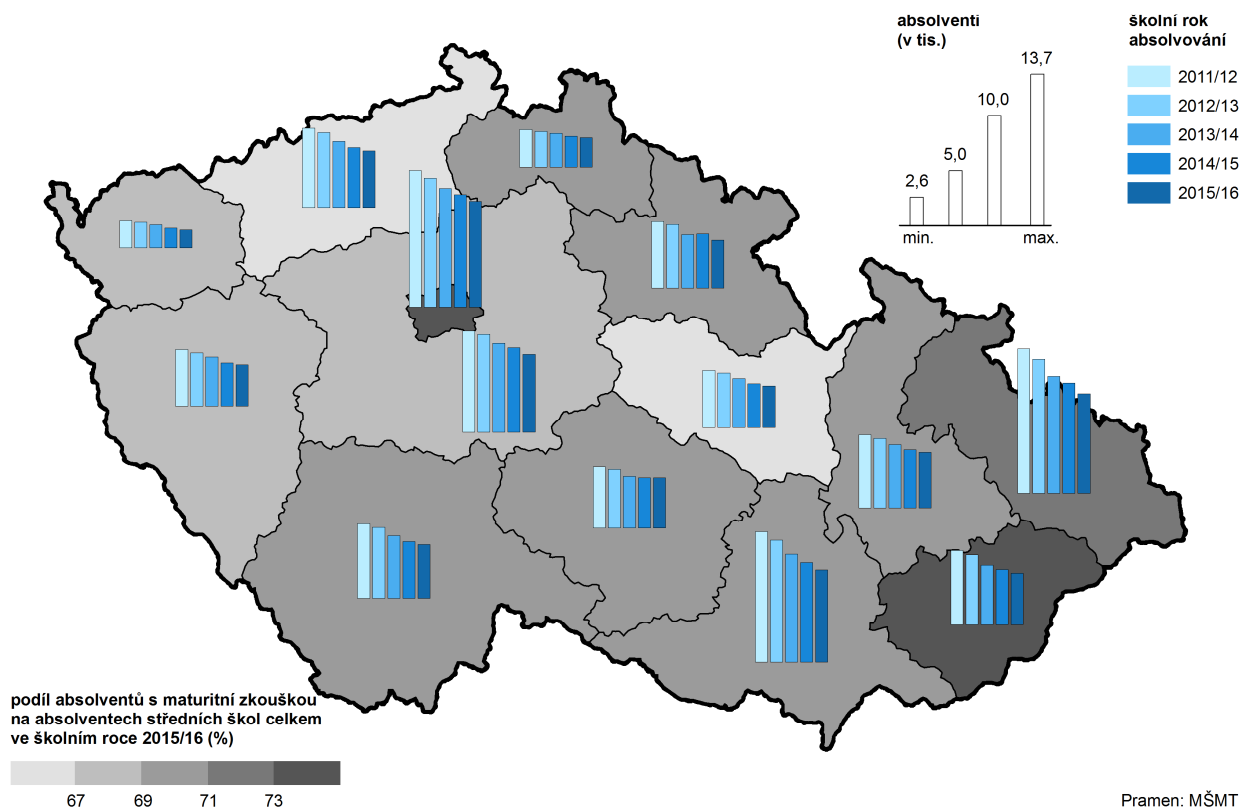
Graf 2.5 Absolventi středních škol podle druhu vzdělávání a krajů ve školním roce 2015/16

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Ve školním roce 2016/2017 bylo do prvních ročníků středních škol přijato 4 347 nových žáků, meziročně o 0,5 % méně. V posledním desetiletí však jejich počet klesal každým rokem – v porovnání se školním rokem 2007/2008 se tento počet snížil o 32,3 %, což v úhrnu znamená o 2 075 studentů méně. V návaznosti na to klesal také počet absolventů. Zatímco v roce 2007/2008 bylo evidováno 4 668 absolventů, v roce 2015/2016 jich bylo již jen 2 818, tj. o téměř 40 % méně. Nejvýraznější propad je pak zřejmý u počtu absolventů středních odborných učilišť s výučním listem (mezi uvedenými roky o 46,9 %). Méně absolventů však registrovaly také střední odborné školy s maturitou (o 37,0 %). Méně významný pokles absolventů zaznamenala gymnázia (o 8,1 %). Klesající zájem o nástavbové studium pak dokládá snížení počtu absolventů o téměř 78 %.

Absolventi středních škol podle krajů za školní roky 2011/12–2015/16

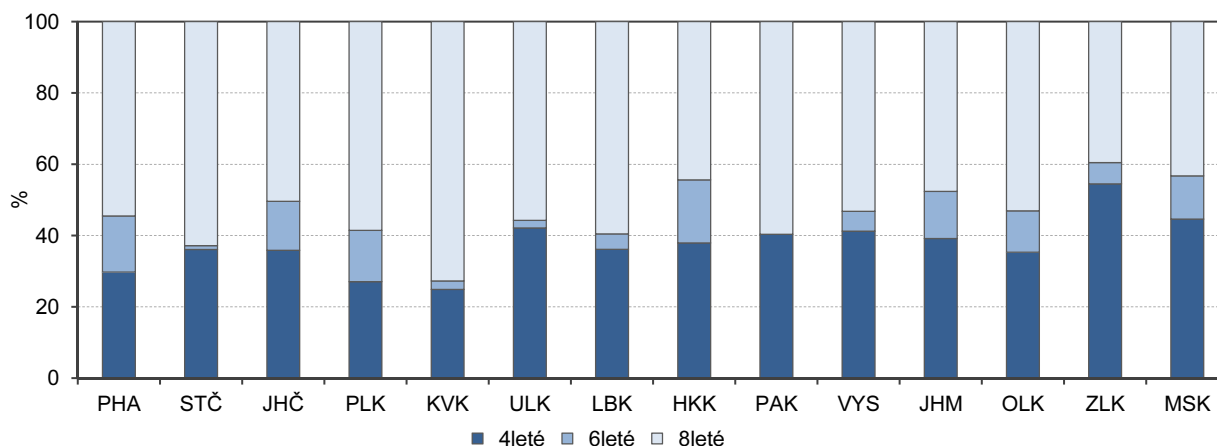

Gymnázia

Střední školy poskytující všeobecné vzdělání s maturitní zkouškou (tj. gymnázia) si v Libereckém kraji drží svůj poměrně stabilní počet a ve školních letech 2007/2008 a 2016/2017 si žáci mohli vybrat ze 13 až 14 těchto škol. Naopak žáků navštěvujících gymnázia v uvedeném časovém horizontu ubylo, a to o 847 (o 17,6 %) na 3 956 osob. Do roku 2015/2016 klesal také počet nově přijatých studentů prvních ročníků, od tohoto roku jich pak mírně přibývá – v roce 2015/2016 meziročně o 5,1 % na 677 osob a v roce 2016/2017 o další 1,3 % na 686 osob. Počet absolventů gymnázií v kraji rostl v období 2007/2008 až 2009/2010 (ze 727 na 778 absolventů), v dalších čtyřech letech klesal a v roce 2015/2016 byl opět zaznamenán meziroční mírný nárůst ve výši 1,5 % a gymnázia tak úspěšně dokončilo 668 studentů. Naopak ve většině ostatních krajů se počty absolventů gymnaziálních oborů v posledních letech snižují.

Graf 2.6 Žáci v gymnáziích podle délky vzdělávání a krajů ve školním roce 2016/17

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Tab. 2.5 Střední všeobecné vzdělávání s maturitní zkouškou (gymnázia)

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Žáci celkem	4 803	4 844	4 790	4 703	4 575	4 340	4 211	4 086	4 036	3 956
z toho (%):										
dívky	58,2	57,9	58,1	58,2	57,5	57,1	56,6	56,6	57,5	58,4
v denní formě vzdělávání	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
v tom podle délky vzdělávání (%):										
4 roky	34,8	35,0	35,2	34,4	34,0	34,2	35,4	34,8	35,1	36,1
6 let	6,0	6,6	6,9	7,3	7,1	6,8	5,8	4,9	4,9	4,3
8 let	59,2	58,3	58,0	58,3	58,9	59,0	58,9	60,3	60,1	59,5
Nově přijatí do 1. ročníku	849	834	794	781	742	680	699	644	677	686
Absolventi	727	759	778	741	733	730	703	658	668	.
v tom podle délky vzdělávání (%):										
4 roky	49,9	48,2	52,8	53,3	47,3	47,7	52,1	51,7	47,9	.
6 let	6,3	6,6	4,1	5,3	7,9	10,1	8,1	6,8	4,9	.
8 let	43,7	45,2	43,1	41,4	44,7	42,2	39,8	41,5	47,2	.

V průběhu let se podíl žáků gymnázií vůči všem středoškolákům změnil nepatrně, tj. od školního roku 2007/2008 narostl z 21,9 % na 25,2 % žáků ve školním roce 2016/2017. V roce 2016/2017 pak gymnazisté v našem kraji nejčastěji studovali osmiletá gymnázia (59,5 %). Čtyřletého studia se účastnilo 36,1 % a zbývajících 4,3 % tvořili studenti s 6letých gymnázií. Podíly jednotlivých délek vzdělávání se v rámci krajů České republiky poměrně liší. Více než polovinu studentů 4letých oborů vykázal v roce 2016/2017 jako jediný Zlínský kraj (54,5 %), nejnižší pak Karlovarský (24,9 %). Zatímco v Pardubickém kraji se nenachází ani jeden 6letý obor gymnázia, v Královéhradeckém kraji tento obor studuje nezanedbatelných 17,7 % žáků. Podíl studentů 8letých gymnázií se pak v rámci krajů pohyboval od 39,5 % (Zlínský kraj) do 72,7 % (Karlovarský kraj). V porovnání s celorepublikovým průměrem vykázal Liberecký kraj nepatrně nižší podíl

studentů 4letých gymnázií (o 1,2 p. b.), nižší zastoupení v 6leté délce studia (o 5,6 p. b.) a naopak vyšší potenciál studujících v 8leté délce (o 6,8 p. b.).

Všichni studenti gymnázií studovali v roce 2016/2017 v našem kraji v rámci denní formy studia. Podobně tomu bylo také ve většině ostatních regionů. Výjimkou bylo pouze Hlavní město Praha, Plzeňský, Ústecký, Jihomoravský, Olomoucký a Moravskoslezský kraj – v úhrnu se však v těchto krajích v jiné formě studia vzdělávalo 373 osob, nejvíce pak v Hlavním městě Praze (270 osob). Z hlediska pohlaví měly mezi studenty gymnázií v tomto školním roce převahu ve všech krajích dívky – v Libereckém kraji tvořily 58,4 % gymnazistů.

Střední školy s odborným vzděláváním

Střední školy vyučující obory odborného vzdělávání poskytují tyto druhy vzdělávání: střední vzdělání, střední vzdělávání s výučním listem, střední vzdělávání s maturitní odbornou zkouškou, zkrácené studium střední s výučním listem, zkrácené střední vzdělávání s maturitní zkouškou a nástavbové studium.

Počet škol vyučujících obory odborného studia i těch s nástavbovým studiem se neustále snižuje. Mezi školními roky 2007/2008 až 2016/2017 se v Libereckém kraji v případě odborných škol jednalo o snížení počtu ze 44 na 39 zařízení, počet škol s nástavbovým studiem poklesl ze 17 institucí na 12 středních škol. Tento trend se nijak nevyvíjí vývoji v ostatních krajích České republiky.

Shodně s úbytkem středních škol se snižuje také počet jejich žáků. Ten mezi výše uvedenými školními roky poklesl o 28,7 % na 11 016 studujících. U nástavbového studia je pokles ještě výraznější, tj. o 56,2 % na 727 studentů. Stejně se pak vyvíjí i počet nově přijatých do prvních ročníků (pokles o 29,8 % na 3 263 studentů středních odborných škol a o 57,0 % na 398 studentů nástaveb) i absolventů (pokles o 41,1 % na 2 047 studentů, resp. o 77,8 % na 103 absolventů). Podobné procesy jsou patrné v celé České republice.

Tab. 2.6 Střední školy vyučující obory odborného vzdělání a obory nástavbového studia

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
	Obory odborného vzdělání									
Žáci celkem	15 451	15 053	14 591	13 795	12 999	12 237	11 703	11 467	11 189	11 016
z toho (%):										
dívky	48,2	47,8	47,1	46,8	46,5	46,9	47,1	46,9	46,8	46,9
v denní formě vzdělávání	98,4	98,2	97,9	98,1	98,2	98,2	98,5	98,7	98,5	98,7
Nově přijatí do 1. ročníku	4 647	4 501	4 259	3 763	3 660	3 565	3 332	3 378	3 356	3 263
Absolventi	3 478	3 452	3 212	2 849	2 619	2 458	2 328	2 199	2 047	.
v tom podle druhu vzdělávání (%):										
střední vzdělávání	0,6	0,8	0,6	0,8	1,0	0,8	1,2	0,9	1,3	.
střední vzdělávání s výučním listem ¹⁾	45,6	41,6	40,3	41,7	42,5	38,0	38,5	44,5	41,2	.
střední vzdělávání s maturitní zkouškou (odborné) ¹⁾	53,8	57,6	59,0	57,4	56,6	61,2	60,3	54,6	57,5	.
	Obory nástavbového studia									
Žáci celkem	1 660	1 681	1 940	1 878	1 504	1 146	959	781	691	727
z toho (%):										
dívky	46,2	49,3	48,3	43,2	51,2	47,2	46,2	49,4	45,7	43,9
v denní formě vzdělávání	38,7	34,6	40,2	47,1	43,6	46,0	46,9	52,2	50,4	48,7
Nově přijatí do 1. ročníku	926	939	1 003	879	667	445	467	375	336	398
Absolventi	463	343	513	358	249	228	198	101	103	.

¹⁾ včetně zkráceného studia

Z hlediska druhu studia tvořili většinu studenti středních odborných škol s maturitou (44,5 % všech středoškoláků), jejich zastoupení se za posledních deset let navýšilo o 1,7 p. b.. Nižší zastoupení v porovnání školních let 2007/2008 a 2016/2017 vykázali studenti středních odborných učilišť s výučním listem (o 2,2 p. b. na 25,3 %) a studenti nástavbových oborů (o 2,9 p. b. na 4,6 %).

Dívky v roce 2016/2017 v oborech odborného středoškolského vzdělávání představovaly 46,9 %, v nástavbovém studiu pak jejich podíl činil 43,9 %. Zatímco v oborech odborného středoškolského vzdělávání využívala denní formu studia většina studentů (98,7 %), v případě nástavbového studia to bylo jen 48,7 % studentů.

Vyšší odborné školy

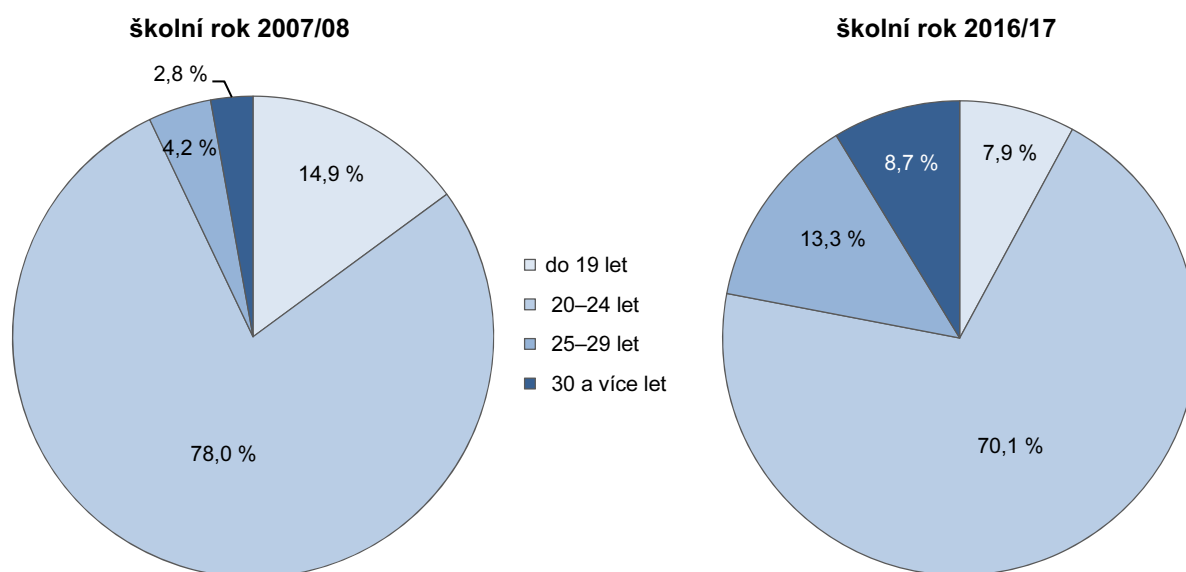
Vyšší odborné školy nabízejí vzdělávání ve tří až tříapůlletých oborech (v případě dálkové formy až čtyřletých) absolventům středního vzdělání s maturitní zkouškou. Vzdělávání je zakončeno tzv. absolutoriem.

V Libereckém kraji ve školním roce 2007/2008 působilo 8 vyšších odborných škol naplněných 778 žáky. V následujících letech se počet škol snížil na 6 zařízení a počet žáků pravidelně klesal. V roce 2016/2017 tak 6 vyšších odborných škol vzdělávalo 241 studujících. V rámci České republiky to však není neobvyklé a studentů ubývá ve všech krajích. Počet vyšších odborných škol však klesá pomaleji – v některých krajích (Středočeský, Moravskoslezský kraj) je patrný dokonce mírný nárůst zařízení, většinou je však síť těchto škol stabilní.

Ačkoliv se v Libereckém kraji vzdělávalo ve vyšších odborných školách nejméně studentů, v počtu školních zařízení předstihl Karlovarský a Plzeňský kraj se 4 a 5 školami. Počet studentů přijatých do prvních ročníků a absolventů vyšších odborných škol se v průběhu let, stejně jako celkové množství studujících, s drobnými odchylkami snižuje. Vždy však převažuje počet nově přijatých do 1. ročníků nad absolventy. Mezi školními roky 2007/2008 a 2016/2017 se počet nově přijatých snížil o 71,9 % na 88 studentů a počet absolventů poklesl o 52,3 % na 74 vystudovaných. Snižující se tendence obou skupin byla patrná v průměru celé České republiky.

Graf 2.7 Studenti ve vyšších odborných školách podle věku v Libereckém kraji

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Ve školním roce 2016/2017 se 96,7 % studentů vyšších odborných škol v Libereckém kraji vzdělávalo denní formou. Z věkového hlediska tvořily nejpočetnější skupinu těchto studentů osoby ve věku 20–24 let (72,1 % všech studentů), necelým 14 % denních studentů pak bylo mezi 25–29 lety. Většině z 8 studentů v ostatních formách studia bylo více než 30 let.

Tab. 2.7 Vyšší odborné školy

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Studenti celkem	778	712	594	521	492	480	435	391	320	241
z toho (%):										
ženy	75,7	74,7	70,7	67,8	67,1	66,0	67,6	68,0	67,8	63,5
v prezenční formě studia	94,0	90,6	91,8	94,8	100,0	98,5	98,6	98,5	98,1	96,7
v tom ve věku (%):										
do 19 let	14,9	14,5	12,0	15,9	15,0	13,3	13,1	11,0	10,3	7,9
20–24 let	78,0	75,6	77,3	77,0	81,9	79,2	77,7	75,4	73,4	70,1
25–29 let	4,2	3,9	6,6	3,6	1,8	4,2	5,1	7,9	8,4	13,3
30 a více let	2,8	6,0	4,2	3,5	1,2	3,3	4,1	5,6	7,8	8,7
Nově přijatí do 1. ročníku	313	268	178	193	172	195	168	158	124	88
Absolventi	155	167	136	132	97	91	80	77	74	.

Vysoké školy

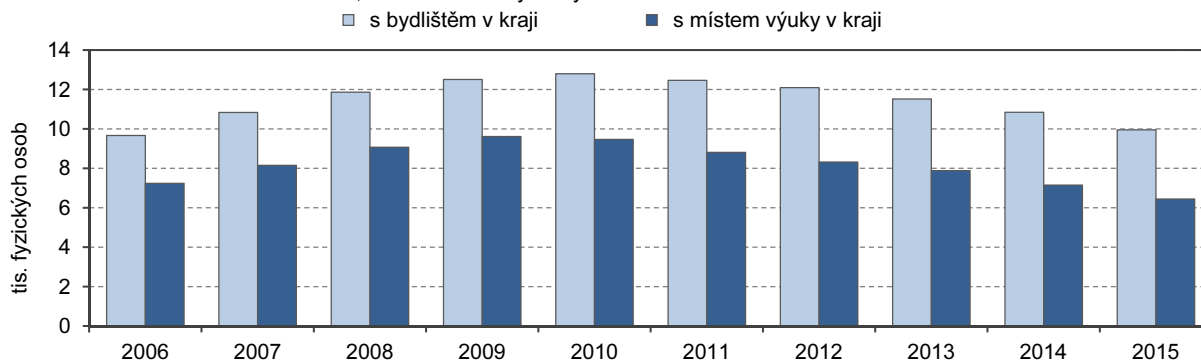
Vysoké školy nabízejí možnosti studia v bakalářských, magisterských, navazujících magisterských a doktorských studijních programech. Studium může mít jak formu prezenčního studia, tak formu studia distančního nebo kombinovaného.

V Libereckém kraji se nachází jedna vysoká škola, tj. Technická univerzita v Liberci. Ta nabízí studium v rámci osmi fakult (strojní, textilní, přírodovědně-humanitní a pedagogická, ekonomická, umění a architektury, mechatroniky, informatiky a mezioborových studií, zdravotních studií a ústavem pro nanomateriály, pokročilé technologie a inovace). Ve školním roce 2016/2017 v rámci této univerzity studovalo 5 914 studentů státního občanství ČR. V posledních 15 letech počet těchto studentů rostl od roku 2001/2002 do roku 2009/2010, v té době univerzita evidovala 9 612 studentů. V následujících letech však studentů každoročně ubývá. Rozdíl mezi jejich minimálním (rok 2016/2017) a maximálním počtem (rok 2009/2010) tak dosáhl 3 698 osob, tj. 38,5 %.

Počet studentů bydlících v Libereckém kraji a zároveň v našem kraji studujících v roce 2016/2017 reprezentovalo 3 021 osob. I v tomto případě je možné období 2001/2002 až 2016/2017 rozdělit na dva úseky, tj. do roku 2010/2011 počet těchto studentů narůstá a dosahuje tak maxima 4 757 osob, poté se počet již jen pravidelně snižuje. Studenti státního občanství ČR bydlící a zároveň studující v Libereckém kraji se na celkovém počtu studentů s místem výuky v kraji (tj. výše uvedených 5 914 studentů) tak v roce 2016/2017 podíleli 51,1 %. Od roku 2001/2002 je to čtvrtý nejvyšší podíl – nejvyšší zastoupení měli tito studenti v roce 2012/2013 (51,8 %).

Graf 2.8 Studenti veřejných a soukromých vysokých škol se státním občanstvím ČR v Libereckém kraji

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

V roce 2016/2017 se vysokoškolsky vzdělávalo 9 388 obyvatel Libereckého kraje, meziročně je to o 5,6 % méně, v porovnání se školním rokem 2001/2002 pak o 34,7 % méně. I v případě těchto studentů je zřejmý růst jejich počtu do roku 2010/2011 (12 792 studentů), v dalších letech studentů postupně ubývá. Většinu těchto studentů od roku 2004/2005 tvořily každoročně ženy, v roce 2016/2017 jejich podíl dosáhl 57,1 %.

V prezenční formě pak studovaly zhruba tři čtvrtiny studentů (v roce 2001/2002 dokonce 83,4 % studentů). Z hlediska typu studijního programu převažovalo studium bakalářských oborů (v roce 2016/2017 z 60,4 %, tj. 5 671 studentů), čtvrtina studentů pak ve studiu pokračovala v rámci navazujícího magisterského programu (2 389 studentů). Podíl navazujícího magisterského programu se zhruba od roku 2009/2010 navyšuje v neprospěch nenavazujícího magisterského programu, u kterého je patrný strmý pokles (ze 4 827 studentů v roce 2001/2002 na 771 studentů v roce 2016/2017). V doktorském programu pak v roce 2016/2017 pokračovalo 6,7 % studentů (632 osob). Většinu vysokoškolských studentů žijících v Libereckém kraji bylo po celé sledované období mezi 20–24 lety (59,9 %), 19,3 % patřilo do skupiny 25–29letých. Více než 30 let bylo 14,3 % studentů. Na rozdíl od počtu studentů, počet absolventů s bydlištěm v Libereckém kraji klesal až v posledních čtyřech letech. V roce 2016/2017 tak vysokou školu úspěšně dokončilo 2 335 studentů, což je v porovnání s jejich maximem z roku 2012/2013 (2 957 absolventů) o více než pětinu méně. I mezi absolventy dominují ženy, v posledním sledovaném roce dosáhl jejich podíl 60,1 % a ze 78,7 % jde o studenty prezenční formy studia. Nejvíce zastoupeným typem studijního programu je opět program bakalářský (54,6 % absolventů) a navazující magisterský program (37,2 % absolventů).

Tab. 2.8 Veřejné a soukromé vysoké školy – studenti státního občanství ČR

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Studenti státního občanství ČR¹⁾	10 834	11 861	12 508	12 792	12 460	12 090	11 535	10 865	9 941	9 388
z toho (%):										
ženy	53,7	55,0	56,6	57,0	57,1	57,2	57,6	57,0	56,8	57,1
v prezenční formě studia	76,2	73,5	73,5	73,6	73,5	74,5	75,6	76,2	76,5	75,6
v tom podle typu studijního programu (%):										
bakalářský	60,8	64,4	65,1	65,5	64,5	63,5	62,4	61,0	60,5	60,4
magisterský	21,8	15,8	12,4	9,9	8,5	7,6	7,4	7,9	8,0	8,2
magisterský navazující	12,4	15,3	18,3	20,1	22,0	23,9	24,8	25,5	25,5	25,4
doktorský	6,2	5,7	5,5	5,7	5,8	5,8	6,1	6,4	6,8	6,7
v tom ve věku (%):										
do 19 let	8,5	7,4	7,6	7,2	6,5	6,8	5,7	6,1	5,8	6,5
20–24 let	58,2	57,9	57,7	58,8	59,2	60,2	61,4	60,5	60,4	59,9
25–29 let	18,3	18,1	17,6	17,4	18,2	17,9	18,2	19,1	19,8	19,3
30 a více let	14,9	16,6	17,2	16,7	16,2	15,2	14,6	14,3	13,9	14,3

¹⁾ s bydlištěm v kraji; ve fyzických osobách, tj. každý student je uveden jen jednou, celkový počet studentů tak nemusí souhlasit se součty za jednotlivé typy studijních programů

Tab. 2.9 Veřejné a soukromé vysoké školy – absolventi státního občanství ČR

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

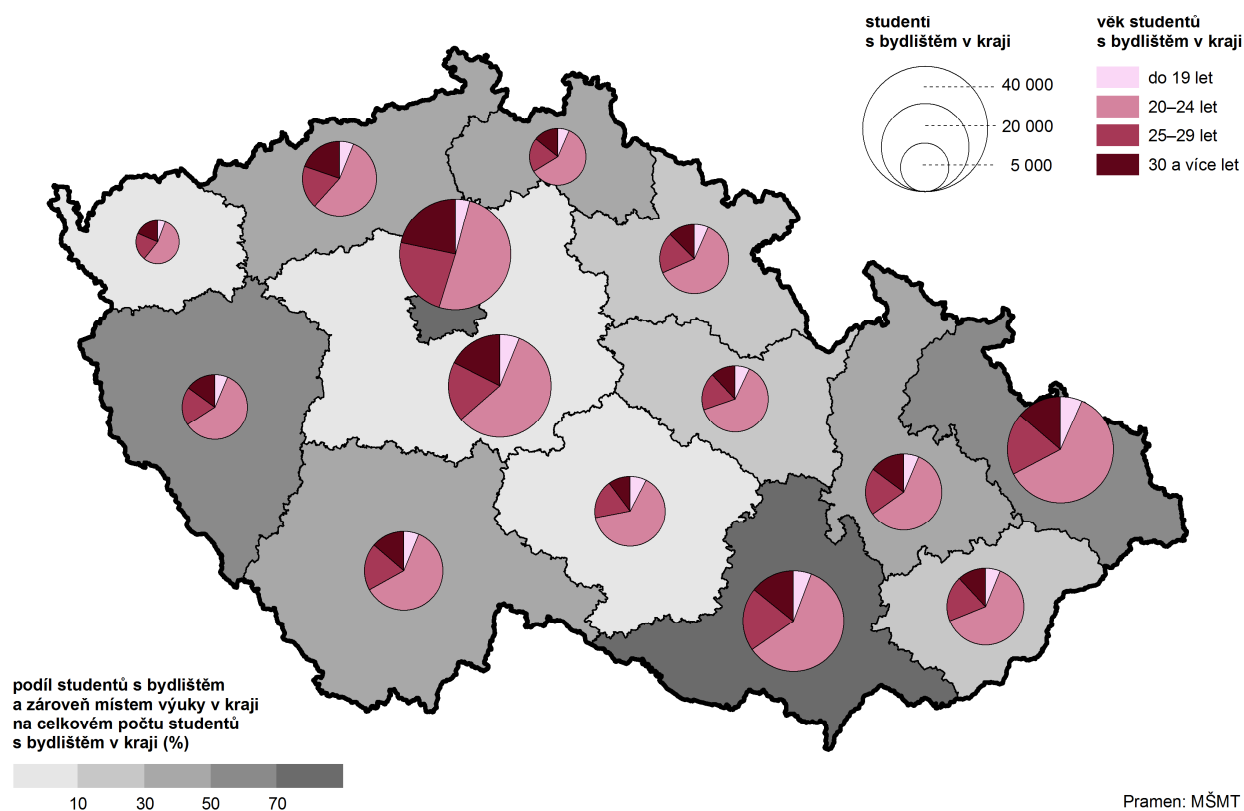
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Absolventi státního občanství ČR¹⁾	1 860	2 147	2 514	2 744	2 940	2 957	2 881	2 681	2 559	2 335
z toho (%):										
ženy	54,7	57,7	58,5	58,8	62,2	61,8	61,7	61,8	61,7	60,1
v prezenční formě studia	82,5	75,1	74,0	72,7	74,6	74,3	74,2	75,4	77,8	78,7
v tom podle typu studijního programu (%):										
bakalářský	47,0	53,5	58,4	58,6	57,8	58,8	57,8	58,1	53,2	54,6
magisterský	33,1	24,7	16,7	13,7	10,5	8,7	6,1	4,7	5,5	5,5
magisterský navazující	16,9	19,1	22,5	26,2	29,8	30,3	34,2	35,2	38,9	37,2
doktorský	3,0	2,8	2,7	1,6	2,0	2,4	1,9	2,1	2,6	2,7

¹⁾ s bydlištěm v kraji; ve fyzických osobách, tj. každý absolvent je uveden jen jednou, celkový počet absolventů tak nemusí souhlasit se součty za jednotlivé typy studijních programů

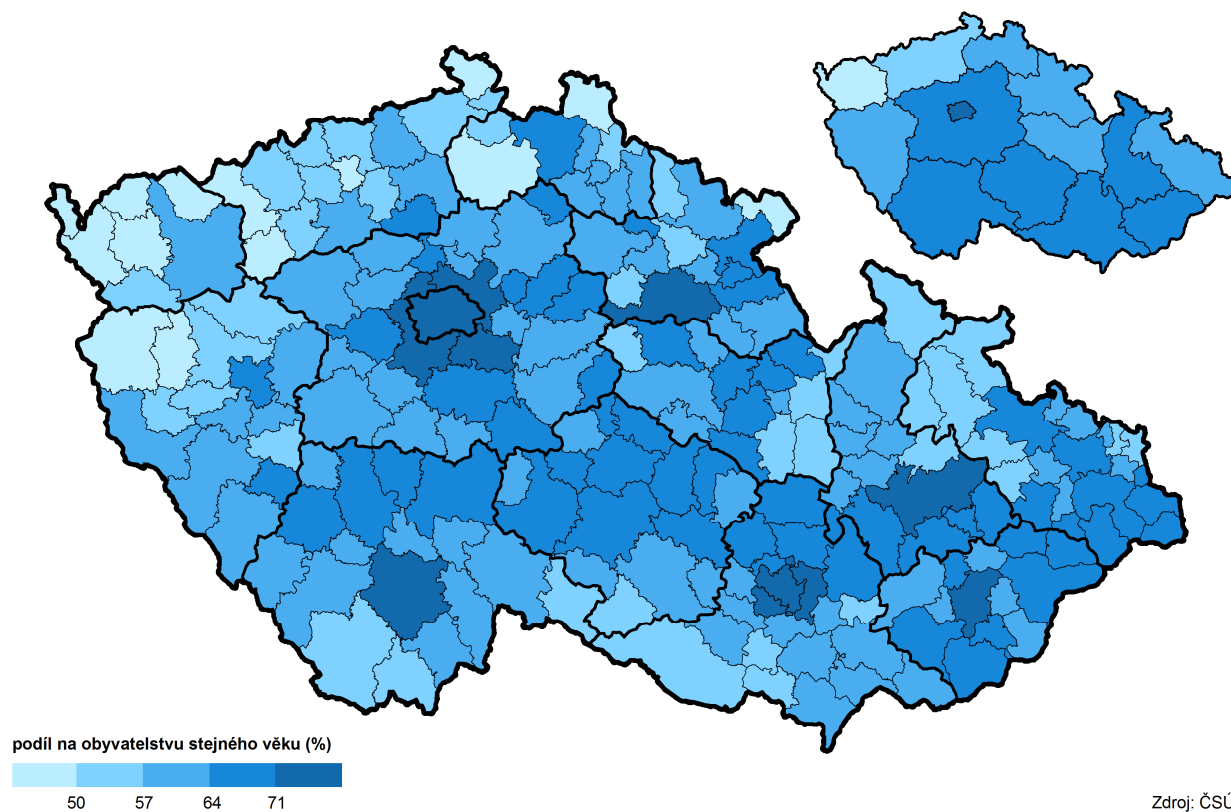

Studenti veřejných a soukromých vysokých škol (státního občanství ČR) podle krajů k 31. 12. 2016

Obyvatelstvo se středoškolským s maturitou, vyšším odborným a vysokoškolským vzděláním ve věku 25–29 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

Domovy mládeže, internáty, stravovací zařízení

V Libereckém kraji bylo ve školním roce 2016/2017 zřízeno 16 domovů mládeže a 2 internáty s celkovou lůžkovou kapacitou 2 315 lůžek.

V domovech mládeže bylo ubytováno celkem 1 282 žáků a studentů, z toho 51,9 % dívek. Ve struktuře ubytovaných z 97,1 % převažovali studenti středních škol, dalších 2,6 % připadlo na studenty vyšších odborných škol a 0,3 % na žáky základních škol. Podíl zdravotně postižených žáků či studentů představoval 1,4 %. V porovnání s průměrem za Českou republiku byl v Libereckém kraji vykázan o 0,5 p. b. nižší podíl ubytovaných dívek a o 0,4 p. b. nižší podíl žáků základních škol, ale naopak o 4,6 p. b. vyšší podíl ubytovaných středoškoláků. Podíl ubytovaných zdravotně postižených v ČR činil 2,0 %, v Libereckém kraji byl o 0,6 p. b. nižší.

V internátech na území Libereckého kraje bylo ve školním roce 2016/2017 ubytováno celkem 149 osob, tj. 73,8 % studentů středních škol, 24,2 % žáků základních škol a 2,0 % dětí z mateřských škol. Podíl dívek ubytovaných na internátech dosáhl téměř 33 %. Necelá polovina ubytovaných (49,0 %) byla zdravotně postižených a v porovnání s celostátním průměrem (89,5 %) je tento údaj o 40,5 p. b. nižší.

Ve školním roce 2016/2017 bylo v Libereckém kraji provozováno celkem 390 zařízení školního stravování (bez náhradního stravování), ve kterých se pravidelně stravovalo 68 961 osob. Více než 80 % stravníků představují děti, žáci nebo studenti. Z hlediska typu škol převažovali z 36,5 % žáci z prvního stupně základních škol, 27,1 % připadlo na děti v mateřských školách, 21,8 % na žáky na druhém stupni základních škol a středoškoláci tvořili 12,7 %.

V mateřských školách se stravovaly téměř všechny děti (99,9 %). Z celkového počtu žáků základních škol se na prvním stupni pravidelně stravovalo 85,5 % žáků, na druhém stupni pak 81,7 % žáků. Studenti denního studia středních škol využívali možnost pravidelného stravování ze 46,1 %.

Zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy – dětské domovy, dětské domovy se školou, diagnostické ústavy, výchovné ústavy

Ústavní výchova je opatření navržené orgánem sociálně-právní ochrany dětí a schválené soudem. V České republice je právně upravena zákonem č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů.

Děti starší tří let bývají umisťovány nejčastěji v zařízeních, která jsou v gesci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Tato zařízení jsou rozlišena podle účelu, který mají splňovat.

Do dětských diagnostických ústavů jsou umisťovány děti zpravidla ve věku 3–18 let za účelem komplexního vyšetření a následně umístěny do dětských domovů, dětských domovů se školou nebo výchovných ústavů. Diagnostický pobyt trvá zpravidla 8 týdnů.

Dětské domovy jsou určeny pro děti ve věku od 3 do nejvýše 18 let nebo do ukončení přípravy na povolání (až do 26 let) bez závažných poruch chování. Vzdělávání probíhá ve školách, které nejsou součástí dětského domova. Do dětského domova mohou být také umístěny nezletilé matky spolu s jejich dětmi.

Dětské domovy se školou jsou zřizovány pro děti zpravidla od 6 let do ukončení povinné školní docházky a jejich účelem je zajišťovat péči o děti s nařízenou ústavní výchovou se závažnými poruchami chování, vyžadující pro svou přechodnou nebo trvalou duševní poruchu výchovně léčebnou péči nebo mající nařízenou ochrannou výchovu. Vzdělávání probíhá nejčastěji ve škole, která je součástí zařízení.

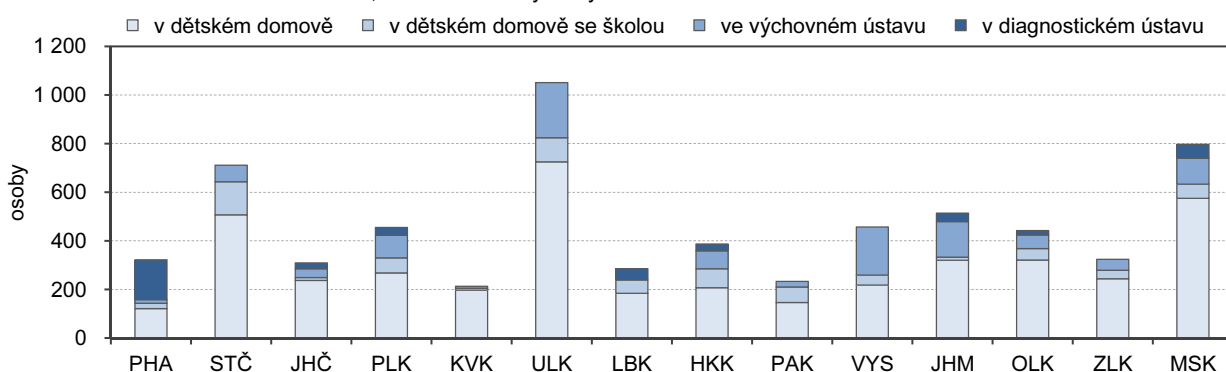
Pro děti starší 15 let se závažnými poruchami chování, u nichž byla nařízena ústavní výchova nebo uložena ochranná výchova jsou určeny dětské výchovné ústavy, které se zřizují odděleně pro děti s nařízenou ústavní výchovou a uloženou ochrannou výchovou.

Na území Libereckého kraje se nachází celkem 10 zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy pro děti a mládež s celkovou lůžkovou kapacitou 342 lůžek. Ve školním roce 2016/2017 bylo v 7 dětských domovech umístěno 184 dětí, ve 2 dětských domovech se školou 55 dětí a v diagnostickém ústavu 46 dětí. Z celkového počtu 285 dětí, umístěných v zařízeních s ústavní péčí v Libereckém kraji, bylo 41,1 % dívek.

Graf 2.9 Děti a mládež v zařízeních pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy podle krajů ve školním roce 2016/17

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Z mezikrajského pohledu byl nejvyšší počet zařízení pro výkon ústavní a ochranné péče i celkový počet umístěných dětí evidován v Ústeckém kraji (26 zařízení, 1 051 umístěných dětí), naopak v Karlovarském kraji fungovalo těchto zařízení nejméně (7 zařízení) a ve školním roce 2016/2017 v nich bylo umístěno 213 dětí. Libereckému kraji v počtu zařízení patřila čtvrtá nejnižší pozice a s počtem umístěných dětí třetí nejnižší pozice mezi kraji.

3. Ekonomická aktivita

Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS) provádí Český statistický úřad u respondentů v náhodně vybraných bytech na území celé České republiky. Poskytuje informace o aktuální struktuře zaměstnanosti, celkové nezaměstnanosti a jejím charakteru, o struktuře nezaměstnaných a řady dalších, a to i v územním průřezu. Jde o informace jiným způsobem nezjistitelné.

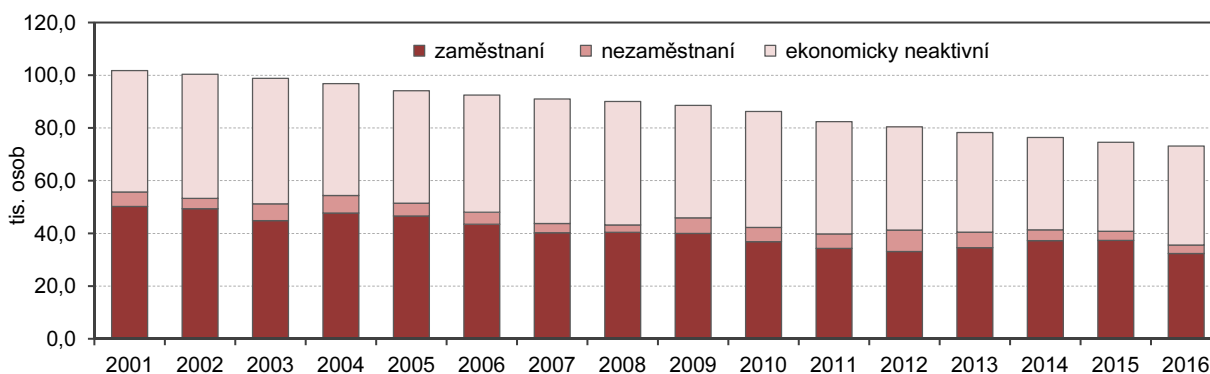
Ekonomická aktivita podle pohlaví a věku (VŠPS)

Ekonomický status vyjadřuje základní rozdělení obyvatelstva ve věku 15 let a více podle zařazení na trhu práce. Tato populace je členěna na ekonomicky aktivní obyvatelstvo (tj. zaměstnané a nezaměstnané) a obyvatelstvo ekonomicky neaktivní. Z výběrového šetření pracovních sil (VŠPS) vyplývá, že pracovní sílu v Libereckém kraji v roce 2016 tvořilo celkem 218,5 tis. osob, z toho 35,6 tis. byly osoby ve věku 15–29 let. Z dlouhodobého pohledu se zastoupení mladých lidí na celkové pracovní síle snižovalo, a to z 25,8 % v roce 2001 na 16,3 % v roce 2016. Od roku 2001 se v našem kraji snížil počet mladých lidí ve věku 15–29 let o 28,2 %.

Roční průměrná míra ekonomické aktivity, která vyjadřuje podíl zaměstnaných a nezaměstnaných na celkovém počtu osob starších 15 let, dosáhla v roce 2016 v Libereckém kraji 59,0 % a o 0,9 p. b. se pohybovala pod republikovým průměrem (59,9 %). Hodnota ukazatele u osob ve věku 15–19 let dosáhla pouze 4,3 % (o 1,8 p. b. nižší než průměr za Českou republiku), což souvisí s přípravou této věkové skupiny na budoucí povolání. Se zvyšujícím se věkem však míra ekonomické aktivity roste. U osob ve věku 20–24 let dosáhla 53,0 %, o 0,3 p. b. se pohybovala pod republikovým průměrem. U kategorie 25–29letých představovala 76,5 % a republikový průměr byl vyšší o 4,3 p. b. Pro úplnost dodejme, že svého maxima míra ekonomické aktivity dosahuje ve věkové skupině 45–49 let (95,0 %).

Graf 3.1 Osoby ve věku 15–29 let podle ekonomického postavení v Libereckém kraji

Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil

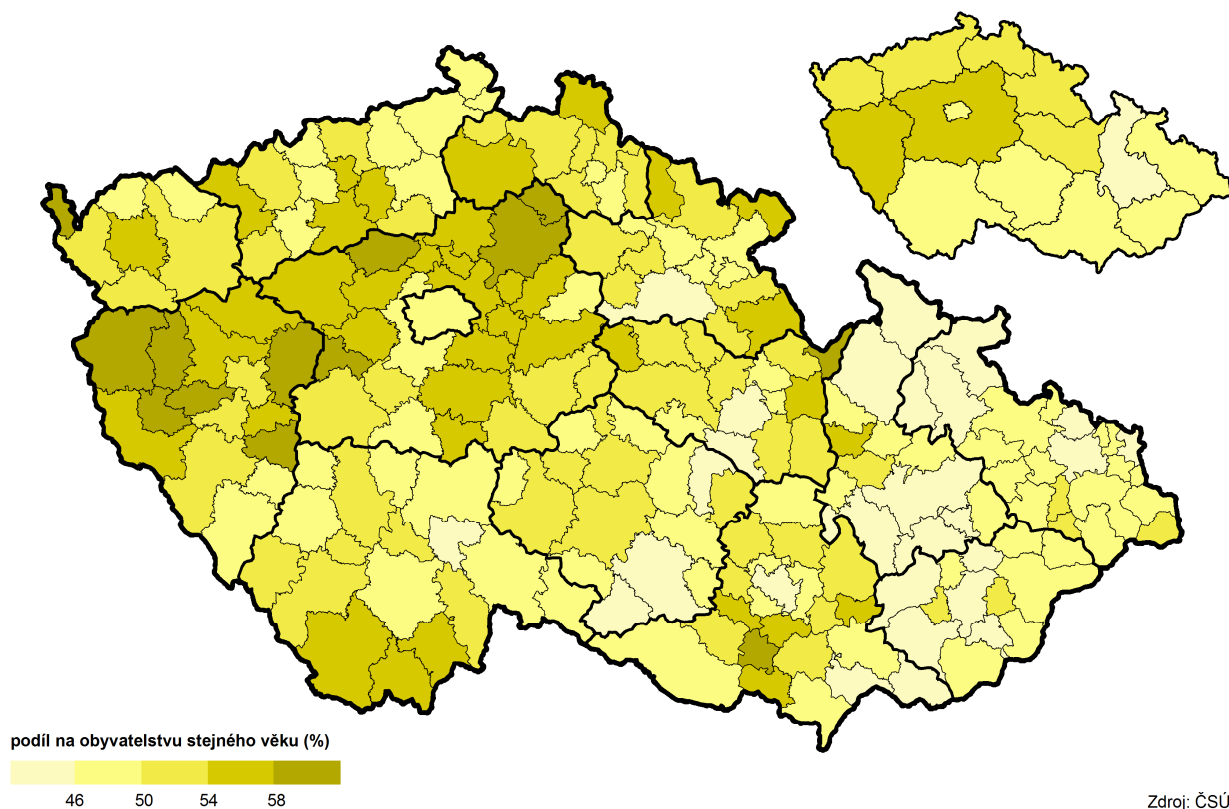

Tab. 3.1 Osoby ve věku 15–29 let podle ekonomického postavení a pohlaví

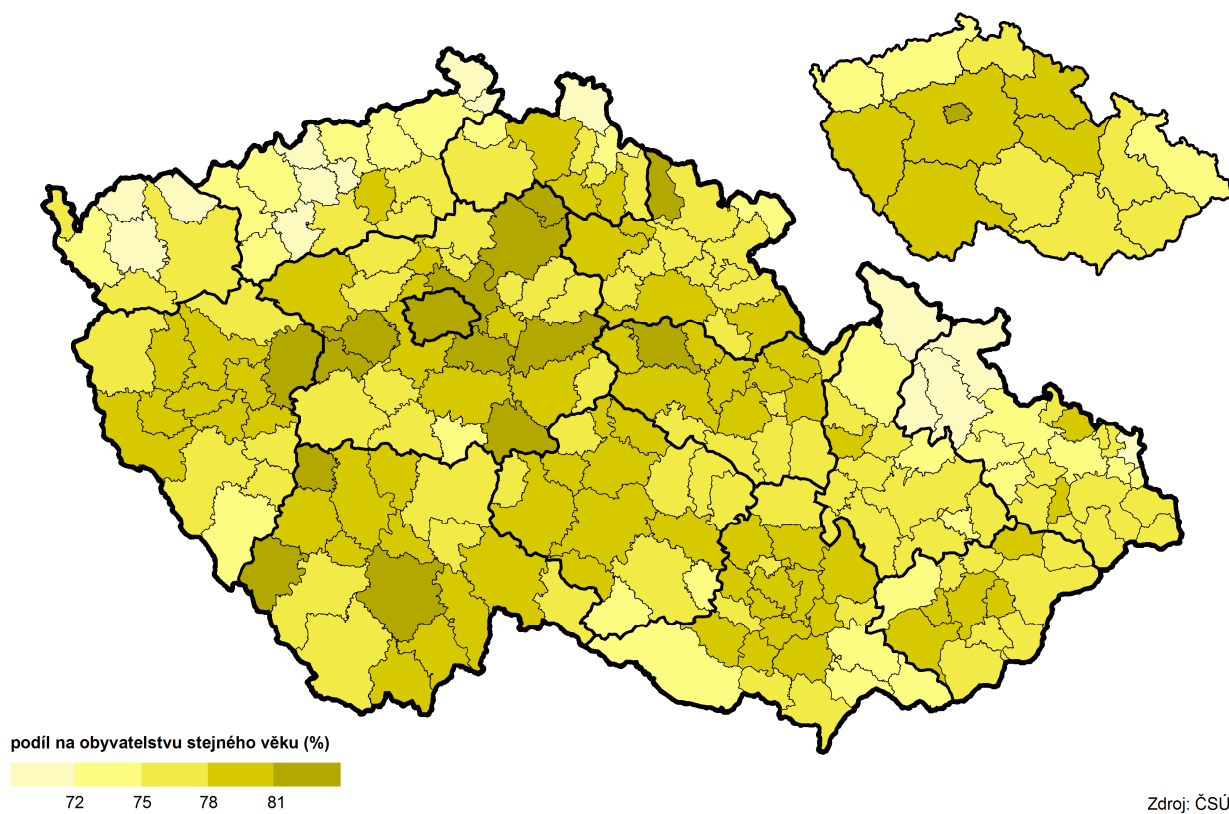
Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	tis. osob									
Zaměstnaní	40,3	40,4	40,0	36,8	34,3	33,1	34,6	37,3	37,4	32,4
muži	23,6	24,2	23,2	22,8	21,7	19,1	20,4	22,5	22,4	19,5
ženy	16,7	16,2	16,8	14,0	12,6	14,0	14,2	14,7	15,0	12,9
Nezaměstnaní	3,5	2,8	5,9	5,4	5,5	8,1	5,9	4,1	3,4	3,2
muži	2,0	1,7	4,0	2,9	2,8	5,0	2,9	2,0	1,6	1,6
ženy	1,5	1,0	1,9	2,5	2,7	3,1	3,0	2,1	1,8	1,6
Ekonomicky neaktivní	47,2	46,8	42,7	44,0	42,6	39,2	37,8	35,0	33,8	37,5
muži	21,0	20,2	18,3	18,6	17,7	17,1	16,8	14,6	14,2	16,4
ženy	26,3	26,6	24,4	25,4	24,9	22,1	21,0	20,4	19,6	21,2

Zaměstnanost osob ve věku 20–24 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

Zaměstnanost osob ve věku 25–29 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání, odvětví činnosti a hlavních tříd zaměstnání

Také sčítání lidu, domů a bytů přináší výsledky o struktuře obyvatelstva podle ekonomické aktivity. Podle posledního sčítání v roce 2011 bylo v Libereckém kraji sečteno 208 512 ekonomicky aktivních osob, tj. méně než polovina populace kraje. Pracovní sílu ve věku 15–29 let představovalo 42 516 osob, tj. 29,2 % z celkového počtu obyvatel v této věkové skupině a 20,4 % z celkového počtu ekonomicky aktivních. Stěžejní část ekonomicky aktivních představovaly zaměstnané osoby (89,2 % u všech ekonomicky aktivních, 83,4 % u mladých ekonomicky aktivních). Podíl nezaměstnaných u osob bez rozdílu věku dosáhl 10,8 %, u osob ve věku 15–29 let 16,6 %, přičemž více než jedna třetina z mladých nezaměstnaných si hledala své první zaměstnání.

Tab. 3.2 Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity, pohlaví a věku

Zdroj: SLDB 2011

	Celkem	v tom		z toho věková skupina			Osoby ve věku 25–29 let podle pohlaví	
		muži	ženy	15–19 let	20–24 let	25–29 let	muži	ženy
Počet obyvatel	432 439	211 537	220 902	24 563	27 881	28 442	14 517	13 925
v tom podle ekonomické aktivity:								
ekonomicky aktivní	208 512	113 033	95 479	3 246	16 718	22 552	12 239	10 313
v tom:								
zaměstnaní	185 944	101 769	84 175	2 149	13 418	19 899	10 812	9 087
z toho pracující studenti a učni	3 054	1 513	1 541	1 206	1 292	491	251	240
nezaměstnaní	22 568	11 264	11 304	1 097	3 300	2 653	1 427	1 226
z toho hledající 1. zaměstnání	3 438	1 858	1 580	832	1 408	408	208	200
ekonomicky neaktivní	198 712	84 124	114 588	18 480	9 023	3 223	827	2 396
nepracující důchodci	94 832	35 925	58 907	52	189	244	137	107
ostatní s vlastním zdrojem obživy	7 422	912	6 510	42	479	1 414	97	1 317
žáci, studenti a učni	60 548	30 239	30 309	18 228	7 848	850	435	415
nezjištěno	25 215	14 380	10 835	2 837	2 140	2 667	1 451	1 216

Nejsilnější skupinu ekonomicky neaktivních obyvatel Libereckého kraje představují nepracující důchodci (47,7 %), žáci, studenti a učni představují 30,5 %. U mladé generace ve věku 15–29 let jsou osoby připravující se na budoucí povolání rozhodující skupinou a tvoří 87,6 %.

Většinu zaměstnaných obyvatel kraje tvořili zaměstnanci (76,5 %). Zaměstnavatelé představovali 3,5 % pracujícího obyvatelstva a 13,4 % připadlo na osoby samostatně výdělečně činné. Ve věkových skupinách 20–24 let a 25–29 let byl podíl „zaměstnanců“ vyšší (82,2 %, resp. 82,8 %), naopak mezi zaměstnavatele se řadilo pouze 0,5 % mladých lidí ve věku 20–24 let a 1,1 % ve věku 25–29 let. Jako osoby samostatně výdělečně činné pracovalo 10,0 % mladých ve věku 25–29 let a 8,5 % ve věku 20–24 let.

Tab. 3.3 Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání, pohlaví a věku

Zdroj: SLDB 2011

	Celkem	v tom		z toho věková skupina			Osoby ve věku 25–29 let podle pohlaví	
		muži	ženy	15–19 let	20–24 let	25–29 let	muži	ženy
Zaměstnaní celkem	185 944	101 769	84 175	2 149	13 418	19 899	10 812	9 087
v tom (%):								
zaměstnanci	76,5	72,3	81,5	41,9	82,2	82,8	81,1	84,9
zaměstnavatelé	3,5	4,7	2,0	0,0	0,5	1,1	1,5	0,6
osoby pracující na vlastní účet	13,4	17,3	8,6	3,0	8,5	10,0	13,2	6,2
členové produkčních družstev	0,1	0,1	0,1	-	0,0	0,0	0,1	0,0
pomáhající rodinní příslušníci	0,5	0,3	0,7	1,0	0,5	0,2	0,2	0,3
nezjištěno	6,0	5,3	7,0	54,1	8,3	5,8	4,0	8,0

Podle odvětví ekonomické činnosti bylo nejvíce zaměstnaných celkem v Libereckém kraji v průmyslu (31,7 %), obchodu a opravách motorových vozidel (9,2 %) a stavebnictví (6,5 %). Pořadí prvních dvou odvětví platilo také u věkových skupin mladých lidí do 29 let, a to u obou pohlaví. Třetím nejvýznamnějším

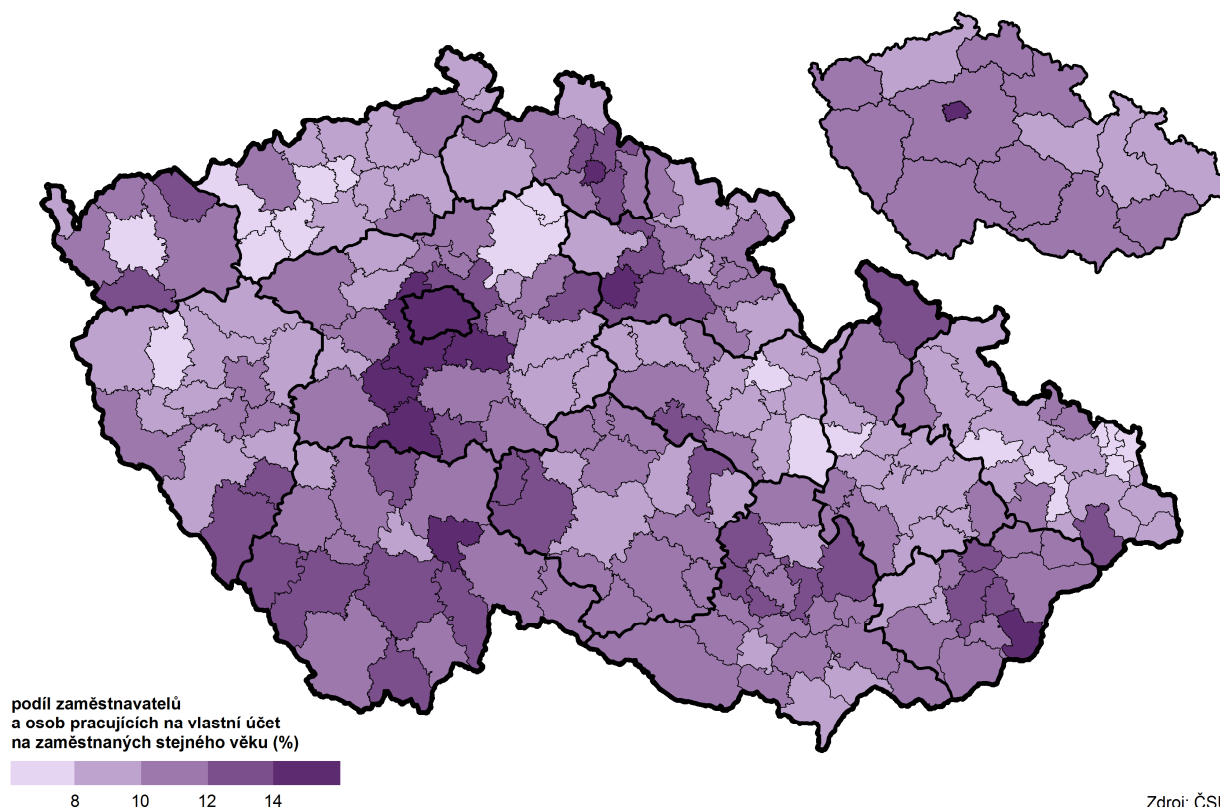
odvětvím pro mladé muže ve věku do 29 let bylo stavebnictví, pro ženy tohoto věku to bylo odvětví zdravotní a sociální péče.

Tab. 3.4 Zaměstnaní podle hlavních tříd zaměstnání, pohlaví a věku

Zdroj: SLDB 2011

	Zaměstnaní			v tom podle pohlaví					
	celkem	20–24 let	25–29 let	muži			ženy		
				celkem	20–24 let	25–29 let	celkem	20–24 let	25–29 let
Počet obyvatel	185 944	13 418	19 899	101 769	7 407	10 812	84 175	6 011	9 087
v tom (%):									
zákonodárci a řídící pracovníci	5,6	1,5	3,7	6,6	1,4	3,8	4,4	1,7	3,6
specialisté	13,5	8,6	17,3	9,6	6,7	13,2	18,2	11,0	22,1
techničtí a odborní pracovníci	16,7	13,5	17,0	14,0	11,7	14,2	20,0	15,8	20,4
úředníci	4,7	6,0	6,2	2,8	3,5	3,8	7,0	9,1	9,1
pracovníci ve službách a prodeji	13,3	20,1	14,1	9,2	12,5	11,2	18,3	29,5	17,6
kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví, rybářství	1,1	1,0	0,9	1,3	1,0	1,0	0,9	1,0	0,6
řemeslníci a opraváři	16,3	16,7	14,5	24,6	25,7	22,4	6,3	5,5	5,2
obsluha strojů a zařízení, montéři	14,9	17,8	14,3	18,5	23,3	18,8	10,4	11,0	9,0
pomocníci a nequalifikovaní prac.	3,9	3,4	2,8	2,9	4,1	3,1	5,1	2,6	2,4
zaměstnanci v ozbrojených silách	0,3	0,3	0,6	0,5	0,5	1,0	0,1	0,1	0,2
nezjištěno	9,7	10,9	8,6	10,0	9,5	7,6	9,4	12,8	9,8

Podnikatelé ve věku 15–29 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

Nejvíce zaměstnaných podle hlavních tříd zaměstnání bylo vedeno na pozici techničtí a odborní pracovníci (16,7 %) a řemeslníci a opraváři (16,3 %). Zaměstnaní ve věkové skupině 20–24 let nejčastěji pracovali jako pracovníci ve službách a prodeji (20,1 %) a jako obsluha strojů a zařízení a montéři (17,8 %). Mladí lidé ve věku 25–29 let byli nejčastěji zaměstnání jako specialisté (17,3 %) a jako techničtí a odborní pracovníci (17,0 %).

Z hlediska jednotlivých pohlaví pracovala nejpočetnější skupina mužů zaměstnaných celkem i v obou věkových skupinách mladých jako řemeslníci a opraváři. Pětina všech zaměstnaných žen pracovala jako techničtí a odborní pracovníci, ale ve věkové skupině 20–24 let jich téměř 30 % pracovalo ve službách a prodeji. V kategorii 25–29 let nejvíce ženy pracovaly jako specialistky (22,1 %).

Tab. 3.5 Zaměstnaní podle nejvyššího ukončeného vzdělání, pohlaví a věku

Zdroj: SLDB 2011

	Zaměstnaní			v tom podle pohlaví					
	celkem	20–24 let	25–29 let	muži			ženy		
				celkem	20–24 let	25–29 let	celkem	20–24 let	25–29 let
Počet obyvatel	185 944	13 418	19 899	101 769	7 407	10 812	84 175	6 011	9 087
v tom (%):									
bez vzdělání	0,2	0,3	0,3	0,2	0,3	0,4	0,2	0,2	0,2
základní vč. neukončeného	7,7	10,1	6,5	6,9	11,7	7,6	8,6	8,2	5,3
střední vč. vyučení (bez maturity)	39,7	35,6	30,7	46,6	42,3	38,2	31,5	27,3	21,9
úplné střední (s maturitou)	32,5	44,0	35,5	28,3	38,4	33,5	37,5	51,0	37,9
nástavbové a vyšší odborné	4,9	4,7	6,8	3,4	3,5	5,2	6,7	6,2	8,6
vysokoškolské	14,2	4,6	19,5	13,8	3,1	14,7	14,8	6,4	25,3
nezjištěno	0,7	0,7	0,6	0,7	0,8	0,5	0,7	0,6	0,7

Nejpočetnější skupina ekonomicky aktivního obyvatelstva uvedla při sčítání 2011 jako nejvyšší dosažené vzdělání střední vzdělání bez maturity, včetně vyučení (téměř 40 %) a dále úplné střední vzdělání s maturitou (32,5 %). U mladých lidí ve věku 20–24 a 25–29 let převažovalo úplné střední vzdělání s maturitou (44,0% resp. 35,5 %), druhá nejpočetnější skupina uváděla střední vzdělání bez maturity 35,6 % resp. 30,7 %). Vysokoškolské vzdělání uvedlo 14,2 % zaměstnaných celkem a téměř pětina 25 až 29letých zaměstnaných. U mladých ve věku 20 až 24 let bylo třetím nejvyšším uváděným vzděláním základní vzdělání, vč. neukončeného.

Ve skupině ekonomicky aktivních obyvatel jsou patrné rozdíly mezi dosaženým vzděláním u mužů a žen, které se projevují i v zastoupení podle vzdělání mezi zaměstnanými. Zatímco mezi zaměstnanými jsou u mužů nejpočetnější skupinou vyučení (46,6 %), u žen skupina s úplným středním vzděláním s maturitou (37,5 %). Obdobně tomu bylo také ve věkových kategoriích 20–24 let a 25–29 let u mužů i žen. Vyšší podíl vysokoškolaček než vysokoškoláků byl zjištěn u zaměstnaných celkem i v obou věkových kategoriích mladých.

Dojížd'ka do zaměstnání (podle SLDB 2011)

Otázky týkající se vyjížd'ky do zaměstnání a škol vyplňovaly ve sčítání osoby, které uvedly, že jsou zaměstnané nebo žáci základních škol, studenti či učni a současně místo jejich pracoviště nebo školy bylo na jiné adrese, než na které měly místo obvyklého pobytu. Pokud osoby nedojížděly (nedocházely) do zaměstnání, znamenalo to, že pracovaly doma a jednalo se částečně o osoby pracující na vlastní účet. Skutečností, kterou hodnocení dojížd'ky ztěžuje, je vysoký podíl nezjištěných odpovědí.

Nadpoloviční většina vyjíždějících za prací v Libereckém kraji (41 305 osob, tj. 56,4 %) mířila mimo místo svého obvyklého pobytu a muži tvořili téměř 58 % těchto vyjíždějících. Převážná většina vyjížd'ky z obce byla realizována uvnitř České republiky (97,4 %). Ve věkové skupině 25 až 29letých vyjíždělo za prací 5 483 osob, tj. 13,4 % z celkového počtu vyjíždějících do zaměstnání z obce. V rámci mezikrajského srovnání se jedná o 6. nejnižší hodnotu. Překvapivě nejvyšší podíl vykázalo Hlavní město Praha (15,4 %), nejnižší pak Karlovarský kraj (12,1 %). Nejčastěji mladí vyjížděli do jiných správních obvodů ORP v rámci Libereckého kraje (33,5 %) a v rámci „svého“ SO ORP (32,0 %). Do jiných krajů vyjíždělo do zaměstnání 30,1 % a mimo Českou republiku do zahraničí 4,4 % obyvatel této věkové kategorie.

Do Libereckého kraje za zaměstnáním dojíždělo 4 193 mladých lidí ve věku 25–29 let. Většinu tvořili dojíždějící z jiných správních obvodů ORP Libereckého kraje (43,8 %) a v rámci stejného správního obvodu ORP (41,9 %). Podíl dojíždějících z jiných krajů představoval 14,3 %.

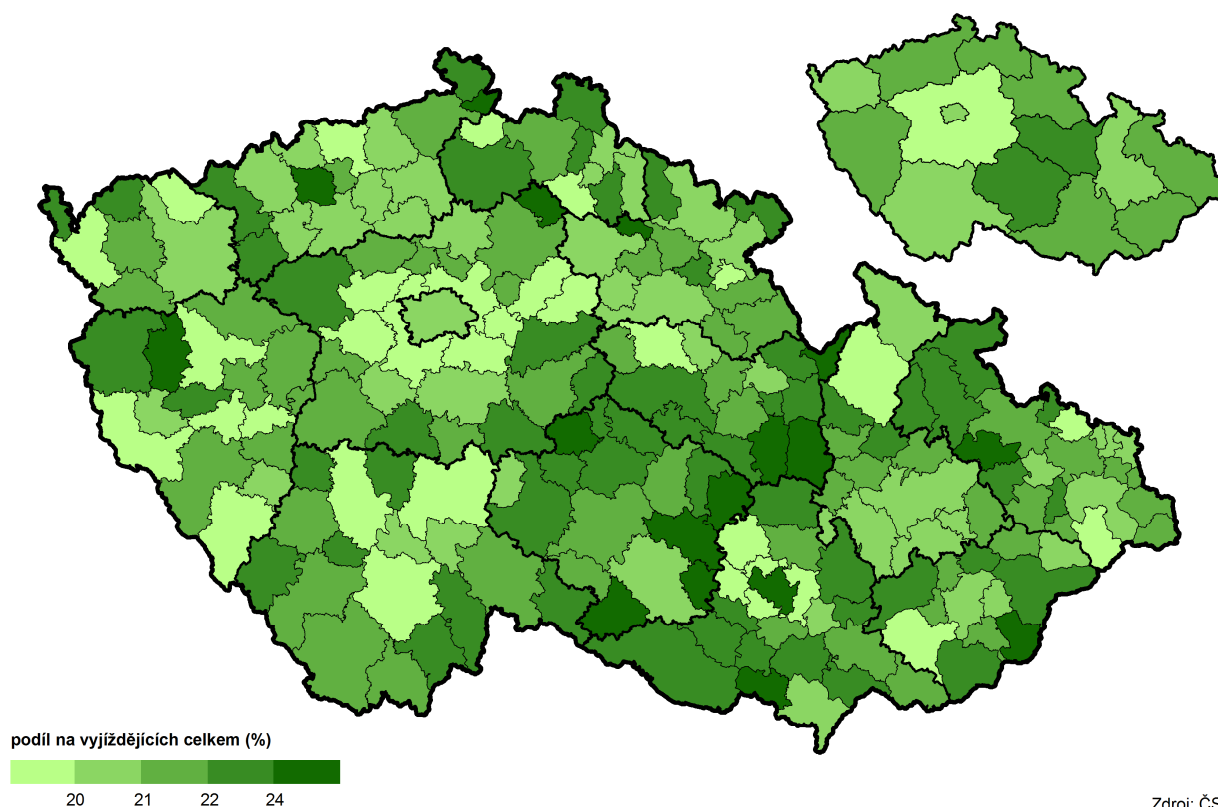

Tab. 3.6 Dojízdka do zaměstnání osob ve věku 25–29 let podle správních obvodů ORP Libereckého kraje podle SLDB 2011

Zdroj: SLDB 2011

	Vyjíždějí do zaměstnání					Dojíždějí do zaměstnání			
	celkem ve věku 25–29 let	v tom (%)				celkem ve věku 25–29 let	v tom (%)		
		v rámci SO ORP kraje	do jiných SO ORP kraje	do jiných krajů	mimo ČR		v rámci SO ORP kraje	z jiných SO ORP kraje	z jiných krajů
Liberecký kraj	5 483	32,0	33,5	30,1	4,4	4 193	41,9	43,8	14,3
v tom SO ORP:									
Česká Lípa	1 056	36,7	13,2	45,5	4,6	735	52,8	26,7	20,5
Frýdlant	380	29,2	62,1	7,4	1,3	142	78,2	19,7	2,1
Jablonec nad Nisou	647	14,7	58,7	22,1	4,5	517	18,4	75,6	6,0
Jilemnice	340	29,4	11,2	54,1	5,3	192	52,1	18,8	29,2
Liberec	1 280	45,2	22,9	25,9	6,0	1 655	34,9	51,1	14,0
Nový Bor	361	22,7	47,9	25,5	3,9	177	46,3	35,6	18,1
Semily	387	21,2	38,2	36,2	4,4	160	51,3	33,8	15,0
Tanvald	312	24,7	56,7	14,4	4,2	143	53,8	32,2	14,0
Turnov	529	41,8	24,0	31,6	2,6	422	52,4	35,5	12,1
Železný Brod	191	11,5	66,0	19,9	2,6	50	44,0	54,0	2,0

Vyjíždějí do zaměstnání z obce bydliště ve věku 15–29 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

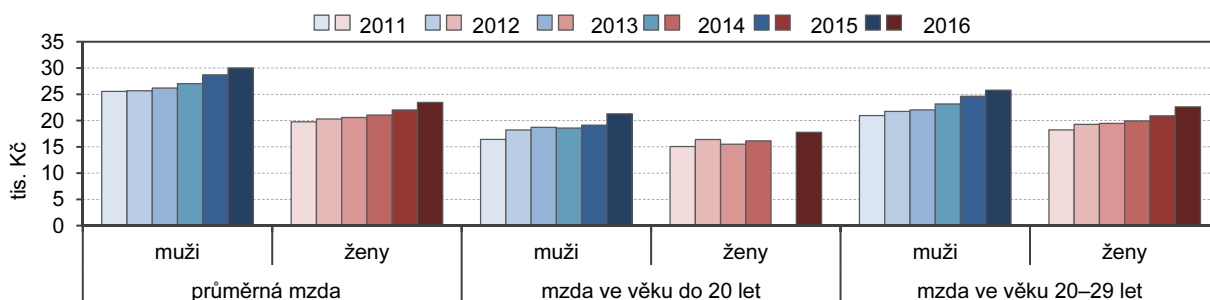
Mzdová úroveň podle věku zaměstnanců

Podle údajů přebíraných z Ministerstva práce a sociálních věcí (šetření o průměrném výdělku) a Ministerstva financí (šetření o platu) dosáhla v Libereckém kraji v roce 2016 průměrná hrubá měsíční mzda za zaměstnance celkem v podnikatelské sféře 27 245 Kč a mezi kraji byla 5. nejvyšší. Průměrná mzda žen (23 447 Kč) představovala 78,1 % průměrné mzdy mužů (30 013 Kč). Výše průměrného platu v roce 2016

činila 27 277 Kč a v rámci mezikrajského srovnání to byla 4. nejnižší hodnota. Poměr mezi průměrnou výší platu žen (26 005 Kč) a hodnotou platu mužů (29 851 Kč) dosáhl 87,1 %.

Graf 3.2 Hrubá měsíční mzda v podnikatelské sféře podle věku a pohlaví v Libereckém kraji

Pramen: Informační systém o průměrném výděлку Ministerstva práce a sociálních věcí

Průměrná hrubá mzda v podnikatelské sféře i hrubý měsíční plat v nepodnikatelské sféře byly po celé sledované období u mladých lidí ve věku 20–29 let nižší než u všech zaměstnanců. Jejich hrubá mzda v podnikatelské sféře představovala 90,1 % mzdy zaměstnanců celkem a činila 24 536 Kč. Mzda mužů ve věku 20–29 dosáhla hodnoty 25 790 Kč a byla v rámci mezikrajského srovnání 4. nejvyšší. Mzda stejně starých žen činila 22 620 Kč a mezi kraji byla 3. nejvyšší. Mladí v nepodnikatelské sféře pobírali ve srovnání s podnikatelskou sférou nižší plat, a to o 2 311 Kč ve výši 22 225 Kč. Poměr k platu všech zaměstnanců v tomto případě činil 81,5 %. Nižší plat také pobírala obě dvě pohlaví ve věku 20–29 let, a to muži 23 210 Kč (4. nejnižší mzda mezi kraji), ženy 21 517 Kč (5. nejnižší mzda).

Nejvyšší průměrná měsíční mzda v podnikatelské sféře u zaměstnanců celkem byla v roce 2016 v Libereckém kraji zaznamenána ve věkové skupině 30 až 39letých, zatímco hrubý měsíční plat v nepodnikatelské sféře byl nejvyšší u zaměstnanců ve věku 50 až 59 let.

Tab. 3.7 Průměrná měsíční mzda/plat podle věku a pohlaví zaměstnanců

Pramen: Informační systém o průměrném výděлку Ministerstva práce a sociálních věcí

v Kč

	Hrubá měsíční mzda v podnikatelské sféře					Hrubý měsíční plat v nepodnikatelské sféře				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
Zaměstnanci celkem	23 522	23 918	24 638	25 915	27 245	24 031	24 159	24 827	25 796	27 277
muži	25 673	26 198	27 038	28 715	30 013	26 417	26 333	27 013	28 109	29 851
ženy	20 306	20 591	21 055	22 025	23 447	22 803	23 043	23 692	24 595	26 005
z toho ve věku:										
do 20 let celkem	17 687	18 077	18 090	18 815	20 540	.	.	.	.	.
muži	18 211	18 713	18 584	19 127	21 285	.	.	.	.	.
ženy	16 407	15 501	16 148	.	17 769	.	.	.	.	.
20–29 let celkem	20 775	21 010	21 942	23 183	24 536	20 275	20 128	20 233	20 877	22 225
muži	20 775	21 010	21 942	23 183	24 536	21 073	20 782	20 771	21 739	23 210
ženy	19 275	19 463	19 937	20 905	22 620	19 635	19 604	19 821	20 211	21 517

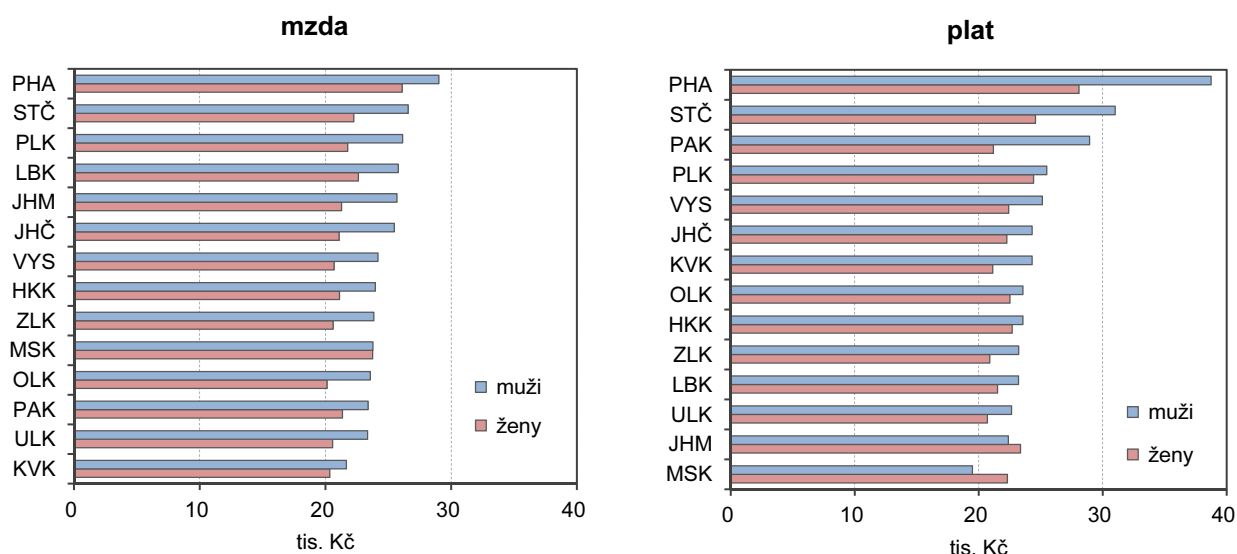
Medián mezd, který představuje hodnotu mzdy zaměstnance uprostřed mzdového rozdělení (polovina hodnot mezd je nižší a druhá polovina je vyšší než medián) dosáhl v roce 2016 v Libereckém kraji v podnikatelské sféře u zaměstnanců celkem 24 385 Kč (4. nejvyšší hodnota mezi kraji) a proti průměrné mzdě v tomto sektoru byl nižší o 2 860 Kč. Medián mezd mužů dosáhl výše 26 509 Kč a byl oproti průměrné mzdě nižší o 3 504 Kč, medián mezd u žen představoval hodnotu 21 298 Kč (o 2 149 Kč nižší). U osob ve věku 20–29 let byl medián mzdy ve výši 23 858 Kč v rámci mezikrajského srovnání 3. nejvyšší a oproti jejich průměrné mzdě byl nižší o 678 Kč.

Medián platu v nepodnikatelské sféře zaměstnanců celkem i ve věku 20–29 let v Libereckém kraji byl nižší než úroveň dosažená za celou Českou republiku. Medián platu u všech zaměstnanců dosáhl hodnoty 26 652 Kč (4. nejnižší mezikrajská hodnota), oproti průměrnému platu byl nižší o 625 Kč a oproti mediánu za Českou republiku byl nižší o 1 072 Kč. Medián platu u mužů činil 28 857 Kč (o 995 Kč méně) a u žen pak 25 791 Kč (méně o 214 Kč). Medián platu u zaměstnanců ve věku 20–29 let se zjištěnou výší 22 487 Kč byl mezi kraji 6. nejnižší a o 994 Kč se pohyboval pod republikovou úrovní.

Graf 3.3 Průměrná měsíční mzda/plat osob ve věku 20–29 let podle pohlaví v krajích v roce 2016

Pramen: Informační systém o průměrném výdělku Ministerstva práce a sociálních věcí

Uplatnění absolventů na trhu práce

Nejlepší pozice na trhu práce zastávají vysokoškolsky vzdělaní uchazeči o zaměstnání, přičemž se neustále zvyšuje počet absolventů vysokých škol. Překážkou při přijímání absolventů a mladistvých je nedostatek praxe a pracovních zkušeností, ale také mnohdy jejich nereálné představy o vyšší mzdy nebo pracovním zařazení. Na trhu práce absolventi škol naopak mohou nabídnout aktuální odborné znalosti, ovládání výpočetní techniky i znalost cizích jazyků.

Situace na trhu práce se v Libereckém kraji v posledních letech zlepšuje, klesá celkový počet uchazečů o zaměstnání a roste počet pracovních příležitostí. Mezi 16 104 uchazeči o zaměstnání v evidencích úřadů práce v Libereckém kraji k 31. 12. 2016 se nacházelo 590 absolventů škol, tj. 3,7 % z celkového počtu nezaměstnaných a jejich počet se ve srovnání s koncem roku 2012 snížil o více než 62 %.

Republiková hodnota podílu absolventů škol na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání evidovaných na všech úřadech práce (3,5 %) byla překročena v osmi krajích (včetně Libereckého), nejvýrazněji v Kraji Vysočina (4,7 %). Pod průměrem za Českou republiku se pohybovaly podíly v Karlovarském (2,2 %), Ústeckém (2,4 %), Moravskoslezském kraji (3,0 %) a také v Hlavním městě Praze (3,1 %). Stejnou hodnotu jako republikový průměr vykázal Středočeský a Olomoucký kraj.

Tab. 3.8 Podíl nezaměstnaných absolventů škol a mladistvých na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání podle okresů k 31. 12. 2016

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

v %

	Absolventi				Mladiství			
	celkem	v evidenci úřadů práce déle než 6 měsíců		celkem		v evidenci úřadů práce déle než 6 měsíců		
		muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	
Liberecký kraj	3,7	0,6	0,5	1,5	1,3	0,3	0,3	
v tom okresy:								
Česká Lípa	3,7	0,3	0,2	1,3	1,0	0,1	0,1	
Jablonec nad Nisou	3,7	0,5	0,5	2,2	2,2	0,7	0,6	
Liberec	3,2	0,5	0,5	1,6	1,2	0,3	0,3	
Semily	4,7	0,9	0,6	0,5	1,0	0,2	0,1	

Nezaměstnanost také postihuje mladistvé, avšak v menší míře. Ke konci roku 2016 bylo v Libereckém kraji bez práce 224 mladistvých a jejich podíl na celkovém počtu nezaměstnaných k uvedenému datu dosáhl 1,4 %. U mladistvých v evidenci úřadů práce byl dosažen průměr republiky (1,0 %) ve Středočeském,

Jihočeském a Plzeňském kraji. Pod republikovým průměrem se umístilo 5 krajů (Vysočina, Zlínský, Hlavní město Praha, Jihomoravský a Olomoucký kraj). V ostatních krajích byl podíl mladistvých evidovaných na úřadech práce příslušného kraje vyšší než republikový průměr, když nejvyšší hodnota byla evidována v Ústeckém kraji (1,8 %), v případě Libereckého kraje se jednalo o 3. nejvyšší hodnotu.

Spolu s klesajícím počtem uchazečů o zaměstnání se zvyšovala nabídka volných pracovních míst hlášených úřadům práce. Za poslední čtyři roky se počet nabídek práce pro absolventy škol a mladistvé zvýšil téměř 5krát a ke konci roku 2016 bylo v evidencích úřadů práce v Libereckém kraji vedeno 1 721 pracovních míst určených absolventům a mladistvým, tj. 30,7 % z celkového počtu 5 607 volných pracovních míst.

Úřady práce sledují nezaměstnanost absolventů škol a mladistvých podle vybraných kategorií vzdělání ve dvou termínech, a to k 30. 4. a 30. 9. daného roku. O skutečném postavení absolventů na trhu práce lépe vypovídají údaje za měsíc duben, na kterých se neprojevuje vliv cyklů školního roku. Navíc absolventi měli již nějaký čas na adaptaci a případně se uplatnili na trhu práce.

K 30. dubnu 2016 bylo na úřadech práce v Libereckém kraji evidováno celkem 638 absolventů škol, z toho ženy tvořily 48,0 %. Déle než 5 měsíců bylo v evidenci úřadů práce vedeno 38,1 % absolventů škol a 52,4 % jich dosud nepracovalo.

Tab. 3.9 Nezaměstnaní absolventi škol a mladiství v evidenci úřadů práce podle okresů k 30. 4. 2016

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

	Absolventi škol						Mladiství					
	celkem	z toho				celkem	z toho					
		ženy	v evidenci déle než 5 měsíců		dosud nepracující		ženy	v evidenci déle než 5 měsíců		dosud nepracující		
			celkem	ženy	celkem			ženy	celkem	ženy	celkem	ženy
Liberecký kraj	638	48,0	38,1	38,6	52,4	51,6	252	56,3	45,6	54,2	96,0	97,2
v tom:												
Česká Lípa	118	55,9	38,1	36,4	45,8	43,9	52	65,4	34,6	41,2	94,2	94,1
Jablonec nad Nisou	130	47,7	30,0	33,9	51,5	51,6	91	52,7	48,4	50,0	97,8	97,9
Liberec	249	47,8	45,4	45,4	57,4	55,5	95	55,8	52,6	67,9	96,8	100,0
Semily	141	41,8	32,6	32,2	49,6	52,5	14	50,0	21,4	42,9	85,7	85,7

Z celkového počtu 252 mladistvých v evidenci úřadů práce v Libereckém kraji dívky tvořily 56,3 %. Déle než 5 měsíců bylo evidováno 45,6 % mladistvých a dosud nepracovalo 242 (96,0 %) evidovaných mladistvých.

Z hlediska okresů bylo v Libereckém kraji nejvíce absolventů škol v evidenci úřadů práce v okrese Liberec (39,0 %), nejméně v okrese Jablonec nad Nisou (20,4 %). Nejvyšší podíl nezaměstnaných absolventek byl zjištěn v okrese Česká Lípa (55,9 % ze všech evidovaných absolventů v okrese), nejnižší v okrese Semily (41,8 %). Nejvyšší podíl absolventů, kteří byli v evidenci úřadů práce déle, než 5 měsíců byl vykázan v okrese Liberec (45,4 %), nejnižší v okrese Jablonec nad Nisou (30,0 %). Absolventů, kteří dosud nepracovali, bylo nejvíce v okrese Liberec (57,4 %), jejich nejnižší podíl byl evidován v okrese Česká Lípa (45,8 %).

Nejvyšší podíl dívek na celkovém počtu mladistvých v evidenci úřadů práce byl zaznamenán v okrese Česká Lípa (65,4 %), nejnižší (50,0 %) pak v okrese Semily. Podíl mladistvých, kteří dosud nikdy nepracovali, se pohyboval od 85,7 % v okrese Semily do 97,8 % v okrese Jablonec nad Nisou. U dívek byl nejvyšší podíl dosud nepracujících zjištěn v okrese Liberec (100,0%).

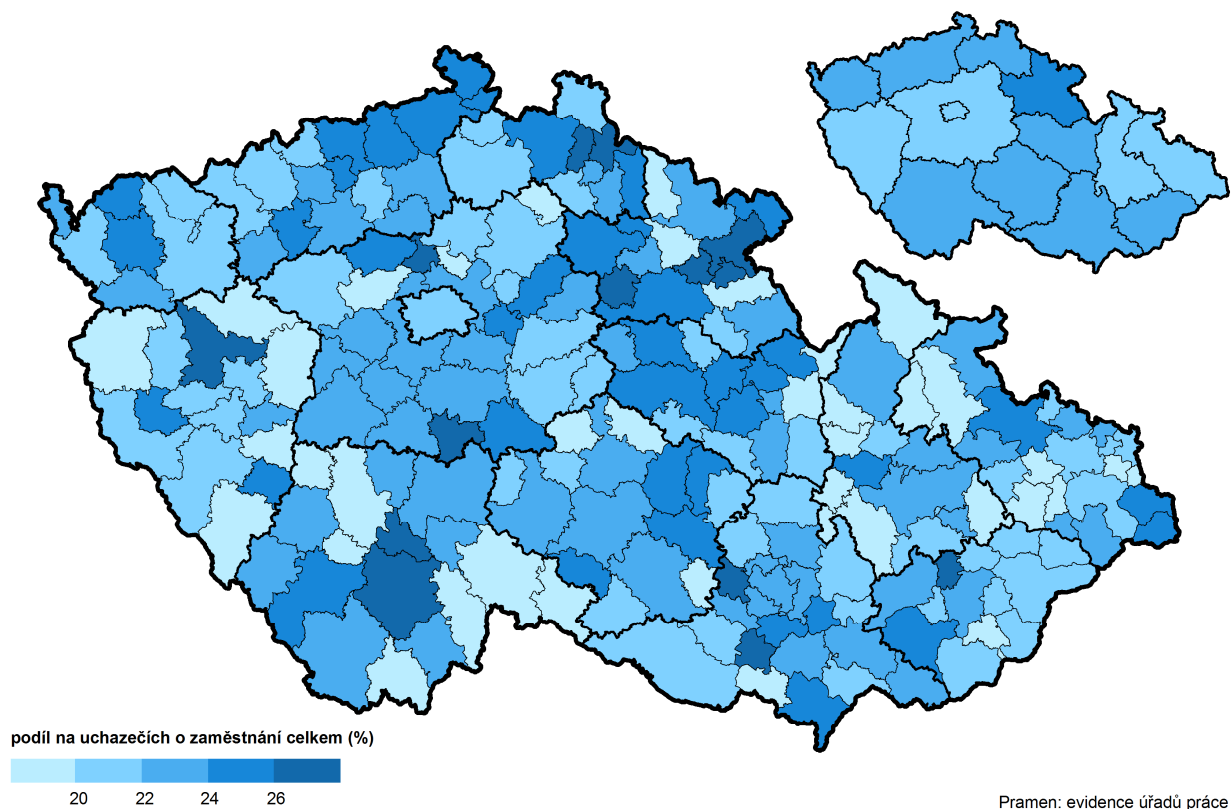
Nejvyšší podíl z absolventů škol v evidenci úřadů práce v Libereckém kraji k 30. 4. 2016 zaujímali absolventi úplných středních odborných škol s maturitou bez vyučení (29,3 %). Druhý nejvyšší podíl byl zaznamenán u absolventů středních odborných škol s výučním listem (25,5 %).

Míra nezaměstnanosti absolventů vyjadřuje, kolik procent absolventů dané kategorie vzdělání, případně skupiny oborů, zůstalo k 30. 4. následujícího roku bez zaměstnání. V Libereckém kraji byla ke konci dubna 2016 míra nezaměstnanosti absolventů ve všech kategoriích vzdělání vyšší než v celé České republice. Nejvyšší nezaměstnanost z tohoto pohledu v Libereckém kraji vykazali absolventi se středním odborným vzděláním s maturitou, s odborným výcvikem a nástavbovým vzděláním (14,7 %, tj. o 4,1 p. b. více než průměr za Českou republiku), nejnižší absolventi gymnaziálního vzdělání (3,8 %, tj. o 0,7 p. b. více).

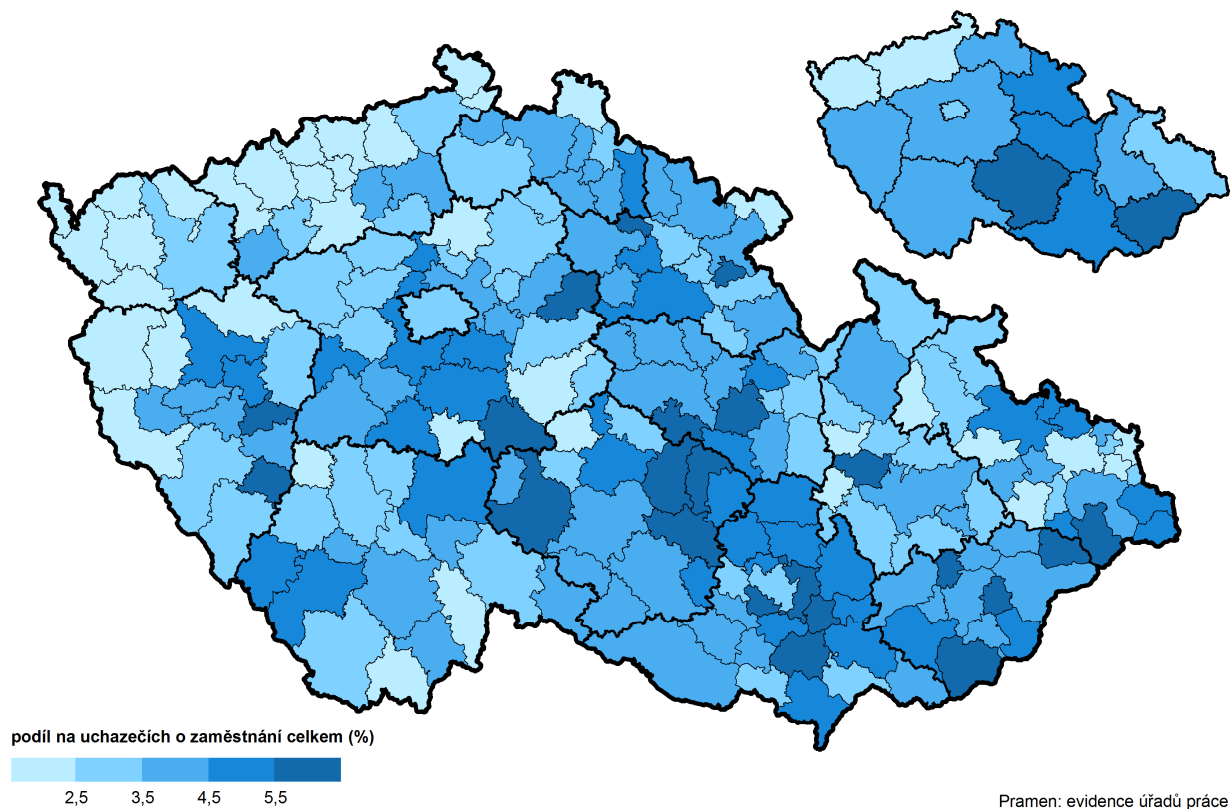

Uchazeči o zaměstnání ve věku 15–29 let podle SO ORP a krajů k 31. 12. 2016

Nezaměstnaní absolventi škol podle SO ORP a krajů k 31. 12. 2016

Tab. 3.10 Nezaměstnaní absolventi škol a mladiství v evidenci úřadů práce podle okresů k 30. 4. 2016

Pramen: Národní ústav pro vzdělávání

v %

	Míra nezaměstnanosti absolventů podle hlavních kategorií vzdělání									
	střední vzdělání s výučním listem		gymnaziální vzdělání		střední odborné vzdělání s maturitou a odborným výcvikem; nástavbové vzdělání		střední odborné vzdělání s maturitou		vyšší odborné vzdělání	
	v kraji	v ČR	v kraji	v ČR	v kraji	v ČR	v kraji	v ČR	v kraji	v ČR
2012	20,4	16,7	5,5	3,1	18,9	14,4	10,7	9,1	24,8	9,1
2013	27,8	27,4	6,2	4,1	26,5	23,5	16,3	14,8	7,2	11,9
2014	19,4	17,8	4,0	4,4	17,1	15,9	13,1	11,6	9,9	10,2
2015	17,0	13,7	4,4	3,8	10,2	14,0	9,4	9,6	7,5	7,5
2016	11,4	9,9	3,8	3,1	14,7	10,6	9,0	7,5	7,8	5,2

¹⁾ podíl počtu "čerstvých" nezaměstnaných absolventů (kteří ukončili studium nejdříve v květnu předchozího roku) podle kraje v němž studovali a celkového počtu absolventů, kteří ukončili studium v kalendářním roce předcházejícím roku výpočtu v kraji, kde studovali

K 30. 4. 2016 bylo v nabídce úřadů práce 6 037 volných pracovních míst, z toho 28,7 % z nich bylo určeno pro absolventy a mladistvé. Podíl volných pracovních míst pro absolventy škol a mladistvé na celkovém počtu volných pracovních míst v Libereckém kraji neustále roste. Zatímco v roce 2012 dosáhl 16,7 %, v roce 2016 byl o 12,0 p. b. vyšší.

Tab. 3.11 Volná pracovní místa v evidenci úřadů práce (k 30. 4.)

Pramen: Národní ústav pro vzdělávání

	Počet volných pracovních míst v kraji		Počet nezaměstnaných absolventů a mladistvých na 1 volné pracovní místo pro ně určené		Podíl volných pracovních míst pro absolventy a mladistvé na celkovém počtu volných pracovních míst (%)	
	celkem	z toho pro absolventy a mladistvé	v kraji	v ČR	v kraji	v ČR
2012	1 969	329	3,4	4,7	16,7	13,2
2013	2 449	348	4,5	5,8	14,2	14,8
2014	2 490	405	2,9	3,4	16,3	19,5
2015	4 617	951	1,1	1,1	20,6	24,8
2016	6 037	1 735	0,5	0,5	28,7	29,6

Nezaměstnaní podle věkových skupin

Ve věkové struktuře 16 104 osob, které byly k 31. 12. 2016 v Libereckém kraji nezaměstnané, byly z 24,0 % zastoupeny osoby ve věku 15–29 let, přičemž 4,1 % uchazečů bylo ve věku do 19 let, 9,5 % ve věku 20–24 let a 10,4 % ve věku 25–29 let. Z mezikrajského pohledu nejnižší podíl mladých nezaměstnaných vykázalo Hlavní město Praha (21,2 %), na druhé straně žebříčku se umístil Královéhradecký kraj (24,2 %). Podíl vykázaný v našem kraji byl druhý nejvyšší.

Tab. 3.12 Podíl nezaměstnaných osob podle věku, pohlaví a okresů k 31. 12. 2016

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

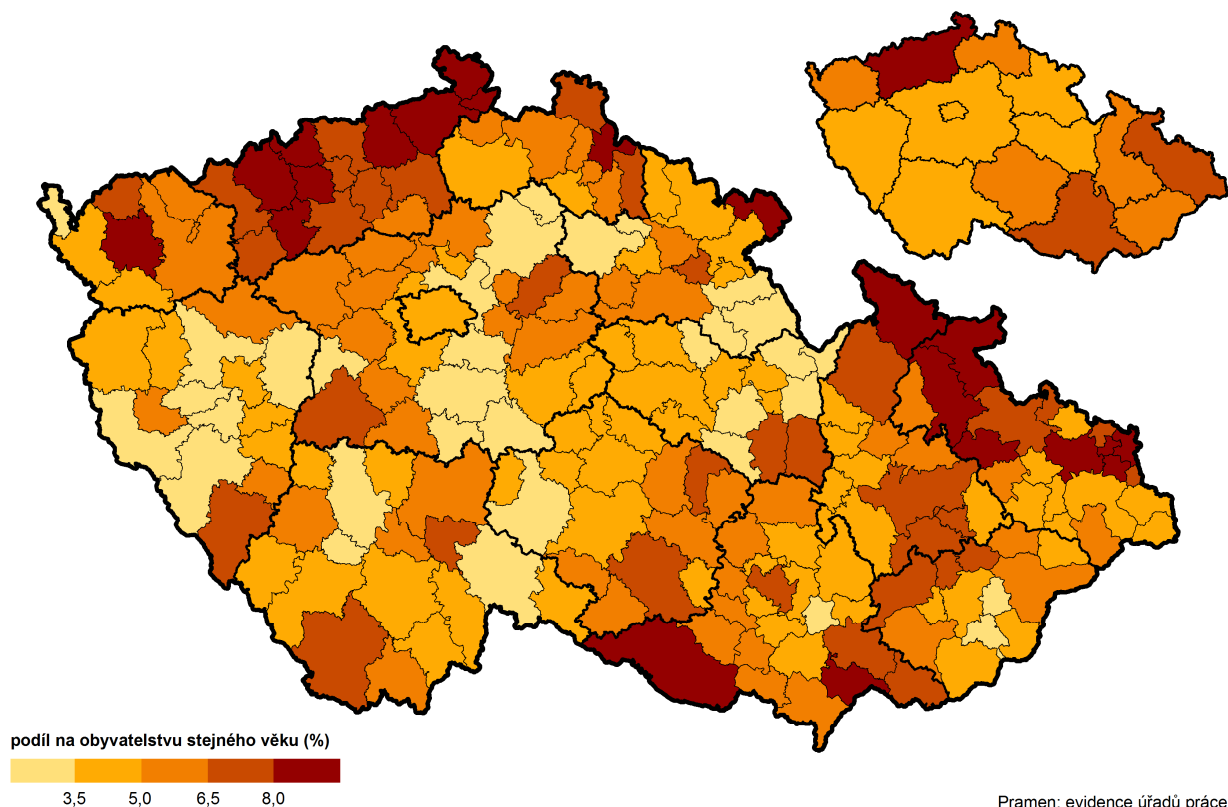
v %

	Podíl nezaměstnaných osob ve věku ¹⁾											
	15–64 let			15–19 let			20–24 let			25–29 let		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Liberecký kraj	5,13	4,80	5,46	3,28	3,03	3,55	6,09	6,69	5,44	5,86	5,37	6,36
v tom okresy:												
Česká Lípa	4,20	3,92	4,49	2,48	2,08	2,91	4,60	5,06	4,10	4,39	3,65	5,16
Jablonec nad Nisou	4,85	4,49	5,21	4,69	4,13	5,27	6,56	7,41	5,67	6,45	5,90	7,04
Liberec	5,70	5,28	6,13	3,43	3,45	3,40	6,78	7,52	6,01	6,33	5,71	6,95
Semily	5,44	5,31	5,58	2,47	2,18	2,77	6,10	6,40	5,76	6,16	6,44	5,86

¹⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce v daném věku k 31. 12. 2016 ze všech obyvatel stejného věku k 31. 12. 2015

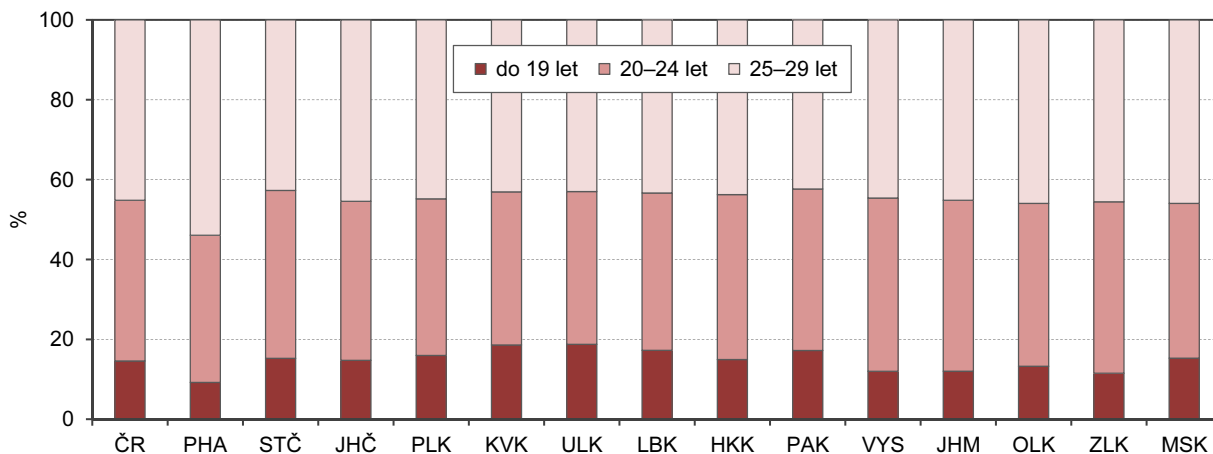

Nezaměstnané osoby ve věku 25–29 let podle SO ORP a krajů k 31. 12. 2016

Graf 3.4 Uchazeči o zaměstnání podle věku a krajů k 31. 12. 2016

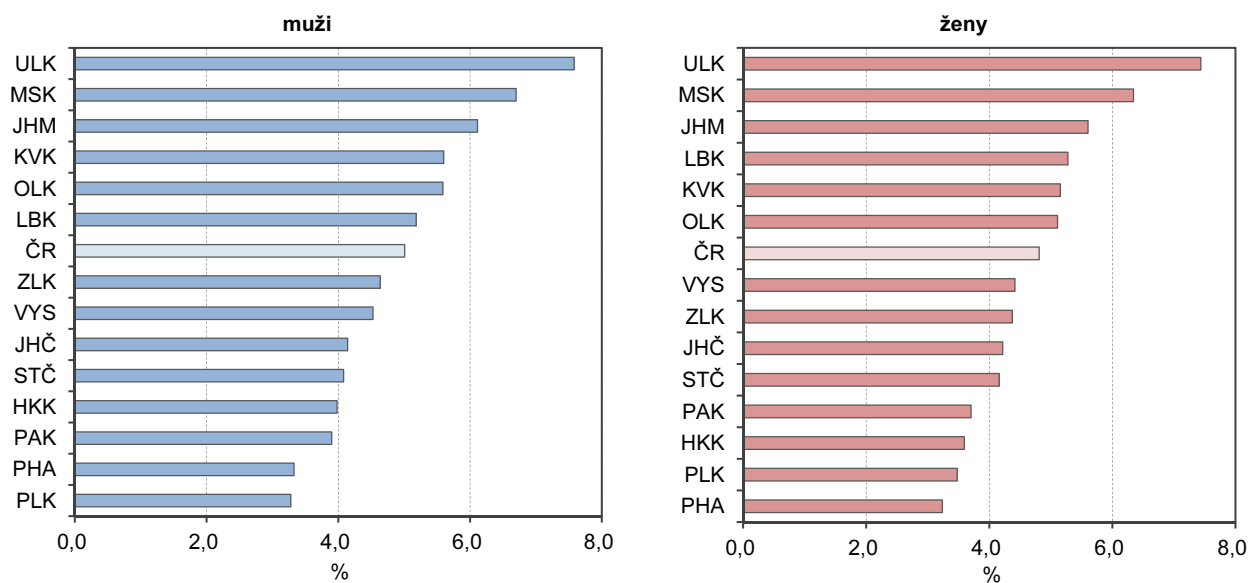
Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Podíl nezaměstnaných osob ve věku 15–29 let v Libereckém kraji ke konci roku 2016 dosáhl hodnoty 5,23 % (v případě mladých mužů 5,18 %, v případě mladých žen 5,28 %) a ve srovnání s průměrnými hodnotami za Českou republiku byly všechny krajské hodnoty vyšší (o 0,32 p. b., resp. o 0,18 p. b. u mužů a o 0,47 p. b. u žen). Uvedená krajská hodnota byla z pohledu mezikrajského srovnání 6. nejnižší. Napříč kraji České republiky se podíl nezaměstnaných pohyboval od 3,28 % v Hlavním městě Praze do 7,51 % v Moravskoslezském kraji. Nejvyšší nezaměstnanost mezi 15 až 29letými v Libereckém kraji vykázala věková skupina 20–24 let, a to 6,09 %.

Graf 3.5 Podíl nezaměstnaných ve věku 15–29 podle pohlaví v krajích České republiky k 31. 12. 2016¹⁾

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

¹⁾ počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–29 let na 100 obyvatel stejného věku

4. Zdravotní péče

Data pro tuto kapitolu byla převzata z publikací Ústavu zdravotnických informací a statistiky (ÚZIS), resp. Národního zdravotnického informačního systému (NZIS), ze Zdravotnických ročenek krajů a ČR, z publikace ČSÚ - Pracovní neschopnost pro nemoc a úraz v České republice a Asociace Zdravotních záchranných služeb – Statistika ZZS ČR 2016.

V roce 2016 bylo v Libereckém kraji v průměru evidováno celkem 149 774 nemocensky pojištěných osob, z toho bylo 280 mladistvých (tj. 0,2 % z celkového počtu). V uvedeném roce bylo u nich nově nahlášeno 8 případů pracovní neschopnosti pro pracovní úraz s celkovým počtem 212 dnů pracovní neschopnosti. Na 100 mladistvých tak připadlo 2,86 nově hlášených případů pracovní neschopnosti pro tuto skutečnost, což je 7. nejvyšší hodnota mezi kraji. Nejvíce případů na 100 mladistvých připadlo v Královéhradeckém kraji (6,26 případů), nejméně v Hlavním městě Praze (0,75 případů). Průměrné procento pracovní neschopnosti mladistvých pro pracovní úraz se pohybovalo v intervalu od 0,038 % v Hlavním městě Praze do 0,619 % v Královéhradeckém kraji. Hodnota za Liberecký kraj ve výši 0,207 % byla 5. nejvyšší, hodnota za Českou republiku dosáhla 0,105 %. Na 1 nově hlášený případ pracovní neschopnosti pro pracovní úraz mladistvých připadlo v Libereckém kraji 26,50 dnů, což ho zařadilo na 4. nejhorší pozici mezi kraji. Nejnižší hodnota tohoto ukazatele byla vykázána v Jihomoravském kraji (11,69 dnů), nejvyšší v Moravskoslezském a Jihočeském kraji (shodně 40,82 dnů).

Hospitalizovaní v nemocnicích podle věku

V roce 2015 bylo v lůžkových zařízeních v ČR hospitalizováno celkem 67 673 pacientů s bydlištěm v Libereckém kraji, osoby ve věku do 29 let představovaly 28,3 %. Mezi kraji byl nejvyšší podíl hospitalizovaných ve věku do 29 let zjištěn v Ústeckém kraji (30,4 %), nejnižší pak v kraji Zlínském (26,6 %).

Z celkového počtu 19 154 hospitalizovaných mladých lidí do 29 let s bydlištěm v Libereckém kraji zaujímaly nejvyšší podíl děti do 1 roku (26,0 %), z nichž 87,2 % představovaly živě narozené děti podle místa narození. Druhý nejvyšší podíl připadl na hospitalizované mladé lidi ve věku 25–29 let (20,6 %), u kterých byl nejčastějším důvodem hospitalizace těhotenství, porod a šestinedělí (41,2 %). Stejný důvod převažoval také u pacientů ve věku 20–24 let (29,6 %). U dětí ve věkových skupinách 1–4 a 5–9 let byly z hlediska struktury příčin nemocností nejčastějším důvodem hospitalizace nemoci dýchací soustavy (34,0 %, resp. 25,1 %). U věkových skupin 10–14 a 15–19letých se nejčastěji jednalo o poranění, otravy a některé jiné následky vnějších příčin (24,6 %, resp. 21,2 %).

V zařízeních lůžkové péče připadlo na 1 000 obyvatel Libereckého kraje v roce 2015 v přepočtu celkem 216 ukončených případů hospitalizací pacientů s bydlištěm v kraji. Z hlediska věkových skupin mladých do 29 let byl maximální počet případů na 1 000 obyvatel zjištěn u dětí do 1 roku (1 290 případů), v ostatních kategoriích se pohyboval od 85 případů u 10–14letých do 171 případů v kategorii 25–29 let.

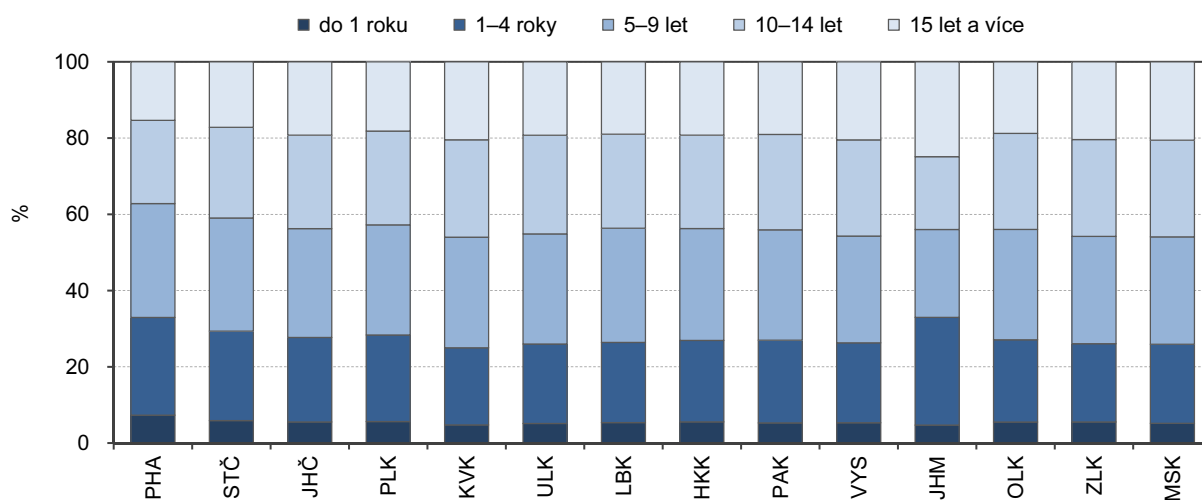
Praktičtí lékaři pro děti a dorost

Pro obor praktický lékař pro děti a dorost bylo v Libereckém kraji v roce 2015 registrováno celkem 77 258 pacientů. Nejvyšší podíl pacientů lékařů dětí a dorostu představovaly v Libereckém kraji děti ve věkové skupině 5–9 let (29,9 %), následovala kategorie 10–14letých (24,7 %). Děti ve věku 1–4 roky bylo zapsáno 21,0 %, podíl mladistvých nad 15 let činil 19,0 %. Nejnižší podíl představovala kategorie nejmladších dětí do 1 roku (5,4 %). Na 1 samostatnou ordinaci praktického lékaře pro děti a dorost tak připadlo v průměru 830 pacientů ve věku 0–19 let. V mezikrajském porovnání se jednalo o 4. nejvyšší hodnotu, když nejvíce pacientů na 1 ordinaci příslušelo v Hlavním městě Praze (930 osob), nejméně pak v Kraji Vysočina (633 osob).

Při roční prohlídce dítěte je lékaři zjišťována mimo jiné délka kojení dítěte. Z celkového počtu 4 819 vyšetřených dětí v Libereckém kraji v roce 2015 byla celá čtvrtina dětí kojena do věku 3 až 5 měsíců, 21,6 % dětí bylo kojeno do věku 6 až 11 měsíců. Podíl dětí kojených rok a více v kraji činil 12,5 %, naopak 5,9 % dětí nebylo kojeno vůbec a u 13,8 % dětí bylo kojení ukončeno již v průběhu šestinedělí. Z hlediska okresů Libereckého kraje byl nejvyšší podíl nekojených dětí vykázan v okrese Jablonec nad Nisou (8,2 %), nejnižší pak v okrese Česká Lípa (5,2 %). V okrese Liberec byl evidován nejvyšší podíl dětí kojených alespoň půl roku a déle (36,2 %), nejnižší podíl byl zjištěn v okrese Česká Lípa (30,6 %).

Graf 4.1 Registrovaní pacienti oboru praktický lékař pro děti a dorost podle věkových skupin a krajů v roce 2015

Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

V mezikrajském porovnání byl nejvyšší podíl dětí kojených půl roku a déle zjištěn ve Zlínském kraji (46,3 %) a v Hlavním městě Praze (42,2 %). Naopak nejnižší podíl vykázal kraj Jihočeský (30,0 %) a Ústecký (30,2 %). Nejvyšší podíl dětí, u nichž bylo kojení ukončeno již v průběhu šestinedělí, byl zaznamenán v Ústeckém kraji (22,9 %), na opačném konci žebříčku se umístil Zlínský kraj (12 %). Podíl nekojených dětí se v roce 2015 pohyboval od 3,0 % ve Zlínském kraji po 7,0 % v Královéhradeckém kraji. Podíl v Libereckém kraji (6,4 %) byl mezi kraji 4. nejvyšší.

Tab. 4.1 Podíl kojených novorozenců podle celkové délky kojení a okresů v roce 2015

Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

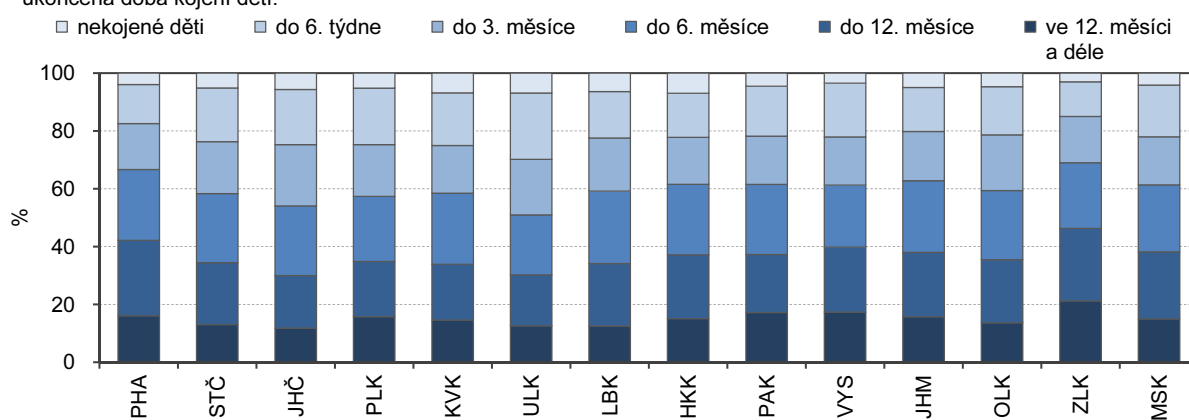
v %

	Výlučně kojení		Celkem kojení (výlučně i s dokrmem)			Nekojení
	do 6 týdnů	do 3 měsíců	do 6 týdnů	do 3 měsíců	do 6 měsíců	
Liberecký kraj	27,1	14,4	77,6	59,2	34,2	6,4
v tom okresy:						
Česká Lípa	24,8	15,0	81,3	62,7	30,6	5,2
Jablonec nad Nisou	30,7	18,7	76,2	60,7	33,2	8,2
Liberec	27,1	13,2	75,6	57,1	36,2	6,2
Semily	25,1	11,2	80,4	58,5	34,1	5,9

Graf 4.2 Děti podle ukončené doby kojení v krajích ČR v roce 2015

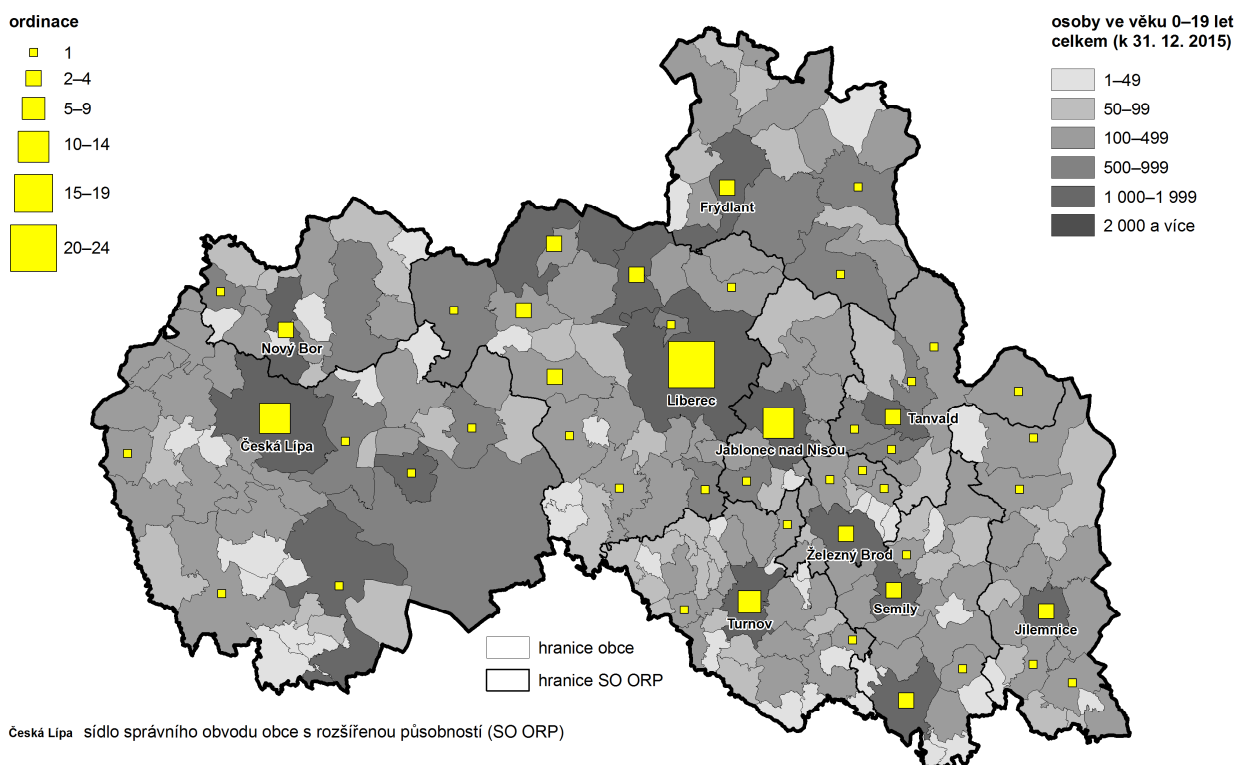
Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

ukončená doba kojení dětí:

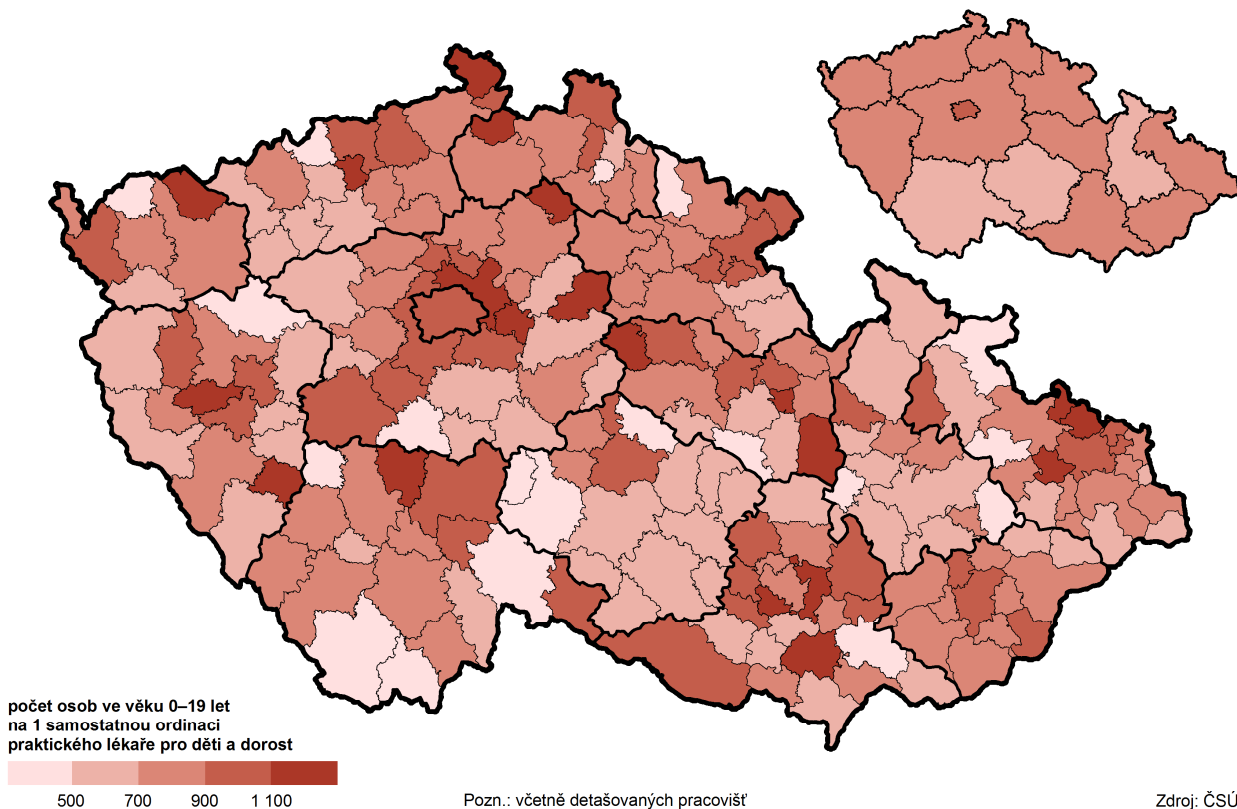

Samostatné ordinace praktických lékařů pro děti a dorost podle obcí Libereckého kraje k 31. 12. 2015

Samostatné ordinace praktických lékařů pro děti a dorost podle SO ORP a krajů k 31. 12. 2015

Zdravotní stav

Vrozené vady jsou defekty, které vznikly v období od početí do porodu dítěte. Mohou být způsobeny genetickými faktory nebo tzv. vnějšími rizikovými faktory (alkohol, kouření, drogy, atd.) nebo kombinací dědičnosti a vnějších faktorů. Děti narozené s vrozenou vadou jsou sledovány podle roku narození dítěte.

V Libereckém kraji se počet živě narozených dětí s vrozenou vadou z dlouhodobého pohledu zvyšuje. Zatímco v roce 2000 přišlo na svět 120 takto postižených dětí (v přepočtu na 1 000 živě narozených 24,2 dětí), v roce 2014 to již bylo 214 dětí (48,3 dětí na 1 000 živě narozených). V časové řadě 2000–2014 bylo minima dosaženo v roce 2001 (97 dětí s vrozenou vadou, v relaci 24,2 dětí), maxima v roce 2013 (252 dětí, resp. 55,6 dětí).

Z pohledu krajů České republiky se nejvíce dětí s vrozenou vadou v přepočtu na 1 000 živě narozených v roce 2014 narodilo v Pardubickém kraji (60,8 dětí), následoval Karlovarský kraj (51,0 dětí) a za ním již se umístil náš kraj. Nejlepší výsledky v tomto směru vykazuje Jihomoravský kraj s 29,2 dětmi na 1 000 živě narozených. Průměr za Českou republiku dosáhl 41,7 dětí.

Screening, který se provádí u žen v 1. trimestru těhotenství, má za cíl zjistit riziko chromozomálních odchylek plodu (Downova syndromu, případně další postižení), mimo toho může ukazovat na některé vrozené vady srdce. Nemůže však jednoznačně diagnostikovat postižení dítěte, pouze odděluje skupinu žen se zvýšeným rizikem. Výsledek testu tak vyjadřuje pouze pravděpodobnost postižení dítěte.

Tab. 4.2 Živě narození s vrozenou vadou podle okresů

Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

na 1 000 živě narozených

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liberecký kraj	24,2	26,1	28,9	33,4	32,3	34,0	38,7	27,6	46,5	44,5	48,3	49,7	55,6	48,3
v tom okresy:														
Česká Lípa	15,6	26,9	28,6	27,3	33,6	27,3	48,7	47,3	72,5	70,0	79,8	89,4	111,4	61,1
Jablonec nad Nisou	31,3	37,8	43,5	45,8	41,5	32,6	44,2	24,0	36,3	45,9	54,5	32,3	42,0	59,4
Liberec	16,4	15,0	16,1	23,2	20,5	34,0	23,8	14,2	34,5	32,2	29,1	40,0	34,7	41,9
Semily	46,6	35,7	40,6	51,3	45,9	45,9	52,6	33,6	50,6	29,9	42,9	39,6	45,1	30,5

V Libereckém kraji podstoupilo ultrazvukové vyšetření v roce 2015 v prvním trimestru celkem 3 991 rodiček (88,7 % z celkového počtu rodiček). Podle věku rodiček absolvovalo vyšetření nejvíce žen ve věku 30–34 let (1 303 budoucích matek, tj. 90,5 % ze všech rodiček v této věkové kategorii). Ve věku 25–29 let se vyšetření podrobilo 1 209 rodiček (90,0 % ze všech rodiček stejného věku), ve věku 35–39 let pak 694 rodiček (91,0 %). Nejnižší podíl vyšetřených žen byl evidován u nejmladší věkové kategorie 15–19 let (71,2 %).

Tab. 4.3 Screening rodiček v prvním trimestru podle věku a okresů v roce 2015

Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

v %

	Rodičky, které v prvním trimestru podstoupily ultrazvukové vyšetření							
	celkem	do 19 let	20–24 let	25–29 let	30–34 let	35–39 let	40–44 let	45 a více let
Liberecký kraj	88,7	71,2	84,1	90,0	90,5	91,0	87,2	80,0
v tom okresy:								
Česká Lípa	86,7	61,0	84,9	88,6	89,9	85,8	89,3	100,0
Jablonec nad Nisou	89,9	83,9	81,4	91,0	91,3	92,8	89,3	100,0
Liberec	89,7	74,5	84,1	91,7	91,2	91,8	84,4	100,0
Semily	87,9	62,5	85,5	87,6	88,0	91,9	90,5	50,0

Kouření žen v těhotenství negativně ovlivňuje vývoj plodu. Cigaretový kouř obsahuje mnoho toxických látek, mimo jiné kadmium, nikotin a oxid uhelnatý. Souhrou těchto chemických látek dochází ke zpomalení tělesného vývoje plodu, snížení porodní hmotnosti (v průměru až o 250g). Častější u dětí kuřaček jsou také alergie, po narození a v prvních letech života mívají děti kožní ekzémy a astma dvakrát častěji než děti nekuřaček. Uváděny jsou i další možné negativní důsledky vlivem kouření jako např. vyšší pravděpodobnost výskytu srdeční vady po narození, celoživotní vliv na mozek dítěte (poruchy učení, chování apod.). Nejškodlivější pro dítě je kouření v druhém a třetím trimestru.

V Libereckém kraji v roce 2015 připadalo na 1 000 rodiček 61 kouřících žen. Tento údaj se pohyboval pod průměrem za Českou republiku (72 kuřaček na 1 000 rodiček) a mezi kraji byl 7. nejnižší. Nejhorší situace z pohledu tohoto ukazatele byla vykázána v Ústeckém a Karlovarském kraji (213, resp. 199 kuřaček). Na opačném konci pomyslného žebříčku se umístil Zlínský kraj, ve kterém na 1 000 rodiček připadlo pouze 16 kouřících žen.

Tab. 4.4 Rodičky kouřící v těhotenství podle věku a okresů v roce 2015

Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

na 1 000 rodiček

	Celkem	Věk						
		do 19 let	20–24 let	25–29 let	30–34 let	35–39 let	40–44 let	45 a více let
Liberecký kraj	60,7	219,7	107,3	64,7	34,0	38,0	49,7	.
v tom okresy:								
Česká Lípa	115,9	268,3	161,0	101,9	100,7	70,9	107,1	.
Jablonec nad Nisou	95,5	387,1	178,0	102,5	38,5	83,8	71,4	.
Liberec	13,7	39,2	30,3	17,1	5,1	9,1	.	.
Semily	57,8	375,0	120,5	78,8	24,1	16,3	95,2	.

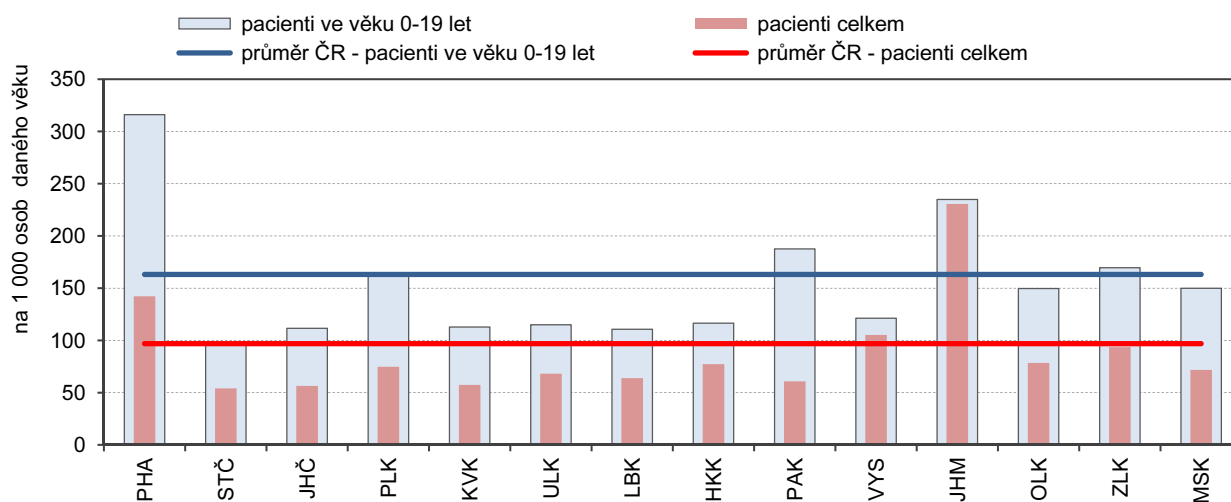
Nejvyšší zastoupení kouřících nastávajících matek v přepočtu na 1 000 rodiček se v Libereckém kraji vyskytoval ve věkové skupině do 19 let (220 kuřaček), nejnižší podíl byl zjištěn u věkové kategorie 30–34letých (34 kuřaček).

Údaje o mladistvých pacientech, léčených na alergie, jsou k dispozici pouze za rok 2013. V Libereckém kraji byl mezi kraji evidován nejvyšší počet alergiků se stálou alergickou rýmou (1 201,0 pacientů ve věku 15–19 let na 10 000 obyvatel stejného věku). Republikový průměr (736,4 pacientů) byl překročen také v Hlavním městě Praze, v Jihomoravském, Zlínském, Královéhradeckém a Moravskoslezském kraji. Na opačném konci žebříčku se umístil Plzeňský kraj (412,8 pacientů).

Senná rýma (pollinosa) je alergické onemocnění horních cest dýchacích, které se objevuje v sezóně, kdy je vzduch nasycen pylovými zrny. Na toto onemocnění bylo v České republice léčeno 1 444,2 pacientů ve věku 15–19 let na 10 000 stejně starých obyvatel. V Libereckém kraji to bylo 2 289,9 pacientů, což byl 2. nejvyšší počet po Zlínském kraji (2 945,3 pacientů). Nejnižší počet pacientů ve věku 15–19 let na 10 000 osob stejného věku byl na sennou rýmu léčen v Pardubickém kraji (764,0 pacientů).

Graf 4.3 Léčení pacienti oboru alergologie v roce 2015

Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

Počet pacientů ve věku 15–19 let v přepočtu na 10 000 obyvatel stejného věku, kteří se v České republice léčili na atopický dermatitis (atopický ekzém) v roce 2013 představoval 289,1 osob. V Libereckém kraji byl s 260,2 léčených pacientů dosažen 5. nejvyšší údaj mezi kraji. Republikový průměr byl překročen v Hlavním městě Praze (577,7 pacientů), ve Středočeském (403,4 pacientů) a Moravskoslezském kraji (347,0 pacientů). Nejnižší přepočtený počet těchto pacientů evidovali v Olomouckém kraji (120,1 pacientů).

Astma je chronický alergický zánět průduškové sliznice. V roce 2013 bylo v České republice tímto onemocněním postiženo 1 154,4 pacientů ve věku 15–19 let (v přepočtu na 10 000 obyvatel stejného věku).

Liberecký kraj byl s přepočteným počtem 1 371,6 pacientů daného věku mezi kraji na čtvrté nejvyšší pozici. Nejvyšší přepočtený počet pacientů byl zjištěn ve Zlínském kraji (1 855,6 pacientů), nejnižší pak v kraji Karlovarském (668,8 pacientů).

Zdravotnická záchranná služba

V Libereckém kraji bylo v roce 2016 rozmístěno 14 výjezdových základen rychlé záchranné služby s celkem 32 pozemními výjezdovými skupinami a jednou leteckou výjezdovou skupinou. Výjezdové základny jsou pracoviště, odkud je na pokyn operátora zdravotnického operačního střediska (ZOS) zpravidla vysílána výjezdová skupina. Rozmístění výjezdových skupin je navrženo tak, aby místo události na území jednotlivých obcí bylo dosažitelné z nejbližší výjezdové základny v dojezdové době do 20 minut. Dojezdová doba se počítá od okamžiku převzetí pokynu k výjezdu výjezdovou skupinou od operátora ZOS, do doby příjezdu záchranářů na místo události.

Výjezdové skupiny jsou tvořeny zdravotnickými pracovníky vykonávajícími činnosti zdravotnické záchranné služby a mají nejméně 2 členy. Podle složení a povahy činnosti se výjezdové skupiny člení na:

- a) výjezdové skupiny rychlé lékařské pomoci, jejichž členem je lékař,
- b) výjezdové skupiny rychlé zdravotnické pomoci, jejichž členy jsou zdravotničtí pracovníci nelékařského zdravotnického povolání.

Výjezdové skupiny mohou vykonávat činnost též v rámci setkávacího systému (tzv. Rendez-Vous systém), kdy se na místě události setkávají výjezdové skupiny rychlé lékařské pomoci a rychlé zdravotnické pomoci.

Zdravotnická záchranná služba Libereckého kraje absolvovala v roce 2016 celkem 63 305 výjezdů, z toho 14 019 výjezdů z důvodu úrazu, 2 486 výjezdů k dopravním nehodám. O akutní infarkt myokardu se jednalo u 1 062 výjezdů, důvodem 1 596 výjezdů byla cévní mozková příhoda a ve 457 případech prováděla záchranná služba resuscitaci při zástavě oběhu. Na jeden měsíc připadlo 5 275 výjezdů, na jeden den 173 výjezdů.

U 5 978 výjezdů byl ošetřovaným mladistvý ve věku do 18 let, tj. 9,4 % z celkového počtu výjezdů záchranné služby. V porovnání s ostatními kraji se jednalo o druhý nejvyšší podíl výjezdů k mladistvým po Ústeckém kraji (10,5 %), naopak nejnižší podíl výjezdů uskutečnili záchranáři ve Zlínském kraji (5,4 %).

5. Sociální služby

Poskytování sociálních služeb v České republice je vymezeno zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Tento zákon upravuje podmínky poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé sociální situaci prostřednictvím sociálních služeb a příspěvku na péči, dále podmínky pro vydání oprávnění k poskytování sociálních služeb, výkon veřejné správy v oblasti sociálních služeb, inspekci poskytování sociálních služeb a předpoklady pro výkon činnosti v sociálních službách.

Základními činnostmi při poskytování sociálních služeb jsou: pomoc při zvládnutí běžných úkonů péče o vlastní osobu, pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu, poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy, poskytnutí ubytování nebo pomoc při zajištění bydlení, pomoc při zajištění chodu domácnosti, výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti, poradenství, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, sociálně terapeutické činnosti a pomoc při uplatňování práv a oprávněných zájmů. Obsah základních činností u jednotlivých druhů sociálních služeb stanoví příslušný prováděcí předpis.

Sociální služby zahrnují sociální poradenství, služby sociální péče a služby sociální prevence a podle místa jejich poskytování jsou členěny na:

- terénní služby, které jsou poskytovány v prostředí, kde člověk žije, tj. především v domácnosti, v místě, kde pracuje, vzdělává se nebo tráví volný čas (např. pečovatelská služba, osobní asistence či terénní programy pro ohroženou mládež),
- ambulantní služby, za kterými člověk dochází do specializovaných zařízení (poradny, denní stacionáře nebo kontaktní centra),
- pobytové služby, které jsou poskytovány v zařízeních, kde člověk v určitém období svého života celodenně, respektive celoročně žije (domovy pro seniory či pro lidi se zdravotním postižením, tzv. chráněné bydlení pro lidi se zdravotním postižením či azylové domy).

Uživatelé sociálních služeb

V roce 2016 bylo v Libereckém kraji zřízeno celkem 130 zařízení sociálních služeb, mezi které například patřilo 21 sociálních poraden, 12 nízkoprahových zařízení pro děti a mládež, 10 domovů pro osoby se zdravotním postižením, 13 domovů se zvláštním režimem, 9 denních stacionářů, 7 sociálně terapeutických dílen, 1 terapeutická komunita. V našem kraji nebylo zřízeno zařízení pro krizovou pomoc.

Osobní asistence se poskytuje v přirozeném sociálním prostředí osobám se zdravotním postižením a seniorům, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné osoby, a to v předem dohodnutém rozsahu, čase a za úhradu. V roce 2016 tuto službu v Libereckém kraji využívalo 49 osob ve věku do 18 let a 471 dospělých, přičemž 86 žadatelům nebylo vyhověno.

Odlehčovací služby jsou terénní, ambulantní nebo pobytové služby poskytované osobám se sníženou soběstačností z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, o které jinak pečuje osoba blízká v domácnosti. Cílem služby je umožnit pečující osobě nezbytný odpočinek a také tato služba se poskytuje za úhradu. V roce 2016 ji v Libereckém kraji využívalo 10 mladistvých ve věku do 18 let a 397 dospělých osob. Ve sledovaném roce bylo v našem kraji evidováno 104 neuspokojených žadatelů o odlehčovací služby.

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi byly v roce 2016 v Libereckém kraji poskytnuty 597 mladistvým. Jsou to terénní, popřípadě ambulantní služby bez úhrady poskytované rodině s dítětem, u kterého existují rizika ohrožení jeho vývoje, nebo je jeho vývoj ohrožen v důsledku dopadů dlouhodobě obtížné krizové sociální situace, kterou rodiče nedokáží sami bez pomoci překonat, a u kterého existují další rizika ohrožení jeho vývoje.

Pečovatelská služba je terénní nebo ambulantní služba, která je poskytována osobám, majícím sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, a rodinám s dětmi, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby. Služba se poskytuje zpravidla za úhradu. V Libereckém kraji ji v roce 2016 využívalo 4 230 osob a nebyla poskytována žádným mladistvým.

V azylových domech Libereckého kraje našlo v roce 2016 útočiště celkem 9 dětí a mladistvých. Službu denních a týdenních stacionářů využívalo 73 mladých klientů, centra denních služeb navštěvovalo 17 mladistvých a služby pracoviště rané péče využívalo 227 osob do 18 let. V domech na půli cesty byl ubytován pouze jeden mladistvý, v domovech pro osoby se zdravotním postižením bylo umístěno 28 osob do 18 let. Celkem 482 dětem a mladým do 18 let byly poskytnuty služby sociálních poraden.

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež poskytují ambulantní, popřípadě terénní služby dětem a mládeži ve věku od 6 do 26 let ohroženým sociálním vyloučením. Cílem služby je zlepšit kvalitu jejich života předcházením nebo snížením sociálních a zdravotních rizik souvisejících s jejich způsobem života, umožnit jim lépe se orientovat v jejich sociálním prostředí. Tato služba se poskytuje bez úhrady. V Libereckém kraji využilo služeb nízkoprahových zařízení celkem 757 osob ve věku do 26 let, z toho 682 mladistvých do 18 let. Ke konci roku 2016 bylo v Libereckém kraji evidováno 37 neuspokojených žádostí o tuto službu.

Příspěvek na péči je určen osobám starším 1 roku, které z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebují pomoc jiné fyzické osoby při zvládnání základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle zákona. V Libereckém kraji ho v roce 2016 měsíčně pobíralo v průměru 1,5 tis. příjemců ve věku 1–17 let.

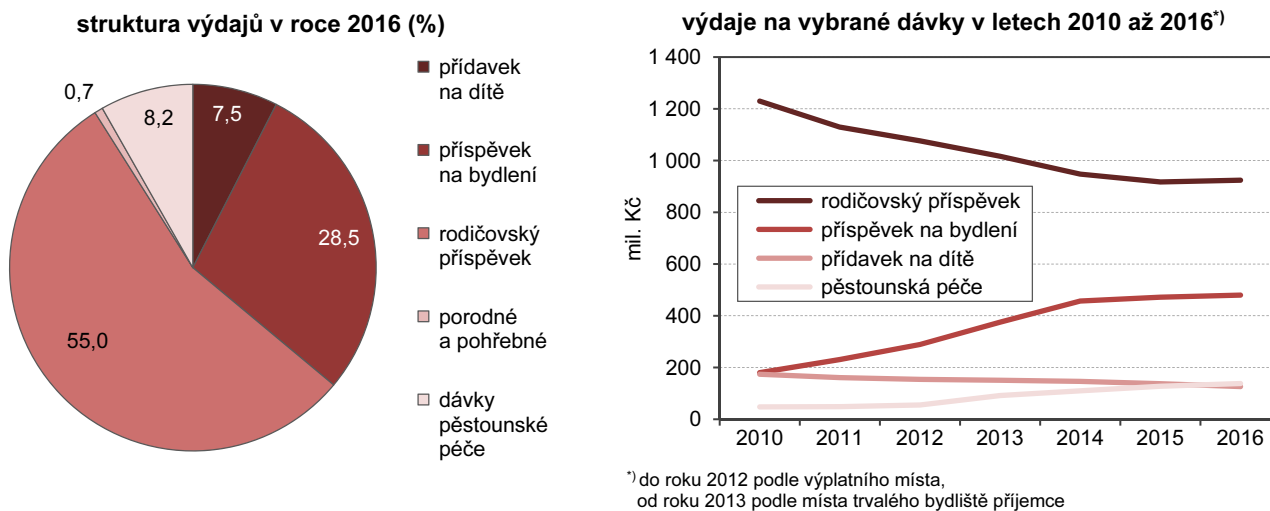
Dávky státní sociální podpory a pěstounské péče, příspěvek na péči

Dávky státní sociální podpory se poskytují podle zákona číslo 117/1995 Sb. a může o ně požádat fyzická osoba, která splňuje podmínky, tímto zákonem stanovené. V rámci státní sociální podpory je možné získat příspěvek na dítě, příspěvek na bydlení, porodné, rodičovský příspěvek, dávky pěstounské péče a pohřebné.

V roce 2016 bylo v Libereckém kraji vyplaceno na dávky státní sociální podpory a pěstounské péče celkem 1 681,1 mil. Kč. Více než polovina z celkové částky byla vyplacena na rodičovský příspěvek (55,0 %), na který má nárok rodič, který po celý kalendářní měsíc, celodenně a řádně pečuje o dítě do 4 let věku nebo o dítě do 10 let, je-li dítě dlouhodobě zdravotně postižené. V případě rodičovského příspěvku nejsou sledovány příjmy rodičů.

Graf 5.1 Výdaje na dávky státní sociální podpory a pěstounské péče v Libereckém kraji

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Druhou nejrozšířenější sociální podporou v Libereckém kraji byl příspěvek na bydlení, když v uplynulém roce bylo potřebným vyplaceno 479,7 mil. Kč (28,5 % z celkového objemu dávek). Na ten má nárok vlastník nebo nájemce bytu, který je v bytě přihlášen k trvalému pobytu a jehož náklady na bydlení přesahují 30 % příjmů (v Hlavním městě Praze 35 % příjmů) a zároveň jsou nižší než tzv. „normativní náklady“ stanovené zákonem. Příjem rodiny se zkoumá za předchozí kalendářní čtvrtletí a počítají se do něj i příspěvek na dítě a rodičovský příspěvek.

Tab. 5.1 Vybrané dávky státní sociální podpory podle okresů

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

	Počet vyplacených dávek (tis.)					Výdaje na dávky (tis. Kč)				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
Přídavek na dítě										
Liberecký kraj	258,1	252,1	245,0	229,5	211,8	154 062	150 637	146 478	137 346	126 432
v tom okresy:										
Česká Lípa	71,4	70,3	70,0	64,6	58,7	42 513	41 993	41 765	38 619	35 019
Jablonec nad Nisou	58,6	57,7	55,6	53,0	49,5	35 034	34 588	33 292	31 801	29 533
Liberec	86,8	84,3	82,3	79,1	73,9	51 569	50 107	49 044	47 156	43 945
Semily	41,2	39,7	37,1	32,8	29,7	24 946	23 949	22 378	19 769	17 935
Rodičovský příspěvek										
Liberecký kraj	159,9	149,4	141,2	137,9	137,4	1 075 891	1 016 715	947 552	917 364	924 222
v tom okresy:										
Česká Lípa	38,3	35,7	32,9	31,7	31,3	250 499	236 599	216 282	208 078	208 147
Jablonec nad Nisou	32,2	30,6	29,2	28,8	28,7	215 719	208 396	193 611	187 984	189 593
Liberec	64,6	60,0	57,2	56,0	55,9	437 570	410 295	386 852	375 675	377 530
Semily	24,8	23,1	21,9	21,3	21,4	172 103	161 426	150 807	145 627	148 952

Přídavek na dítě, který je vyplácen rodinám, jejichž čistý příjem nepřesahuje 2,4násobek životního minima rodiny, představoval ve struktuře výdajů na státní sociální podporu a pěstounskou péči v Libereckém kraji 7,5 % (126,4 mil. Kč). Na dávky pěstounské péče bylo z celkové částky vyplaceno 138,2 mil. Kč (8,2 %).

Počet i výše vyplacených přídavků na děti v Libereckém kraji má od roku 2008 trvale klesající tendenci, v roce 2016 byla ve srovnání s rokem 2008 vyplacena dávka o více než polovinu nižší (méně o 137,9 mil. Kč, tj. 52,2 %). Opačný trend se v našem kraji projevil u počtu i ve výši vyplacených dávek pěstounské péče, na kterých bylo v roce 2016 vyplaceno 3,3 krát (o 96,8 mil. Kč) více než v roce 2008.

Pěstounská péče a ústavní výchova

Náhradní rodinnou péči upravuje zákon 359/1999 Sb. o sociálně právní ochraně dětí a občanský zákoník č.89/2012 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Existují čtyři typy náhradní rodinné péče: osvojení (adopce), pěstounská péče – dlouhodobá nebo dočasná, poručnictví a svěření dítěte do péče jiné fyzické osoby než rodiče.

Počet dětí v náhradní rodinné péči se v Libereckém kraji dlouhodobě zvyšuje. V roce 2016 bylo v náhradní rodinné péči umístěno 892 dětí a oproti roku 2008 se jedná o více než dvojnásobný počet. Stejně se vyvíjel i relativní ukazatel, počet dětí v rodinné péči v přepočtu na 1 000 osob ve věku 0–18 let ve stejném časovém horizontu vzrostl ze 4,4 ‰ na 10,4 ‰. V mezikrajském srovnání byl v roce 2016 v Libereckém kraji počet umístěných dětí 6. nejnižší. Nejméně dětí v náhradní rodinné péči bylo zaznamenáno v Kraji Vysočina (598 dětí) a ve Zlínském kraji (628 dětí), naopak nejvíce v kraji Moravskoslezském (3 270 dětí) a Ústeckém (2 576 dětí).

Tab. 5.2 Pěstounská péče a ústavní výchova

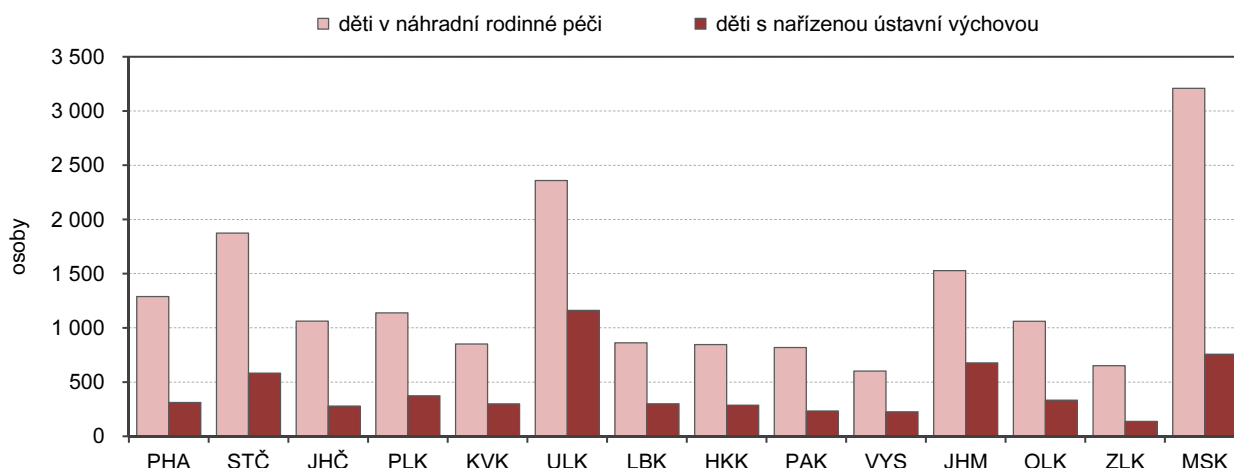
Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Děti v náhradní rodinné péči	382	692	697	709	724	760	842	862	892
na 1 000 osob ve věku 0–18 let	4,4	8,0	8,1	8,3	8,5	9,0	9,9	10,1	10,4
Děti s nařízenou ústavní výchovou	394	375	341	315	293	296	259	300	319
na 1 000 osob ve věku 0–18 let	4,5	4,3	4,0	3,7	3,5	3,5	3,1	3,5	3,7

Pozitivní vývoj byl v našem kraji zaznamenán u dětí s nařízenou ústavní péčí, když se jejich počet od roku 2008 do roku 2016 snížil o 19,0 % a podíl dětí s nařízenou ústavní výchovou na 1 000 osob ve věku 0–18 let poklesl ze 4,5 ‰ na 3,7 ‰.

Graf 5.2 Pěstounská péče a ústavní výchova podle krajů v roce 2015

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

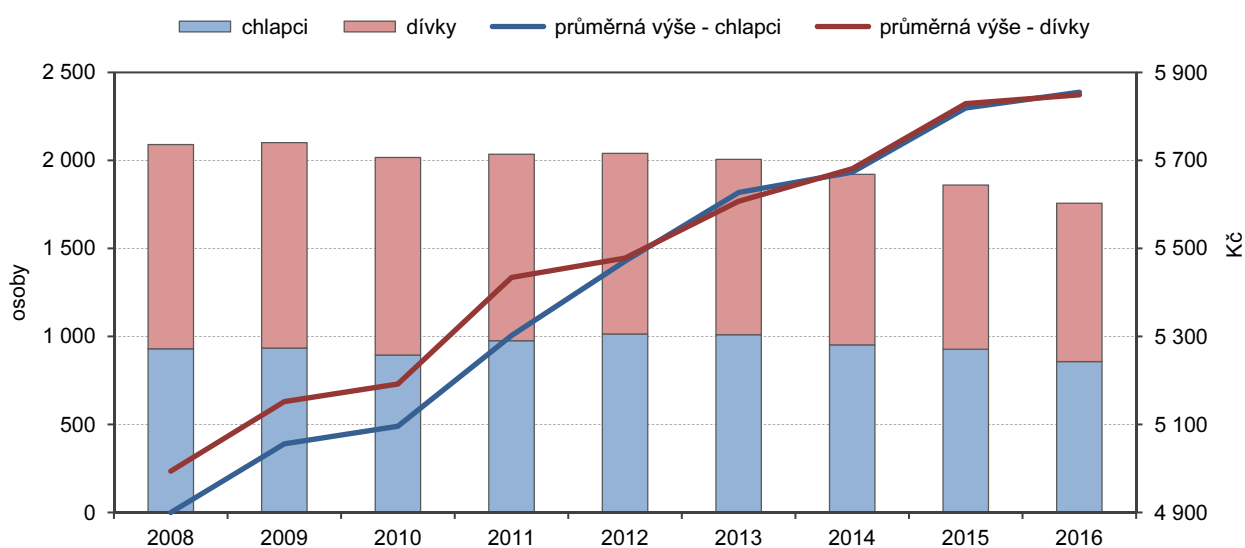
Ústavní výchova je opatření, které soud může nařídit, jsou-li výchova dítěte nebo jeho tělesný, rozumový či duševní stav, anebo jeho řádný vývoj vážně ohroženy nebo narušeny do té míry, že je to v rozporu se zájmem dítěte, anebo jsou-li tu vážné důvody, pro které rodiče dítěte nemohou jeho výchovu zabezpečit. Učiní tak zejména tehdy, kdy předchozí opatření nevedla k nápravě. V roce 2016 bylo v Libereckém kraji v nařízené ústavní péči umístěno 319 dětí. Mezi kraji to byl sedmý nejvyšší počet, přičemž nejvíce dětí s nařízenou ústavní výchovou bylo evidováno v Ústeckém kraji (1 222 dětí), nejméně pak ve Zlínském kraji (127 dětí).

Sirotčí důchody

Sirotčí důchod je druh pozůstalostního důchodu, na který má nárok, za podmínek stanovených zákonem, nezaopatřené dítě, a to jak nezletilé, tak i zletilé, mladší 26 let. V Libereckém kraji počet příjemců sirotčího důchodu postupně klesá. V prosinci 2016 byl vyplácen 1 757 příjemcům, tj. o 13,9 % méně než v prosinci 2012. Naopak postupně roste jeho průměrná měsíční výše, a to z 5 475 Kč v roce 2012 na 5 852 Kč v roce 2016 (tj. nárůst o 377 Kč a 6,7 %).

Graf 5.3 Sirotčí důchody podle pohlaví v Libereckém kraji (prosinec)

Pramen: Česká správa sociálního zabezpečení

Tab. 5.3 Sirotčí důchody podle okresů (prosinec)

Pramen: Česká správa sociálního zabezpečení

	Příjemci					Průměrná měsíční výše (Kč)				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
Liberecký kraj	2 040	2 006	1 921	1 860	1 757	5 475	5 617	5 677	5 824	5 852
v tom okresy:										
Česká Lípa	552	525	504	468	433	5 408	5 533	5 590	5 782	5 730
Jablonec nad Nisou	421	419	390	382	368	5 451	5 581	5 644	5 818	5 942
Liberec	741	755	724	716	685	5 444	5 605	5 652	5 794	5 821
Semily	326	307	303	294	271	5 687	5 840	5 923	5 971	6 001

Držitelé průkazů zdravotně postižených

Problematiku průkazu osoby se zdravotním postižením (dále OZP) upravuje zákon o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením (z. č. 329/2011Sb.). Nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením má osoba starší 1 roku s tělesným, smyslovým nebo duševním postižením charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, které podstatně omezuje její schopnost pohyblivosti nebo orientace, včetně osob s poruchou autistického spektra. Od roku 2014 je možné průkaz osoby se zdravotním postižením získat pouze na základě samostatného řízení a posouzení zdravotního stavu posudkovým lékařem okresní správy sociálního zabezpečení.

Průkaz osoby se zdravotním postižením se poskytuje ve třech stupních: TP pro osoby se středně těžkým postižením, ZTP pro osoby s těžkým postižením a ZTP/P pro osoby se zvlášť těžkým funkčním postižením nebo úplným postižením pohyblivosti nebo orientace s potřebou průvodce.

Ke konci roku 2016 bylo v Libereckém kraji evidováno celkem 16 615 držitelů průkazu osob se zdravotním postižením, z toho bylo 767 osob ve věku do 18 let (4,6 % z celkové počtu držitelů). Převažujícím druhem průkazu u osob se zdravotním postižením v Libereckém kraji byl průkaz ZTP pro osoby s těžkým postižením (68,1 % ze všech držitelů průkazů). U mladistvých do 18ti let převažovali držitelé průkazu ZTP/P (74,6 % z celkového počtu držitelů průkazu osob se zdravotním postižením v daném věku).

Za Českou republiku podíl držitelů průkazu osob se zdravotním postižením ve věku do 18 let na celkovém počtu držitelů průkazu dosáhl 4,8 %, v Libereckém kraji tak byl podíl o 0,2 p. b. nižší, z pohledu krajů 5. nejnižší. Nejvyšší podíl mladistvých držitelů průkazu osob se zdravotním pojištěním byl v rámci mezikrajského srovnání vykázan v Ústeckém a Karlovarském kraji (shodně 6,3 %), na opačném konci pomyslného žebříčku se umístily Kraj Vysočina a Hlavní město Praha (3,9 %).

6. Domácnosti a bydlení

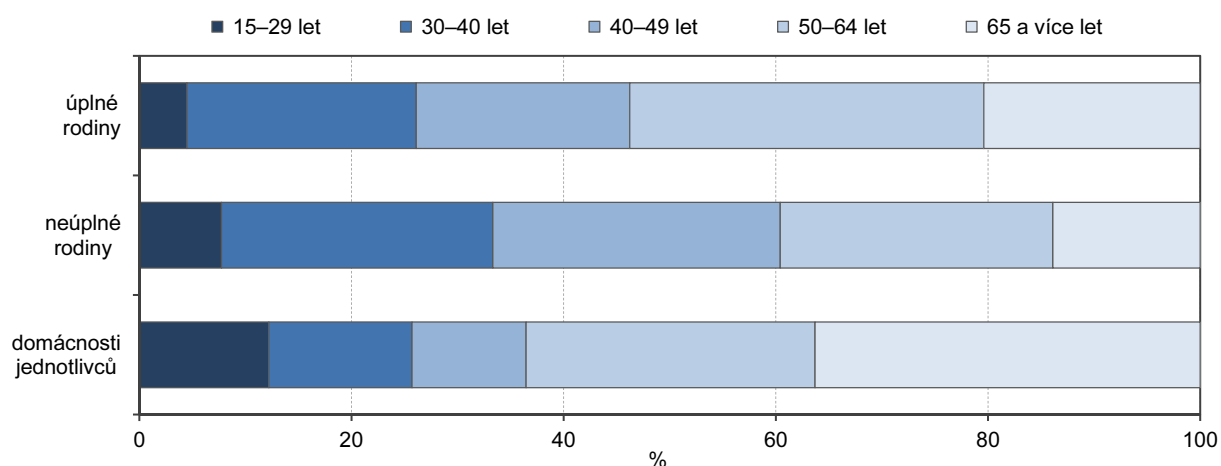
Struktura domácností

Hospodařící domácnosti tvoří osoby, které se společně podílejí na výdajích domácnosti, jako je strava, náklady na bydlení apod. Údaje o těchto domácnostech získané při sčítání v roce 2011 byly konstruovány a zpracovány podle zápisů na Bytovém listě, osoby žijící v jednom bytě zde zaznamenaly příbuzenské a jiné vztahy v rámci jedné hospodařící domácnosti. Za domácnost juniorů je v této kapitole považována každá domácnost, v jejímž čele je osoba ve věku 15 až 29 let. Uvedené tabulky a text hodnotí data pouze za domácnosti, u kterých byly zjištěny vybrané charakteristiky.

Podle výsledků posledního sčítání bylo v roce 2011 v Libereckém kraji sečteno 13 082 hospodařících domácností, ve kterých osoba v čele dosáhla věku 15–29 let (tj. 7,1 % všech hospodařících domácností). Většina domácností mladých lidí žila v bytech (97,8 %), mimo byty (např. v nouzovém prostoru rodinného či bytového domu, v rekreační chatě či chalupě vyčleněné z bytového fondu) pak 2,0 % domácností. Nepatrných 0,1 % domácností našlo své útočiště např. ve svobodárnách, ubytovnách, studentských kolejích apod.

Graf 6.1 Domácnosti podle typu domácnosti a věku osoby v čele domácnosti v Libereckém kraji
(ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB 2011

Domácnosti jednotlivců

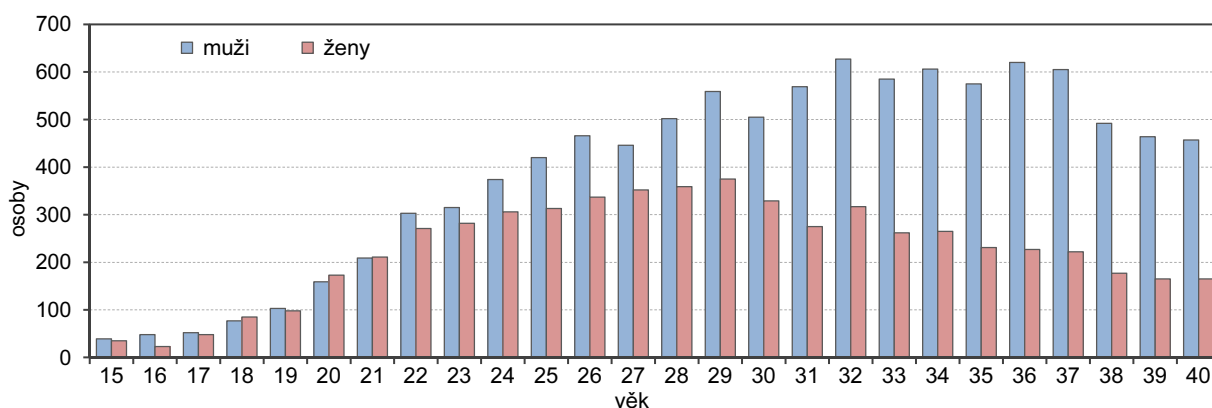
Více než polovinu mladých domácností v Libereckém kraji představovaly domácnosti jednotlivců, osob, které žijí osamoceně bez partnera, tzv. singles. Jejich podíl na celkovém počtu jednotlivců představoval 12,0 %. V Hlavním městě Praze se jejich zastoupení dokonce přiblížilo 17 %, naopak ve Zlínském kraji představovalo 9,2 %. Poměrně vysoké zastoupení souvisí především se změnou životního stylu (cestování, zvyšování kvalifikace) a se změnou demografického chování obyvatelstva (odkládání uzavření manželství a mateřství do vyššího věku). Na manželské páry a faktická manželství v Libereckém kraji připadá 29,4 % domácností s osobou v čele ve věku 15–29 let (4,5% podíl na celkovém počtu úplných rodin) a 14,5 % na domácnosti jednoho rodiče alespoň s jedním dítětem (7,7% podíl na celkovém počtu neúplných rodin).

Z hlediska pohlaví mladé domácnosti jednotlivců tvořilo 4 702 domácností mužů (55,5 %) a 3 268 domácností žen (44,5 %) a muži v domácnostech převažovali ve všech sledovaných věkových kategoriích. Osoby žijící jako singles byly v roce 2011 nejčastěji svobodné a častěji se pro tento stav rozhodli muži (93,7 %) než ženy (89,5 %). Nejvyšší zastoupení jak u mužů, tak u žen, je vykázáno u věkové skupiny 15–19 let a s přibývajícím věkem zastoupení svobodných klesá. Ženy jsou o 2,5 procentních bodů častěji vdané a o 1,6 procentních bodů i rozvedené. U obou pohlaví jsou nepatrně zastoupení i ti, kteří o svůj protějšek přišli v důsledku úmrtí.

Graf 6.2 Věkové složení domácností jednotlivců podle pohlaví v Libereckém kraji (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB 2011

Tab. 6.1 Hospodařící domácnosti s osobou v čele ve věku 15–29 let podle typu domácnosti a způsobu bydlení

Zdroj: SLDB 2011

	Celkem	v tom (%)		
		1 úplná rodina ¹⁾	1 neúplná rodina	domácnost jednotlivce
Domácnosti s osobou v čele ve věku 15–29 let celkem	13 082	29,4	14,5	56,1
v tom podle způsobu bydlení:				
bydlící v bytech	12 795	29,9	14,5	55,6
bydlící mimo byty	268	7,8	6,3	85,8
bydlící v zařízeních	19	15,8	84,2	x

Rodinné domácnosti

Tab. 6.2 Hospodařící rodinné domácnosti podle počtu závislých dětí, typu hospodařící domácnosti a věku osoby v čele domácnosti

Zdroj: SLDB 2011

	Rodinné domácnosti	v tom s počtem dětí (%)			
		bez dětí	1	2	3 a více
Domácnosti tvořené 1 úplnou rodinou	86 063	59,0	19,7	18,0	3,3
z toho věk osoby v čele domácnosti:					
15–19 let	31	66,0	32,1	1,9	-
20–24 let	666	65,2	26,4	6,8	1,6
25–29 let	3 598	47,7	35,3	14,3	2,7
z úhrnu manželské páry	97 413	72,8	22,9	0,4	4,0
z toho věk osoby v čele domácnosti:					
15–19 let	11	61,9	38,1	-	-
20–24 let	213	49,4	47,7	0,0	2,8
25–29 let	1 982	39,7	56,2	0,2	3,9
z úhrnu faktická manželství	10 748	55,3	26,9	14,5	3,2
z toho věk osoby v čele domácnosti:					
15–19 let	20	68,8	28,1	3,1	-
20–24 let	451	73,4	20,0	5,4	1,2
25–29 let	1 612	64,1	25,2	8,4	2,3
Domácnosti tvořené 1 neúplnou rodinou	25 226	45,4	38,2	13,8	2,6
z toho věk osoby v čele domácnosti:					
15–19 let	131	16,5	72,2	10,8	0,6
20–24 let	451	7,9	82,1	7,8	2,2
25–29 let	1 009	4,1	76,1	16,3	3,5

Dalším typem domácností, které jsou při sčítání zjišťovány, jsou rodinné domácnosti. Ty zahrnují rodinné domácnosti tvořené 1 úplnou rodinou (manželský pár, neformální soužití druhá a družky – tzv. faktické manželství, registrované partnerství, příp. neformální soužití osob stejného pohlaví – tzv. faktické partnerství, a to ve všech případech s dětmi nebo bez dětí), domácnosti tvořené 1 neúplnou rodinou (jeden z rodičů s alespoň jedním dítětem) a domácnosti rodinné tvořené dvěma a více rodinami.

Při SLDB 2011 bylo v Libereckém kraji sečteno 86 063 rodinných domácností tvořených jednou úplnou rodinou, přičemž 4,5 % z nich mělo v čele osobu ve věku 15–29 let. Téměř 87 % těchto domácností tvořily manželské páry, podíl svazků v čele s mladou osobou byl však nepatrný (2,4 %). Daleko vyšší zastoupení měly osoby ve věku 15–29 let mezi faktickými manželstvími. „Bez svatby“ bylo evidováno 11 144 domácností, z toho 18,4 % z nich mělo v čele mladou osobu. Do kategorie rodinných domácností tvořených jednou neúplnou rodinou připadlo 24 635 domácností, 7,7 % z nich pak představovaly domácnosti juniorů.

Bydlení mladé generace

Převážná většina domácností mladých jednotlivců bydlí samostatně v bytě (75,7 % mužů a 74,3 % žen) a se zvyšujícím věkem se zastoupení takto bydlících domácností zvyšuje (ve věku 25–29 let 77,6 % mužů a 76,9 % žen). Dalších 21,3 % mužů a 22,4 % žen obývá byt společně s další hospodařící domácností a zde s rostoucím věkem podíl naopak klesá (ve věku 25–29 let 20,0 % mužů a 20,3 % žen). Mimo byty žije přibližně stejně mužů (3,0 %) i žen (3,3 %).

Čtyři pětiny domácností v čele s osobou, které bylo v době sčítání 15–29 let, bydlí samostatně v bytě. Ve struktuře těchto 10 550 domácností z 52,2 % převažovaly domácnosti jednotlivců, necelá jedna třetina připadla na jednu úplnou rodinu a 14,8 % na jednu neúplnou rodinu. Pro tři čtvrtiny domácností je vhodným místem pro život bytový dům a platí to i pro uvedené druhy domácností. Nejčastěji mladé domácnosti bydlí v nájemních bytech (39,6 % z nich), v případě neúplných rodin dokonce 45,0 %. Druhou nejrozšířenější podobou právního důvodu užívání bytu je osobní vlastnictví (16,0 %), tuto formu si mohlo dovolit 20,0 % domácností, které tvořila jedna úplná rodina.

Tab. 6.3 Domácnosti s osobou v čele ve věku 15–29 let bydlící samostatně v bytě podle typu domácnosti, druhu domu, právní formy užívání a typu bytu

Zdroj: SLDB 2011

	Celkem	v tom		
		1 úplná rodina ¹⁾	1 neúplná rodina	domácnost jednotlivce
Domácnosti s osobou v čele ve věku 15–29 let bydlící samostatně v bytě	10 550	3 477	1 563	5 510
z toho podle druhu domu (%):				
rodinné domy	23,0	24,9	20,4	22,6
bytové domy	75,0	74,4	78,1	74,5
z toho podle právního důvodu užívání bytu (%):				
ve vlastním domě	12,3	16,6	10,8	10,0
v osobním vlastnictví	16,0	20,0	10,7	14,9
jiné bezplatné užívání bytu	3,3	3,8	1,7	3,6
nájemní	39,6	43,6	45,0	35,5
družstevní	9,6	10,6	8,3	9,3
z toho podle typu bytu (%):				
byty standardní	81,5	95,6	76,5	74,1
byty se sníženou kvalitou	10,7	2,8	14,1	14,7

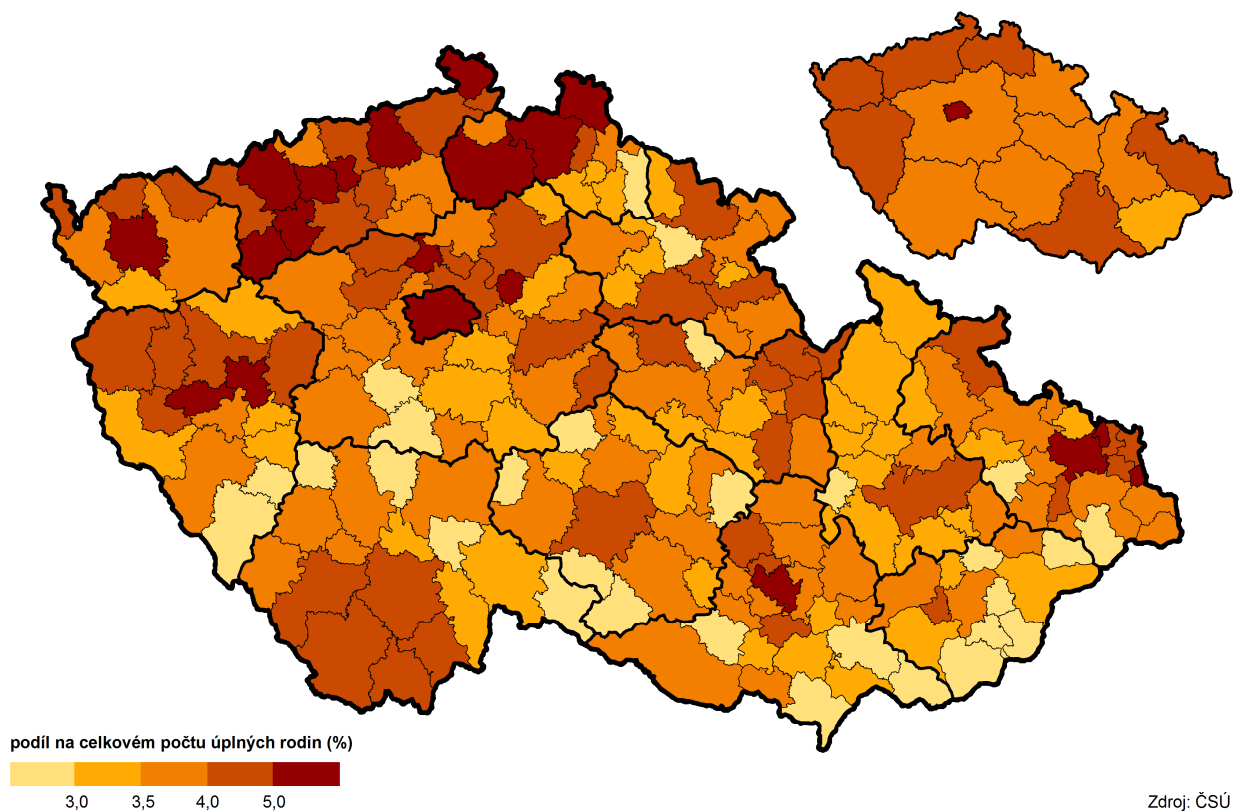
¹⁾ manželské páry i faktická manželství

Úroveň bydlení mladých domácností bydlících samostatně v bytě je v Libereckém kraji poměrně vysoká – převážná většina z nich (81,5 %) žije ve standardních bytech. Jedná se o byty, které jsou vybaveny ústředním topením a úplným nebo částečným příslušenstvím, případně jsou to byty bez ústředního topení s úplným příslušenstvím. V bytech se sníženou kvalitou (tzn. bez ústředního topení s částečným příslušenstvím, případně s úplným příslušenstvím, ale ne vlastním) bydlí více než jedna desetina mladých domácností. Tato skutečnost je do jisté míry ovlivněna i jejich finančními možnostmi. V případě jedné úplné rodiny v těchto bytech žije 2,8 % z nich, v případě domácností jednotlivce 14,7 %.

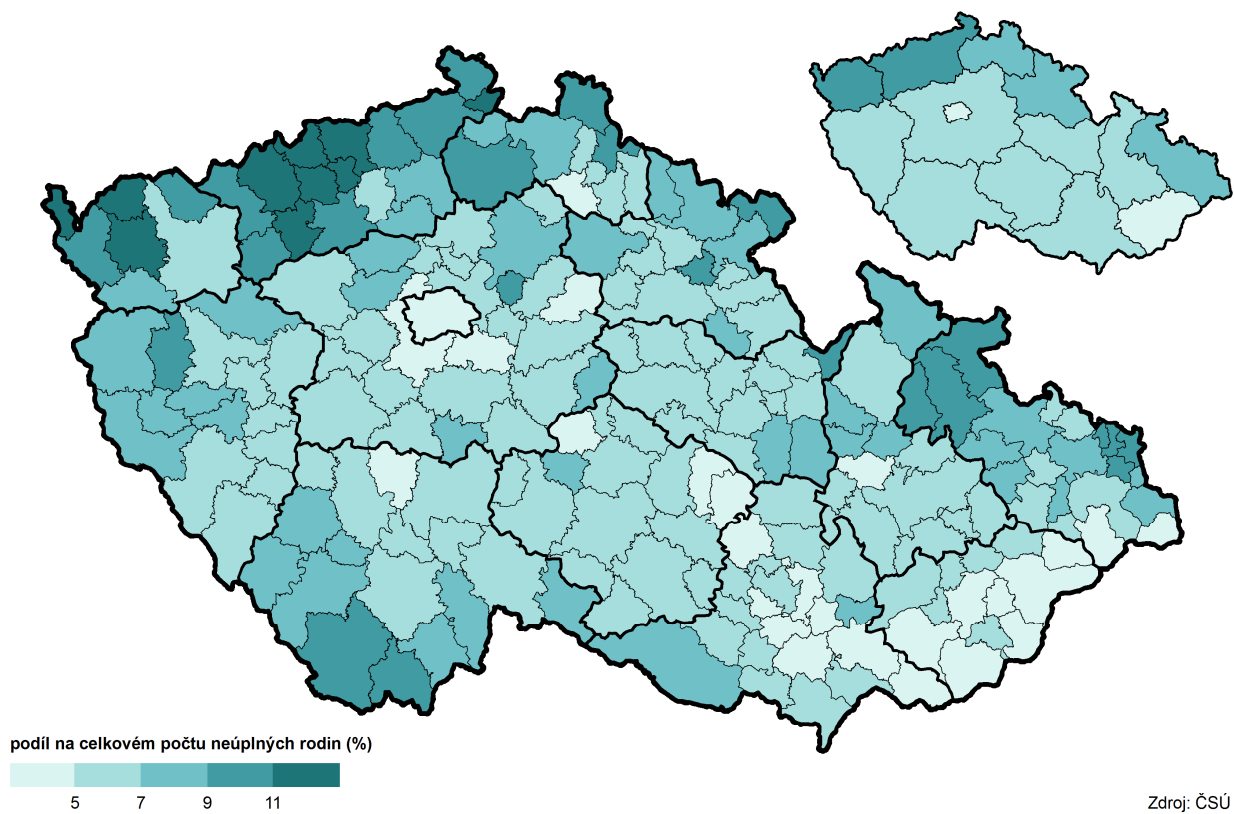

Úplné rodiny v čele s osobou ve věku 15–29 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

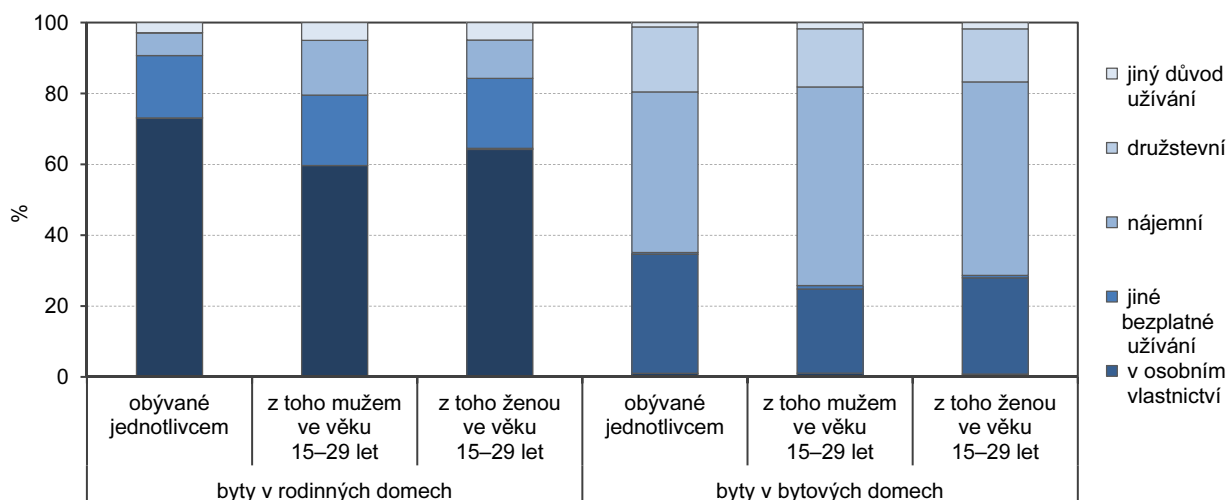

Neúplné rodiny v čele s osobou ve věku 15–29 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Graf 6.3 Domácnosti jednotlivců bydlící samostatně v bytě podle druhu domu a právního důvodu užívání bytu v Libereckém kraji (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB 2011

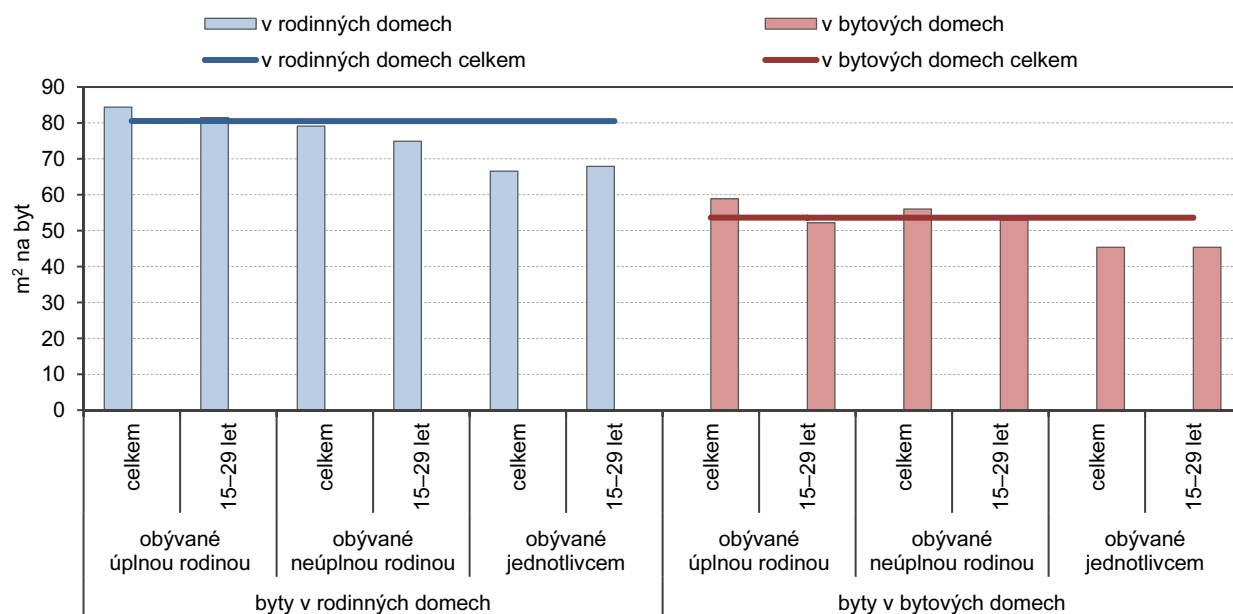

Domácnosti s osobou v čele ve věku 15–29 let bydlící samostatně obývají převážně třípokojové byty (22,5 % z jejich celkového počtu). Poměrně vyrovnané je zastoupení bydlení v dvoupokojových (19,7 %) a čtyřpokojových bytech (19,9 %). Úplná rodina potřebuje a zároveň si může finančně dovést bydlení ve větších bytech (podíl třípokojových bytů 27,7 %, čtyřpokojových 28,1 %), navíc tyto domácnosti vykázaly i nejvyšší podíl domácností bydlících v 5 a více pokojových bytech (13,8 %). Neúplné rodiny i domácnosti jednotlivců žijí v menších bytech. Přibližně dvě pětiny neúplných rodin i stejný počet domácností jednotlivců žije ve dvoupokojových a třípokojových bytech. Zatímco v jednopokojovém bytě bydlí 11,5 % domácností jednotlivců, pouze 5,9 % těchto domácností si pořídila pěti a více pokojový byt.

Průměrná obytná plocha bytu na osobu obývaného domácnostmi s osobou v čele ve věku 15–29 let činila 54,9 m². Porovnání tohoto ukazatele podle jednotlivých druhů domácností koresponduje s výsledky skladby bytů podle počtu obytných místností. Nejvyšší průměrnou obytnou plochu vykázaly úplné domácnosti (59,5 m²), po nich následovaly neúplné rodiny (57,6 m²).

Graf 6.4 Průměrná obytná plocha bytu podle typu domácnosti, věku osoby v čele a druhu domu v Libereckém kraji (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB 2011

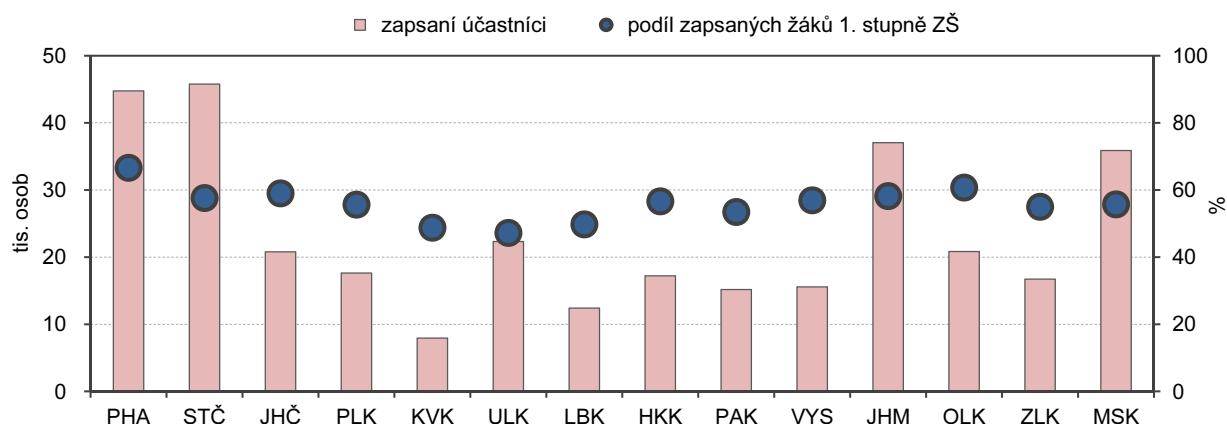
7. Volnočasové aktivity

Základní umělecké školy, školní družiny, školní kluby a střediska volného času

Volnočasové aktivity nabízí mladým lidem aktivní využití volného času. Žáci 1. stupně mimo školní docházku nejčastěji tráví čas ve školních družinách. Tato školská zařízení slouží výchově, vzdělání, sportovní a zájmové činnosti žáků v době mimo vyučování. Počet školních družin v Libereckém kraji v posledních letech mírně klesá, ve školním roce 2016/2017 bylo v provozu 196 těchto zařízení. Každým rokem však roste počet zapsaných účastníků, ve školním roce 2016/2017 dosáhl 12 414 žáků, tj. o jednu pětinu více než před deseti lety. V porovnání s ostatními kraji má Liberecký kraj po Karlovarském kraji druhý nejmenší počet družin i účastníků.

Graf 7.1 Zapsaní účastníci ve školních družinách podle krajů ve školním roce 2016/17

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Další možností využití volného času jsou školní kluby. Jsou to školská zařízení, která jsou určena především žákům druhého stupně. Účastníkem může být také žák prvního stupně, pokud není přijat k pravidelné denní docházce do družiny. V Libereckém kraji je v současné době k dispozici 18 školních klubů (třetí nejnižší počet mezi kraji), které navštěvuje 1 180 účastníků. Nejpočetnější skupinou jsou žáci 2. stupňů, kteří zaujmají 58,4 % z celkového počtu účastníků.

Tab. 7.1 Základní umělecké školy

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Žáci celkem	9 028	9 106	9 024	9 145	9 380	9 383	9 497	9 551	9 601	9 535
z toho dívky (%)	74,1	73,3	73,1	72,8	72,3	72,3	72,1	71,9	72,4	71,8
v tom podle základních oborů (%):										
taneční	10,3	10,4	10,8	11,2	11,2	10,5	9,5	10,1	10,6	10,5
výtvarný	20,8	21,0	20,2	19,7	20,0	20,7	20,7	20,3	20,1	21,0
literárně-dramatický	3,9	3,9	3,8	3,7	3,6	3,8	4,3	4,6	4,3	4,3
hudební	65,0	64,8	65,3	65,3	65,2	65,0	65,6	65,0	65,0	64,2
Absolventi	502	555	551	526	540	566	491	547	527	.

Střediska volného času jsou rovněž školskými zařízeními a slouží všem věkovým skupinám dětí a mládeže k rozvoji osobnosti, smysluplnému využívání volného času a k získávání klíčových a odborných kompetencí. Jejich činností jsou také pravidelné zájmové útvary pro stálou skupinu účastníků, tzv. kroužky. V Libereckém kraji ve školním roce 2016/2017 působilo 17 těchto zařízení (od roku 2012 se tento údaj nemění) a bylo zorganizováno 849 zájmových útvarů (ve srovnání s rokem 2007/2008 o 22,0 % více). Na kroužky docházelo celkem 9 181 účastníků, největší podíl tvořili žáci (68,2 %) a děti (19,6 %). Střediska volného času mimo jiné nabízejí táborové a pobytové činnosti, jejich největší počet byl v Libereckém kraji realizován ve školním roce 2013/14 – 277 akcí se zúčastnilo 5 140 účastníků. V témže roce se také uskutečnilo nejvíce pobytových akcí do 5 dní. V dalších letech si rodiče i děti oblíbily městské a příměstské tábory.

Tab. 7.2 Školní družiny, školní kluby a střediska volného času

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

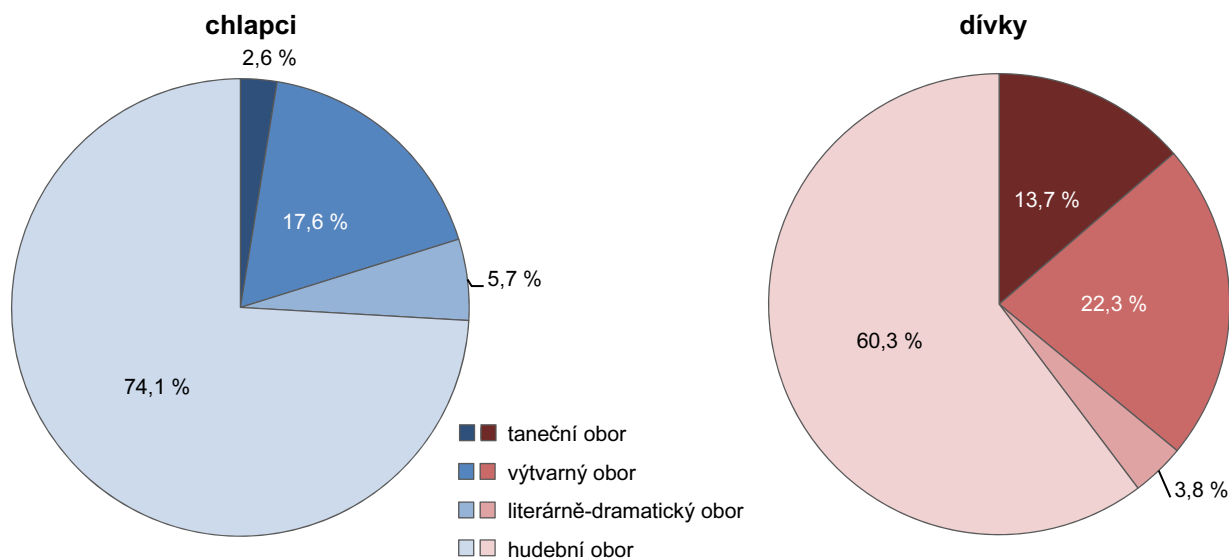
	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Školní družiny	202	196	198	199	198	198	198	198	197	196
zapsaní účastníci ¹⁾	10 282	10 470	10 784	10 968	11 224	11 226	11 516	11 867	12 141	12 414
z 1. stupně ZŠ	10 138	10 342	10 649	10 822	11 031	11 031	11 334	11 695	11 987	12 255
z 2. stupně ZŠ	144	128	135	146	145	151	137	113	86	84
Školní kluby	17	15	15	15	16	17	18	18	18	18
zapsaní účastníci ¹⁾	1 185	1 094	1 130	1 140	1 169	1 224	1 269	1 225	1 265	1 180
z 1. stupně ZŠ	433	406	424	418	470	447	515	500	638	491
z 2. stupně ZŠ	752	688	706	722	699	777	754	725	627	689
Střediska volného času	16	16	16	16	16	17	17	17	17	17
zájmové útvary	696	692	735	744	742	788	843	811	841	849
přijatí účastníci	7 767	7 898	7 997	7 740	7 764	7 875	9 394	8 744	9 327	9 181
děti	1 091	1 238	1 291	1 477	1 508	1 198	2 004	1 805	1 855	1 798
žáci	5 275	5 331	5 378	5 137	5 099	5 196	6 289	5 966	6 399	6 263
studenti	362	311	244	93	96	450	103	43	95	41
táborová a pobytová činnost										
– akce	158	174	242	201	200	266	277	234	213	.
účastníci	3 826	3 704	4 392	3 925	3 971	4 838	5 140	4 732	4 584	.

¹⁾ od školního roku 2011/12 včetně žáků z přípravné třídy ZŠ a z přípravného stupně ZŠ speciální

Základní umělecká škola (dále ZUŠ) je druh školy, která poskytuje základy vzdělání v uměleckých oborech, jako jsou hudební, výtvarný, taneční či literárně-dramatický. Počet škol ZUŠ v Libereckém kraji zůstává v delším časovém horizontu stejný (20 zařízení), rozšiřuje se však počet poboček (za posledních 5 let navýšení o 8 na 27 poboček). Základní umělecké školy ve školním roce 2016/2017 navštívilo 9 535 žáků a nejpopulárnějším oborem je hudební s individuální skupinovou výukou, který zaujal 5 205 žáků (54,6 % z celkového počtu žáků). Hudebního oboru s kolektivní výukou se zúčastňovalo 914 žáků. Výtvarnému oboru se věnovalo 2 000 žáků a tanečnímu 1 005 žáků. Nejméně studentů se zapsalo do oboru literárně-dramatického (411 žáků, tj. 4,3 %).

Graf 7.2 Žáci v základních uměleckých školách podle pohlaví a základních oborů v Libereckém kraji ve školním roce 2016/17

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Využívání informačních technologií

V dnešní době využívá informační technologie téměř každý. Mladí lidé nejsou výjimkou, ba naopak mají největší zastoupení. Český statistický úřad provádí pravidelné roční šetření „Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci“. V šetření jsou mladí lidé kategorizováni jako skupina ve věku 16–29 let a údaje se v daném roce počítají jako tříletý průměr. V roce 2015 v Libereckém kraji využívalo internet 96,6 % mladých lidí (6. nejnížší podíl mezi kraji České republiky) a od roku 2010 se tento údaj zvýšil o 9,4 p. b. Největšími uživateli této technologie byla mladá generace ve Středočeském kraji (99,2 %) a v Hlavním městě Praze (99,1 %). Naopak nejméně mladých využívalo internet v Ústeckém kraji, a to pouze 84,3 %. Internet lze využívat i na mobilním telefonu. V Libereckém kraji v roce 2015 internet využívalo necelých 70 % uživatelů z mobilního zařízení (7. nejnížší podíl mezi kraji). Nejvyšší podíl vykázalo Hlavní město Praha (87,8 %), na druhé straně žebříčku byl Jihomoravský kraj (60,7 %).

Tab. 7.3 Využívání internetu jednotlivci v letech 2011–2015^{*)}

Zdroj: ČSÚ – Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií

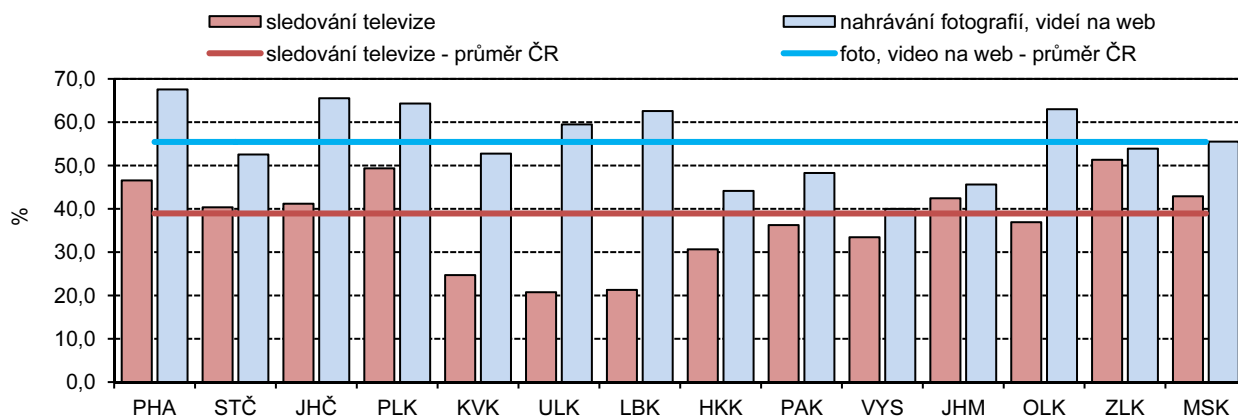
	Podíl z počtu osob ve věku 16 a více let					Podíl z počtu osob ve věku 16–29 let				
	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
Uživatelé internetu	59,0	59,0	68,1	72,4	74,1	90,6	94,8	95,6	98,7	96,6
Internet v mobilním telefonu	.	.	16,9	25,7	32,9	.	.	39,1	52,2	69,1
Účast v sociálních sítích	13,3	22,8	27,4	29,1	31,0	42,1	68,1	77,5	79,4	75,5
Internetové bankovníctví	24,6	32,2	36,0	39,9	42,9	26,9	35,3	38,5	39,1	39,3
Nakupování na internetu	11,5	13,3	14,3	16,2	18,0	17,5	18,7	22,4	27,7	34,4
Hraní počítačových her	.	.	12,9	15,1	19,4	.	.	38,3	47,5	52,4

^{*)} vážené klouzavé průměry z tříletých období - např. údaj za rok 2015 je vypočítán jako průměr z dat za roky 2014, 2015 a 2016
období sběru dat: 2. čtvrtletí daného roku

Fenoménem současné doby jsou sociální sítě a především u mladistvých je tento prostředek komunikace velice populární. V Libereckém kraji používá sociální sítě 3/4 mladých lidí ve věku 16–29 let (o 10 p. b. méně než činí průměr za Českou republiku), oproti roku 2010 se údaj zvýšil o 53,4 p. b. Největší procento mladých uživatelů sociálních sítí je v Plzeňském kraji (95,0 %), nejnížší v Ústeckém kraji (73,6 %). Populární u mladých lidí se pozvolna stává využívání internetového, nyní již i mobilního bankovníctví – v Libereckém kraji v roce 2015 tuto službu využívalo 39,3 % mladých občanů. Ve Zlínském kraji podíl mladých využívajících internetové bankovníctví dosáhl 63,2 %, v Ústeckém kraji pouze 37,5 %. Nákupy přes internet v Libereckém kraji v roce 2015 realizovala více než třetina mladých lidí. Oblíbenou činností ve volném čase u mladistvých jsou počítačové hry. Nejméně mladých lidí hraje v Ústeckém kraji, ve kterém se procento hráčů pohybuje pod 40 %. V Libereckém kraji hraje počítačové hry 52,4 % mladistvých, tj. 6. nejvyšší hodnota mezi kraji.

Graf 7.3 Využívání internetu osobami ve věku 16–29 let pro sledování televize a nahrávání fotografií a videa na web podle krajů v roce 2015 (tříletý průměr)

Zdroj: ČSÚ – Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií

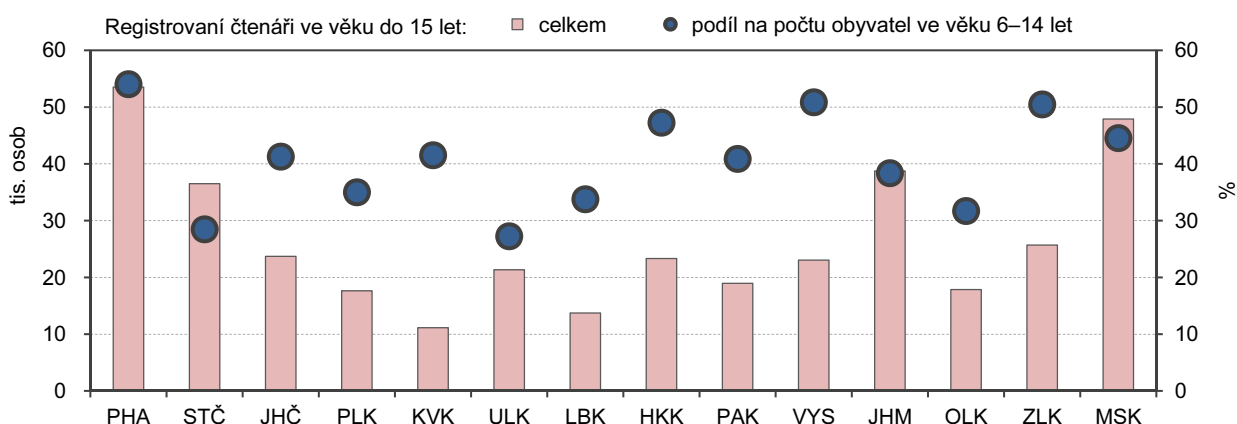

Veřejné knihovny

Mladí lidé mohou svůj volný čas trávit také v knihovně, která může nabídnout celou řadu služeb. Mezi základní služby patří vypůjčení knih, novin či datových nosičů a přístup na internet. Na konci roku 2015 bylo v Libereckém kraji provozováno 204 veřejných knihoven a 35 poboček, ve kterých bylo registrováno 53 309 čtenářů, z nichž více než čtvrtina byla ve věku do 15 let. V průběhu posledních šesti let se počet knihoven v našem kraji pozvolna snižuje, v posledních třech letech ubývá také registrovaných čtenářů. Tento vývoj se však netýká dětských čtenářů, jejich počet v uvedených letech vzrostl o 0,3 %.

Graf 7.4 Registrovaní čtenáři ve věku do 15 let ve veřejných knihovnách podle krajů v roce 2015

Pramen: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu

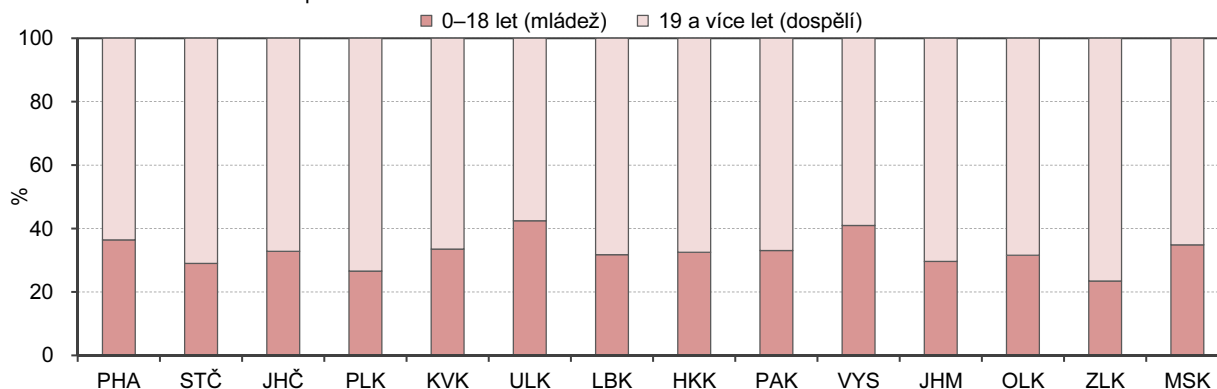

Sport

Další možností využití volného času je také sport. Členskou základnu eviduje Česká unie sportu (dále ČUS), která sdružuje sportovní svazy, kluby a tělovýchovné jednoty. V Libereckém kraji k 31. 12. 2016 bylo členem ČUS více než 56 tis. sportovců v 778 oddílech, přičemž žáci společně s dorostenci představovali 31,8 %. Větší zájem o sport mají muži, podíl žen dosáhl 33,9 %. Nejoblíbenějším sportem v Libereckém kraji je fotbal, jeho členská základna představuje 12 698 osob (22,6 % členů ČUS), z toho 26,0 % připadá na mladou generaci do 18 let. Druhý největší počet členů má „sport pro všechny“ (9,3 % členské základny ČUS a 26,4% podíl mladých do 18 let), který nabízí pohybové aktivity a všestranné kluby. Třetím nejrozšířenějším sportovním odvětvím je volnočasový a rekreační sport (7,4 % základny ČUS a 15,5 % mladých). V Libereckém kraji jsou výborné přírodní podmínky pro lyžování, kterému se věnuje 4 126 sportovců, z toho 1 347 žáků do 18 let. Zájmovým a také snadno dostupným sportem je florbal, který eviduje 2 426 členů a větší zájem o tento sport projevují dorostenci (24,3% podíl na celkovém počtu florbalistů) než žáci (13,5 %).

Graf 7.5 Členská základna České unie sportu podle věku a krajů k 31. 12. 2016

Pramen: Česká unie sportu

8. Kriminalita, závislosti, dopravní nehody

Kriminalita

V roce 2016 bylo v Libereckém kraji zjištěno celkem 9 186 trestných činů, z toho 68 činů bylo spácháno nezletilými ve věku do 14 let (0,7 % z celkového počtu) a 118 činů mladistvými ve věku 15–17 let (1,3 %). U obou věkových kategorií převažovala obecná kriminalita (92,6 %, resp. 92,4 % z celkového počtu u těchto věkových kategorií zjištěných trestných činů). Ve struktuře zjištěných obecných trestných činů u nezletilých ve věku do 14 let byly víceméně rovnoměrně zastoupeny jak násilné trestné činy (38,1 % z celkového počtu obecných trestných činů), tak majetkové trestné činy (36,5 %). U mladistvých ve věku 15–17 let převažovaly majetkové (33,9 %) nad násilnými trestnými činy (16,5 %).

Tab. 8.1 Zjištěné trestné činy podle druhu kriminality

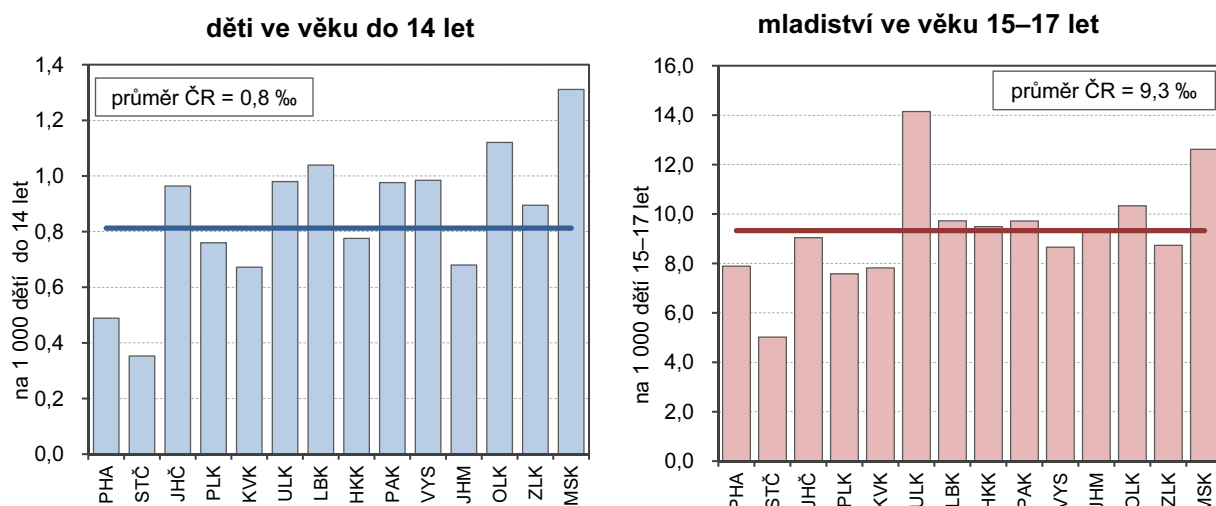
Pramen: Policejní prezidium ČR

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	Zjištěné trestné činy celkem							
Celkem	14 692	13 764	13 674	13 003	13 963	12 504	11 154	9 186
z toho skutky spáchané:								
nezletilými ve věku do 14 let	114	67	83	69	54	57	63	68
mladistvými ve věku 15–17 let	476	244	275	246	195	151	121	118
	obecná kriminalita							
Celkem	10 137	10 729	10 688	10 293	11 201	9 655	8 405	6 646
z toho skutky spáchané:								
nezletilými ve věku do 14 let	106	66	81	66	52	51	60	63
mladistvými ve věku 15–17 let	395	228	260	230	185	141	116	109
	násilné trestné činy							
Celkem	1 031	1 102	1 223	1 071	1 039	996	920	800
z toho skutky spáchané:								
nezletilými ve věku do 14 let	39	12	18	15	13	14	11	24
mladistvými ve věku 15–17 let	73	44	38	40	24	28	27	18
	majetkové trestné činy							
Celkem	7 983	7 987	7 899	7 830	8 625	7 151	6 128	4 677
z toho skutky spáchané:								
nezletilými ve věku do 14 let	41	35	36	23	25	15	35	23
mladistvými ve věku 15–17 let	203	119	149	141	103	73	61	37
	hospodářská kriminalita							
Celkem	1 290	1 107	1 142	1 001	1 141	1 213	1 163	1 102
z toho skutky spáchané:								
nezletilými ve věku do 14 let	4	1	1	1	2	2	1	4
mladistvými ve věku 15–17 let	9	7	9	10	4	5	2	5

Z mezikrajského hlediska bylo nejvíce trestných činů spáchaných nezletilými v přepočtu na 1 000 dětí do 14 let vykázáno v Moravskoslezském kraji (1,3 ‰), který následoval Olomoucký (1,1 ‰) a Liberecký kraj (1,0 ‰). Republiková hodnota tohoto ukazatele dosáhla 0,8 ‰. Na druhém konci mezikrajského žebříčku se umístil Středočeský kraj (0,4 ‰). Z hlediska trestných činů mladistvých byla nejhorší situace v Ústeckém (14,1 mladistvých ve věku 15–17 let na 1 000 dětí ve věku 15–17 let), Moravskoslezském (12,6 ‰) a Olomouckém (10,3 ‰) kraji. Liberecký kraj se s hodnotou 9,7 ‰ umístil na 4. nejhorší pozici. Nejlepší situace byla opět ve Středočeském kraji (5,0 ‰).

Graf 8.1 Trestné činy spáchané dětmi a mladistvými podle krajů v roce 2016

Pramen: Policejní prezidium ČR

Počet skutků spáchanými dětmi do 17 let v Libereckém kraji z dlouhodobého poklesu klesá. V roce 2016 bylo vykázáno 179 skutků, tj. více než 3krát méně než v roce 2009. Ve struktuře spáchaných skutků převažovaly z 31,3 % majetkové činy (např. krádeže vloupáním do bytů, rodinných domků, krádeže prosté v bytech a rodinných domech, kapesní krádeže apod.). Dalších 22,3 % skutků připadlo na násilné činy, které mimo jiné zahrnují úmyslné ublížení na zdraví, loupeže, porušování domovní svobody či vydírání. Mezi skutky spáchanými dětmi do 17 let je možné také zaznamenat mravnostní činy (12,3 % případů), nedovolenou výrobu a distribuci psychotropních látek a jedů (6,7 %), sprejerství (6,1 %) nebo výtržnictví (4,5 % případů).

Tab. 8.2 Skutky spáchané dětmi ve věku do 17 let

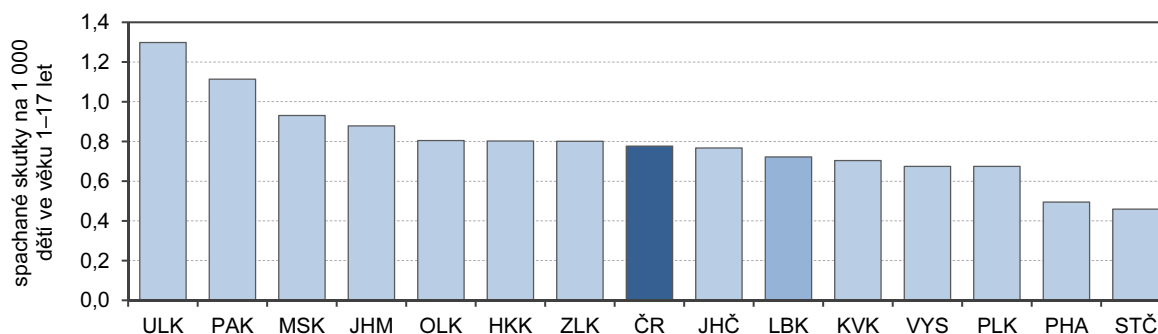
Pramen: Policejní prezidium ČR

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Skutky spáchané dětmi ve věku do 17 let celkem	575	304	353	307	239	203	178	179
z toho:								
násilné činy celkem	109	56	55	53	36	41	37	40
úmyslné ublížení na zdraví	24	26	23	19	17	15	17	15
loupeže	46	16	16	16	7	11	9	10
porušování domovní svobody	7	5	1	1	3	6	4	2
vydírání	24	4	7	11	4	5	2	10
mravnostní činy celkem	24	29	33	27	27	27	19	22
znásilnění	-	3	14	5	2	6	6	3
pohlavní zneužívání ostatní	22	23	17	21	23	12	13	10
majetkové činy celkem	235	148	181	161	120	85	92	56
krádeže vloupáním	106	58	74	67	51	38	43	20
do víkendových chat soukromých osob	14	6	14	6	6	13	9	4
do bytů	8	5	6	2	4	2	3	2
do rodinných domků	19	4	6	9	5	2	3	-
do ostatních objektů	33	23	35	34	28	17	19	9
krádeže prosté	114	80	83	80	64	34	38	26
v bytech a rodinných domech	13	15	12	12	8	8	10	6
v jiných objektech	11	14	14	32	19	10	11	7
motorových vozidel dvoustopých	33	12	21	11	7	1	4	7
kapesní	10	13	8	-	1	2	2	3
jiné na osobách	16	9	10	3	5	3	6	2
poškození cizí věci	13	8	17	10	2	10	8	8
nedovolená výroba a distribuce psych. látek a jedů pro jiného	10	9	3	4	11	6	9	12
sprejerství	28	11	4	4	4	7	6	11
výtržnictví	23	10	11	11	8	4	5	8

Graf 8.2 Majetková trestná činnost dětí a mladistvých podle krajů v roce 2016

Pramen: Policejní prezidium ČR

Pro zjištěné trestné činy bylo v roce 2016 v Libereckém kraji stíháno 5 447 osob, z toho 110 nezletilých ve věku do 14 let (2,0 % z celkového počtu stíhaných osob) a 139 mladistvých (2,6 %). V přepočtu na 1 000 obyvatel stejné věkové skupiny bylo stíháno 1,7 nezletilých a 11,4 mladistvých osob.

Tab. 8.3 Stíhané/vyšetřované osoby

Pramen: Policejní prezidium ČR

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Stíhané/vyšetřované osoby celkem	6 816	6 107	5 921	5 542	5 519	5 542	5 114	5 447
z toho:								
nezletilí ve věku do 14 let	115	79	104	92	65	68	82	110
mladiství ve věku 15–17 let	341	197	233	200	153	116	99	139
V přepočtu na 1 000 obyvatel dané věkové skupiny								
nezletilí ve věku do 14 let	1,9	1,3	1,7	1,5	1,0	1,1	1,3	1,7
mladiství ve věku 15–17 let	22,3	14,0	18,2	16,4	12,7	9,6	8,1	11,4

Závislosti

Z výkazů určených pro ambulantní ordinace (oddělení, pracoviště) praktického lékaře pro děti a dorost jsou dostupné údaje o počtu dětí a dorostenců zneužívajících návykové látky. V roce 2015 bylo v Libereckém kraji v těchto ordinacích registrováno 77 258 pacientů a 70 881 pacientů bylo léčeno. U 348 pacientů bylo důvodem jejich léčení zneužívání návykových látek, tj. 1,55 pacientů na 1 000 dětí ve věku 0–18 let. Z pohledu tohoto ukazatele a krajů byla situace nejhorší v Moravskoslezském kraji, ve kterém na 1 000 dětí ve věku 0–18 let bylo registrováno 5,48 pacientů s touto diagnózou. Nejlepší situace byla vykázána v Královéhradeckém kraji (0,55 ‰), kde na 1 000 dětí bylo registrováno pouze 0,55 těchto pacientů. V Libereckém kraji byla zjištěna 6. nejnižší hodnota a republikový průměr dosáhl 2,88 ‰.

Podle údajů Ústavu zdravotnických informací a statistiky České republiky (ÚZIS) patřil Liberecký kraj v roce 2015 mezi čtyři kraje (spolu s Jihočeským, Karlovarským a Pardubickým), ve kterých nebyla zřízena detoxifikační jednotka s vyčleněnými lůžky. V našem kraji se v uvedeném roce nacházela pouze dvě zdravotnická zařízení (nemocnice) s nevyčleněnými lůžky, která poskytovala detoxikaci od návykových látek. Celkem v nich bylo ošetřeno 82 pacientů ve věku 20 a více let, mezi kterými z 58,5 % převažovali muži. Kvůli detoxikaci alkoholem bylo v péči zdravotnického zařízení 61 osob (tj. 74,4 % z celkového počtu), více než čtvrtina pacientů pak kvůli detoxikaci od nealkoholových drog. V roce 2015 byly v Libereckém kraji zjištěny dva případy přímých úmrtí v důsledku předávkování psychoaktivními léky. Nejvyšší výskyt přímých drogových úmrtí byl v roce 2015 vykázan v Hlavním městě Praze (17 úmrtí, tj. 16,3 % z republikového počtu 104 úmrtí), v kraji s velkou koncentrací užívání opioidů (analgetik určených ke kontrole intenzivní bolesti). Pouze 1 osoba na tuto příčinu zemřela v Moravskoslezském kraji.

Národní registr léčby uživatelů drog registruje v Libereckém kraji 4 zařízení ambulantní péče, 1 zařízení lůžkové péče a 1 terapeutickou komunitu. V roce 2015 žádalo o léčbu v těchto zařízeních 124 osob užívajících pervitin, 82 osob závislých na alkoholu, 31 uživatelů opioidů, 22 uživatelů kanabinoidů a 5 osob závislých na lécích. O pomoc v těchto zařízeních požádalo také 37 osob se závislostí patologického hráčství (gamblingu), z toho 20 osob se na zařízení obrátilo poprvé. Léčba pacientů s diagnózou patologické hráčství

probíhá především v psychiatrických ambulantních a lůžkových zařízeních. Podle údajů ÚZIS se v Libereckém kraji v roce 2015 v psychiatrických ambulancích s touto diagnózou léčilo celkem 20 pacientů, z toho 19 mužů. V lůžkových zařízeních bylo hospitalizováno 15 pacientů s tímto onemocněním (11 mužů a 4 ženy).

Poruchami příjmu potravy jsou postiženy většinou ženy. V roce 2015 bylo v ambulantních zdravotních zařízeních v Libereckém kraji z tohoto důvodu léčeno celkem 112 pacientů, mezi kterými z 80,4 % převažovaly ženy. Ve věkové skupině do 14 let potřebovalo pomoc 8 dětí s poruchou příjmu potravy (7,1 % ze všech pacientů) a ve věku 15–19 let 24 osob (21,4 %).

Dopravní nehody

V roce 2016 došlo v Libereckém kraji k 4 094 dopravním nehodám a jedná se o nejvyšší počet událostí od roku 2010. Ve většině případů byl za viníka nehody uznán řidič motorového vozidla (3 187 nehod, tj. 77,8 % z celkového počtu havárií). Více než 21 % těchto nehod zavinili řidiči ve věku do 29 let a mezi nimi dvě pětiny nehod způsobili řidiči ve věku 25–29 let. Řidičem nemotorového vozidla bylo ve sledovaném roce způsobeno 148 nehod, podíl viníků dětí představoval 12,2 %. Viníky 39 dopravních nehod byli chodci, z toho v 48,7 % v případech se jednalo o děti do 15 let.

Tab. 8.4 Dopravní nehody podle jejich viníka

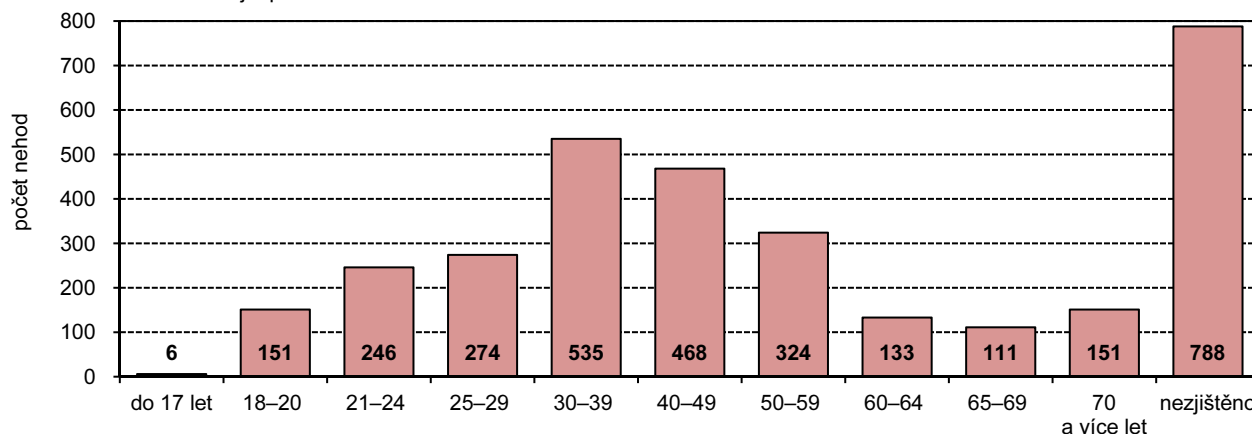
Pramen: Policejní prezidium ČR

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Dopravní nehody celkem	3 864	3 620	3 859	3 788	3 572	3 889	4 094
z toho zaviněné:							
řidičem motorového vozidla	3 361	3 040	3 163	3 003	2 816	2 990	3 187
z toho řidičem ve věku:							
do 17 let	12	15	17	7	8	9	6
18–20 let	188	157	164	153	145	146	151
21–24 let	336	282	296	254	240	251	246
25–29 let	377	328	293	264	255	256	274
řidičem nemotorového vozidla	89	184	177	179	168	153	148
z toho dětmi do 15 let	6	20	27	24	20	14	18
chodci	53	55	66	58	46	65	39
z toho dětmi do 15 let	24	27	25	26	20	26	19

Na následky dopravních nehod v Libereckém kraji v roce 2016 celkově zemřelo 19 osob, což je druhá nejnižší hodnota od roku 2010 a mezi oběťmi bylo 1 dítě do 15 let (cyklista včetně spolujezdce na jízdním kole) Těžce zraněno bylo ve sledovaném roce 101 osob (z toho 7 dětí, tj. 6,9 %), lehce bylo zraněno 1 158 osob (z toho 108 dětí, tj. 9,3 %).

Graf 8.3 Dopravní nehody zaviněné řidiči motorových vozidel podle věku viníka v Libereckém kraji v roce 2016

Pramen: Policejní prezidium ČR

V roce 2016 bylo v celé České republice zaznamenáno 82 981 dopravních nehod, které zavinil řidič motorového vozidla, z toho řidiči do 20 let způsobili 4,6 % těchto havárií. Nejnižší podíl dopravních nehod způsobených takto mladými viníky vykázalo Hlavní město Praha (2,6 % z 22 117 nehod způsobených řidičem motorového vozidla), nejvyšší Zlínský kraj (6,5 % z 3 023 nehod). Podíl zjištěný v Libereckém kraji ve výši 4,9 % byl 5. nejvyšší.

Dále bylo v České republice ve sledovaném roce evidováno 1 133 dopravních nehod zaviněných chodcem, v 34,8 % případů byly viníky děti do 15 let. Nejnižší podíl dětských viníků byl vykázan v Hlavním městě Praze, když z 302 nehod způsobených chodci byly děti do 15 let viníkem v 15,9 % případů. Nejvyšší podíl vykázal Ústecký kraj (49,1% podíl dětí do 15 let na 110 nehodách), za ním následoval Liberecký kraj.

U 2 625 dopravních nehod v České republice byl viníkem řidič nemotorového vozidla, z toho dětmi do 15 let bylo způsobeno 9,3 % těchto nehod. Mezi kraji se zastoupení dětí na těchto dopravních nehodách pohyboval v intervalu od 4,8 % (z 252 nehod) ve Zlínském kraji do 27,7 % (ze 47 nehod) v Karlovarském kraji.

Tab. 8.5 Následky dopravních nehod

Pramen: Policejní prezidium ČR

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	Usmrcené osoby						
Celkem	18	26	25	20	28	23	19
z toho děti do 15 let	1	-	1	-	-	-	1
v tom podle kategorie účastníka silničního provozu:							
chodci	-	-	-	-	-	-	-
řidiči (mimo jízdní kolo)	-	-	-	-	-	-	-
spolujezdci (mimo jízdní kolo)	1	-	1	-	-	-	-
cyklisté včetně spolujezdců na jízdním kole	-	-	-	-	-	-	1
	Těžce zraněné osoby						
Celkem	137	117	126	108	116	122	101
z toho děti do 15 let	15	8	4	7	6	13	7
v tom podle kategorie účastníka silničního provozu:							
chodci	8	5	2	4	3	7	3
řidiči (mimo jízdní kolo)	-	2	-	-	-	-	-
spolujezdci (mimo jízdní kolo)	6	1	-	2	1	4	3
cyklisté včetně spolujezdců na jízdním kole	1	-	2	1	2	2	1
	Lehce zraněné osoby						
Celkem	1 075	1 199	1 173	1 194	1 109	1 174	1 158
z toho děti do 15 let	95	109	116	102	87	90	108
v tom podle kategorie účastníka silničního provozu:							
chodci	41	36	40	35	29	40	24
řidiči (mimo jízdní kolo)	-	3	1	1	-	-	-
spolujezdci (mimo jízdní kolo)	49	46	46	42	39	39	69
cyklisté včetně spolujezdců na jízdním kole	5	24	29	24	19	11	15

9. Volby

Volby do zastupitelstev krajů 2016

Kraje jsou samostatně spravovány zastupitelstvy. Volby do zastupitelstev krajů se konají podle systému poměrného zastoupení a funkční období je čtyřleté. První volby v historii České republiky (mimo Hlavní město Praha) proběhly v listopadu 2000, ty poslední v říjnu 2016. Počet zapsaných voličů, kteří se mohou účastnit hlasování v těchto volbách, postupně narůstá, což souvisí se stárnutím populace. Z tohoto důvodu klesá také počet zapsaných voličů ve věku do 29 let. Zatímco v roce 2000 tvořili více než 25 % všech voličů zapsaných v Libereckém kraji, v roce 2016 to bylo již jen 17,2 %.

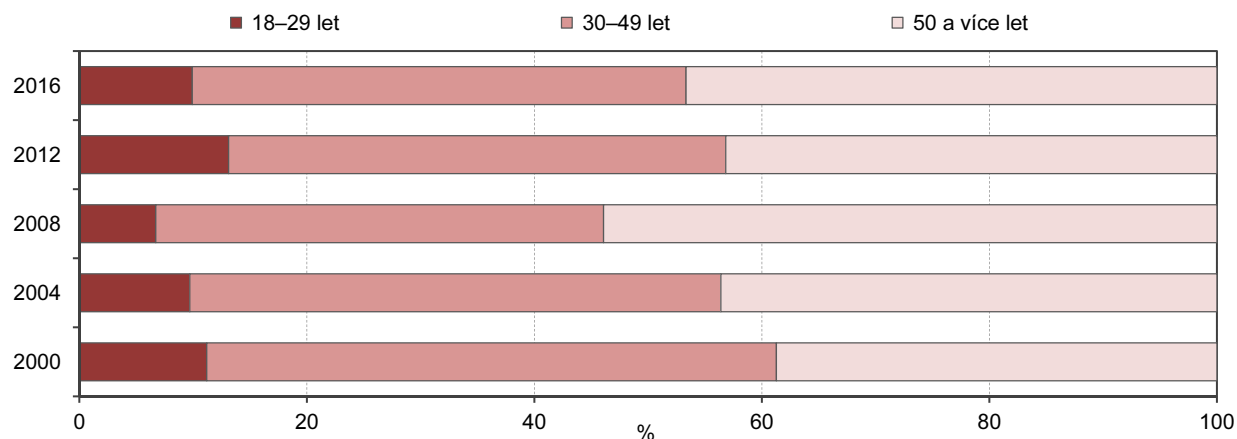
Tab. 9.1 Účast voličů ve volbách do zastupitelstev krajů, volební potenciál obyvatel ve věku 18–29 let, kandidáti a zvolení zastupitelé v Libereckém kraji v letech 2000 až 2016

	Zapsaní voliči ¹⁾			Obyvatelstvo ve věku 18–29 let k 31.12.		Platní kandidáti			Zvolení zastupitelé		
	celkem	z toho se zúčastnilo hlasování		celkem	podíl na celkovém počtu zapsaných voličů v %	celkem	z toho ve věku 18–29 let		celkem	z toho ve věku 18–29 let	
		počet	v %				počet	v %		počet	v %
2000	336 369	111 241	33,1	85 735	25,5	643	72	11,2	45	2	4,4
2004	343 147	105 788	30,8	78 218	22,8	649	63	9,7	45	1	2,2
2008	348 349	132 665	38,1	73 265	21,0	536	36	6,7	45	2	4,4
2012	351 263	135 397	38,5	67 032	19,1	762	100	13,1	45	1	2,2
2016	350 267	125 769	35,9	60 115	17,2	705	70	9,9	45	-	-

¹⁾ osoby ve věku 18 a více let zapsané v seznamech voličů

Zastoupení věkové skupiny 18–29 let se mezi platnými kandidáty do krajského zastupitelstva pohybovalo od 6,7 % v roce 2008 (nejnižší počet kandidátů v dějinách tohoto typu voleb v našem kraji) do 13,1 % v roce 2012 (nejvyšší počet kandidátů). Počet volených zastupitelů se určuje podle počtu obyvatel kraje, v Libereckém kraji se volí 45členné zastupitelstvo. Počet zvolených zastupitelů ve věku 18–29 let byl vždy velmi nízký (1 nebo 2 zastupitelé) a tomu také odpovídá nízký podíl na celkovém počtu zastupitelů (2,2 %, resp. 4,4 %). V roce 2016 nebyl zvolen žádný „mladý“ zastupitel.

Graf 9.1 Kandidáti ve volbách do zastupitelstev krajů podle věku v Libereckém kraji

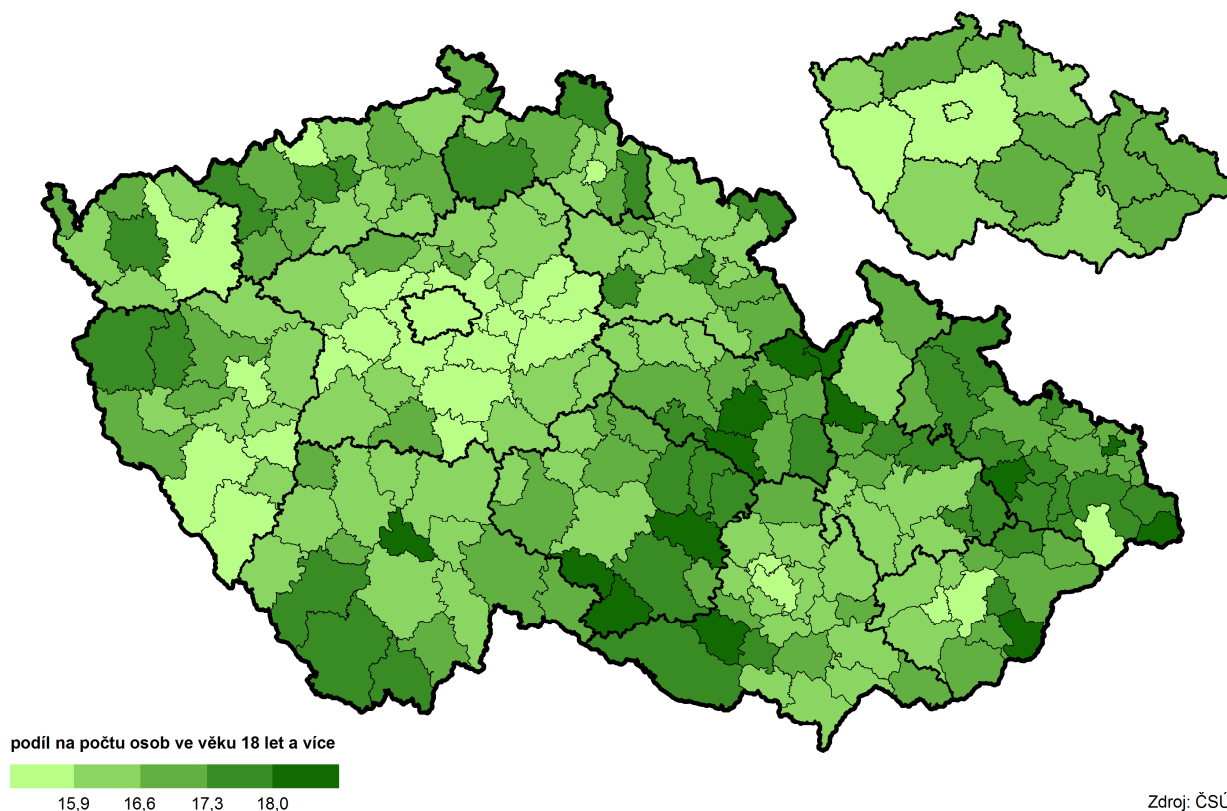
Volby do zastupitelstev obcí 2014

Volby do zastupitelstev obcí jsou volbami zástupců do menších a malých celků územní samosprávy, tedy do zastupitelstev obcí, měst a v případě velkých měst volbami do městských částí nebo obvodů (v případě města Liberec do městského obvodu Vratislavice nad Nisou) a je zde uplatněn systém poměrného zastoupení. Konají se také každé čtyři roky. První po revolučním roce 1989 se uskutečnily v roce 1990, poslední v říjnu 2014 a voliči šli k volbám v novodobé historii již posedmé. Tento typ voleb se těší větší přízni voličů než volby do zastupitelstev krajů. V roce 1990 dosáhla v Libereckém kraji volební účast 71,5 %, v následujících letech klesá a v posledních letech nepřekračuje 50% hranici.

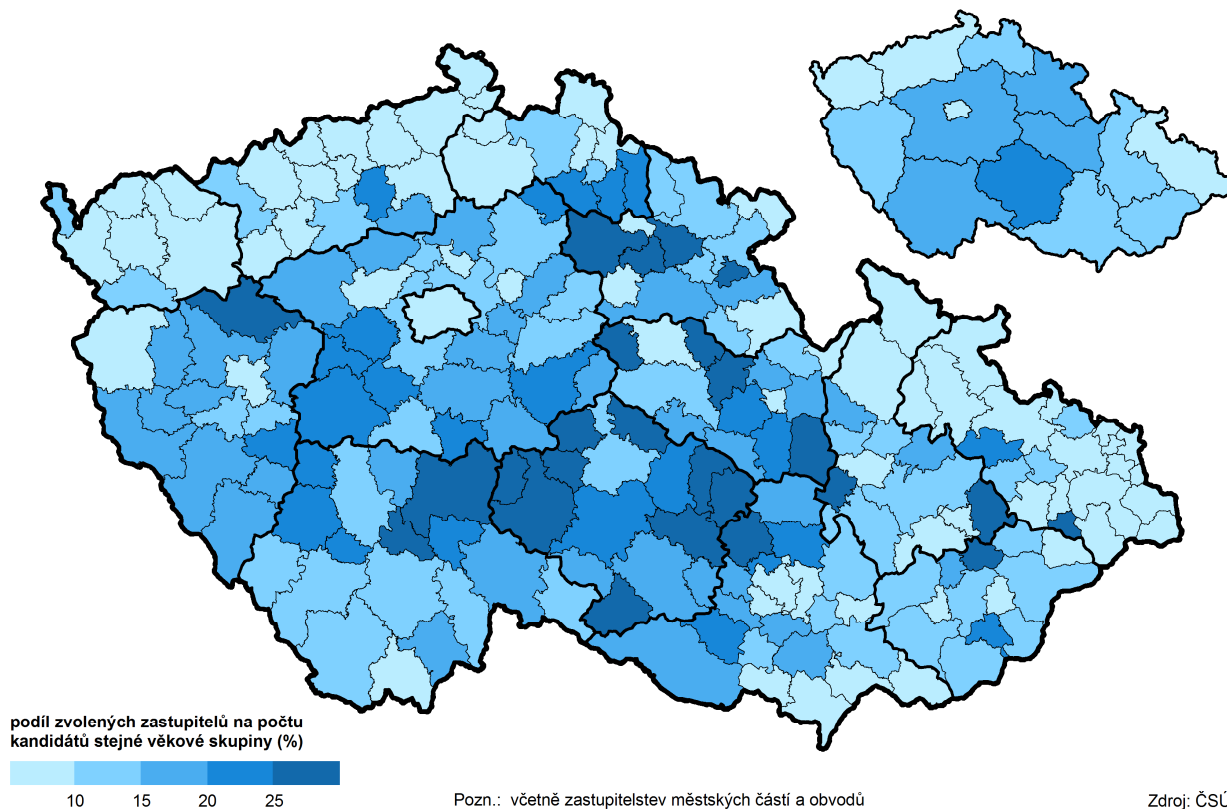

Volební potenciál obyvatel ve věku 18–29 let podle SO ORP a krajů k 31. 12. 2016

Úspěšnost kandidátů ve věku 18–29 let podle SO ORP a krajů ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2014

Tab. 9.2 Účast voličů ve volbách do obecních zastupitelstev a volební potenciál obyvatel ve věku 18–29 let v Libereckém kraji v roce 2006, 2010 a 2014

	Zapsaní voliči ¹⁾			Obyvatelstvo ve věku 18–29 let k 31.12.			Podíl obyvatelstva ve věku 18–29 let na celkovém počtu zapsaných voličů v %		
	celkem	z toho se zúčastnilo hlasování		celkem	z toho ve věku		celkem	z toho ve věku	
		počet	v %		18–24 let	25–29 let		18–24 let	25–29 let
2006	345 800	155 427	44,9	74 869	40 406	34 463	21,7	11,7	10,0
2010	349 767	164 249	47,0	70 866	40 389	30 477	20,3	11,5	8,7
2014	350 804	149 369	42,6	63 327	34 684	28 643	18,1	9,9	8,2

¹⁾ osoby ve věku 18 a více let s trvalým pobytem v obcích kraje zapsané v seznamech voličů

Celkový počet kandidátů u tohoto typu voleb se v Libereckém kraji neustále zvyšuje a v roce 2014 překročil hranici 9 tis. Kandidáti ve věku do 29 let ve všech uvedených „volebních letech“ představovali více než jednu desetinu kandidátů a přibližně jednu třetinu mladých kandidátů představovaly ženy. Podíl zvolených mladých kandidátů se pohyboval se od 4,7 % v roce 2014 do 6,4 % v roce 2006.

Tab. 9.3 Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev v Libereckém kraji v roce 2006, 2010 a 2014

	Platní kandidáti						Zvolení zastupitelé					
	celkem	z toho ve věku				z 18–29letých ženy v %	celkem	z toho ve věku				z 18–29letých ženy v %
		18–24 let		25–29 let				18–24 let		25–29 let		
		počet	v %	počet	v %			počet	v %	počet	v %	
2006	8 179	299	3,7	586	7,2	34,8	2 302	23	1,0	124	5,4	27,9
2010	8 809	372	4,2	576	6,5	32,1	2 280	28	1,2	90	3,9	27,1
2014	9 036	390	4,3	540	6,0	34,2	2 285	23	1,0	85	3,7	26,9

Porovnáním počtu zvolených zastupitelů s počtem kandidátů zjistíme jejich úspěšnost. V roce 2014 bylo zvoleno 11,6 % z celkového počtu kandidátů v Libereckém kraji ve věku 18–29 let. Úspěšnost mužů dosáhla 12,9 %, žen 9,1 %. Zajímavější rozdíly je ovšem možné pozorovat při porovnání obcí podle počtu obyvatel. Zatímco ve skupině obcí s 50 000 a více obyvateli, kterou tvoří samotné město Liberec, uspělo a stalo se zastupitelem pouze 2,3 % mladých kandidátů (3,2 % mužů a žádná žena), v menších obcích byla úspěšnost mladých kandidátů vyšší. Nejvíce kandidátů pak z této věkové skupiny uspělo v nejmenších obcích do 199 obyvatel (40,0% celková úspěšnost, 47,4% mužů a 27,3% žen).

Tab. 9.4 Zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a podle velikostních skupin obcí v roce 2014

	Zvolení zastupitelé			z toho ve věku 18–29 let			Podíl zastupitelů ve věku 18–29 let (%)			Podíl zastupitelů ve věku 18–29 let na počtu kandidátů stejného věku (%)		
	celkem	z toho ženy		celkem	z toho ženy		celkem	mezi muži	mezi ženami	celkem	mezi muži	mezi ženami
		počet	v %		počet	v %						
	Liberecký kraj											
v tom podle velikosti obce:												
do 199 obyvatel	203	76	37,4	12	3	25,0	5,9	7,1	3,9	40,0	47,4	27,3
200–499 obyvatel	497	159	32,0	25	8	32,0	5,0	5,0	5,0	22,9	25,0	19,5
500–999 obyvatel	641	192	30,0	29	9	31,0	4,5	4,5	4,7	17,5	18,3	15,8
1 000–1 999 obyvatel	336	97	28,9	23	6	26,1	6,8	7,1	6,2	23,2	23,3	23,1
2 000–4 999 obyvatel	263	70	26,6	10	1	10,0	3,8	4,7	1,4	6,1	8,7	1,6
5 000–19 999 obyvatel	236	64	27,1	4	1	25,0	1,7	1,7	1,6	2,3	2,6	1,7
20 000–49 999 obyvatel	55	14	25,5	3	1	33,3	5,5	4,9	7,1	3,1	3,3	2,7
50 000 a více obyvatel	54	17	31,5	2	0	0,0	3,7	5,4	0,0	2,3	3,2	0,0
z toho městský obvod	15	4	26,7	0	0	x	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Tabulková příloha

PŘÍLOHA

Vybrané ukazatele podle krajů v roce 2016

	Česká republika	Kraj						
		Hl. m. Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
OBYVATELSTVO								
Počet obyvatel k 31. 12.	10 578 820	1 280 508	1 338 982	638 782	578 629	296 749	821 377	440 636
z toho ženy (%)	50,8	51,5	50,6	50,7	50,5	50,6	50,4	50,9
v tom ve věku (%):								
0–14 let	15,6	15,2	17,3	15,5	15,2	15,0	15,9	16,0
15–64 let	65,6	66,1	65,2	65,4	65,7	66,1	65,8	65,1
65 a více let	18,8	18,6	17,5	19,1	19,2	18,9	18,3	18,9
Počet obyvatel ve věku 0–29 let	3 345 242	386 285	436 230	202 685	178 593	92 801	266 448	142 652
z toho ženy (%)	48,8	49,5	48,8	48,6	48,8	48,5	48,5	48,7
v tom ve věku (%):								
0–4 let	16,6	19,0	17,8	16,3	16,3	14,9	15,5	16,3
5–9 let	17,7	18,1	19,6	17,5	17,7	17,7	17,9	18,0
10–14 let	14,9	13,3	15,7	15,2	15,1	15,2	15,7	15,0
15–19 let	13,7	11,7	13,3	14,1	13,7	14,5	14,4	14,2
20–24 let	16,6	15,2	15,2	16,8	16,5	17,0	16,8	16,6
25–29 let	20,5	22,6	18,4	20,2	20,7	20,7	19,7	19,9
Index stáří ¹⁾	120,7	122,4	101,5	122,9	126,7	126,3	115,0	118,4
Index ekonomického zatížení ²⁾	52,4	51,2	53,5	52,9	52,3	51,2	52,0	53,6
Průměrný věk k 31. 12.	42,0	42,0	41,0	42,3	42,5	42,4	41,6	41,8
Naděje dožití při narození (2015–2016)								
muži	76,0	78,0	76,5	76,0	76,3	74,4	74,0	76,1
ženy	81,7	82,7	81,6	81,6	81,4	80,7	79,5	81,8
Naděje dožití ve věku 30 let (2015–2016)								
muži	46,8	48,7	47,3	46,9	47,0	45,3	45,2	47,0
ženy	52,2	53,1	52,1	52,1	51,8	51,2	50,2	52,3
Ženy na 100 mužů k 31. 12.	103,4	106,0	102,6	102,7	101,8	102,6	101,6	103,5
ve věkové skupině 0–29 let	95,2	97,9	95,3	94,7	95,4	94,1	94,3	95,0
Živě narození	112 663	14 929	14 748	6 747	5 940	2 815	8 263	4 960
z toho podle věku matky (%):								
do 19 let	2,3	0,9	1,7	2,4	2,3	5,2	5,7	3,2
20–24 let	12,2	5,5	11,4	12,4	13,4	18,4	19,3	15,1
25–29 let	29,7	22,5	28,3	30,9	31,5	31,7	29,7	29,7
z toho matkám ve věku do 29 let	49 837	4 309	6 102	3 077	2 808	1 556	4 516	2 383
Podíl dětí narozených mimo manželství (%)	48,6	41,0	46,0	49,5	50,5	64,4	64,2	54,2
Podíl dětí narozených mimo manželství matkám ve věku do 29 let (%)	58,1	47,1	56,1	58,9	60,0	73,5	74,4	65,1
Průměrný věk matky při narození dítěte	30,7	32,5	31,0	30,5	30,3	29,3	29,3	30,2
při narození prvního dítěte	28,9	31,2	29,1	28,5	28,5	27,3	27,2	28,2
Úhrnná plodnost ³⁾	1,631	1,495	1,689	1,666	1,607	1,550	1,645	1,769
Potraty	35 921	4 358	4 722	2 377	1 847	1 086	3 611	1 842
z toho podle věku ženy (%):								
do 19 let	4,7	2,7	4,0	5,2	4,7	7,4	6,8	5,3
20–24 let	13,8	10,6	13,0	16,0	14,5	15,1	17,4	15,0
25–29 let	22,0	20,0	21,6	21,2	21,7	24,6	22,8	23,1
z toho umělá přerušeni těhotenství	20 406	2 594	2 778	1 492	903	747	2 171	1 119
z toho u žen ve věku do 29 let (%)	44,1	39,6	42,2	45,8	43,4	50,9	49,4	47,9
Úhrnná potratovost ⁴⁾	0,515	0,457	0,529	0,581	0,494	0,583	0,698	0,643
Zemřelí	107 750	12 141	12 695	6 443	6 153	3 167	9 058	4 385
z toho ve věku (%):								
0–14 let	0,4	0,4	0,4	0,5	0,3	0,5	0,7	0,4
15–29 let	0,7	0,5	0,7	0,7	0,7	0,7	0,9	0,7
z toho ve věku 0–29 let	1 225	115	150	77	56	38	146	50
z toho muži (%)	66,3	62,6	62,7	63,6	73,2	73,7	67,1	66,0
z toho vnější příčiny	501	39	63	29	20	16	57	25
z toho:								
dopravní nehody	165	14	29	9	7	5	10	6
sebevraždy	179	15	15	12	9	4	26	11
Kojenecká úmrtnost (‰) ⁵⁾	2,8	2,0	2,8	3,6	2,2	4,3	5,2	2,6
Novorozenecká úmrtnost (‰) ⁶⁾	1,7	1,2	1,8	2,5	1,2	2,1	2,8	2,4

Kraj							
Králové- hradecký	Pardu- bický	Vysočina	Jiho- moravský	Olo- moucký	Zlínský	Moravsko- slezský	
							OBYVATELSTVO
550 804	517 087	508 952	1 178 812	633 925	583 698	1 209 879	Počet obyvatel k 31. 12.
50,8	50,6	50,3	51,0	51,1	51,0	51,0	z toho ženy (%)
							v tom ve věku (%):
15,3	15,5	15,2	15,5	15,3	14,8	15,0	0–14 let
64,5	65,4	65,6	65,5	65,5	65,8	66,4	15–64 let
20,2	19,0	19,2	19,0	19,3	19,4	18,7	65 a více let
173 142	166 285	163 031	369 358	200 258	181 938	385 536	Počet obyvatel ve věku 0–29 let
48,5	48,5	48,5	48,9	48,9	48,6	48,7	z toho ženy (%)
							v tom ve věku (%):
15,9	16,1	15,8	17,3	16,0	15,6	15,3	0–4 let
17,6	17,3	16,6	17,5	17,3	16,9	16,8	5–9 let
15,2	15,0	15,1	14,6	15,0	15,0	14,9	10–14 let
14,4	14,3	14,5	13,2	14,0	14,3	14,2	15–19 let
17,0	17,1	17,8	16,6	16,9	17,4	17,4	20–24 let
19,9	20,2	20,3	20,8	20,7	20,9	21,3	25–29 let
132,0	122,5	126,7	122,9	126,4	131,1	124,5	Index stáří ¹⁾
55,0	52,9	52,5	52,6	52,8	51,9	50,7	Index ekonomického zatížení ²⁾
42,7	42,1	42,3	42,2	42,4	42,7	42,2	Průměrný věk k 31. 12.
							Naděje dožití při narození (2015–2016)
77,0	76,4	77,2	76,5	75,5	75,5	74,4	muži
82,2	82,4	82,4	82,6	81,6	82,2	81,2	ženy
							Naděje dožití ve věku 30 let (2015–2016)
47,7	47,2	48,0	47,2	46,5	46,3	45,3	muži
52,8	52,9	53,0	53,1	52,2	52,7	51,6	ženy
103,3	102,2	101,4	104,0	104,5	104,2	104,0	Ženy na 100 mužů k 31. 12.
94,1	94,1	94,3	95,5	95,7	94,4	94,8	ve věkové skupině 0–29 let
5 616	5 533	5 307	13 193	6 697	5 863	12 052	Živě narození
							z toho podle věku matky (%):
2,7	2,2	1,6	1,3	2,4	1,2	3,5	do 19 let
12,8	12,7	11,9	10,6	13,2	10,6	15,3	20–24 let
30,1	31,6	33,4	30,2	30,9	32,1	32,8	25–29 let
2 558	2 569	2 483	5 568	3 113	2 575	6 220	z toho matkám ve věku do 29 let
50,7	47,9	43,8	43,0	50,3	41,8	52,8	Podíl dětí narozených mimo manželství (%)
							Podíl dětí narozených mimo manželství
59,9	55,7	48,5	51,7	59,5	46,6	62,1	matkám ve věku do 29 let (%)
30,6	30,5	30,5	30,9	30,4	30,9	29,8	Průměrný věk matky při narození dítěte
28,5	28,5	28,3	29,1	28,6	29,0	28,0	při narození prvního dítěte
1,648	1,684	1,647	1,660	1,647	1,568	1,565	Úhrnná plodnost ³⁾
1 855	1 506	1 508	3 413	2 151	1 799	3 846	Potraty
							z toho podle věku ženy (%):
5,8	4,6	4,1	3,7	4,2	4,0	5,5	do 19 let
13,9	13,2	11,7	12,4	13,8	11,8	15,6	20–24 let
23,8	22,4	22,5	20,6	20,4	22,0	24,6	25–29 let
1 108	758	755	1 796	1 137	889	2 159	z toho umělá přerušeni těhotenství
44,9	43,0	40,7	40,4	40,7	43,0	48,0	z toho u žen ve věku do 29 let (%)
0,536	0,452	0,459	0,427	0,517	0,474	0,495	Úhrnná potratovost ⁴⁾
5 681	5 234	4 997	11 738	6 731	6 194	13 133	Zemřelí
							z toho ve věku (%):
0,4	0,4	0,5	0,4	0,5	0,5	0,5	0–14 let
0,5	0,7	0,9	0,6	0,8	0,7	0,6	15–29 let
54	57	67	118	87	69	141	z toho ve věku 0–29 let
64,8	59,6	64,2	67,8	62,1	69,6	73,0	z toho muži (%)
24	27	28	51	36	26	60	z toho vnější příčiny
							z toho:
9	13	8	20	12	9	14	dopravní nehody
5	8	9	16	12	12	25	sebevraždy
3,2	1,8	2,3	2,0	2,8	2,2	3,4	Kojenecká úmrtnost (‰) ⁵⁾
2,5	1,3	1,1	1,2	1,9	1,4	1,5	Novorozenecká úmrtnost (‰) ⁶⁾

PŘÍLOHA

Vybrané ukazatele podle krajů v roce 2016

	Česká republika	Kraj						
		Hl. m. Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
Sňatky	50 768	6 415	6 154	3 175	2 857	1 504	3 723	2 126
z toho ženichové ve věku (%):								
do 24 let	5,8	3,4	5,8	6,2	6,2	6,8	6,0	6,9
25–29 let	25,4	20,5	24,7	26,5	24,8	21,4	20,9	22,6
z toho nevěsty ve věku (%):								
do 24 let	13,2	8,0	12,4	13,6	14,0	12,2	12,8	13,9
25–29 let	34,9	32,5	32,7	36,7	33,4	28,7	28,7	31,6
Průměrný věk při prvním sňatku								
ženichové	32,1	33,3	32,3	31,8	32,1	32,6	32,8	32,0
nevěsty	29,5	30,8	29,6	29,1	29,4	30,0	29,8	29,5
Rozvody	24 996	2 715	3 524	1 532	1 380	739	2 245	1 102
z toho muži ve věku (%):								
do 24 let	0,6	0,5	0,6	1,2	0,5	1,6	0,4	0,5
25–29 let	4,2	4,2	4,3	4,7	4,2	3,8	4,5	4,1
z toho ženy ve věku (%):								
do 24 let	1,6	1,1	1,7	2,2	1,8	2,7	1,7	2,1
25–29 let	8,3	8,4	8,5	8,6	9,7	9,5	7,3	8,2
Přistěhovalí	37 503	36 901	26 274	5 480	6 189	3 052	7 324	4 834
z toho ve věku 0–14 let (%)	14,2	14,5	23,3	18,7	17,4	19,9	24,8	21,0
z toho ve věku 15–29 let (%)	43,0	38,2	23,1	28,0	31,6	29,4	25,2	29,3
Vystěhovalí	17 439	26 630	16 202	4 836	3 982	3 755	8 002	4 412
z toho ve věku 0–14 let (%)	11,7	20,0	20,7	18,5	18,8	17,8	19,9	22,1
z toho ve věku 15–29 let (%)	34,0	23,0	25,7	29,2	28,2	32,8	29,5	29,2
Přírůstek/úbytek stěhováním	20 064	10 271	10 072	644	2 207	-703	-678	422
z toho ve věku 0–14 let	3 270	42	2 778	132	328	-63	224	39
z toho ve věku 15–29 let	10 211	7 948	1 902	125	833	-334	-513	127
Vnitrokrasné stěhování	250 722	.	23 498	12 076	10 327	6 021	18 525	7 716
z toho ve věku 0–29 let (%)	49,9	.	50,3	51,9	49,5	52,8	52,6	51,5
Celkový přírůstek/úbytek	24 977	13 059	12 125	948	1 994	-1 055	-1 473	997
Na 1 000 obyvatel středního stavu								
živě narození	10,7	11,7	11,1	10,6	10,3	9,5	10,0	11,3
zemřelí	10,2	9,5	9,5	10,1	10,7	10,7	11,0	10,0
z toho ve věku 0–29 let	0,4	0,3	0,3	0,4	0,3	0,4	0,5	0,3
přistěhovalí	3,5	29,0	19,7	8,6	10,7	10,3	8,9	11,0
z toho ve věku 0–29 let	6,4	50,6	28,0	12,6	16,9	16,1	13,7	17,0
vystěhovalí	1,7	20,9	12,2	7,6	6,9	12,6	9,7	10,0
z toho ve věku 0–29 let	2,4	29,8	17,3	11,3	10,5	20,3	14,7	15,8
přirozený přírůstek/úbytek	0,5	2,2	1,5	0,5	-0,4	-1,2	-1,0	1,3
přírůstek/úbytek stěhováním	1,9	8,1	7,6	1,0	3,8	-2,4	-0,8	1,0
z toho ve věku 0–29 let	4,0	20,8	10,8	1,3	6,5	-4,2	-1,1	1,2
celkový přírůstek/úbytek	2,4	10,3	9,1	1,5	3,5	-3,5	-1,8	2,3
PROJEKCE OBYVATELSTVA⁷⁾								
Počet obyvatel k 1. 1. 2030	10 396 701	1 275 648	1 434 519	632 286	578 064	279 222	792 395	435 928
z toho ve věku (%):								
0–14 let	13,0	14,1	14,9	13,4	13,2	12,1	12,9	13,6
15–29 let	15,9	15,8	16,5	15,7	15,7	15,5	16,4	16,1
Index stáří ¹⁾	183,0	145,3	144,0	186,0	184,4	208,0	181,4	173,6
Průměrný věk	45,7	43,7	43,9	45,8	45,7	46,5	45,4	45,2
Počet obyvatel k 1. 1. 2040	10 126 418	1 316 242	1 475 366	618 743	573 427	264 870	759 790	428 702
z toho ve věku (%):								
0–14 let	12,1	13,8	14,3	12,5	12,5	11,6	12,4	13,1
15–29 let	15,4	16,1	16,1	15,3	15,3	14,2	15,0	15,5
Index stáří ¹⁾	229,3	155,7	174,6	227,8	219,7	253,0	221,6	207,2
Průměrný věk	47,7	44,4	45,5	47,7	47,4	48,5	47,4	47,0
Počet obyvatel k 1. 1. 2050	9 812 872	1 377 944	1 492 127	601 825	566 951	251 437	722 329	420 098
z toho ve věku (%):								
0–14 let	12,9	14,5	14,7	13,1	13,2	11,8	12,5	13,6
15–29 let	13,5	15,2	14,6	13,8	13,9	13,3	13,9	14,3
Index stáří ¹⁾	249,8	164,5	196,8	245,2	235,8	276,3	252,0	225,2
Průměrný věk	48,8	44,7	46,6	48,7	48,2	49,5	48,7	47,8

Kraj							
Králové- hradecký	Pardu- bický	Vysočina	Jiho- moravský	Olo- moucký	Zlínský	Moravsko- slezský	
2 565	2 472	2 445	5 837	2 925	2 802	5 768	Sňatky
							z toho ženichové ve věku (%):
5,8	7,5	6,7	5,6	5,5	6,3	6,6	do 24 let
26,7	27,8	31,8	26,7	26,3	29,1	28,0	25–29 let
							z toho nevěsty ve věku (%):
12,6	15,7	17,9	13,2	13,0	16,3	14,9	do 24 let
35,5	36,8	39,6	38,7	37,5	38,4	36,5	25–29 let
							Průměrný věk při prvním sňatku
31,8	31,5	31,2	32,1	32,0	31,7	31,6	ženichové
29,3	28,8	28,5	29,3	29,4	28,9	29,0	nevěsty
1 300	1 171	945	2 758	1 432	1 228	2 925	Rozvody
							z toho muži ve věku (%):
0,8	0,5	0,8	0,5	0,6	0,4	0,5	do 24 let
5,1	4,2	4,3	3,9	3,6	3,3	4,5	25–29 let
							z toho ženy ve věku (%):
1,5	1,8	2,2	1,0	1,3	1,6	1,4	do 24 let
9,1	9,1	8,3	7,8	7,2	6,9	8,7	25–29 let
4 432	4 969	3 456	11 416	4 464	3 627	5 578	Přistěhovalí
21,8	20,5	23,5	16,4	21,5	23,1	23,8	z toho ve věku 0–14 let (%)
28,9	30,7	25,0	38,7	30,4	26,2	29,2	z toho ve věku 15–29 let (%)
4 984	4 330	4 289	9 082	5 225	4 274	7 929	Vystěhovalí
20,0	19,9	22,0	20,9	20,6	19,2	17,8	z toho ve věku 0–14 let (%)
30,3	29,8	29,5	28,0	29,6	30,8	30,8	z toho ve věku 15–29 let (%)
-552	639	-833	2 334	-761	-647	-2 351	Přírůstek/úbytek stěhováním
-29	159	-132	-28	-114	19	-85	z toho ve věku 0–14 let
-229	235	-402	1 880	-187	-365	-809	z toho ve věku 15–29 let
9 185	8 159	6 530	18 945	10 516	8 185	20 546	Vnitrokrajské stěhování
52,7	53,3	51,1	49,9	50,8	50,3	50,9	z toho ve věku 0–29 let (%)
-617	938	-523	3 789	-795	-978	-3 432	Celkový přírůstek/úbytek
							Na 1 000 obyvatel středního stavu
10,2	10,7	10,4	11,2	10,6	10,0	9,9	živě narození
10,3	10,1	9,8	10,0	10,6	10,6	10,8	zemřelí
0,3	0,3	0,4	0,3	0,4	0,4	0,4	z toho ve věku 0–29 let
8,0	9,6	6,8	9,7	7,0	12,2	4,6	přistěhovalí
12,9	15,3	10,2	17,0	11,5	9,8	7,6	z toho ve věku 0–29 let
9,0	8,4	8,4	7,7	8,2	7,3	6,5	vystěhovalí
14,4	12,9	13,5	12,0	13,0	11,7	9,9	z toho ve věku 0–29 let
-0,1	0,6	0,6	1,2	-0,1	-0,6	-0,9	přirozený přírůstek/úbytek
-1,0	1,2	-1,6	2,0	-1,2	-1,1	-1,9	přírůstek/úbytek stěhováním
-1,5	2,4	-3,3	5,0	-1,5	-1,9	-2,3	z toho ve věku 0–29 let
-1,1	1,8	-1,0	3,2	-1,3	-1,7	-2,8	celkový přírůstek/úbytek
							PROJEKCE OBYVATELSTVA⁷⁾
536 601	509 292	491 942	1 164 493	611 735	555 945	1 130 292	Počet obyvatel k 1. 1. 2030
							z toho ve věku (%):
13,3	13,5	12,9	13,3	12,8	12,3	12,7	0–14 let
15,8	15,9	15,5	15,5	15,5	15,3	15,6	15–29 let
193,6	178,0	196,2	178,5	193,9	207,7	194,6	Index stáří ¹⁾
46,1	45,4	46,2	45,5	46,1	46,6	46,0	Průměrný věk
520 906	499 627	473 677	1 146 048	589 228	528 943	1 060 192	Počet obyvatel k 1. 1. 2040
							z toho ve věku (%):
12,5	12,7	11,9	12,5	12,0	11,4	11,8	0–14 let
15,1	15,4	14,9	15,3	14,8	14,5	14,9	15–29 let
231,5	216,1	249,5	216,2	237,7	261,3	245,5	Index stáří ¹⁾
47,9	47,3	48,5	47,3	48,1	48,9	48,2	Průměrný věk
503 750	488 449	452 169	1 124 475	564 218	499 059	985 947	Počet obyvatel k 1. 1. 2050
							z toho ve věku (%):
13,0	13,2	12,3	13,2	12,5	11,9	12,1	0–14 let
14,0	14,0	13,5	13,8	13,5	13,1	13,5	15–29 let
248,3	235,8	275,3	235,0	261,9	287,8	270,3	Index stáří ¹⁾
48,8	48,2	49,8	48,2	49,2	50,2	49,5	Průměrný věk

PŘÍLOHA

Vybrané ukazatele podle krajů v roce 2016

	Česká republika	Kraj						
		Hl. m. Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
OBYVATELSTVO podle SLDB 2011								
Počet obyvatel s obvyklým pobytem	10 436 560	1 268 796	1 289 211	628 336	570 401	295 595	808 961	432 439
z toho ženy (%)	51,0	51,6	50,6	50,9	50,5	50,8	50,9	51,1
Počet obyvatel ve věku do 29 let	3 457 523	411 126	428 977	207 303	185 466	97 097	271 957	145 483
v tom podle způsobu bydlení:								
v bytech	3 371 796	389 215	418 327	203 754	180 139	93 781	265 567	141 631
mimo byty (bez zařízení)	26 397	3 778	5 059	1 666	2 307	1 200	1 950	1 467
v zařízeních	56 505	17 887	5 272	1 711	2 910	2 057	4 199	2 339
bezdomovci	2 825	246	319	172	110	59	241	46
z toho ve věku 15–29 podle rodinného stavu (%):								
svobodní, svobodné	88,8	87,9	87,5	89,2	88,3	89,9	89,5	89,1
ženatí, vdané	9,9	9,7	11,1	9,6	10,4	8,4	9,1	9,6
rozvedení, rozvedené	1,0	0,9	1,1	1,0	1,1	1,4	1,1	1,1
ovdovělí, ovdovělé	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
z toho ve věku 25–29 podle nejvyššího ukončeného vzdělání (%):								
základní vč. neukončeného a bez vzdělání	7,5	4,5	7,7	6,8	8,9	15,7	13,3	10,0
střední vč. vyučení (bez maturity)	24,0	10,6	24,6	27,4	26,4	29,6	27,8	29,0
úplně střední s maturitou a vyšší odborné vč. nástavbového	38,0	35,6	42,0	38,9	37,1	33,8	36,9	36,6
vysokoškolské	23,3	34,9	18,6	22,4	19,3	10,9	13,2	17,3
Věřící ve věku do 29 let z obyvatel daného věku (%)	15,0	14,6	9,3	13,7	9,4	7,5	6,1	8,0
Rodáci ve věku do 29 let z počtu osob daného věku (%) ^{B)}								
muži	69,4	66,4	61,3	69,3	66,9	65,3	68,2	68,5
ženy	67,2	63,8	59,0	66,5	65,1	64,8	66,7	66,7
Ekonomicky aktivní ve věku 15–29 let	1 024 648	135 246	123 745	60 248	57 179	28 041	77 021	42 516
pracující studenti a učni	77 537	17 602	8 908	4 113	3 636	1 911	4 858	2 989
pracující důchodci	1 583	206	164	103	98	43	157	84
Ekonomicky neaktivní ve věku 15–29 let	771 437	83 841	86 556	48 209	39 307	19 617	54 741	30 726
žáci, studenti a učni	681 092	76 019	75 597	43 079	34 279	15 985	45 876	26 926
nepracující důchodci	12 620	767	1 366	669	746	356	1 353	485
Vyjíždějící do zaměstnání z obce bydliště	1 137 176	24 291	213 698	74 737	68 935	29 517	81 167	41 305
ve věku 15–24 let (% z vyjíždějících)	7,5	5,0	6,6	7,3	8,0	8,9	8,1	8,2
ve věku 25–29 let (% z vyjíždějících)	13,5	15,4	12,9	13,3	13,1	12,1	13,0	13,4
DOMÁCNOSTI podle SLDB 2011								
Podíl domácností s osobou v čele ve věku 15–29 let (%):								
na počtu úplných rodin	4,2	5,6	3,9	3,8	4,5	4,2	4,7	4,5
na počtu neúplných rodin	6,7	4,5	6,3	6,7	6,7	9,6	10,7	7,7
na počtu domácností jednotlivců	12,4	16,6	11,5	11,4	12,9	12,2	12,6	12,0
Domácnosti s osobou v čele domácnosti ve věku 15–29 let								
úplné rodiny	88 095	12 478	10 187	4 891	5 254	2 324	7 416	3 848
neúplné rodiny	38 449	3 418	4 211	2 261	1 992	1 799	5 283	1 894
domácnosti jednotlivců	176 118	37 400	18 341	9 581	10 223	5 524	15 442	7 340
Hospodařící domácnosti jednotlivců ve věku 25–29 let								
muži	58 374	11 782	6 290	3 084	3 534	1 675	5 018	2 393
v tom (%):								
samostatně v bytě	77,0	77,3	71,9	79,7	73,1	73,3	78,4	77,6
v bytě spolu s další domácností mimo byty (bez zařízení)	19,2	18,0	23,6	17,3	21,4	21,9	17,3	20,0
ženy	3,8	4,7	4,5	3,0	5,5	4,8	4,3	2,4
v tom (%):								
samostatně v bytě	78,8	82,2	71,4	78,3	77,6	78,2	81,5	76,9
v bytě spolu s další domácností mimo byty (bez zařízení)	18,4	14,8	24,3	18,5	19,0	18,6	16,4	20,3
ženy	2,8	3,0	4,3	3,2	3,4	3,3	2,1	2,8

Kraj							
Králové- hradecký	Pardu- bický	Vysočina	Jiho- moravský	Olo- moucký	Zlínský	Moravsko- slezský	
							OBYVATELSTVO podle SLDB 2011
547 916	511 627	505 565	1 163 508	628 427	579 944	1 205 834	Počet obyvatel s obvyklým pobytem
50,9	50,7	50,5	51,2	51,4	51,3	51,4	z toho ženy (%)
178 821	171 468	170 338	388 122	207 953	190 536	402 876	Počet obyvatel ve věku do 29 let
							v tom podle způsobu bydlení:
175 111	167 991	168 051	379 949	203 926	188 455	395 899	v bytech
1 214	890	795	2 368	1 200	767	1 736	mimo byty (bez zařízení)
2 394	2 432	1 405	5 544	2 571	1 156	4 628	v zařízeních
102	155	87	261	256	158	613	bezdomovci
							z toho ve věku 15–29 podle
							rodinného stavu (%):
88,9	89,0	88,5	88,6	90,0	89,4	89,3	svobodní, svobodné
9,8	10,0	10,4	10,4	9,1	9,8	9,7	ženatí, vdané
1,1	0,9	0,9	0,8	0,9	0,7	0,9	rozvedení, rozvedené
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	ovdovělí, ovdovělé
							z toho ve věku 25–29 podle nejvyššího
							ukončeného vzdělání (%):
7,5	6,9	5,4	6,4	7,0	5,4	8,1	základní vč. neukončeného a bez vzdělání
27,4	27,9	28,9	22,9	26,8	27,5	27,2	střední vč. vyučení (bez maturity)
							úplně střední s maturitou a vyšší odborné
39,1	39,5	41,2	37,1	38,9	38,1	37,0	vč. nástavbového
20,2	20,4	20,9	28,2	23,3	25,7	22,8	vysokoškolské
							Věřící ve věku do 29 let z obyvatel
10,1	13,4	22,8	22,4	16,4	30,5	19,0	daného věku (%)
							Rodáci ve věku do 29 let z počtu osob
							daného věku (%) ⁸⁾
69,9	70,5	75,2	71,4	71,7	75,6	75,1	muži
67,4	68,1	72,2	69,3	68,7	73,0	73,5	ženy
50 457	50 103	49 205	119 863	59 420	55 071	116 533	Ekonomicky aktivní ve věku 15–29 let
3 665	3 268	2 871	8 939	3 694	3 437	7 646	pracující studenti a učni
100	78	89	144	69	78	170	pracující důchodci
41 495	39 625	42 514	90 632	50 817	47 835	95 522	Ekonomicky neaktivní ve věku 15–29 let
36 831	35 379	38 111	80 805	45 378	43 099	83 728	žáci, studenti a učni
618	598	680	1 422	913	867	1 780	nepracující důchodci
58 422	61 003	65 407	136 252	75 007	78 288	129 147	Vyjíždějící do zaměstnání z obce bydliště
7,5	8,0	8,4	7,6	7,2	7,4	7,7	ve věku 15–24 let (% z vyjíždějících)
13,5	14,1	14,2	14,2	13,6	14,0	13,4	ve věku 25–29 let (% z vyjíždějících)
							DOMÁCNOSTI podle SLDB 2011
							Podíl domácností s osobou v čele
							ve věku 15–29 let (%):
3,8	4,0	3,5	4,1	3,7	3,3	4,3	na počtu úplných rodin
7,0	6,3	5,8	5,6	6,3	4,9	8,1	na počtu neúplných rodin
10,8	11,1	9,9	12,8	10,8	9,2	11,4	na počtu domácností jednotlivců
							Domácnosti s osobou v čele domácnosti
							ve věku 15–29 let
4 422	4 289	3 823	9 591	4 812	4 054	10 706	úplné rodiny
2 002	1 591	1 339	3 493	2 123	1 436	5 607	neúplné rodiny
7 814	6 977	5 617	18 613	8 530	6 079	18 637	domácnosti jednotlivců
							Hospodařící domácnosti jednotlivců
							ve věku 25–29 let
2 542	2 377	1 997	6 390	2 835	2 104	6 353	muži
							v tom (%):
75,0	76,1	78,0	76,2	78,9	78,8	82,1	samostatně v bytě
20,9	20,8	18,6	20,6	18,1	18,9	15,6	v bytě spolu s další domácností
4,1	3,1	3,4	3,2	3,0	2,3	2,3	mimo byty (bez zařízení)
1 832	1 671	1 299	4 944	2 058	1 532	4 270	ženy
							v tom (%):
74,9	76,9	75,8	79,0	78,8	78,1	80,7	samostatně v bytě
21,9	20,0	21,4	18,7	18,9	20,0	17,8	v bytě spolu s další domácností
3,1	3,1	2,8	2,3	2,3	1,9	1,5	mimo byty (bez zařízení)

PŘÍLOHA

Vybrané ukazatele podle krajů v roce 2016

	Česká republika	Kraj						
		Hl. m. Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
VZDĚLÁVÁNÍ⁹⁾								
Děti v mateřských školách	362 653	42 711	49 771	23 065	18 853	8 856	25 348	15 178
z toho mladší 3 let (%)	12,3	8,6	9,4	14,3	10,0	15,1	13,8	11,2
Žáci plnící povinnou školní docházku	947 497	106 888	124 734	57 949	51 681	26 161	77 422	41 121
z toho (%):								
na 1. stupni základních škol	60,0	61,1	62,6	59,5	60,4	59,7	59,2	59,9
na 2. stupni základních škol	35,6	30,7	33,9	36,1	35,3	35,2	37,6	37,2
na nižším stupni oborů víceletých gymnázií	4,3	8,0	3,5	4,4	4,3	5,0	3,2	2,9
Žáci středních škol	424 849	63 262	39 885	27 076	21 930	10 994	32 991	15 699
z toho v denní formě vzdělávání (%)	95,1	92,1	93,6	96,5	96,1	96,6	95,2	96,7
Nově přijatí žáci do 1. ročníku středních škol (denní forma vzdělávání)	107 399	15 125	9 944	6 868	5 737	2 854	8 791	4 112
v tom podle druhu vzdělávání (%):								
střední vzdělávání	1,0	0,7	0,8	0,6	0,6	2,5	1,2	0,8
střední vzdělávání s výučním listem vč. zkráceného	28,1	17,4	31,0	28,7	30,1	33,6	34,7	33,2
střední vzdělávání s maturitní zkouškou (všeobecné)	22,1	28,5	22,9	20,9	18,7	18,8	17,5	16,7
střední vzdělávání s maturitní zkouškou (odborné) vč. zkráceného	43,7	49,9	39,3	43,7	44,8	41,8	42,5	44,6
nástavbové studium	5,1	3,5	5,9	6,0	5,7	3,3	4,0	4,8
Studenti vyšších odborných škol	22 002	5 644	1 695	1 305	1 366	375	1 701	241
z toho v denní formě vzdělávání (%)	67,6	66,8	55,4	62,9	73,4	90,4	52,2	96,7
Studenti veřejných a soukromých vysokých škol s místem výuky v kraji	311 367	118 435	3 245	15 547	13 266	641	9 651	6 364
z toho v prezenční formě studia (%)	76,1	77,8	65,8	66,5	82,1	34,2	58,5	73,8
Studenti veřejných a soukromých vysokých škol s bydlištěm v kraji	311 367	38 184	31 488	18 270	12 550	5 551	16 343	9 481
z toho v prezenční formě studia (%)	76,1	71,6	71,3	75,0	74,4	69,8	68,7	75,6
z toho státního občanství ČR	267 761	36 067	31 023	18 156	12 420	5 441	16 152	9 388
z toho ve věku (%):								
20–24 let	58,7	50,6	57,4	60,8	59,5	54,8	55,6	59,9
25–29 let	19,7	23,5	18,9	19,3	19,0	20,6	18,7	19,3
Veřejné knihovny v roce 2015								
Registrovaní čtenáři ve věku do 15 let	373 182	53 529	36 515	23 706	17 641	11 146	21 338	13 736
podíl na počtu registrovaných čtenářů (%)	26,4	24,2	29,0	26,8	21,7	27,6	27,9	25,8
podíl na počtu obyvatel ve věku 6–14 let (%)	39,8	54,0	28,5	41,3	35,0	41,5	27,2	33,8
EKONOMICKÁ AKTIVITA								
(Výběrové šetření pracovních sil)								
Podíl obyvatel ve věku 15–29 let (%)								
z celkového počtu ekonomicky aktivních (pracovní síly)	16,5	14,6	15,3	16,6	16,6	17,7	17,6	16,3
z ekonomicky neaktivních ve věku 15 a více let	23,3	22,9	24,0	23,6	22,0	22,4	23,1	24,7
Míra ekonomické aktivity (třileté průměry)								
muži ve věku 15–19 let	7,4	4,7	6,5	8,0	8,4	13,6	6,9	12,3
muži ve věku 20–24 let	60,9	46,5	60,0	61,4	69,0	73,6	62,2	66,4
muži ve věku 25–29 let	91,8	92,8	94,7	92,4	92,2	93,6	93,6	91,6
ženy ve věku 15–19 let	5,8	3,7	3,2	6,8	6,5	11,0	6,5	.
ženy ve věku 20–24 let	42,4	35,3	43,0	39,7	41,7	47,2	46,2	49,1
ženy ve věku 25–29 let	69,3	74,2	70,3	70,6	68,5	63,7	58,1	67,8
MZDY A PLATY								
(KČ; Informační systém o průměrném výděлку MPSV)								
Medián měsíční mzdy								
v podnikatelské sféře	24 178	29 257	25 132	23 302	24 562	21 583	23 505	24 385
z toho zaměstnanci ve věku 20–29 let	22 755	25 245	24 253	22 849	23 535	20 372	21 262	23 858
Medián měsíčního platu								
v nepodnikatelské sféře	27 724	32 584	26 851	26 849	28 007	26 955	26 308	26 652
z toho zaměstnanci ve věku 20–29 let	23 481	26 996	23 613	23 189	23 921	22 689	21 761	22 487

Kraj							
Králové- hradecký	Pardu- bický	Vysočina	Jiho- moravský	Olo- moucký	Zlínský	Moravsko- slezský	
							VZDĚLÁVÁNÍ⁹⁾
19 340	18 562	17 821	41 129	22 628	19 972	39 419	Děti v mateřských školách
14,7	14,9	14,0	11,3	15,5	13,6	14,5	z toho mladší 3 let (%)
50 307	46 877	45 745	103 745	56 832	51 012	107 023	Žáci plnící povinnou školní docházku
							z toho (%):
59,7	59,5	58,4	60,1	59,4	58,8	58,9	na 1. stupni základních škol
36,4	36,5	37,6	35,3	36,1	38,0	37,6	na 2. stupni základních škol
3,9	4,0	4,1	4,5	4,6	3,1	3,5	na nižším stupni oborů víceletých gymnázií
23 652	21 829	21 545	46 184	27 158	24 117	48 527	Žáci středních škol
97,3	95,4	92,4	96,7	96,1	96,8	95,3	z toho v denní formě vzdělávání (%)
							Nově přijatí žáci do 1. ročníku středních škol
6 013	5 512	5 041	11 934	6 906	6 175	12 387	(denní forma vzdělávání)
							v tom podle druhu vzdělávání (%):
1,3	1,0	1,0	1,1	2,2	0,4	0,9	střední vzdělávání
							střední vzdělávání s výučním listem
27,4	29,2	30,3	28,7	29,3	23,9	29,6	vč. zkráceného
							střední vzdělávání s maturitní zkouškou
20,7	20,2	22,4	24,1	20,9	24,0	21,1	(všeobecné)
							střední vzdělávání s maturitní zkouškou
46,8	43,4	40,0	40,9	40,9	46,4	43,2	(odborné) vč. zkráceného
3,8	6,2	6,4	5,1	6,8	5,4	5,2	nástavbové studium
739	1 065	1 194	2 359	1 124	858	2 336	Studenti vyšších odborných škol
87,0	73,0	52,5	74,9	78,8	71,2	67,2	z toho v denní formě vzdělávání (%)
							Studenti veřejných a soukromých vysokých škol
10 640	7 760	2 221	66 895	21 511	9 125	27 381	s místem výuky v kraji
70,7	79,9	59,0	83,6	76,8	58,0	67,7	z toho v prezenční formě studia (%)
							Studenti veřejných a soukromých vysokých škol
14 038	12 991	14 499	30 241	17 139	17 516	33 341	s bydlištěm v kraji
76,3	77,2	78,9	75,5	74,3	75,8	74,8	z toho v prezenční formě studia (%)
13 940	12 935	14 459	29 814	17 054	17 454	33 178	z toho státního občanství ČR
							z toho ve věku (%):
61,8	62,8	64,5	59,5	58,8	62,8	60,7	20–24 let
19,0	18,2	17,7	20,4	19,8	19,0	18,9	25–29 let
							Veřejné knihovny v roce 2015
23 337	18 967	23 055	38 751	17 861	25 696	47 904	Registrovaní čtenáři ve věku do 15 let
26,0	27,3	31,0	25,4	22,9	28,5	28,0	podíl na počtu registrovaných čtenářů (%)
47,3	40,9	50,9	38,4	31,7	50,5	44,5	podíl na počtu obyvatel ve věku 6–14 let (%)
							EKONOMICKÁ AKTIVITA
							(Výběrové šetření pracovních sil)
							Podíl obyvatel ve věku 15–29 let (%)
							z celkového počtu ekonomicky aktivních
16,4	18,3	17,3	16,1	16,2	16,6	18,6	(pracovní síly)
							z ekonomicky neaktivních ve věku
23,4	22,3	24,1	23,4	24,0	23,5	22,5	15 a více let
							Míra ekonomické aktivity (třileté průměry)
8,2	8,9	7,6	5,6	8,5	8,6	8,2	muži ve věku 15–19 let
63,5	69,1	57,5	59,7	56,4	62,3	63,6	muži ve věku 20–24 let
90,5	91,2	91,4	88,2	91,7	91,1	90,6	muži ve věku 25–29 let
6,4	9,4	10,3	6,3	4,0	4,7	6,5	ženy ve věku 15–19 let
40,6	49,0	41,4	41,0	36,8	43,8	45,7	ženy ve věku 20–24 let
69,1	75,5	68,2	74,8	64,9	69,7	66,8	ženy ve věku 25–29 let
							MZDY A PLATY
							(Kč; Informační systém o průměrném
							výdělku MPSV)
							Medián měsíční mzdy
23 054	23 031	23 383	23 865	22 030	22 803	23 404	v podnikatelské sféře
21 855	21 953	21 801	22 292	21 278	21 645	21 447	z toho zaměstnanci ve věku 20–29 let
							Medián měsíčního platu
26 822	26 196	26 743	27 250	26 919	25 921	26 968	v nepodnikatelské sféře
22 761	22 398	22 655	22 802	22 377	21 891	22 213	z toho zaměstnanci ve věku 20–29 let

PŘÍLOHA

Vybrané ukazatele podle krajů v roce 2016

	Česká republika	Kraj						
		Hl. m. Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
NEZAMĚSTANOST								
dle evidence úřadu práce								
Uchazeči o zaměstnání k 31. 12.	381 373	30 179	38 966	19 385	14 655	11 796	44 528	16 104
z toho ve věku (%):								
do 19 let	3,3	2,0	3,3	3,4	3,4	4,2	4,4	4,1
20–24 let	9,0	7,8	9,2	9,1	8,4	8,7	9,0	9,5
25–29 let	10,1	11,4	9,4	10,4	9,6	9,8	10,1	10,4
Podíl nezaměstnaných osob ve věku 15–29 let celkem ¹⁰⁾ (%)	4,91	3,28	4,12	4,18	3,38	5,38	7,51	5,23
muži	5,01	3,33	4,08	4,14	3,28	5,60	7,58	5,18
ženy	4,81	3,24	4,16	4,22	3,48	5,15	7,44	5,28
Podíl nezaměstnaných absolventů na celkovém počtu uchazečů (%)	3,5	3,1	3,5	3,6	3,7	2,2	2,4	3,7
Podíl nezaměstnaných mladistvých na celkovém počtu uchazečů (%)	1,0	0,5	1,0	1,0	1,0	1,7	1,8	1,4
Míra nezaměstnanosti absolventů denního studia (%; duben 2016) ¹¹⁾								
střední vzdělání s výučním listem	9,9	10,6	8,7	7,5	6,6	9,1	14,1	11,4
gymnaziální vzdělání	3,1	2,0	4,0	2,9	2,2	3,1	2,7	3,8
střední odborné vzdělání s maturitou a odborným výcvikem; nástavbové vzdělání	10,6	13,3	11,0	7,0	7,8	13,6	16,2	14,7
střední odborné vzdělání s maturitou	7,5	6,2	7,3	5,9	6,9	5,7	8,4	9,0
vyšší odborné vzdělání	5,2	4,7	3,6	5,6	3,8	3,8	4,5	7,8
ZDRAVOTNICTVÍ								
Ukončené případy hospitalizací v zařízeních lůžkové péče na 1 000 obyvatel v roce 2015	210	169	207	214	196	219	237	216
z toho ve věku:								
méně než 1 rok	1 232	1 155	1 181	1 227	1 231	1 280	1 325	1 290
1–4 let	146	106	130	144	143	161	184	147
5–9 let	96	74	90	92	93	102	110	94
10–14 let	87	68	82	85	75	87	112	85
15–19 let	123	94	120	126	118	141	161	122
20–24 let	122	75	123	130	125	152	159	138
25–29 let	159	106	163	169	151	178	180	171
Praktičtí lékaři pro děti a dorost na 10 000 registrovaných pacientů v roce 2013	10,5	11,3	9,8	10,7	10,0	10,4	9,8	10,1
registrovaní pacienti ve věku 0–18 let na 1 lékaře	955,2	882,0	1 023,2	935,5	999,8	966,0	1 019,6	994,6
ošetření/vyšetření na 1 obyvatele ve věku 0–18 let	5,8	6,7	4,9	6,3	5,3	5,5	5,7	5,6
Pacienti oboru alergologie ve věku 15-19 let na 10 000 obyvatel stejného věku v roce 2013								
atopická dermatitis	289,1	577,7	403,4	203,2	212,1	194,1	253,6	260,2
pollinosa (senná rýma)	1 444,2	2 019,9	1 062,7	842,2	1 112,4	966,9	1 033,6	2 289,8
stálá alergická rýma	736,4	1 198,7	556,3	430,1	412,8	431,4	549,6	1 201,0
astma	1 154,4	1 411,8	913,9	729,1	860,8	668,8	1 010,9	1 371,6
SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ								
Uživatelé sociálních služeb (děti a mládež do 18 let)								
osobní asistence	1 420	157	107	190	21	4	24	49
odlehčovací služby	770	81	421	20	40	4	19	10
sociálně aktivizační služby pro osoby se zdravotním postižením	1 845	48	87	154	494	-	147	597
domovy pro osoby se zdravotním postižením	543	39	62	10	72	22	95	28
azylové domy	1 777	145	169	137	102	27	190	9
nizkoprahová zařízení pro děti a mládež	32 606	3 055	2 434	5 856	1 341	509	5 414	682
denní stacionáře	938	210	42	93	37	19	48	58
sociální poradny	18 274	2 695	2 432	380	4 292	316	1 467	482
pracoviště rané péče	3 963	1 081	270	288	222	64	47	227
Příspěvek na péči – průměrný měsíční počet příjemců ve věku 1–17 let (tis.)	30,0	2,5	3,4	1,7	1,7	0,9	3,2	1,5

Kraj							
Králové- hradecký	Pardu- bický	Vysočina	Jiho- moravský	Olo- moucký	Zlínský	Moravsko- slezský	
							NEZAMĚSTNANOST
							dle evidence úřadu práce
14 270	14 407	17 672	49 032	26 495	19 848	64 036	Uchazeči o zaměstnání k 31. 12.
							z toho ve věku (%):
3,6	4,0	2,7	2,8	2,8	2,6	3,3	do 19 let
10,0	9,4	9,7	9,8	8,8	9,6	8,3	20–24 let
10,6	9,8	10,0	10,4	9,9	10,2	9,9	25–29 let
							Podíl nezaměstnaných osob ve věku 15–29 let
3,79	3,80	4,47	5,86	5,35	4,51	6,53	celkem ¹⁰⁾ (%)
3,98	3,90	4,53	6,11	5,59	4,64	6,70	muži
3,59	3,70	4,42	5,60	5,11	4,37	6,34	ženy
							Podíl nezaměstnaných absolventů na celkovém
4,1	4,0	4,7	3,9	3,5	4,6	3,0	počtu uchazečů (%)
							Podíl nezaměstnaných mladistvých na
1,3	1,3	0,4	0,6	0,8	0,5	1,1	celkovém počtu uchazečů (%)
							Míra nezaměstnanosti absolventů denního
							studia (%; duben 2016) ¹¹⁾
6,9	6,4	8,9	12,5	7,6	10,9	11,8	střední vzdělání s výučním listem
2,7	2,6	2,4	4,0	1,9	3,9	4,1	gymnaziální vzdělání
							střední odborné vzdělání s maturitou
7,4	9,1	9,8	9,9	8,8	8,6	13,1	a odborným výcvikem; nástavbové vzdělání
7,1	7,0	6,6	9,9	6,7	8,7	8,5	střední odborné vzdělání s maturitou
3,8	5,3	6,7	5,3	6,3	5,2	8,5	vyšší odborné vzdělání
							ZDRAVOTNICTVÍ
							Ukončené případy hospitalizací v zařízeních
196	212	224	207	218	227	219	lůžkové péče na 1 000 obyvatel v roce 2015
							z toho ve věku:
1 216	1 235	1 214	1 132	1 288	1 247	1 281	méně než 1 rok
146	145	173	134	162	160	167	1–4 let
85	88	106	104	95	99	108	5–9 let
72	82	102	87	89	87	95	10–14 let
111	112	131	116	129	109	129	15–19 let
109	122	133	112	118	111	121	20–24 let
151	162	180	149	164	168	160	25–29 let
							Praktičtí lékaři pro děti a dorost na 10 000
10,8	9,7	10,6	11,1	11,4	10,5	10,1	registrovaných pacientů v roce 2013
							registrovaní pacienti ve věku 0–18 let
929,9	1 036,4	946,7	900,0	875,9	955,5	989,4	na 1 lékaře
							ošetření/vyšetření na 1 obyvatele
5,9	6,0	5,9	6,3	6,0	5,5	5,7	ve věku 0–18 let
							Pacienti oboru alergologie ve věku 15-19 let
							na 10 000 obyvatel stejného věku v roce 2013
260,5	167,1	212,2	238,1	120,1	229,0	347,0	atopická dermatitis
1 640,5	764,0	1 406,4	1 395,7	878,5	2 945,3	1 771,7	pollinosa (senná rýma)
901,5	511,2	613,5	1 000,8	438,3	986,6	770,6	stálá alergická rýma
1 050,9	1 001,3	1 005,1	1 080,0	1 267,8	1 855,6	1 531,2	astma
							SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ
							Uživatelé sociálních služeb
							(děti a mládež do 18 let)
318	199	59	114	34	60	84	osobní asistence
12	12	37	-	26	27	61	odlehčovací služby
-	132	8	61	37	54	26	sociálně aktivizační služby pro osoby
7	24	41	37	15	36	55	se zdravotním postižením
94	90	39	225	213	16	321	azylové domy
1 282	1 139	1 422	3 517	1 316	1 060	3 579	nízkoprahová zařízení pro děti a mládež
13	13	62	134	60	7	142	denní stacionáře
442	779	1 473	1 055	395	146	1 920	sociální poradny
200	261	176	414	332	118	263	pracoviště rané péče
							Příspěvek na péči – průměrný měsíční počet
1,7	1,9	1,3	3,5	1,8	1,6	3,3	příjemců ve věku 1–17 let (tis.)

PŘÍLOHA

Vybrané ukazatele podle krajů v roce 2016

	Česká republika	Kraj						
		Hl. m. Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
Dávky státní sociální podpory								
přídavek na dítě								
počet vyplacených dávek (tis.)	4 695,8	225,3	452,3	274,5	184,9	164,3	540,5	211,8
výdaje na dávky (mil. Kč)	2 816,8	134,1	269,8	164,5	110,3	97,7	321,3	126,4
rodičovský příspěvek								
počet vyplacených dávek (tis.)	3 297,3	405,1	442,5	196,5	170,1	84,2	254,1	137,4
výdaje na dávky (mil. Kč)	22 624,9	2 953,4	3 068,3	1 327,6	1 164,7	537,3	1 633,8	924,2
porodné								
počet vyplacených dávek (tis.)	22,5	1,9	2,5	1,4	1,0	0,8	2,3	1,1
výdaje na dávky (mil. Kč)	256,3	21,5	27,9	15,7	11,3	9,5	27,0	11,9
Dávky péstounské péče								
počet vyplacených dávek (tis.)	344,5	28,2	35,6	18,8	20,6	14,9	36,4	16,7
výdaje na dávky (mil. Kč)	2 831,7	223,5	287,3	155,8	167,6	120,7	297,2	138,2
Pěstounská péče a ústavní výchova								
pěstouni, poručníci a jiné pečující osoby než rodiče	19 358	1 341	2 007	1 111	1 201	863	2 441	890
děti v náhradní rodinné péči	18 636	1 311	1 877	1 079	1 178	882	2 576	892
děti s nařízenou ústavní výchovou	5 861	316	547	257	322	272	1 222	319
děti s uloženou ochrannou výchovou	83	1	2	0	5	3	7	3
VOLBY DO ZASTUPITELSTEV OBCÍ (vč. městských obvodů; 2014)								
Podíl kandidátů ve věku 18–29 let (%)	10,8	14,0	9,1	9,8	10,2	10,7	10,4	10,3
Podíl zvolených zastupitelů ve věku 18–29 let (%)	5,2	4,9	4,4	5,3	4,2	4,3	3,8	4,7
Zvolení zastupitelé z počtu kandidátů ve věku 18–29 let (%)	12,7	3,5	16,3	16,3	13,2	8,4	7,7	11,6
DOPRAVNÍ NEHODY								
Dopravní nehody zaviněné chodcem	1 133	302	95	51	65	39	110	39
z toho dětmi do 15 let (%)	34,8	15,9	42,1	47,1	30,8	35,9	49,1	48,7
Dopravní nehody zaviněné řidičem nemotorového vozidla	2 625	89	234	261	179	47	106	148
z toho dětmi do 15 let (%)	9,3	5,6	10,3	8,0	9,5	27,7	17,0	12,2
Dopravní nehody zaviněné řidičem motorového vozidla	82 981	22 117	10 993	3 818	2 873	2 134	8 609	3 187
z toho osobami do 20 let (%)	4,6	2,6	5,2	5,4	5,8	5,1	5,9	4,9
KRIMINALITA								
Stíhané, vyšetřované osoby celkem ¹²⁾	109 710	14 604	11 834	6 772	5 427	3 757	12 691	5 447
z toho (%):								
nezletilí (do 14 let)	1,6	0,7	0,9	1,8	1,5	1,3	1,6	2,0
mladiství (15–17 let)	2,9	1,7	1,9	3,4	2,5	2,6	3,3	2,6
INFORMAČNÍ SPOLEČNOST								
Jednotlivci ve věku 16–29 let používající (%) ⁹⁾ (třiletý průměr 2014–2016)								
internet	96,2	99,1	99,2	97,9	98,0	96,0	84,3	96,6
internet na mobilním telefonu	71,0	87,8	77,6	73,2	78,4	86,1	65,1	69,1
sociální sítě	85,7	86,1	90,9	91,6	95,0	88,4	73,6	75,5

1) počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

2) počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

3) průměrný počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném kalendářním roce zůstaly během jejího reprodukčního období (15–49 let) neměnné

4) průměrný počet potratů, který by připadl na jednu ženu za předpokladu, že by míry potratovosti podle věku zaznamenané ve sledovaném kalendářním roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné

5) počet dětí zemřelých před dosažením věku 1 roku na 1 000 živě narozených dětí

6) počet dětí zemřelých před dosažením věku 28 dnů na 1 000 živě narozených dětí

7) zdroj: publikace ČSÚ Projekce obyvatelstva v krajích ČR do roku 2050 a Projekce obyvatelstva v ČR do roku 2100 (střední varianta)

8) podíl osob žijících v obci, kde se narodily, tj. v obci faktického bydliště matky v době narození této osoby

9) stav za vysoké školy k 31. 12., za ostatní školy k 30. 9.

10) podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–29 let na počtu obyvatel stejného věku

11) podíl nezaměstnaných absolventů škol s místem studia v kraji na celkovém počtu absolventů škol v kraji

12) údaje převzaty z webových stránek Policejního prezidia dne 9. 1. 2017

Kraj							
Králové- hradecký	Pardu- bický	Vysočina	Jiho- moravský	Olo- moucký	Zlínský	Moravsko- slezský	
							Dávky státní sociální podpory přídavek na dítě
243,8	232,6	227,4	504,3	330,7	254,0	726,6	počet vyplacených dávek (tis.)
146,4	140,1	137,4	303,2	199,6	154,2	436,3	výdaje na dávky (mil. Kč)
							rodičovský příspěvek
166,6	158,8	152,4	375,6	191,0	168,0	356,6	počet vyplacených dávek (tis.)
1 127,3	1 083,6	1 056,2	2 616,1	1 307,9	1 158,8	2 383,9	výdaje na dávky (mil. Kč)
							porodné
1,2	1,1	1,0	2,5	1,5	1,0	3,1	počet vyplacených dávek (tis.)
13,8	12,3	11,0	28,9	17,3	11,5	34,9	výdaje na dávky (mil. Kč)
							Dávky péstounské péče
16,7	16,8	13,0	31,1	22,5	15,1	58,0	počet vyplacených dávek (tis.)
139,2	142,6	106,5	261,9	182,4	127,0	480,4	výdaje na dávky (mil. Kč)
							Pěstounská péče a ústavní výchova
							pěstouni, poručníci a jiné pečující osoby
990	859	675	1 576	1 044	708	3 652	než rodiče
872	792	598	1 623	1 058	628	3 270	děti v náhradní rodinné péči
269	243	215	660	348	127	744	děti s nařízenou ústavní výchovou
5	10	1	12	13	3	18	děti s uloženou ochrannou výchovou
							VOLBY DO ZASTUPITELSTEV OBCÍ (vč. městských obvodů; 2014)
10,0	10,2	11,5	11,7	10,1	11,4	12,2	Podíl kandidátů ve věku 18–29 let (%)
							Podíl zvolených zastupitelů
5,4	5,0	7,6	6,0	5,0	5,7	4,4	ve věku 18–29 let (%)
16,9	15,1	24,9	12,7	12,1	12,2	6,5	Zvolení zastupitelé z počtu kandidátů ve věku 18–29 let (%)
							DOPRAVNÍ NEHODY
49	44	34	117	43	42	103	Dopravní nehody zaviněné chodcem
42,9	40,9	47,1	41,0	46,5	40,5	34,0	z toho dětmi do 15 let (%)
							Dopravní nehody zaviněné řidičem
141	165	113	253	284	252	353	nemotorového vozidla
9,9	7,9	12,4	11,1	4,9	4,8	9,1	z toho dětmi do 15 let (%)
3 771	2 867	2 871	5 634	3 823	3 023	7 261	Dopravní nehody zaviněné řidičem motorového vozidla
5,8	6,4	5,8	4,4	3,9	6,5	4,6	z toho osobami do 20 let (%)
							KRIMINALITA
5 006	3 855	3 788	10 707	6 209	4 774	14 678	Stíhané, vyšetřované osoby celkem ¹²⁾
							z toho (%):
1,9	2,7	2,5	1,7	2,1	2,4	1,9	nezletilí (do 14 let)
3,8	4,6	3,5	3,5	3,2	3,9	3,3	mladiství (15–17 let)
							INFORMAČNÍ SPOLEČNOST
							Jednotlivci ve věku 16–29 let používající (%; tříletý průměr 2014–2016)
92,5	97,7	95,3	97,1	97,4	98,4	95,1	internet
75,6	65,0	62,7	60,7	71,0	64,7	64,4	internet na mobilním telefonu
86,2	77,8	83,3	87,3	90,1	86,7	83,4	sociální sítě

Pramen: Vzdělávání – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
 Knihovny – Národní informační a poradenské středisko pro kulturu
 Sociální zabezpečení – Ministerstvo práce a sociálních věcí,
 Česká správa sociálního zabezpečení
 Zdravotnictví – Ústav zdravotnických informací a statistiky
 Nezaměstnanost absolventů – Národní ústav pro vzdělávání
 Kriminalita, dopravní nehody – Policejní prezidium ČR

PŘÍLOHA

Vývoj vybraných ukazatelů v Libereckém kraji – obyvatelstvo

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
OBVATELSTVO¹⁾								
Počet obyvatel k 31. 12.	427 396	427 321	427 722	427 563	429 031	430 774	433 948	437 325
z toho ve věku (%):								
0–14 let	16,6	16,3	15,9	15,7	15,3	15,0	14,9	14,8
15–29 let	23,6	23,3	22,9	22,3	21,8	21,3	20,9	20,5
Počet obyvatel ve věku 0–29 let	171 990	169 386	166 244	162 090	159 167	156 275	155 169	154 062
v tom ve věku:								
0–4 let	19 779	20 071	20 128	20 513	20 797	21 234	22 195	23 355
5–9 let	23 219	21 867	20 639	20 063	20 006	20 005	20 246	20 341
10–14 let	27 971	27 735	27 340	26 378	24 869	23 368	22 048	20 825
15–19 let	28 391	28 182	28 198	28 071	28 180	28 213	27 990	27 684
20–24 let	34 105	32 579	31 022	29 487	29 072	28 992	29 272	29 673
25–29 let	38 525	38 952	38 917	37 578	36 243	34 463	33 418	32 184
Index stáří ²⁾	77,2	78,5	80,5	82,7	85,8	89,0	91,2	94,1
Index ekonomického zatížení ³⁾	41,7	41,1	40,3	40,1	39,8	39,6	39,7	40,1
Průměrný věk k 31. 12.	38,4	38,6	38,9	39,2	39,4	39,7	39,8	40,0
muži	36,8	37,1	37,4	37,6	37,9	38,1	38,3	38,5
ženy	39,8	40,1	40,3	40,6	40,9	41,1	41,3	41,4
Naděje dožití při narození (dvouleté období)								
muži	71,22	71,33	71,65	72,35	72,72	72,96	73,08	73,27
ženy	77,86	78,33	78,11	78,30	78,89	79,48	79,44	79,78
Živě narození	4 013	4 132	4 045	4 312	4 271	4 466	5 045	5 220
z toho matkám ve věku do 29 let	3 057	3 022	2 859	2 845	2 659	2 584	2 719	2 666
Podíl dětí narozených mimo manželství (%)	29,1	31,9	34,3	36,0	37,9	38,1	40,2	40,3
Podíl dětí narozených mimo manželství matkám ve věku do 29 let (%)	30,1	34,4	37,3	40,5	43,4	44,0	47,3	50,2
Průměrný věk matky při narození dítěte	27,1	27,5	27,8	28,3	28,6	29,0	29,3	29,5
při narození prvního dítěte	25,0	25,4	25,9	26,3	26,7	27,0	27,2	27,3
Potraty celkem	2 299	2 217	2 127	2 090	2 030	2 022	2 008	2 092
z toho u žen ve věku do 29 let	1 364	1 297	1 218	1 096	1 058	1 014	1 006	976
z toho umělá přerušeni těhotenství	1 662	1 552	1 429	1 362	1 323	1 255	1 240	1 246
z toho u žen ve věku do 29 let	955	881	814	707	713	659	647	619
Zemřelí	4 355	4 473	4 460	4 349	4 227	4 143	4 289	4 295
z toho ve věku:								
0–29 let	87	96	78	68	86	78	82	73
z toho muži (%)	74,7	67,7	64,1	64,7	73,3	73,1	70,7	74,0
do 28 dnů	8	14	9	7	14	8	9	14
do 1 roku	15	23	15	14	23	15	15	19
Sňatky	2 362	2 425	2 067	2 254	2 278	2 339	2 564	2 343
z toho ženichové ve věku:								
do 24 let	503	428	311	270	212	221	233	191
25–29 let	881	939	762	827	825	753	802	706
z toho nevěsty ve věku:								
do 24 let	939	801	625	585	531	520	500	472
25–29 let	811	895	772	887	910	861	969	821
Průměrný věk při prvním sňatku								
ženichové	27,7	28,1	28,7	29,1	29,5	29,9	29,9	30,3
nevěsty	25,1	25,7	26,0	26,4	26,8	27,1	27,5	27,6
Rozvody	1 448	1 466	1 504	1 468	1 394	1 548	1 537	1 400
z toho muži ve věku:								
do 24 let	55	44	32	36	27	21	18	20
25–29 let	282	251	228	194	161	159	130	121
z toho ženy ve věku:								
do 24 let	148	110	92	82	64	56	53	46
25–29 let	352	322	322	265	264	248	218	202
Přírůstek/úbytek stěhováním	-509	266	816	-122	1 424	1 420	2 418	2 452
z toho ve věku:								
0–14 let	36	247	127	111	146	58	211	138
15–29 let	-391	-50	342	-249	609	587	1 168	1 222

¹⁾ data k 31. 12. 2011 navazují na výsledky SLDB 2011 a nejsou srovnatelná s předchozími roky

²⁾ poměr osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

³⁾ poměr osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
								OBYVATELSTVO¹⁾
439 027	439 942	438 600	438 594	438 609	438 851	439 639	440 636	Počet obyvatel k 31. 12.
								z toho ve věku (%):
14,9	15,1	15,3	15,4	15,5	15,7	15,8	16,0	0–14 let
19,9	19,3	18,6	18,1	17,6	17,2	16,8	16,4	15–29 let
152 549	151 317	148 557	146 924	145 439	144 071	143 262	142 652	Počet obyvatel ve věku 0–29 let
								v tom ve věku:
24 289	25 181	25 701	25 072	24 205	23 357	22 916	23 259	0–4 let
20 711	20 963	21 364	22 376	23 701	24 678	25 665	25 672	5–9 let
20 264	20 203	20 074	20 267	20 290	20 666	20 825	21 451	10–14 let
26 655	25 115	23 375	22 035	20 866	20 338	20 275	20 223	15–19 let
29 589	29 378	28 517	27 969	27 458	26 389	25 007	23 658	20–24 let
31 041	30 477	29 526	29 205	28 919	28 643	28 574	28 389	25–29 let
96,0	97,1	100,7	105,2	109,1	112,5	115,8	118,4	Index stáří ²⁾
41,1	42,3	44,3	46,4	48,2	49,9	51,7	53,6	Index ekonomického zatížení ³⁾
40,1	40,3	40,6	40,9	41,1	41,4	41,6	41,8	Průměrný věk k 31. 12.
38,7	38,9	39,2	39,4	39,7	39,9	40,1	40,3	muži
41,6	41,8	42,0	42,3	42,5	42,8	42,9	43,1	ženy
								Naděje dožití při narození (dvouleté období)
73,90	74,37	74,77	75,26	75,06	75,09	75,67	76,15	muži
80,13	80,14	80,77	80,79	80,95	81,47	81,45	81,82	ženy
5 206	5 120	4 654	4 592	4 535	4 435	4 683	4 960	Živé narození
2 647	2 480	2 239	2 228	2 153	2 079	2 196	2 383	z toho matkám ve věku do 29 let
44,6	45,5	47,4	48,4	49,8	52,0	53,7	54,2	Podíl dětí narozených mimo manželství (%)
								Podíl dětí narozených mimo manželství
53,6	55,1	57,9	59,0	59,5	62,6	63,6	65,1	matkám ve věku do 29 let (%)
29,6	29,8	30,0	29,9	30,1	30,2	30,3	30,2	Průměrný věk matky při narození dítěte
27,5	27,7	27,9	27,8	28,2	28,2	28,3	28,2	při narození prvního dítěte
1 995	1 942	1 962	1 939	1 843	1 928	1 880	1 842	Potraty celkem
938	897	906	876	803	831	839	800	z toho u žen ve věku do 29 let
1 223	1 206	1 215	1 179	1 126	1 165	1 106	1 119	z toho umělá přerušeni těhotenství
604	615	613	574	529	560	535	536	z toho u žen ve věku do 29 let
4 313	4 251	4 228	4 386	4 423	4 346	4 558	4 385	Zemřelí
								z toho ve věku:
63	62	77	55	51	47	56	50	0–29 let
76,2	69,4	66,2	67,3	78,4	74,5	73,2	66,0	z toho muži (%)
13	5	8	8	9	7	5	12	do 28 dnů
15	8	16	13	20	11	10	13	do 1 roku
2 094	1 928	1 954	1 929	1 877	1 849	2 031	2 126	Sňatky
								z toho ženichové ve věku:
158	128	140	122	107	106	125	147	do 24 let
585	497	437	529	463	467	454	480	25–29 let
								z toho nevěsty ve věku:
362	310	299	326	276	276	269	295	do 24 let
787	667	618	675	641	615	639	672	25–29 let
								Průměrný věk při prvním sňatku
30,7	31,1	31,8	31,4	31,8	31,8	32,3	32,0	ženichové
27,9	28,4	28,8	28,6	28,9	29,1	29,5	29,5	nevěsty
1 401	1 351	1 296	1 142	1 311	1 236	1 235	1 102	Rozvody
								z toho muži ve věku:
21	13	9	9	15	10	8	6	do 24 let
99	66	71	59	58	65	57	45	25–29 let
								z toho ženy ve věku:
58	45	33	37	35	32	25	23	do 24 let
162	130	137	108	115	103	112	90	25–29 let
809	46	254	-212	-97	153	663	422	Přírůstek/úbytek stěhováním
								z toho ve věku:
154	159	70	-43	21	88	137	39	0–14 let
375	96	96	-47	-65	-2	216	127	15–29 let

PŘÍLOHA

Vývoj vybraných ukazatelů v Libereckém kraji – vzdělávání a ekonomická aktivita

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
VZDĚLÁVÁNÍ¹⁾								
Děti, žáci a studenti								
mateřských škol	12 483	12 518	12 660	12 723	12 563	12 601	12 878	13 406
základních škol	46 877	45 574	43 884	42 288	40 430	38 850	37 630	36 403
středních škol	.	22 006	22 574	22 521	22 703	22 483	21 914	21 578
v tom podle oborů vzdělání:								
obory gymnázií	4 626	4 930	4 918	4 858	4 843	4 866	4 803	4 844
z toho v denní formě vzdělávání	.	.	4 918	4 858	4 843	4 866	4 803	4 844
obory odborného vzdělání (bez nástavbového studia)	.	.	16 006	15 930	15 900	15 987	15 451	15 053
z toho v denní formě vzdělávání	.	.	15 796	15 667	15 674	15 711	15 211	14 778
obory nástavbového studia	.	.	1 650	1 733	1 960	1 630	1 660	1 681
z toho v denní formě vzdělávání	.	.	972	972	970	798	642	581
konzervatoři	.	.	.	.	.	.	.	.
vyšších odborných škol	660	716	814	761	751	776	778	712
z toho v denní formě vzdělávání	660	716	814	734	718	715	731	645
Studenti veřejných a soukromých vysokých škol s místem výuky v kraji	6 259	6 349	6 619	6 688	7 086	7 700	8 620	9 614
z toho státního občanství ČR	5 915	5 976	6 220	6 280	6 646	7 238	8 150	9 069
z toho v prezenční formě studia	4 837	4 856	5 094	5 069	5 289	5 629	6 264	6 659
Studenti veřejných a soukromých vysokých škol s bydlištěm v kraji	7 318	7 618	8 003	8 526	9 042	9 854	10 916	11 949
z toho státního občanství ČR	6 971	7 235	7 953	8 472	8 976	9 789	10 834	11 861
z toho v prezenční formě studia	5 816	5 972	6 626	6 961	7 229	7 701	8 259	8 718
v tom podle typu studijního programu:								
bakalářský	1 561	1 953	2 669	3 502	4 355	5 358	6 635	7 700
magisterský včetně navazujícího magisterského	5 365	5 255	4 879	4 513	4 172	3 960	3 723	3 707
doktorský	527	562	604	640	628	678	686	690
Absolventi								
středních škol	.	.	5 010	5 000	5 070	4 988	4 668	4 554
z toho s maturitní zkouškou (%)	.	.	.	.	62,8	66,3	65,6	67,9
vyšších odborných škol	186	97	180	206	163	171	155	167
veřejných a soukromých vysokých škol s bydlištěm v kraji	965	964	1 094	1 227	1 411	1 629	1 868	2 159
Děti v dětských domovech	.	.	.	268	285	272	238	234
Žáci základních uměleckých škol	9 524	9 283	9 178	8 971	8 914	8 802	9 028	9 106
EKONOMICKÁ AKTIVITA (Výběrové šetření pracovních sil)								
Míra ekonomické aktivity (třileté průměry)								
muži ve věku 15–19 let	18,9	13,5	11,5	11,2	12,5	13,4	12,7	10,6
muži ve věku 20–24 let	77,4	73,1	68,5	68,1	68,2	68,9	64,6	61,9
muži ve věku 25–29 let	91,5	90,5	89,1	91,4	93,6	94,3	93,4	91,1
ženy ve věku 15–19 let	13,3	8,9	8,9	9,9	10,5	8,9	6,4	7,3
ženy ve věku 20–24 let	63,1	59,9	57,9	57,1	56,1	55,5	49,7	45,4
ženy ve věku 25–29 let	62,7	64,0	62,5	63,7	64,7	66,5	66,5	65,6
NEZAMĚSTANOST dle evidence úřadu práce								
Uchazeči o zaměstnání k 31. 12.	15 987	19 334	21 065	20 299	18 923	17 258	14 566	16 605
z toho ve věku:								
do 19 let	1 453	1 611	1 633	1 353	1 173	1 045	863	1 006
20–24 let	2 865	3 484	3 451	2 947	2 423	2 124	1 649	2 084
25–29 let	2 194	2 551	2 780	2 526	2 284	1 941	1 564	1 812
Mladiství uchazeči o zaměstnání (k 30. 4.)	.	341	395	408	385	343	336	363
z toho dívky	.	162	190	192	176	159	162	164
z toho v evidenci déle než 6 měsíců ²⁾	.	113	158	168	140	128	98	107
Uchazeči o zaměstnání – absolventi škol (k 30. 4.)	.	1 614	1 560	1 424	916	833	672	563
z toho:								
ženy	.	615	646	658	471	443	340	309
z toho v evidenci déle než 5 měsíců ²⁾	.	766	812	672	425	343	228	164

¹⁾ stav za vysoké školy k 31. 12., za ostatní školy k 30. 9., za dětské domovy k 31. 10.

²⁾ od roku 2009 v evidenci úřadu práce déle než 5 měsíců

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
								VZDĚLÁVÁNÍ¹⁾
								Děti, žáci a studenti
13 718	14 329	14 866	15 400	15 675	15 745	15 510	15 178	mateřských škol
35 427	35 206	35 350	35 628	36 499	37 561	38 826	39 911	základních škol
21 321	20 376	19 078	17 723	16 873	16 334	15 916	15 699	středních škol
								v tom podle oborů vzdělání:
4 790	4 703	4 575	4 340	4 211	4 086	4 036	3 956	obory gymnázií
4 790	4 703	4 575	4 340	4 211	4 086	4 036	3 956	z toho v denní formě vzdělávání
14 591	13 795	12 999	12 237	11 703	11 467	11 189	11 016	obory odborného vzdělání (bez nástavbového studia)
14 284	13 534	12 761	12 022	11 531	11 314	11 025	10 874	z toho v denní formě vzdělávání
1 940	1 878	1 504	1 146	959	781	691	727	obory nástavbového studia
779	812	656	527	450	408	348	354	z toho v denní formě vzdělávání
-	-	-	-	-	-	-	-	konzervatoří
594	521	492	480	435	391	320	241	vyšších odborných škol
545	494	492	473	429	385	314	233	z toho v denní formě vzdělávání
								Studenti veřejných a soukromých vysokých
10 218	10 009	9 260	8 720	8 275	7 541	6 873	6 364	škol s místem výuky v kraji
9 612	9 464	8 806	8 316	7 880	7 151	6 442	5 914	z toho státního občanství ČR
7 029	6 779	6 263	5 961	5 781	5 262	4 714	4 291	z toho v prezenční formě studia
								Studenti veřejných a soukromých vysokých
12 621	12 895	12 553	12 187	11 648	10 961	10 031	9 481	škol s bydlištěm v kraji
12 508	12 792	12 460	12 090	11 535	10 865	9 941	9 388	z toho státního občanství ČR
9 193	9 413	9 155	9 009	8 722	8 275	7 605	7 097	z toho v prezenční formě studia
								v tom podle typu studijního programu:
8 225	8 447	8 107	7 760	7 284	6 705	6 092	5 745	bakalářský
3 853	3 852	3 812	3 810	3 726	3 631	3 330	3 167	magisterský včetně navazujícího
696	742	732	705	713	700	685	638	magisterského
								doktorský
								Absolventi
4 503	3 948	3 601	3 416	3 229	2 958	2 818	.	středních škol
70,8	69,3	68,4	72,1	71,4	66,3	69,2	.	z toho s maturitní zkouškou (%)
136	132	97	91	80	77	74	.	vyšších odborných škol
								veřejných a soukromých vysokých škol
2 522	2 762	2 956	2 973	2 892	2 698	2 574	2 354	s bydlištěm v kraji
233	220	216	197	193	193	210	184	Děti v dětských domovech
9 024	9 145	9 380	9 383	9 497	9 551	9 601	9 535	Žáci základních uměleckých škol
								EKONOMICKÁ AKTIVITA
								(Výběrové šetření pracovních sil)
								Míra ekonomické aktivity (tříleté průměry)
12,3	12,8	11,9	9,0	9,7	12,8	12,1	12,3	muži ve věku 15–19 let
61,8	64,2	64,2	63,3	62,5	65,0	67,2	66,4	muži ve věku 20–24 let
90,0	90,4	92,4	93,2	91,9	89,7	90,9	91,6	muži ve věku 25–29 let
8,7	8,7	7,3	7,0	7,8	7,2	.	.	ženy ve věku 15–19 let
43,7	43,8	43,1	44,4	47,0	51,1	51,4	49,1	ženy ve věku 20–24 let
66,5	64,9	65,1	63,5	65,1	67,0	69,8	67,8	ženy ve věku 25–29 let
								NEZAMĚSTANANOST
								dle evidence úřadu práce
26 273	25 653	23 286	24 185	25 909	23 496	19 507	16 104	Uchazeči o zaměstnání k 31. 12.
								z toho ve věku:
1 391	1 135	1 214	1 190	1 023	891	763	666	do 19 let
3 424	3 135	3 181	3 340	3 361	2 830	2 071	1 522	20–24 let
2 847	2 739	2 515	2 656	2 859	2 491	2 055	1 674	25–29 let
355	352	300	310	280	245	244	252	Mladiství uchazeči o zaměstnání (k 30. 4.)
147	161	135	148	128	109	127	142	z toho dívky
151	142	107	139	116	115	121	115	z toho v evidenci déle než 6 měsíců ²⁾
								Uchazeči o zaměstnání – absolventi škol
878	1 143	1 032	898	1 293	976	811	638	(k 30. 4.)
								z toho:
404	557	537	438	638	525	386	306	ženy
326	640	532	.	.	582	382	243	z toho v evidenci déle než 5 měsíců ²⁾

PŘÍLOHA

Vývoj vybraných ukazatelů v Libereckém kraji – zdravotnictví a sociální zabezpečení

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ZDRAVOTNICTVÍ									
Počet registrovaných pacientů na 1 lékaře pro děti a dorost	1 005,7	984,1	993,2	1 006,8	1 005,6	994,6	.	830,4	.
Samostatné ordinace praktického lékaře pro děti a dorost	93	87	86	86	87	87	89	90	90
Detašovaná pracoviště samostatných ordinací prakt. lékaře pro děti a dorost	25	25	23	21	16	17	18	18	18
Dětská oddělení nemocnic ¹⁾	5	5	5	4	4	4	5	4	6
počet lůžek ¹⁾	202	180	180	172	172	158	158	158	163
počet hospitalizovaných ¹⁾	14 022	13 180	13 315	12 817	12 836	13 100	13 217	13 524	13 417
Nově hlášené případy dočasné pracovní neschopnosti mladistvých pro pracovní úraz	8	3	2	2	4	5	4	11	8
Výjezdy Zdravotnické záchranné služby k osobám ve věku 0–18 let	.	.	.	5 493	3 827	5 770	4 494	5 884	5 978
podíl na všech výjezdech (%)	.	.	.	8,8	6,1	8,8	7,0	8,9	9,4
SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ									
Uživatelé sociálních služeb (děti a mládež do 18 let)									
osobní asistence	.	61	102	83	91	79	59	51	49
odlehčovací služby	.	18	17	16	14	12	8	8	10
sociálně aktivizační služby pro osoby se zdravotním postižením	.	-	2	-	1	4	429	501	597
domovy pro osoby se zdravotním postižením	.	42	31	31	32	33	31	28	28
azylové domy	.	28	17	17	23	16	14	15	9
nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	.	295	672	523	813	800	726	594	682
denní stacionáře	.	53	57	55	54	60	60	59	58
sociální poradny	.	472	481	432	489	590	424	466	482
pracoviště rané péče	.	123	140	158	158	-	220	-	227
Dávky státní sociální podpory									
přídavek na dítě									
počet vyplacených dávek (tis.)	453,4	355,5	287,1	268,3	258,1	252,1	245,0	229,5	211,8
výdaje na dávky (mil. Kč)	264,3	204,4	174,0	160,9	154,1	150,6	146,5	137,3	126,4
rodičovský příspěvek									
počet vyplacených dávek (tis.)	185,7	189,7	178,9	172,1	160,0	149,4	141,2	137,9	137,4
výdaje na dávky (mil. Kč)	1 219,9	1 250,8	1 229,8	1 129,2	1 075,9	1 016,7	947,6	917,4	924,2
porodné									
počet vyplacených dávek (tis.)	5,2	5,2	5,1	0,9	0,5	0,5	0,5	1,0	1,1
výdaje na dávky (mil. Kč)	72,3	68,9	67,7	11,8	7,1	6,9	6,1	11,1	11,9
Dávky péstounské péče									
počet vyplacených dávek (tis.)	10,4	11,2	11,8	11,4	10,8	11,8	13,7	15,5	16,7
výdaje na dávky (mil. Kč)	41,4	45,1	47,6	48,6	55,2	91,6	110,0	127,5	138,2
Pěstounská péče a ústavní výchova									
pěstouni, poručníci a jiné pečující osoby než rodiče	.	.	.	376	370	451	785	856	890
pěstounské rodiny	280	320	363	311	295	291	.	.	.
děti v náhradní rodinné péči	382	692	697	709	724	760	842	862	892
děti s nařízenou ústavní výchovou	394	375	341	315	293	296	259	300	319
děti s uloženou ochrannou výchovou	3	4	4	6	7	2	2	1	2
Siroťčí důchody (prosinec)									
příjemci důchodu									
muži	930	934	894	976	1 014	1 010	952	927	857
ženy	1 160	1 167	1 123	1 059	1 026	996	969	933	900
průměrná měsíční výše důchodu (Kč)									
muži	4 900	5 056	5 096	5 302	5 471	5 627	5 673	5 819	5 855
ženy	4 994	5 152	5 192	5 434	5 478	5 607	5 681	5 829	5 849

¹⁾ Vlivem změny metodiky nejsou v roce 2016 data srovnatelná s roky předchozími. Do roku 2015 byl zdrojem dat výkaz L (MZ) 1, od roku 2016 jsou data o hospitalizovaných čerpána z Národního registru hospitalizovaných a data o počtu oddělení a počtu lůžek z výkazu E (MZ) 2 a E (MZ) 3 podle oborů péče.

Vybrané ukazatele podle okresů Libereckého kraje v roce 2016

	Kraj celkem	v tom okresy			
		Česká Lípa	Jablonec nad Nisou	Liberec	Semily
OBYVATELSTVO					
Počet obyvatel k 31. 12.	440 636	102 975	90 134	173 382	74 145
z toho ženy (%)	50,9	50,7	51,2	51,0	50,4
v tom ve věku (%):					
0–14 let	16,0	16,0	15,9	16,4	15,1
15–64 let	65,1	66,5	64,4	65,0	64,4
65 a více let	18,9	17,6	19,7	18,6	20,5
Počet obyvatel ve věku 0–29 let	142 652	33 898	28 607	56 801	23 346
z toho ženy (%)	48,7	48,8	48,6	49,0	48,3
v tom ve věku (%):					
0–4 let	16,2	15,6	16,7	16,8	15,7
5–9 let	17,9	17,9	18,3	18,3	17,0
10–14 let	15,1	15,0	15,1	14,9	15,2
15–19 let	14,2	14,6	14,1	13,9	14,3
20–24 let	16,7	16,9	16,3	16,2	17,4
25–29 let	19,9	20,0	19,5	19,9	20,3
Index stáří ¹⁾	118,4	109,8	124,1	113,7	135,7
Index ekonomického zatížení ²⁾	45,0	42,4	46,5	45,1	46,9
Průměrný věk k 31. 12.	41,8	41,2	42,1	41,4	42,9
Naděje dožití při narození (2012-2016)					
muži	.	74,29	75,94	75,71	76,41
ženy	.	81,23	81,76	81,12	81,80
Živě narození	4 960	1 117	1 065	1 991	787
z toho matkám ve věku do 29 let (%)	48,0	53,5	44,9	46,8	47,8
Podíl dětí narozených mimo manželství (%)	54,2	61,7	54,4	52,0	48,9
Průměrný věk matky při narození dítěte	30,2	29,7	30,5	30,3	30,5
z toho při narození 1. dítěte	28,2	27,3	28,5	28,4	28,7
Potravy	1 842	441	405	759	237
z toho u žen ve věku do 29 let (%)	43,4	41,0	45,2	41,9	49,8
Zemřelí	4 385	1 036	868	1 726	755
z toho ve věku 0–29 let (%)	1,1	1,4	1,3	0,9	1,2
Sňatky	2 126	504	464	823	335
z toho ženichové ve věku do 29 let (%)	29,5	29,0	25,4	30,6	33,1
z toho nevěsty ve věku do 29 let (%)	45,5	43,5	39,9	47,1	52,2
Průměrný věk při prvním sňatku					
ženichové	32,0	31,8	32,5	31,8	32,2
nevěsty	29,5	29,3	30,1	29,4	29,1
Rozvody	1 102	269	211	461	161
z toho muži ve věku do 29 let (%)	4,6	4,1	4,7	5,2	3,7
z toho ženy ve věku do 29 let (%)	10,3	10,8	10,4	9,3	11,8
Přírůstek/úbytek stěhováním	422	-127	87	436	26
z toho ve věku 0–29 let	166	-143	82	223	4
OBYVATELSTVO podle SLDB 2011					
Počet obyvatel s obvyklým pobytem	432 439	100 756	88 200	169 878	73 605
z toho ženy (%)	51,1	50,9	51,3	51,1	50,9
Počet obyvatel ve věku do 29 let	145 483	35 043	28 922	57 597	23 921
z toho bydlící v zařízeních	2 339	475	367	1 388	109
z toho ve věku 15–29 podle rodinného stavu (%):					
svobodní, svobodné	89,1	89,3	89,3	88,2	90,4
ženatí, vdané	9,6	9,1	9,4	10,5	8,6
rozvedení, rozvedené	1,1	1,4	1,1	1,1	0,9
ovdovělí, ovdovělé	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
z toho ve věku 25–29 podle nejvyššího ukončeného vzdělání (%):					
základní vč. neukončeného a bez vzdělání	10,0	11,9	11,3	9,3	7,7
střední vč. vyučení (bez maturity)	29,0	36,2	26,5	26,3	28,2
úplné střední s maturitou a vyšší odborné vč. nástavbového	36,6	34,7	37,3	36,1	40,3
vysokoškolské	17,3	10,6	17,3	20,4	19,2

Vybrané ukazatele podle okresů Libereckého kraje v roce 2016

pokračování

	Kraj celkem	v tom okresy			
		Česká Lípa	Jablonec nad Nisou	Liberec	Semily
Věřící ve věku do 29 let z obyvatel daného věku (%)	8,0	5,7	7,8	8,4	10,9
Rodáci ve věku do 29 let z počtu osob daného věku (%) ³⁾					
muži	68,5	64,3	69,5	69,1	72,1
ženy	66,7	63,6	67,7	67,3	68,6
Ekonomicky aktivní ve věku 15–29 let	42 516	10 326	8 216	17 163	6 811
zaměstnaní	35 466	8 394	6 781	14 457	5 834
z toho pracující studenti a učni	2 989	642	567	1 272	508
Ekonomicky neaktivní ve věku 15–29 let	30 726	6 937	6 189	11 922	5 678
žáci, studenti a učni	26 926	5 907	5 409	10 422	5 188
Vyjíždějící do zaměstnání z obce bydliště	41 305	10 836	8 924	13 325	8 220
ve věku 15–24 let (% z vyjíždějících)	8,2	9,2	7,5	8,1	7,7
ve věku 25–29 let (% z vyjíždějících)	13,4	13,2	13,4	13,4	13,8
DOMÁCNOSTI podle SLDB 2011					
Podíl domácností s osobou v čele ve věku do 29 let (%):					
na počtu úplných rodin	4,5	4,7	3,9	5,3	3,0
na počtu neúplných rodin	7,7	9,8	7,0	7,6	5,6
na počtu domácností jednotlivců	12,0	12,9	11,4	12,9	9,7
Domácnosti s osobou v čele domácnosti ve věku 15–29 let					
úplné rodiny	3 857	931	679	1 791	456
neúplné rodiny	1 894	589	374	717	214
domácnosti jednotlivců	7 340	1 748	1 498	3 133	961
Hospodařící domácnosti jednotlivců ve věku 25–29 let					
muži	2 393	582	484	1 008	319
v tom (%):					
samostatně v bytě	77,6	75,9	79,5	77,7	77,4
v bytě spolu s další domácností mimo byty (bez zařízení)	20,0	19,6	19,4	20,4	20,1
mimo byty (bez zařízení)	2,4	4,5	1,0	1,9	2,5
ženy	1 736	401	373	749	213
v tom (%):					
samostatně v bytě	76,9	75,6	79,1	76,8	76,1
v bytě spolu s další domácností mimo byty (bez zařízení)	20,3	20,7	18,2	20,7	21,6
mimo byty (bez zařízení)	2,8	3,7	2,7	2,5	2,3
VZDĚLÁVÁNÍ⁴⁾					
Děti, žáci a studenti					
mateřských škol	15 510	3 706	3 064	6 070	2 670
základních škol	38 826	9 297	7 574	15 428	6 527
středních škol	15 916	3 141	2 193	7 722	2 860
z toho v denní formě vzdělávání (%)	97,0	96,4	98,3	96,7	96,4
v tom podle oborů vzdělání (%):					
obory gymnázií	28,7	23,6	40,3	19,6	31,6
obory odborného vzdělání (bez nástavbového studia)	66,8	71,4	56,1	76,5	63,1
obory nástavbového studia	4,5	5,0	3,6	3,9	5,3
vyšších odborných škol	320,0	16,0	163,0	113,0	28,0
z toho v denní formě vzdělávání (%)	94,6	100,0	100,0	100,0	78,6
Studenti veřejných a soukromých vysokých škol s bydlištěm v kraji/okrese	10 041	2 026	2 040	3 984	1 991
z toho v prezenční formě studia (%)	76,6	71,8	79,1	75,0	82,0

Vybrané ukazatele podle okresů Libereckého kraje v roce 2016

dokončení

	Kraj celkem	v tom okresy			
		Česká Lípa	Jablonec nad Nisou	Liberec	Semily
NEZAMĚSTNANOST					
dle evidence úřadu práce					
Uchazeči o zaměstnání k 31. 12.	16 104	3 365	3 190	6 870	2 679
z toho ve věku (%):					
do 19 let	4,1	3,7	5,9	3,9	3,1
20–24 let	9,5	8,3	10,3	9,5	9,9
25–29 let	10,4	8,9	11,3	10,5	10,9
Podíl nezaměstnaných osob ve věku					
15–29 let celkem ⁵⁾ (%)	5,2	3,9	6,0	5,7	5,2
muži	5,2	3,7	5,9	5,7	5,3
ženy	5,3	4,2	6,1	5,7	5,0
Podíl nezaměstnaných absolventů na celkovém počtu uchazečů (%)	3,7	3,7	3,7	3,2	4,7
Podíl nezaměstnaných mladistvých na celkovém počtu uchazečů (%)	1,4	1,1	2,2	1,4	0,7
Mladiství uchazeči o zaměstnání (k 30. 4.)	252	52	91	95	14
z toho dívky	142	34	48	53	7
z toho v evidenci déle než 5 měsíců	115	18	44	50	3
Uchazeči o zaměstnání - absolventi škol (k 30. 4.)	638	118	130	249	141
z toho ženy	306	66	62	119	59
z toho v evidenci déle než 5 měsíců	243	45	39	113	46
ZDRAVOTNICTVÍ v roce 2015					
Samostatné ordinace praktického lékaře pro děti a dorost vč. detašovaných pracovišť	108	22	24	42	20
Počet osob ve věku 0–19 let na 1 samostat. ordinaci praktického lékaře pro děti a dorost vč. detašovaných pracovišť	830	970	752	835	757
SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ					
Dávky státní sociální podpory					
přídavek na dítě					
počet vyplacených dávek	211 762	58 718	49 490	73 884	29 670
výdaje na dávky (tis. Kč)	126 432	35 019	29 533	43 945	17 935
rodičovský příspěvek					
počet vyplacených dávek	137 359	31 336	28 711	55 881	21 431
výdaje na dávky (tis. Kč)	924 222	208 147	189 593	377 530	148 952
porodné					
počet vyplacených dávek	105	276	235	406	133
výdaje na dávky (tis. Kč)	11 942	3 140	2 675	4 605	1 522
Dávky péčovské péče					
počet vyplacených dávek	16 711	4 459	4 438	5 315	2 499
výdaje na dávky (tis. Kč)	138 198	36 674	38 261	42 247	21 016
Siroťčí důchody (prosinec)					
příjemci důchodu					
muži	857	215	177	343	122
ženy	900	218	191	342	149
průměrná měsíční výše důchodu (Kč)					
muži	5 855	5 784	6 056	5 778	5 908
ženy	5 849	5 678	5 836	5 865	6 077

1) počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

2) počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

3) podíl osob žijících v obci, kde se narodily, tj. v obci faktického bydliště matky v době narození této osoby

4) stav za vysoké školy k 31. 12. 2015, za ostatní školy k 30. 9. 2015

5) podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–29 let na počtu obyvatel stejného věku

Pramen: Vzdělávání – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Zdravotnictví – Ústav zdravotnických informací a statistiky

Sociální zabezpečení – Ministerstvo práce a sociálních věcí, Česká správa sociálního zabezpečení

Nezaměstnanost absolventů – Národní ústav pro vzdělávání

PŘÍLOHA

Vybrané ukazatele podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností Libereckého kraje v roce 2016

	Kraj celkem	Správní obvod obce s rozšířenou působností				
		Česká Lípa	Frydlant	Jablonec nad Nisou	Jilemnice	Liberec
OBYVATELSTVO						
Počet obyvatel k 31. 12.	440 636	76 666	24 491	55 692	22 239	143 645
v tom ve věku (%):						
0–14 let	16,0	16,3	16,2	16,3	15,1	16,4
15–64 let	65,1	67,0	65,6	64,5	64,9	64,8
65 a více let	18,9	16,7	18,2	19,2	20,0	18,7
Počet obyvatel ve věku 0–29 let	142 652	25 761	8 276	17 932	7 144	46 835
v tom ve věku (%):						
0–4 let	16,3	15,9	15,6	17,1	14,6	17,0
5–9 let	18,0	17,9	17,4	18,4	17,0	18,4
10–14 let	15,0	14,8	14,8	15,1	15,4	14,9
15–19 let	14,2	14,3	15,6	13,7	14,9	13,6
20–24 let	16,6	16,9	18,2	15,9	18,9	15,8
25–29 let	19,9	20,3	18,4	19,7	19,3	20,2
Index stáří ¹⁾	118,4	102,3	112,7	117,4	132,3	114,0
Index ekonomického zatížení ²⁾	53,6	49,3	52,4	55,0	54,0	54,2
Průměrný věk k 31. 12.	41,8	40,7	41,3	41,8	42,6	41,4
Naděje dožití při narození (2012-2016)						
muži	.	74,22	74,48	77,31	76,20	75,95
ženy	.	80,81	79,41	81,88	82,84	81,52
Živě narození	4 960	865	258	661	199	1 675
z toho matek ve věku do 29 let (%)	48,0	54,3	58,1	42,2	48,2	44,9
Podíl dětí narozených mimo manželství (%)	54,2	61,6	64,3	51,9	46,7	50,4
Průměrný věk matky při narození dítěte	30,2	29,6	28,8	30,7	30,8	30,5
z toho při narození prvního dítěte	28,2	27,3	25,9	28,7	28,8	28,8
Sňatky	2 126	364	105	289	90	700
z toho ženichové ve věku do 29 let (%)	29,5	29,9	33,3	26,6	43,3	30,4
z toho nevěsty ve věku do 29 let (%)	45,5	46,4	49,5	40,1	65,6	47,0
Přírůstek/úbytek stěhováním	422	-127	-34	209	-29	436
z toho ve věku 0–29 let	166	-124	-29	177	-21	235
OBYVATELSTVO podle SLDB 2011						
Počet obyvatel s obvyklým pobytem	432 439	74 803	24 124	53 961	22 096	140 642
z toho ženy (%)	51,1	50,8	50,9	51,3	50,4	51,2
Počet obyvatel ve věku do 29 let	145 483	26 553	8 400	17 931	7 348	47 526
z toho bydlící v zařízeních	2 339	411	71	342	16	1 295
z toho ve věku 15–29 podle rodinného stavu (%):						
svobodní, svobodné	89,1	89,0	88,6	89,2	90,5	88,2
ženatí, vdané	9,6	9,3	10,3	9,4	8,7	10,5
rozvedení, rozvedené	1,1	1,5	1,0	1,1	0,7	1,1
ovdovělí, ovdovělé	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
z toho ve věku 25–29 podle nejvyššího ukončeného vzdělání (%):						
základní vč. neukončeného a bez vzdělání	10,0	11,9	16,2	11,2	5,8	8,4
střední vč. vyučení (bez maturity)	29,0	37,0	39,5	24,6	29,8	24,3
úplné střední s maturitou a vyšší odborné vč. nástavbového	36,6	33,8	31,9	37,9	40,6	36,6
vysokoškolské	17,3	10,2	7,7	18,2	19,6	22,4
Věřící ve věku do 29 let z obyvatel daného věku (%)	8,0	5,5	7,6	8,0	12,9	8,6
Rodáci ve věku do 29 let z počtu osob daného věku (%) ³⁾						
muži	68,5	63,5	69,1	70,7	74,1	69,3
ženy	66,7	63,8	66,3	69,0	71,0	67,8
Ekonomicky aktivní ve věku 15–29 let	42 516	7 948	2 382	5 194	2 019	14 288
zaměstnaní	35 466	6 539	1 858	4 356	1 725	12 172
z toho pracující studenti a učni	2 989	477	111	351	179	1 133
Ekonomicky neaktivní ve věku 15–29 let	30 726	5 221	1 720	3 841	1 788	9 859
žáci, studenti a učni	26 926	4 425	1 437	3 349	1 633	8 672

Správní obvod obce s rozšířenou působností					
Nový Bor	Semily	Tanvald	Turnov	Železný Brod	
					OBYVATELSTVO
26 309	25 805	20 617	33 048	12 124	Počet obyvatel k 31. 12.
					v tom ve věku (%):
15,0	15,2	14,6	15,4	15,6	0–14 let
65,0	64,3	65,2	64,4	62,7	15–64 let
20,0	20,5	20,2	20,2	21,7	65 a více let
8 137	8 211	6 377	10 313	3 666	Počet obyvatel ve věku 0–29 let
					v tom ve věku (%):
14,6	15,7	14,7	16,9	17,0	0–4 let
17,9	17,0	17,8	17,3	18,8	5–9 let
15,8	15,1	14,6	15,3	15,7	10–14 let
15,6	14,1	15,4	14,1	14,0	15–19 let
17,0	17,1	17,4	16,4	16,0	20–24 let
19,0	21,1	20,0	19,9	18,4	25–29 let
133,8	135,0	138,7	130,7	139,3	Index stáří ¹⁾
53,8	55,6	53,3	55,4	59,4	Index ekonomického zatížení ²⁾
42,6	42,8	42,9	42,7	43,0	Průměrný věk k 31. 12.
					Naděje dožití při narození (2012-2016)
74,37	76,10	73,49	76,35	75,90	muži
82,25	81,35	80,20	81,76	82,66	ženy
252	286	235	381	148	Živě narození
50,8	49,7	55,3	46,5	39,9	z toho matekám ve věku do 29 let (%)
61,9	47,9	68,5	47,8	48,6	Podíl dětí narozených mimo manželství (%)
30,1	30,3	29,1	30,6	31,1	Průměrný věk matky při narození dítěte
27,4	28,0	27,9	29,0	28,9	z toho při narození prvního dítěte
140	121	94	154	69	Sňatky
26,4	30,6	19,1	28,6	26,1	z toho ženichové ve věku do 29 let (%)
35,7	49,6	35,1	44,2	44,9	z toho nevěsty ve věku do 29 let (%)
-	63	-196	73	27	Přírůstek/úbytek stěhováním
-19	50	-120	1	16	z toho ve věku 0–29 let
					OBYVATELSTVO podle SLDB 2011
25 953	25 562	20 905	32 350	12 043	Počet obyvatel s obvyklým pobytem
51,2	50,9	51,3	51,2	51,3	z toho ženy (%)
8 490	8 386	6 732	10 308	3 809	Počet obyvatel ve věku do 29 let
64	44	18	56	22	z toho bydlící v zařízeních
					z toho ve věku 15–29 podle
					rodinného stavu (%):
90,4	90,7	90,7	89,2	88,1	svobodní, svobodné
8,4	8,2	8,0	9,8	10,7	ženatí, vdané
1,1	1,0	1,2	0,8	0,9	rozvedení, rozvedené
0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	ovdovělí, ovdovělé
					z toho ve věku 25–29 podle nejvyššího
					ukončeného vzdělání (%):
11,7	8,7	14,1	7,8	7,0	základní vč. neukončeného a bez vzdělání
33,0	29,5	30,7	26,6	28,5	střední vč. vyučení (bez maturity)
					úplně střední s maturitou a vyšší odborné
37,5	38,7	32,9	41,1	41,8	vč. nástavbového
11,8	18,3	14,9	19,3	16,4	vysokoškolské
					Věřící ve věku do 29 let z obyvatel
6,5	10,2	6,9	9,5	8,5	daného věku (%)
					Rodáci ve věku do 29 let z počtu osob
					daného věku (%) ³⁾
66,9	74,2	65,3	67,1	71,4	muži
63,0	71,3	64,0	62,6	68,3	ženy
2 378	2 408	1 891	2 966	1 042	Ekonomicky aktivní ve věku 15–29 let
1 855	2 052	1 502	2 553	854	zaměstnaní
165	167	134	209	63	z toho pracující studenti a učni
1 716	1 976	1 407	2 356	842	Ekonomicky neaktivní ve věku 15–29 let
1 482	1 815	1 229	2 145	739	žáci, studenti a učni

PŘÍLOHA

Vybrané ukazatele podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností Libereckého kraje v roce 2016

	Kraj celkem	Správní obvod obce s rozšířenou působností				
		Česká Lípa	Frydlant	Jablonec nad Nisou	Jilemnice	Liberec
Vyjíždějící do zaměstnání z obce bydliště	41 305	7 777	3 151	4 533	2 568	9 042
ve věku 15–24 let (% z vyjíždějících)	8,2	9,6	10,8	7,8	7,5	7,3
ve věku 25–29 let (% z vyjíždějících)	13,4	13,6	12,1	14,3	13,2	14,2
DOMÁCNOSTI podle SLDB 2011						
Podíl domácností s osobou v čele						
ve věku do 29 let (%):						
na počtu úplných rodin	4,5	5,2	5,2	4,2	2,8	5,3
na počtu neúplných rodin	7,7	10,5	9,1	6,2	5,4	7,4
na počtu domácností jednotlivců	12,0	13,7	11,1	12,0	8,8	13,4
Domácnosti s osobou v čele domácnosti						
ve věku 15–29 let						
úplné rodiny	3 857	748	255	443	129	1 494
neúplné rodiny	1 894	466	117	206	57	591
domácnosti jednotlivců	7 340	1 381	328	972	248	2 764
Hospodařící domácnosti jednotlivců						
ve věku 25–29 let						
muži	2 393	466	100	316	80	890
v tom (%):						
samostatně v bytě	77,6	76,2	70,0	79,4	80,0	78,7
v bytě spolu s další domácností	20,0	19,3	23,0	19,6	17,5	20,0
mimo byty (bez zařízení)	2,4	4,5	7,0	0,9	2,5	1,3
ženy	1 736	318	65	254	47	678
v tom (%):						
samostatně v bytě	76,9	75,8	61,5	81,1	80,9	78,3
v bytě spolu s další domácností	20,3	20,4	35,4	15,7	19,1	19,2
mimo byty (bez zařízení)	2,8	3,8	3,1	3,1	0,0	2,5
VZDĚLÁVÁNÍ k 30. 9. 2015						
Děti, žáci a studenti						
mateřských škol	15 510	2 769	840	1 984	883	5 070
základních škol	38 826	6 944	2 130	4 811	1 935	13 046
středních škol	15 916	2 736	794	1 765	340	6 928
z toho v denní formě vzdělávání (%)	96,8	95,9	97,0	97,8	100,0	96,7
v tom podle oborů vzdělání (%):						
obory gymnázií	25,4	24,2	27,3	38,7	76,2	18,7
obory odborného vzdělání (bez nástavbového studia)	70,3	70,0	65,7	56,8	23,8	77,8
obory nástavbového studia	4,3	5,7	6,9	4,5	0,0	3,6
NEZAMĚSTNANOST						
dle evidence úřadu práce						
Podíl nezaměstnaných osob věku 15–29 let						
celkem ⁴⁾ (%)						
muži	5,18	3,50	6,79	5,51	5,22	5,53
ženy	5,28	3,97	6,34	5,79	4,94	5,55
Podíl nezaměstnaných absolventů na celkovém						
počtu uchazečů (%)						
Podíl nezaměstnaných mladistvých na celkovém	3,7	3,5	1,8	4,0	5,3	3,5
počtu uchazečů (%)						
	1,4	1,2	2,3	2,3	0,2	1,2
ZDRAVOTNICTVÍ v roce 2015						
Samostatné ordinace praktického lékaře pro děti						
a dorost vč. detašovaných pracovišť						
	108	19	5	12	6	37
Počet osob ve věku 0–19 let na 1 samostat.						
ordinaci praktického lékaře pro děti a dorost						
vč. detašovaných pracovišť						
	830	849	1 057	940	742	799

1) počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

2) počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

3) podíl osob žijících v obci, kde se narodily, tj. v obci faktického bydliště matky v době narození této osoby

4) podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–29 let na počtu obyvatel stejného věku

dokončení

Správní obvod obce s rozšířenou působností					
Nový Bor	Semily	Tanvald	Turnov	Železný Brod	
2 983	2 770	2 348	4 242	1 485	Vyjíždějící do zaměstnání z obce bydliště
7,8	9,3	7,4	6,7	7,2	ve věku 15–24 let (% z vyjíždějících)
12,1	14,0	13,3	12,5	12,9	ve věku 25–29 let (% z vyjíždějících)
					DOMÁCNOSTI podle SLDB 2011
					Podíl domácností s osobou v čele
					ve věku do 29 let (%):
3,5	3,3	3,5	3,0	3,3	na počtu úplných rodin
7,9	6,2	9,7	4,8	6,7	na počtu neúplných rodin
10,3	9,1	11,1	10,2	9,4	na počtu domácností jednotlivců
					Domácnosti s osobou v čele domácnosti
					ve věku 15–29 let
183	172	143	208	82	úplné rodiny
123	88	125	78	43	neúplné rodiny
367	312	370	438	160	domácnosti jednotlivců
					Hospodařící domácnosti jednotlivců
					ve věku 25–29 let
116	109	123	144	49	muži
					v tom (%):
75,0	78,9	82,9	75,0	69,4	samostatně v bytě
20,7	19,3	15,4	22,9	28,6	v bytě spolu s další domácností
4,3	1,8	1,6	2,1	2,0	mimo byty (bez zařízení)
83	62	78	108	43	ženy
					v tom (%):
74,7	77,4	80,8	73,1	62,8	samostatně v bytě
21,7	21,0	17,9	23,1	34,9	v bytě spolu s další domácností
3,6	1,6	1,3	3,7	2,3	mimo byty (bez zařízení)
					VZDĚLÁVÁNÍ k 30. 9. 2015
					Děti, žáci a studenti
937	843	634	1 164	386	mateřských škol
2 353	2 236	1 659	2 771	941	základních škol
405	1 285	262	1 235	166	středních škol
100,0	92,0	100,0	100,0	100,0	z toho v denní formě vzdělávání (%)
					v tom podle oborů vzdělání (%):
19,0	22,6	76,3	28,6	0,0	obory gymnázií
81,0	65,5	23,7	71,4	100,0	obory odborného vzdělání (bez
0,0	11,8	0,0	0,0	0,0	nástavbového studia)
					obory nástavbového studia
					NEZAMĚSTNANOST
					dle evidence úřadu práce
					Podíl nezaměstnaných osob věku 15–29 let
					celkem ⁴⁾ (%)
4,15	5,12	8,44	3,76	3,66	muži
4,71	4,59	7,02	3,53	5,47	ženy
4,3	3,8	3,1	3,9	3,9	Podíl nezaměstnaných absolventů na celkovém
					počtu uchazečů (%)
0,9	1,0	2,3	0,7	0,8	Podíl nezaměstnaných mladistvých na celkovém
					počtu uchazečů (%)
					ZDRAVOTNICTVÍ v roce 2015
					Samostatné ordinace praktického lékaře pro děti
3	6	7	8	5	a dorost vč. detašovaných pracovišť
					Počet osob ve věku 0–19 let na 1 samostat.
					ordinaci praktického lékaře pro děti a dorost
1 736	826	574	807	468	vč. detašovaných pracovišť

Pramen:

Vzdělávání – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Zdravotnictví – Ústav zdravotnických informací a statistiky

PŘÍLOHA

Živě narození podle věku matky, legitimacy a věku otce v Libereckém v roce 2016

	Celkem	Věk matky														
		do 18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30 – 34	35 – 39	40 a více
Živě narození v manželství	2 272	-	4	6	17	37	42	51	80	111	143	154	187	885	460	95
v tom věk otce:																
do 18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	3	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
21	6	-	-	-	2	3	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
22	13	-	-	2	1	5	-	-	2	1	-	1	-	1	-	-
23	22	-	1	1	-	6	3	2	1	2	2	-	1	1	2	-
24	24	-	-	2	1	6	1	2	4	2	1	-	-	5	-	-
25	46	-	-	-	7	2	10	5	10	5	2	1	-	4	-	-
26	46	-	-	-	2	1	4	10	5	13	4	1	3	3	-	-
27	68	-	-	-	-	2	4	3	8	9	13	10	3	11	4	1
28	88	-	-	-	1	-	2	3	7	12	19	18	11	14	-	1
29	119	-	-	-	-	2	3	3	4	11	18	25	17	31	4	1
30–34	829	-	2	1	2	6	11	15	32	41	56	67	110	411	72	3
35–39	638	-	-	-	-	4	3	4	5	11	22	23	31	301	223	11
40–44	268	-	-	-	-	-	1	3	1	3	4	5	8	82	113	48
45–49	68	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	2	15	28	20
50 a více	34	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	1	1	6	13	10
Živě narození mimo manželství	2 688	91	64	77	92	135	154	138	161	158	160	157	164	683	381	73
v tom věk otce:																
do 18	6	5	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	15	4	4	4	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-
20	27	7	6	2	2	2	3	-	2	-	1	1	1	-	-	-
21	48	8	7	9	6	11	3	2	1	-	-	-	-	1	-	-
22	57	6	4	6	11	12	5	3	3	1	2	2	1	1	-	-
23	76	5	5	5	11	16	8	6	4	3	2	4	4	3	-	-
24	83	4	5	7	11	6	12	14	6	5	3	2	4	4	-	-
25	91	5	3	4	8	11	13	13	11	6	3	2	2	9	1	-
26	103	1	2	2	4	4	11	6	9	22	7	10	12	12	1	-
27	118	-	3	2	7	7	12	15	14	22	12	7	3	12	2	-
28	129	1	2	3	5	10	11	8	11	7	19	9	11	23	8	1
29	139	-	-	4	1	8	8	5	12	10	12	19	16	32	11	1
30–34	609	6	5	7	7	13	24	23	46	37	47	48	49	227	62	8
35–39	517	2	1	2	4	3	11	18	13	21	29	27	32	197	147	10
40–44	257	-	-	-	2	4	4	7	7	6	5	13	8	81	85	35
45–49	50	-	-	-	-	-	2	1	2	-	1	-	3	15	20	6
50 a více	35	-	-	-	-	1	-	2	2	-	1	2	1	12	11	3
nezjištěn	328	37	16	20	13	27	27	15	18	18	16	8	17	54	33	9

Základní výsledky projekce obyvatelstva Libereckého kraje

Zdroj: ČSÚ, Projekce obyvatelstva v krajích ČR do roku 2050

	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
Obyvatelstvo celkem (k 1. 1.)							
Celkem	438 903	438 005	435 928	432 708	428 702	424 408	420 098
z toho ve věku (%):							
0–14 let	15,7	14,6	13,6	13,1	13,1	13,4	13,6
15–64 let	63,6	63,0	62,7	61,9	59,7	57,0	55,8
65 a více let	20,7	22,4	23,7	25,0	27,2	29,6	30,6
Počet obyvatel ve věku 0–14 let	68 932	64 141	59 473	56 851	56 294	56 917	57 106
v tom ve věku:							
0–4 roky	21 036	19 471	18 336	18 177	18 793	18 978	18 436
5–9 let	23 424	21 266	19 803	18 738	18 587	19 167	19 344
10–14 let	24 472	23 404	21 334	19 936	18 914	18 772	19 326
Počet obyvatel ve věku 15–29 let	68 297	67 343	70 329	70 574	66 418	62 446	60 221
v tom ve věku:							
15–19 let	20 805	24 511	23 482	21 490	20 142	19 158	19 022
20–24 let	20 812	21 317	24 848	23 856	21 973	20 696	19 766
25–29 let	26 680	21 515	21 999	25 228	24 303	22 592	21 433
Průměrný věk (roky)	42,7	44,0	45,2	46,3	47,0	47,4	47,8
Index stáří ¹⁾	131,9	152,7	173,6	190,0	207,2	220,6	225,2
Index ekonomického zatížení ²⁾	42,7	44,0	45,2	46,3	47,0	47,4	47,8
Muži							
Celkem	215 602	215 088	213 938	212 356	210 590	208 814	207 036
z toho ve věku (%):							
0–14 let	16,4	15,4	14,3	13,8	13,8	14,0	14,2
15–64 let	65,6	65,1	64,8	64,1	61,8	59,0	57,7
65 a více let	18,0	19,6	20,9	22,2	24,5	27,0	28,1
Počet obyvatel ve věku 0–14 let	35 344	33 019	30 620	29 272	28 987	29 310	29 408
v tom ve věku:							
0–4 roky	10 830	10 026	9 442	9 360	9 678	9 773	9 494
5–9 let	12 056	10 948	10 196	9 648	9 571	9 870	9 962
10–14 let	12 458	12 045	10 982	10 264	9 738	9 667	9 952
Počet obyvatel ve věku 15–29 let	35 092	34 462	36 057	36 183	34 161	32 099	30 946
v tom ve věku:							
15–19 let	10 761	12 484	12 090	11 065	10 373	9 868	9 798
20–24 let	10 657	11 013	12 663	12 284	11 311	10 652	10 172
25–29 let	13 674	10 965	11 304	12 834	12 477	11 579	10 976
Index stáří ¹⁾	109,9	127,6	145,8	160,8	177,8	192,0	197,7
Ženy							
Celkem	223 301	222 917	221 990	220 352	218 112	215 594	213 062
z toho ve věku (%):							
0–14 let	15,0	14,0	13,0	12,5	12,5	12,8	13,0
15–64 let	61,6	61,0	60,6	59,8	57,6	55,1	53,9
65 a více let	23,3	25,0	26,4	27,6	29,8	32,1	33,1
Počet obyvatel ve věku 0–14 let	33 588	31 122	28 853	27 579	27 307	27 607	27 698
v tom ve věku:							
0–4 roky	10 206	9 445	8 894	8 817	9 115	9 205	8 942
5–9 let	11 368	10 318	9 607	9 090	9 016	9 297	9 382
10–14 let	12 014	11 359	10 352	9 672	9 176	9 105	9 374
Počet obyvatel ve věku 15–29 let	33 205	32 881	34 272	34 391	32 257	30 347	29 275
v tom ve věku:							
15–19 let	10 044	12 027	11 392	10 425	9 769	9 290	9 224
20–24 let	10 155	10 304	12 185	11 572	10 662	10 044	9 594
25–29 let	13 006	10 550	10 695	12 394	11 826	11 013	10 457
Index stáří ¹⁾	155,0	179,4	203,1	220,9	238,3	250,9	254,5

PŘÍLOHA

Nezaměstnanost absolventů škol podle kategorie vzdělání a skupin oborů vzdělání (duben 2016)

Pramen: Národní ústav pro vzdělávání

	Střední vzdělání s výučním listem				Střední odborné vzdělání s maturitou a odb. výcvikem, nástavbové vzdělání			
	absolventi		míra nezaměstnanosti (%)		absolventi		míra nezaměstnanosti (%)	
	celkem 2015	neza-městnaní duben 2016	Liberecký kraj	ČR	celkem 2015	neza-městnaní duben 2016	Liberecký kraj	ČR
Celkem	963	110	11,4	9,9	143	21	14,7	10,6
23 Strojírenství a strojírenská výroba	209	12	5,7	6,9	10	1	10,0	6,1
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	107	3	2,8	5,2	22	2	9,1	8,7
28 Technická chemie a chemie silikátů	17	1	5,9	4,5	.	.	.	8,9
29 Potravinářství a potravinářská chemie	51	4	7,8	10,3	2	2	100,0	44,4
31 Textilní výroba a oděvnictví	23	4	17,4	16,9	.	.	.	20,0
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	68	7	10,3	10,3	.	.	.	5,4
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	101	19	18,8	11,9	.	.	.	8,8
37 Doprava a spoje	.	.	.	7,7	2	1	50,0	25,0
39 Speciální a interdisciplinární tech. obory	7	3	42,9	12,4	33	2	6,1	8,3
41 Zemědělství a lesnictví	75	4	5,3	8,8	.	.	.	8,8
53 Zdravotnictví	15	1	6,7	4,8	.	.	.	0,0
64 Podnikání v oborech, v odvětvích	.	.	.	.	42	5	11,9	11,6
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	164	26	15,9	11,8	12	5	41,7	12,1
66 Obchod	31	10	32,3	13,3	1	-	-	13,2
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost	.	.	.	.	.	.	.	12,5
69 Osobní a provozní služby	80	13	16,3	13,6	19	3	15,8	16,2
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče	11	3	27,3	16,1	19	3	15,8	16,2
82 Umění a užité umění	4	.	0,0	11,3	.	.	.	13,1

dokončení

	Střední odborné vzdělání s maturitou				Vyšší odborné vzdělání			
	absolventi		míra		absolventi		míra	
	celkem 2015	neza-městnaní duben 2016	kraj	ČR	celkem 2015	neza-městnaní duben 2016	kraj	ČR
Celkem	1 109	100	9,0	7,5	77	6	7,8	5,2
16 Ekologie a ochrana životního prostředí	13	3	23,1	10,5	.	.	.	13,3
18 Informační technologie	43	2	4,7	8,7	.	.	.	.
23 Strojírenství a strojírenská výroba	55	3	5,5	5,7	.	.	.	9,3
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	42	4	9,5	6,6	4	.	0,0	6,2
28 Technická chemie a chemie silikátů	13	.	0,0	4,4	.	.	.	7,7
31 Textilní výroba a oděvnictví	20	1	5,0	6,8	.	.	.	.
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	80	8	10,0	7,6	.	.	.	10,9
37 Doprava a spoje	9	1	11,1	6,9	.	.	.	0,0
41 Zemědělství a lesnictví	1	.	0,0	8,6	.	.	.	6,5
43 Veterinářství a veterinární prevence	10	.	0,0	9,4	.	.	.	.
53 Zdravotnictví	51	2	3,9	4,5	30	.	0,0	2,8
63 Ekonomika a administrativa	278	30	10,8	8,8	32	3	9,4	5,1
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	92	14	15,2	9,1	.	.	.	8,1
66 Obchod	.	.	.	0,0	.	.	.	8,8
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost	88	8	9,1	8,4	.	.	.	6,9
72 Publicistika, knihovnictví a informatika	.	.	.	9,4	.	.	.	10,8
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče	51	4	7,8	6,0	.	.	.	2,4
78 Obecně odborná příprava	139	10	7,2	5,7	.	.	.	.
82 Umění a užité umění	124	10	8,1	9,4	11	3	27,3	14,2
Gymnaziální vzdělání	658	25	3,8	3,1	x	x	x	x

Hospitalizovaní pacienti v lůžkových zařízeních s bydlištěm v Libereckém kraji v roce 2015

	Celkem	z toho ve věku 0-29 let	podíl v %	Pacienti ve věku						
				0	1-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29
Hospitalizované osoby	67 673	19 154	28,3	4 978	2 184	1 925	1 397	1 943	2 787	3 940
z toho podle příčin:										
I. Některé infekční a parazitární nemoci (A00–B99)	1 419	634	44,7	45	186	130	60	78	76	59
II. Novotvary (C00–D48)	3 570	184	5,2	2	12	19	21	27	36	67
III. Ostatní nemoci krve, krevetvorných orgánů a některé poruchy týkající se mechanismu imunity (D65–D89)	338	40	11,8	1	10	14	8	4	3	-
IV. Nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek (E00–E90)	1 736	458	26,4	19	189	102	50	27	32	39
V. Poruchy duševní a poruchy chování (F00–F99)	1 711	587	34,3	1	6	55	111	137	143	134
VI. Nemoci nervové soustavy (zbytek z G00–G99)	2 089	360	17,2	4	36	53	54	56	69	88
IX. Nemoci oběhové soustavy (I00–I99)	7 857	295	3,8	2	25	42	55	46	57	68
X. Nemoci dýchací soustavy (J00–J99)	4 093	1 731	42,3	135	743	484	119	108	71	71
z toho: akutní infekce horních dýchacích cest a chřipka (J00–J11)	595	450	75,6	44	220	108	26	30	11	11
chronické nemoci mandlí a adenoidní tkáně (J35)	663	622	93,8	-	300	247	33	21	9	12
XI. Nemoci trávicí soustavy (K00–K93)	6 413	1 222	19,1	23	137	150	170	230	259	253
z toho nemoci appendixu (K35–K38)	527	291	55,2	-	4	32	71	66	68	50
XII. Nemoci kůže a podkožního vaziva (L00–L99)	835	256	30,7	11	43	36	27	38	55	46
XIII. Nemoci svalové a kosterní soustavy a pojivové tkáně (M00–M99)	5 613	606	10,8	-	26	41	70	158	137	174
XIV. Nemoci močové a pohlavní soustavy (N00–N99)	6 191	1 182	19,1	18	115	146	69	187	296	351
XV. Porodnické stavy (O00–O99)	5 629	2 624	46,6	-	-	-	5	170	826	1 623
z toho: komplikace těhotenství převážně v prenatálním období (O10–O48)	585	282	48,2	-	-	-	-	20	87	175
spontánní porod jediného dítěte (O80)	2 737	1 335	48,8	-	-	-	-	80	399	856
XVI. Stavy vzniklé v perinatálním období (zbytek z P00–P96)	211	211	100,0	211	-	-	-	-	-	-
z toho: poruchy v souvislosti se zkráceným trváním těhotenství a nízkou porodní hmotností (P07)	104	104	100,0	104	-	-	-	-	-	-
ostatní stavy vzniklé v perinatálním období (zbytek z P00–P96)	107	107	0	107	-	-	-	-	-	-
XVII. Vrozené vady, deformace a chromosomální abnormality (Q00–Q99)	334	285	85,3	24	79	114	35	19	11	3
XVIII. Příznaky, znaky a abnormální klinické a laboratorní nálezy (zbytek z R00–R99)	2 110	765	36,3	45	142	117	149	170	78	64
XIX. Vnější příčiny (S00–T98)	7 374	2 349	31,9	56	350	318	343	411	441	430
z toho: nitrolební poranění (S06)	1 311	545	41,6	10	72	64	78	116	102	103
ostatní poranění hlavy (S00–S05, S07–S09)	520	301	57,9	30	83	36	36	45	41	30
zlomenina lokte a předloktí (S52)	481	181	37,6	-	11	77	61	9	7	16
ostatní poranění (S10–S51, S53–S71, S73–S81, S83–T14, T79)	3 049	814	26,7	-	44	78	109	156	226	201
XXI. Faktory ovlivňující zdravotní stav a kontakt se zdravotnickými službami (Z00–Z99)	9 510	5 225	54,9	4 374	51	61	39	62	182	456
z toho živě narozené děti podle místa narození (Z38)	4 342	4 342	100,0	4 342	-	-	-	-	-	-

PŘÍLOHA

Stíhané/vyšetřované osoby ve věku do 14 let a 15–17 let v Libereckém kraji

Pramen: Policejní prezidium ČR

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	Stíhaní/vyšetřovaní nezletilí ve věku do 14 let							
Celkem	115	79	104	92	65	68	82	110
z toho:								
násilné činy celkem	29	20	21	20	15	21	13	35
úmyslné ublížení na zdraví	4	6	5	6	4	8	5	10
loupeže	10	10	11	8	5	3	5	10
porušování domovní svobody	1	2	1	1	-	2	1	4
vydírání	11	1	4	1	5	6	-	10
mravnostní činy celkem	6	4	13	7	1	8	7	6
znásilnění	-	-	6	1	-	2	6	-
pohlavní zneužívání ostatní	6	3	7	6	1	3	1	2
majetkové činy celkem	52	37	48	41	34	20	38	44
krádeže vloupáním	24	14	10	12	10	10	12	23
do víkendových chat soukromých osob	6	2	4	5	4	2	1	3
do bytů	8	1	3	1	2	1	4	2
do rodinných domků	2	1	2	3	1	-	2	-
do ostatních objektů	8	8	1	3	2	5	3	11
krádeže prosté	14	22	21	11	22	3	14	11
v bytech a rodinných domech	5	4	2	4	4	2	5	7
v jiných objektech	2	5	5	4	11	-	6	2
motorových vozidel dvoustopých	2	2	3	-	-	1	-	1
kapesní	1	1	2	-	-	-	2	-
jiné na osobách	3	4	4	-	5	-	-	-
poškození cizí věci	14	1	16	18	1	5	10	10
nedovolená výroba a distribuce psych. látek a jedů	4	4	2	3	5	2	3	3
sprejerství	5	9	-	5	3	6	7	7
výtržnictví	6	2	13	8	-	1	6	6
	Stíhaní/vyšetřovaní mladiství ve věku 15–17 let							
Celkem	341	197	233	200	153	116	99	139
z toho:								
násilné činy celkem	64	33	38	40	26	23	26	29
úmyslné ublížení na zdraví	20	17	25	16	12	14	10	12
loupeže	23	12	6	14	4	4	10	10
porušování domovní svobody	9	2	-	1	3	1	3	2
vydírání	7	1	2	7	3	4	1	3
mravnostní činy celkem	14	18	17	19	18	11	10	14
znásilnění	-	1	7	3	1	1	2	3
pohlavní zneužívání ostatní	11	16	7	16	16	9	7	8
majetkové činy celkem	146	104	128	101	72	54	48	49
krádeže vloupáním	78	43	51	50	36	23	18	18
do víkendových chat soukromých osob	9	2	6	4	3	9	3	5
do bytů	4	3	5	4	3	-	-	1
do rodinných domků	12	3	5	4	4	3	2	-
do ostatních objektů	25	17	20	24	20	8	5	8
krádeže prosté	60	53	60	37	34	22	26	25
v bytech a rodinných domech	8	12	13	7	8	7	6	4
v jiných objektech	10	10	12	12	6	5	5	7
motorových vozidel dvoustopých	14	9	15	7	8	1	3	9
kapesní	4	5	4	-	2	3	-	3
jiné na osobách	10	5	5	2	-	2	5	2
poškození cizí věci	6	7	13	9	1	7	4	4
nedovolená výroba a distribuce psych. látek a jedů	5	6	2	2	7	3	4	9
sprejerství	16	2	3	3	3	3	3	11
výtržnictví	14	7	9	12	8	1	2	7

